

การเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบกับการใช้สถานการณ์จำลอง
ที่มีต่อทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
โรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร

๒ 1 พ.ศ. ๒๕๕๒

ปริญญานิพนธ์
ของ
พิมพ์รัชต์ เรืองภิญโญ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

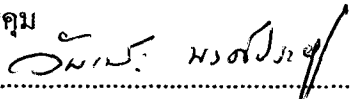
มีนาคม ๒๕๕๒

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

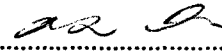
๑๑๘๙๙๒

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

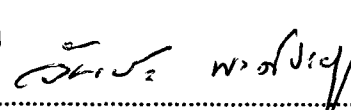
..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร)

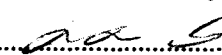
..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย)

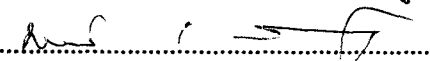
คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

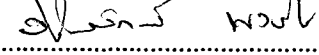
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย)

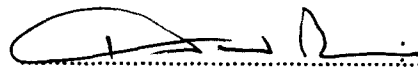
..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์บังอร เสดินนท์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภะ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่ 12 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2542

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนวคิด ข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ และอาจารย์พรรณพิศ วาณิชย์การ ที่ช่วยกรุณาตรวจแก้ไขเครื่องมือ และขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์บังอร เสตนนท์ และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ซึ่งกรุณาเป็นกรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปริญญานิพนธ์

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ อาจารย์ โรงเรียนราชวินิต และขอป็นใจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต นักเรียนนาฏศิลป์ สมาคมศิลปพื่อเยาวชน สวช. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัด โบสถ์ สามเสน ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองงานวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณอาจารย์จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ อาจารย์วัชนี เมษะมาน อาจารย์ไตรภพ สุนทรหุด อาจารย์สุวัฒน์ อรรถกฤษ์ ที่ช่วยในด้านโปรแกรมบทละคร และขอบคุณเพื่อน ๆ วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว คุณกานดา ช่วยเมือง คุณชมมูนุช บุญสิทธิ์ ที่เป็นกำลังใจให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้

ขอขอบคุณ คุณเฉลิม ประหยัดทรัพย์ คุณเต็มศักดิ์ คทวนิช และคุณวรรณภา เทียงแท้ ที่ได้ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณ พ.ต.ท.ดิลก นางสาวรัชนิดา และนายชนกพล เรื่องภิญโญ ที่เป็นแรงผลักดันและกำลังใจที่สำคัญยิ่งของผู้วิจัยในการศึกษาและการทำปริญญานิพนธ์มาโดยตลอด

ท้ายสุด ขอกราบกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ คุณถวิล และคุณพิมพ์า วิเชียรจุม บิคามารดา ผู้อบรมเลี้ยงดู ส่งเสริม และครูอาจารย์ ที่ประสิทธิ์ประสาทให้ความรู้ ส่งเสริมให้ผู้วิจัยมีความมานะพากเพียรในการศึกษา ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้โดยสมบูรณ์

พิมพ์รัชต์ เรื่องภิญโญ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
คำนำ.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารที่เกี่ยวข้องการวิจัย.....	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ.....	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ.....	8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ.....	18
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	18
งานวิจัยในประเทศ.....	20
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหุ่นกระบอกและแม่แบบที่ใช้นักเรียนแสดง.....	22
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สถานการณ์จำลอง.....	31
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้สถานการณ์จำลอง.....	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สถานการณ์จำลอง.....	49
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	49
งานวิจัยในประเทศ.....	50
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ.....	52
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ.....	52
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ.....	61
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	61
งานวิจัยในประเทศ.....	61

บทที่	หน้า
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชานาฏศิลป์.....	63
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิชานาฏศิลป์.....	63
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชานาฏศิลป์.....	66
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	69
ประชากร.....	69
กลุ่มตัวอย่าง.....	69
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	69
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ.....	70
การดำเนินการทดลอง	77
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	84
บทย่อ.....	84
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	84
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	84
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	84
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	85
การดำเนินการทดลอง.....	85
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	86
อภิปรายผล.....	86
ข้อเสนอแนะ.....	92

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	93
ภาคผนวก.....	105
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	217

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงแบบแผนการทดลองแบบ Randomized Group Pretest-Posttest Disign.....	77
2 เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลังการใช้เทคนิคแม่แบบ.....	81
3 เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังการใช้สถานการณ์จำลอง.....	82
4 เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนที่ได้รับการใช้ เทคนิคแม่แบบและนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง.....	83
5 แสดงทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลัง การใช้เทคนิคแม่แบบ.....	208
6 แสดงทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลัง การใช้สถานการณ์จำลอง.....	209
7 แสดงผลต่างของคะแนนทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนกลุ่ม ทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังการทดลอง.....	210
8 ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์	216

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 องค์ประกอบของการเรียนรู้ด้วยการสังเกตตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา	11
2 แสดงขั้นตอนการสร้างสถานการณ์จำลองของฮิลล์.....	42
3 แผนภูมิองค์ประกอบของทัศนคติ.....	54

บทที่ 1

บทนำ

คำนำ

ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่ผ่านมาของประเทศไทย และทิศทางที่จะพัฒนาต่อไปในอนาคต ทำให้บุคคลในสังคมทุกเพศทุกวัยต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ที่น่าเป็นห่วงก็คือกระแสการเปลี่ยนแปลงของยุคโลกาภิวัตน์ เกิดขึ้นอย่างรุนแรงและรวดเร็ว ส่งผลถึงวิถีชีวิตของบุคคลทั้งในความเป็นอยู่ในครอบครัว โรงเรียนและการอยู่ร่วมกันในโอกาสต่าง ๆ ในสังคมทำให้บุคคลทุกวันนี้ต้องเลือกวิถีชีวิตที่ทำให้ปรับตัวได้ง่าย ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ เพื่ออยู่รอดและเข้ากับคนกลุ่มใหญ่ และเกิดการกระทำตามอย่างกัน โดยไม่ได้พิจารณาถึงผลที่จะเกิดตามมาต่อประเทศชาติและชนรุ่นหลัง คนไทยมีวิถีทางดำเนินชีวิตหรือวัฒนธรรมที่เป็นของตนเอง โดยเฉพาะและสืบทอดตั้งแต่บรรพบุรุษ แต่หากคนรุ่นใหม่ไม่ได้ดำเนินไปตามกัน วัฒนธรรมก็เกิดการเสื่อมถอยไปจากวิถีชีวิตประจำวัน ซึ่งประมวล น้อยเจริญ (2532 : 2) กล่าวไว้ว่า สภาพที่ปรากฏในปัจจุบัน ประเทศชาติขาดการสร้างสรรค์ และส่งเสริมวัฒนธรรมที่สอดคล้องตามกาลเวลา มรดกทางวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมถูกทอดทิ้งด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของคนรุ่นหลัง โดยเฉพาะเยาวชน ปัญหาวัฒนธรรมทางด้านจิตใจยังไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร ได้แก่ ปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมในสังคม ปัญหาการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและค่านิยมที่เน้นหนักในทางวัตถุ ขณะเดียวกันแหล่งอบายมุขต่าง ๆ ได้เกิดขึ้นอย่างมากมาย โดยปราศจากการสกัดกั้นเท่าที่ควร วัดและศาสนาไม่ได้เป็นที่พึ่งทางจิตใจของเยาวชนเช่นในอดีต จารีตประเพณีขนบธรรมเนียมแบบไทยกำลังเปลี่ยนแปลงจากความนิยมในหมู่เยาวชน

ปัจจุบันพบว่า การปฏิบัติตนของเยาวชนไม่เหมาะสมหลายอย่างเช่น การไม่มีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ การพูดจา กระด้างไม่อ่อนน้อม การแต่งกายที่ไม่เรียบร้อยเหมาะสม ตลอดจนวัฒนธรรมทางศิลปะของไทย กล่าวได้ว่าเยาวชนไทยทุกวันนี้ใช้ชีวิตเหมือนกับเยาวชนในประเทศตะวันตกมากขึ้นแทบจะแยกไม่ออก ไม่ว่าจะการใช้ชีวิตในครอบครัว การเข้าสังคม การทำงานและการหาความเพลิดเพลินใจในการแสดงและการละเล่นต่าง ๆ

รัฐบาลได้พยายามให้มีการส่งเสริมวัฒนธรรมประจำชาติ โดยกำหนดไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาในกลุ่มทักษะสร้างเสริมลักษณะนิสัย ซึ่งประกอบด้วยวิชาการสอนคนตรี นาฏศิลป์ ตามหลักสูตรประถมศึกษา 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) โดยมีความมุ่งหวังที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนคือ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย เป็นกลุ่มที่ว่าด้วยกิจกรรมที่สร้างเสริม นิสัย ค่านิยม ทักษะคิดและพฤติกรรม เพื่อนำไปสู่การมีบุคลิกภาพที่ดี (กรมวิชาการ. 2533 : 29) แต่ก็ยังพบว่า นักเรียนประถมศึกษายังมีความสนใจในวิชากลุ่มทักษะนี้น้อยมาก แม้ครูผู้สอนจะพยายามหาวิธีการสอนที่แปลก ๆ ใหม่ ๆ มาใช้ก็ยังไม่สามารถจูงใจผู้เรียนให้สนใจวิชานี้ได้เท่าที่ควร

จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นจากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสอนวิชานาฏศิลป์มาเป็นเวลา 16 ปี ได้สังเกตเห็นว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิตประมาณ 25% ไม่สนใจเรียน รู้สึกเบื่อต่อวิชานาฏศิลป์และจากการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำชั้นและอาจารย์ประจำวิชานาฏศิลป์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4,5 และ 6 ต่างให้ความเห็นตรงกันว่า นักเรียนทั้ง 3 ระดับชั้น ประมาณ 30% ไม่สนใจเรียนนาฏศิลป์ โดยไม่ปฏิบัติตามที่ครูบอกให้ทำ แกล้งเพื่อนในขณะที่ครูสอน ไม่มองครูขณะที่ครูสอนและแสดงสีหน้าเบื่อหน่าย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้สำรวจข้อมูลเบื้องต้นเมื่อภาคปลายการศึกษาปี 2540 โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นความรู้สึกและพฤติกรรมในการเรียนนาฏศิลป์กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 113 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 130 คน และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 120 คน รวมทั้งหมด 363 คน พบว่า นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4,5 และ 6 มีความคิด ความรู้สึกและแนวโน้มพฤติกรรมที่มีต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์เป็นไปในทางลบร้อยละ 15 , 31 และ 16 ตามลำดับ โดยมีความคิดว่าวิชานาฏศิลป์เป็นวิชาที่ไม่ทันสมัย ยุ่งยากและไม่มีประโยชน์ นักเรียนรู้สึกว่าวิชานาฏศิลป์เป็นวิชาที่น่าเบื่อ ไม่ชอบ ไม่สนุก ไม่อยากเรียนและแสดงพฤติกรรมไม่สนใจ ไม่ตั้งใจเรียน ปฏิบัติตามครูบอกเป็นบางครั้ง มีการเล่น กุญแจในขณะที่เรียน จากคำตอบที่ได้ แสดงว่า ผู้เรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ โดยเฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ต่ำกว่าระดับชั้นอื่น ๆ

เชดส์คีย์ โฆวาสินธุ์ (2520 : 38) ได้อธิบายว่า ทัศนคติเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าเหล่านั้น ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้ ผู้วิจัยจึงต้องการพัฒนาให้ทัศนคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ให้สูงขึ้น ทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์สามารถเปลี่ยนแปลงได้หลายวิธี เช่น การใช้เทคนิคแม่แบบ การใช้สถานการณ์จำลอง การให้คำปรึกษาหรือกิจกรรมกลุ่ม

เป็นต้น ในที่นี้ผู้วิจัยสนใจที่จะใช้เทคนิคแม่แบบ และการใช้สถานการณ์จำลองเปรียบเทียบกัน 2 วิธี คือ

การใช้เทคนิคแม่แบบ นั้นเป็นการเรียนรู้จากการสังเกต การกระทำของบุคคลอื่น (Bandura. 1977 : 16-22) ซึ่งการสังเกตการกระทำของบุคคลอื่นโดยการให้แม่แบบถือเป็นกลวิธี ในการสร้างหรือสอนพฤติกรรมใหม่ ผลจากการสังเกตพฤติกรรมและกิจกรรมต่าง ๆ จากตัวแบบ จะทำให้บุคคลนั้นเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบหรือเกิดพฤติกรรมใหม่ ๆ ที่พึงประสงค์ได้ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2527 : 70)

แบนดูรา (Bandura. 1977 : 40-51) จำแนกตัวแบบออกเป็น 2 ชนิด คือ แม่แบบที่มีชีวิต (life Model) และแม่แบบที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic Model) ตัวแบบเหล่านี้จะทำหน้าที่ เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่จะเลียนแบบ และมีแรงจูงใจที่จะยอมรับแม่แบบได้ และจาก ผลการวิจัยของ พรพิมล หาญกล้า (2537 : 78) ที่ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีความ กตัญญูกตเวทีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร หลังจาก นักเรียนได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบโดยการใช้หุ่นเชิดมือ นักเรียนมีความกตัญญูกตเวทีมากขึ้น ซึ่ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ต้องจิตต์ ทะสุวรรณ (2538 : 61) ที่ศึกษาการเปรียบเทียบผลของ การใช้เทคนิคแม่แบบหุ่นมือกับการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความเมตตากรุณาของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนการัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี พบว่า นักเรียนมีความเมตตา กรุณา เพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบหุ่นมือ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ตัวแบบ 2 ชนิดคือ แม่แบบที่เป็นนักเรียนและแม่แบบ “หุ่นกระบอก”

การเสนอแม่แบบโดยใช้นักเรียน การเสนอแม่แบบวิธีนี้เป็นทำให้ผู้สังเกตได้เห็น แม่แบบในสภาพการณ์จริง ซึ่งมีข้อดี คือ แม่แบบสามารถเพิ่มเติมหรือปรับปรุงพฤติกรรมเพื่อให้ การแสดงพฤติกรรมชัดเจนหรือเหมาะสมกับสภาพการณ์มากยิ่งขึ้น การเสนอแม่แบบวิธีนี้จะช่วย ให้ผู้สังเกตเกิดความรู้สึกในตัวแบบและลอกเลียนพฤติกรรมได้ดีกว่าการเสนอแม่แบบวิธีอื่น ใน การเสนอแม่แบบโดยใช้นักเรียน ผู้วิจัยใช้แม่แบบซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน ราชวินิตที่มีความสามารถในการรำ และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์

การเสนอแม่แบบ “หุ่นกระบอก” เป็นการเสนอแม่แบบ โดยการเชิดหุ่นกระบอกตามที่ เตรียมไว้ ทำให้มีผลดีในการที่จะเน้นจุดสำคัญของการแสดงและสามารถควบคุมพฤติกรรมและ ผลกระทบของแม่แบบได้ ทั้งยังเก็บไว้ใช้ในการให้แม่แบบครั้งต่อไปได้ และใช้ได้ทั้งบุคคลเดียว หรือกลุ่มบุคคลได้

สำหรับการใช้สถานการณ์จำลองเป็นวิธีที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการนำเอาสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงหรือคล้ายคลึงกับความเป็นจริง มาจำลองเป็นสถานการณ์ให้นักเรียนได้ทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนเข้าใจในสิ่งที่เรียนและเกิดความเชื่อที่จะนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ สถานการณ์จำลอง (Simulation) คือ การจำลองสถานการณ์จริงหรือสร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงแล้วให้ผู้เรียนลงไปอยู่ในสถานการณ์นั้น ๆ และมีปฏิริยาโต้ตอบกัน วิธีการนี้จะช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสทดลองแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งในสถานการณ์จริงผู้เรียนอาจจะไม่กล้าแสดง เพราะอาจเป็นการเสี่ยงต่อผลที่จะได้รับเกินไป (ทัศนา แชมมณี, 2522 : 202) ดังผลการวิจัยของ หะชันนำ พงษ์ยี่ห้ำ (2530 : 50) พบว่า การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง สามารถพัฒนาเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้และผลการวิจัยของ พุทธชาติ เพชรสถิต (2535 : 60) ที่ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการอภิปรายกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดธรรมมงคล กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่ใช้สถานการณ์จำลองมีพฤติกรรมการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอภิปรายกลุ่ม

จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่า การใช้เทคนิคแม่แบบ กับการใช้สถานการณ์จำลอง วิธีใดมีผลต่อทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ได้ดีกว่ากัน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
3. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบกับนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ดีขึ้น หลังจากได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ
2. นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ดีขึ้นหลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

3. นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ และนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์แตกต่างกัน

ความสำคัญของการศึกษากันคว่ำ

ผลของการวิจัยครั้งนี้ จะช่วยให้ทราบถึงผลของการเปรียบเทียบการใช้เทคนิคแม่แบบ และการใช้สถานการณ์จำลองที่มีผลต่อทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางให้ครูแนะแนว ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำเอาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบ และการใช้สถานการณ์จำลองไปใช้ในการพัฒนาทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิตต่อไป

ขอบเขตของการศึกษากันคว่ำ

1. ประชากร เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต ปีการศึกษา 2541 ที่มีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 จำนวน 102 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต ปีการศึกษา 2541 มีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากรแล้วทำการสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 10 คน
3. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ คือ วิธีพัฒนาทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ ซึ่งแบ่งเป็น 2 วิธี ได้แก่
 - 3.1.1 การใช้เทคนิคแม่แบบ
 - 3.1.2 การใช้สถานการณ์จำลอง
 - 3.2 ตัวแปรตาม คือ ทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์

นียมศัพท์เฉพาะ

1. การใช้เทคนิคแม่แบบ หมายถึง วิธีการที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรมของแม่แบบ โดยเสนอแม่แบบที่เป็นนักเรียนและแม่แบบที่เป็น “หุ่นกระบอก” โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนในการใช้แม่แบบ แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่จะฝึ กตามจุดมุ่งหมาย

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอแม่แบบ ผู้วิจัยเสนอแม่แบบ เกี่ยวกับเรื่องที่จะฝึ กประมาณ 10-15 นาที ซึ่งแม่แบบที่จะเสนอเป็นแม่แบบที่เป็นนักเรียน 5 ครั้ง และแม่แบบ “หุ่นกระบอก” 5 ครั้ง และให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก ที่มีต่อแม่แบบตลอดทั้งให้นักเรียนอภิปรายและซักถามเกี่ยวกับสิ่งที่สังเกตได้ ตลอดทั้งข้อดีและข้อบกพร่องของพฤติกรรมของแม่แบบเพื่อให้นักเรียนเกิดความคิดที่จะเลียนแบบพฤติกรรมของแม่แบบนั้น นอกจากนี้ให้นักเรียนแสดงความคิด ความ รู้สึก ภายหลังการเลียนแบบ

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดและประ โยชน์ที่ได้จากแม่แบบ แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

วิธีการนี้ใช้กับกลุ่มทดลองที่ 1

2. การใช้สถานการณ์จำลอง หมายถึง วิธีการที่ผู้วิจัยจัดสถานการณ์และกิจกรรมให้มีความคล้ายคลึงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในการเรียนนาฏศิลป์ แล้วให้นักเรียนแสดงบทบาทตามลำดับของสถานการณ์นั้น และเปิดโอกาสให้นักเรียนวิเคราะห์อภิปรายเกี่ยวกับบทบาทที่ได้แสดง พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุปประเด็นสำคัญของสถานการณ์นั้น ๆ โดยมีขั้นตอนในการใช้สถานการณ์จำลอง 4 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนทราบและเล่าเรื่องเกี่ยวกับสถานการณ์ที่นำมาใช้ จากนั้นนักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงบทบาทตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย เมื่อกิจกรรมนั้นสิ้นสุดลง ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์บทบาทที่แสดงในขณะปฏิบัติกิจกรรม และอภิปรายตลอด และแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมและบทบาทที่แสดงนั้น ๆ

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป นักเรียนช่วยกันสรุปประเด็นสำคัญของสถานการณ์นั้น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติด้านนาฏศิลป์แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

วิธีการนี้ใช้กับกลุ่มทดลองที่ 2

3. ทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ หมายถึง ความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนนาฏศิลป์ จำแนกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

3.1 ด้านความคิดเกี่ยวกับการเรียนนาฏศิลป์ ได้แก่ การรับรู้ว่าการเรียนนาฏศิลป์มีประโยชน์ ทำให้ได้แสดงออก รู้จักจังหวะและท่ารำที่ไม่ยาก ฝึกความพร้อมเพรียง อดทน และเห็นคุณค่าของการเรียนนาฏศิลป์

3.2 ด้านความรู้สึกต่อการเรียนนาฏศิลป์ ได้แก่ ความรู้สึกชอบ สนใจ สนุกสนาน อยากเรียน ไม่เบื่อ ภูมิใจและยอมรับว่าเรามีความรู้ความสามารถในด้านนาฏศิลป์เป็นสิ่งที่ดี

3.3 ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ ได้แก่ มีความตั้งใจเรียน ตั้งใจฝึกปฏิบัติ เข้าเรียนตรงตามเวลา สนใจอ่านหรือชมภาพเกี่ยวกับนาฏศิลป์ ชมรายการแสดงที่เกี่ยวกับนาฏศิลป์

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบการใช้สถานการณ์จำลองและทัศนคติต่อวิชานาฏศิลป์ โดยแบ่งเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ
 - 1.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหุ่นกระบอกและแม่แบบที่ใช้นักเรียนแสดง
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สถานการณ์จำลอง
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้สถานการณ์จำลอง
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สถานการณ์จำลอง
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ
 - 3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ
 - 3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชานาฏศิลป์
 - 4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิชานาฏศิลป์
 - 4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชานาฏศิลป์

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ

1.1 ความหมายของเทคนิคแม่แบบ

เทคนิคแม่แบบ หมายถึง กลวิธีในการสร้างหรือสอนพฤติกรรมใหม่ โดยให้ผู้ประสงค์จะเลียนแบบสังเกตพฤติกรรมของแม่แบบที่เขาสนใจ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 61 ; อ้างอิงมาจาก Bandura. 1968 : 99-108)

1.2 ความหมายของแม่แบบ

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2527 : 70) ให้ความหมายแม่แบบหรือตัวแบบว่า หมายถึง สิ่งที่เป็นแบบอย่างที่ดีเป็นบรรทัดฐาน เป็นแบบหรือตัวอย่างที่นำมาให้เห็นเพื่อเป็นแนวทางในการเปรียบเทียบและเพื่อเป็นแบบอย่างในการเลียนแบบ

1.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแม่แบบ

แบนดูรา (Bandura. 1977 : 22-27) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ของเด็กส่วนใหญ่เกิดจากการทำตามผู้อื่น ดังนั้น การจะเสริมสร้างพฤติกรรมใหม่ให้กับเด็ก จึงควรให้เด็กได้เห็นตัวอย่างพฤติกรรมทั้งในด้านดีและด้านไม่ดี เพื่อให้เด็กรู้จักคิดพิจารณาอย่างมีเหตุผลที่จะเลียนแบบตามซึ่งทฤษฎีของแบนดูราได้เน้นเรื่องการเรียนรู้จากแม่แบบ และได้กล่าวถึงการเรียนรู้โดยการเลียนแบบว่า การเลียนแบบเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยประสบการณ์จากการสังเกตพฤติกรรมใหม่ ๆ ได้ทำให้ไม่ต้องลองผิดลองถูกและมีบทบาทสำคัญมากในการเรียนรู้ของมนุษย์ แบนดูราได้กล่าวถึงการเรียนรู้ของมนุษย์ว่าเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน โดยเฉพาะพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้จากแม่แบบเป็นส่วนมาก การที่บุคคลได้เห็นพฤติกรรมที่แปลกใหม่และเหมาะสมจากผู้อื่นจะช่วยนำการกระทำของเขาได้และยังช่วยไม่ให้เกิดการผิดพลาดของการกระทำนั้น ๆ ด้วย ในกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม แม่แบบจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้มาก เมื่อบุคคลได้เห็นการกระทำของตัวแบบ ก็จะสามารถรับรู้ความหมายของการกระทำนั้นได้อย่างเหมาะสม กระบวนการเรียนรู้จากแม่แบบนี้อาจกล่าวได้ว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observation Learning) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการ คือ

1. กระบวนการให้ความสนใจ (Attentional Process) เป็นกระบวนการรับรู้ลักษณะสำคัญ ๆ ของแม่แบบไว้อย่างละเอียดที่สุด เพราะการเรียนรู้โดยการสังเกต หากผู้เรียนขาดความสนใจ การเรียนรู้ประเภทนี้ก็จะไม่เกิดขึ้น เพราะมีสิ่งที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการให้ความสนใจในการเรียนรู้ด้วยการสังเกตมีมาก เช่น ลักษณะของผู้สังเกตในด้านการรับรู้ การรวบรวมและการแปลความหมายจากสิ่งที่ได้สังเกต อันเป็นผลมาจากประสบการณ์เดิมของผู้สังเกตลักษณะหรือการแสดงออกของแม่แบบที่แปลกใหม่ หรือดึงดูดความสนใจได้มากน้อยเพียงไร มีความชัดเจนหรือความซับซ้อนของแม่แบบมากน้อยเพียงใด ถ้าพฤติกรรมกิจกรรมและลักษณะของแม่แบบมีความสำคัญใกล้เคียงและเกี่ยวข้องกับผู้สังเกต รวมทั้งพฤติกรรมที่แสดงออกมีประโยชน์ต่อผู้สังเกต จะโน้มน้าวจิตใจของผู้สังเกตให้เกิดความสนใจได้มากขึ้น

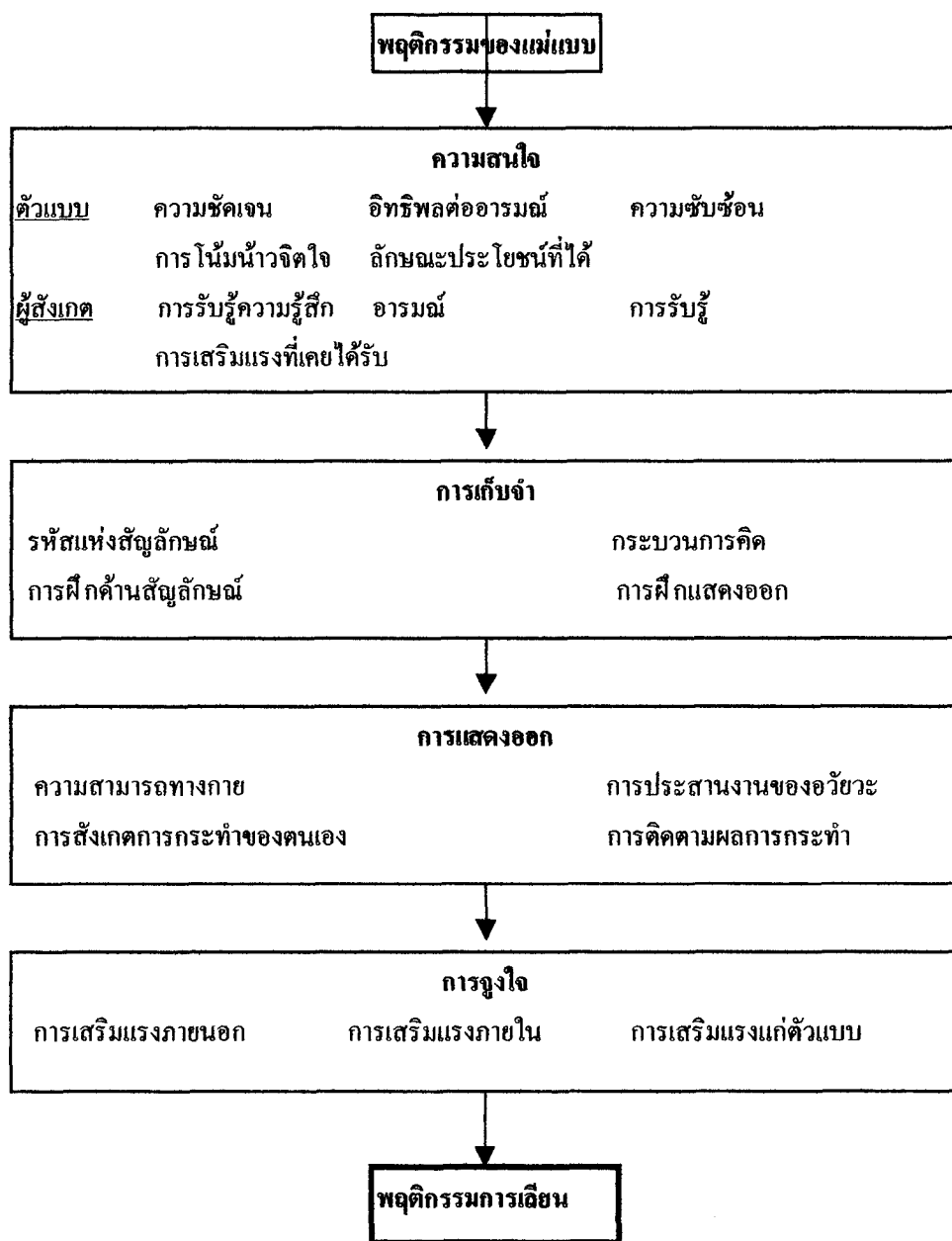
2. กระบวนการจำ (Retentional Process) ผู้สังเกตแม่แบบจะพยายามจำพฤติกรรมของแม่แบบในแต่ละครั้ง แล้วจะสร้างสัญลักษณ์ต่าง ๆ ขึ้น เพื่อช่วยให้จำพฤติกรรมนั้น ๆ ได้ บางครั้งสัญลักษณ์ที่เกิดขึ้น อาจออกมาในรูปของภาษาหรือมโนภาพที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของแม่แบบ การตอบสนองของผู้สังเกตจึงคล้ายคลึงกับตัวแบบมากโดยอาศัยกระบวนการจำนี้ โดยทั่วไปกระบวนการจำจะเกิดขึ้นจากการฝึกหัด การทำตามตัวแบบหรือการคิดและการเปลี่ยนสัญลักษณ์

3. กระบวนการแสดงออก (Motor Reproductional Process) เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนรู้ แสดงพฤติกรรมออกมา ซึ่งเป็นการรวบรวมการตอบสนองของตัวแบบโดยละเอียด ช่วยให้เข้าใจ และเกิดการเรียนรู้ถึงข้อจำกัดและข้อบกพร่องของพฤติกรรมของตัวแบบ จากนั้นความสามารถทางกายโดยเฉพาะของผู้เรียนรู้ การประสานงานของอวัยวะส่วนต่าง ๆ จะช่วยคัดแปลง สัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และจะช่วยให้เกิดการตอบสนองที่เหมาะสม

4. กระบวนการจูงใจ (Motivational Process) เป็นกระบวนการที่แสดงให้เห็นความแตกต่างของความรู้ที่ได้รับมากับการแสดงออก ซึ่งการแสดงพฤติกรรมมักจะต้องเลือกตอบสนอง ความรู้ที่ได้รับมา การเลือกตอบสนองจะเลือกเอาแต่พฤติกรรมที่จะก่อให้เกิดผลเป็นที่พอใจ มากกว่าพฤติกรรมที่ก่อผลเสีย หากพฤติกรรมได้ทำให้เกิดความพึงพอใจ ผู้สังเกตจะเลียนแบบ พฤติกรรมนั้นไว้และอาจนำมาคัดแปลงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้นได้ กระบวนการจูงใจจึงมีบทบาท สำคัญต่อการเรียนรู้โดยการสังเกตเป็นอย่างมาก จะเห็นได้ว่า ตัวแบบที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสม และได้รับผลตอบแทนที่ดีจากพฤติกรรมนั้น จะก่อให้เกิดการเลียนแบบในคนส่วนใหญ่ได้เป็นอย่างดี

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรมการเลียนแบบที่สมบูรณ์ จะเกิดขึ้นได้ด้วยการวางรูปแบบขององค์ประกอบของการเรียนรู้จากแม่แบบอย่างเหมาะสม โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจ แม่แบบอย่างแท้จริง จนสามารถจดจำและสร้างสัญลักษณ์แทนพฤติกรรมของแม่แบบได้ และการจูงใจอย่างเหมาะสม ทำให้ผู้เรียนแสดงการตอบสนอง คือ การเลียนแบบพฤติกรรมของแม่แบบ

องค์ประกอบของการเรียนรู้โดยการสังเกตทั้ง 4 ประการ เขียนภาพประกอบได้ดังนี้



ภาพประกอบ 1 องค์ประกอบของการเรียนรู้ด้วยการสังเกตตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (Bandura, 1977 : 223)

1.4 ประเภทของเทคนิคแม่แบบ

แบนดูรา (Bandura. 1977 : 178-186) ได้แบ่งแม่แบบออกเป็น 2 ประเภท คือ แม่แบบที่เป็นชีวิตจริง และแม่แบบที่เป็นสัญลักษณ์ โดยการเสนอแม่แบบไว้ ดังนี้

1. การเสนอแม่แบบจากชีวิตจริง (Life Model) การเสนอแม่แบบวิธีนี้เป็นการให้ผู้สังเกตได้เห็นแม่แบบในสภาพการณ์จริง ซึ่งมีข้อดีคือ แม่แบบสามารถเพิ่มเติมหรือปรับปรุงพฤติกรรมเพื่อให้การแสดงผลพฤติกรรมชัดเจนหรือเหมาะสมกับสภาพการณ์มากยิ่งขึ้น การเสนอแม่แบบวิธีนี้ช่วยให้ผู้สังเกตเกิดความสนใจในตัวแบบและลอกเลียนพฤติกรรมได้ดีกว่าการเสนอแม่แบบวิธีอื่น แต่การเสนอแม่แบบวิธีนี้ต้องระมัดระวังเรื่อง การควบคุมผลเพราะอาจมีเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดไว้ล่วงหน้าเกิดขึ้น ทำให้ตัวแบบไม่ได้ผลที่พึงพอใจตามที่ควรได้รับ

2. การเสนอแม่แบบในรูปสัญลักษณ์ (Symbolic Model) การเสนอแม่แบบสัญลักษณ์นี้ได้แก่ การเสนอแม่แบบจากภาพยนตร์ เทปบันทึกภาพ เทปบันทึกเสียง สไลด์ หนังสือ หุ่นกระบอกหรือการ์ตูน ฯลฯ ซึ่งเตรียมเรื่องราวของแม่แบบไว้เรียบร้อยแล้ว ทำให้มีผลดีในการที่จะเน้นจุดสำคัญของการแสดง และสามารถควบคุมพฤติกรรมและผลกระทบบของแม่แบบได้ ทั้งยังเก็บไว้ใช้ในการให้แม่แบบครั้งต่อไปได้และใช้ได้ทั้งบุคคลเดียวหรือกลุ่มบุคคลได้

1.5 อิทธิพลของแม่แบบที่มีต่อผู้สังเกต

แบนดูรา (Bandura. 1977 : 41-45) ได้ให้ข้อสรุปเกี่ยวกับอิทธิพลของแม่แบบที่มีต่อผู้สังเกต ดังนี้คือ

1. การสร้างพฤติกรรมใหม่ เมื่อผู้สังเกตได้เห็นการกระทำของแม่แบบ ซึ่งไม่เคยพบเห็นมาก่อน ผู้สังเกตจะรวบรวมรูปแบบของการกระทำใหม่ในรูปแบบของสัญลักษณ์และถ่ายทอดออกมาเป็นพฤติกรรมใหม่

2. การสร้างกฎเกณฑ์หรือหลักการใหม่ จะเกิดขึ้นในสภาพการณ์ที่ผู้สังเกตเห็นการกระทำของแม่แบบในลักษณะต่าง ๆ เช่น การตัดสินใจ รูปแบบทางภาษา เป็นต้น จากนั้นผู้สังเกตจะทดสอบโดยทำตามแม่แบบลักษณะต่าง ๆ ภายใต้สภาพการณ์ต่าง ๆ ถ้าการตอบสนองส่งผลทางบวกผู้สังเกตจะรวบรวมรูปแบบและลักษณะต่าง ๆ ของแม่แบบมาสร้างเป็นกฎเกณฑ์หรือหลักการใหม่

3. การสอนความคิดและพฤติกรรมสร้างสรรค์ แม่แบบจะช่วยสนับสนุนการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ เพราะมนุษย์เมื่อเห็นแม่แบบแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งก็อาจใช้ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ประกอบกับการกระทำของแม่แบบมาพัฒนาเป็นความคิดหรือพฤติกรรมใหม่ขึ้นมา แต่ยังมีข้อจำกัดสำหรับแม่แบบเชิงสร้างสรรค์ ถ้ามีประสิทธิภาพไม่เพียงพอหรือผู้สังเกตมีทักษะจำกัด พฤติกรรมสร้างสรรค์จะไม่มีอิทธิพลเพียงพอที่จะให้ผู้สังเกตกระทำตาม

4. การยับยั้งการกระทำและลดความหวั่นเกรงที่จะกระทำ การได้เห็นแม่แบบถูกลงโทษ ผู้สังเกตมีแนวโน้มที่จะไม่กระทำตามแม่แบบนั้น แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าได้เห็นแม่แบบทำพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องและถูกห้ามปรามแล้วไม่มีผลใด ๆ ตามมา ผู้สังเกตก็มีแนวโน้มที่จะกระทำตามแบบ

5. การส่งเสริมการกระทำ แม่แบบจะมีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการกระทำทั้งที่เป็นทางบวกและทางลบ ถ้าผู้สังเกตได้เห็นแม่แบบแสดงพฤติกรรมหนึ่งและได้รับรางวัล ผู้สังเกตมีแนวโน้มที่จะกระทำตามมากขึ้น ในทำนองเดียวกัน ถ้าผู้สังเกตได้เห็นแม่แบบที่แสดงความก้าวร้าวและได้รับการยกย่องว่าเป็นสิ่งที่ดี ผู้สังเกตมีแนวโน้มที่จะกระทำตามมากขึ้นเช่นกัน ดังนั้น การเสนอแม่แบบในสังคมจำเป็นต้องมีความระมัดระวังอย่างยิ่ง เพราะอาจจะมีผลต่อการเพิ่มพฤติกรรมทางลบได้

6. ทางด้านอารมณ์ แม่แบบนอกจากจะส่งผลต่อการกระทำตามแม่แบบแล้ว ยังมีผลต่ออารมณ์ของผู้สังเกตให้รุนแรงเพิ่มขึ้นอีก และกระตุ้นให้เกิดอารมณ์คล้ายตามไปด้วย

7. การเอื้ออำนวยให้เกิดการกระทำตามแม่แบบ การกระทำใดที่คนให้คุณค่าและมีความชื่นชอบอยู่เสมอ การกระทำของแม่แบบจะทำให้ผู้สังเกตกระทำได้โดยเร็วและกระทำตามได้ง่าย นอกจากนี้เมื่อคนสามารถกระทำตามแม่แบบได้เร็ว จะทำให้การแผ่ขยายจากสังคมหนึ่งไปสู่อีกสังคมหนึ่งได้โดยเร็วด้วย ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การมีแม่แบบนอกจากจะทำให้ผู้สังเกตมีความเปลี่ยนแปลงภายในตนเองแล้ว ยังทำให้สังคมนั้น ๆ มีการเปลี่ยนแปลงด้วย

จากที่กล่าวมาพอจะสรุปอิทธิพลของแม่แบบที่มีต่อผู้สังเกตได้ว่า ผู้สังเกตจะสังเกตการกระทำแม่แบบแล้วรวบรวมรูปแบบเป็นสัญลักษณ์ จากนั้นนำมาสร้างเป็นหลักการกฎเกณฑ์หรือพฤติกรรมใหม่เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง นอกจากนี้แม่แบบยังสามารถสนับสนุนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ส่งเสริมการกระทำ ยับยั้งการกระทำส่งผลต่ออารมณ์ ทำให้ผู้สังเกตมีการเปลี่ยนแปลงภายในตนเอง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงทางสังคมอีกด้วย

1.6 บุคคลที่เด็กเลียนแบบ

สวนา พรพัฒน์กุล (2522 : 2-7) กล่าวว่า บุคคลที่เด็กจะเลียนแบบนั้นจะเริ่มต้นจากคนใกล้ชิดที่สุด แล้วค่อย ๆ ห่างออกไปจากตัวเด็กตามพัฒนาการทางสังคมของเขา ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

1. เลียนแบบจากพ่อแม่และครู ในช่วงที่เด็กเริ่มเลียนแบบนั้นเริ่มต้นจากคนใกล้ชิดที่สุด คือพ่อแม่ ซึ่งมีความหมายถึงผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องดูแลเด็กแทนพ่อแม่เมื่อเด็กเติบโตขึ้น เด็กจะไปโรงเรียนใช้เวลาครึ่งหนึ่งของชีวิต ในแต่ละวันอยู่กับครู ดังนั้นความสำคัญของครูในการเป็น

ตัวแบบจึงสำคัญพอ ๆ กับพ่อแม่ ผู้ปกครองและครูจึงควรเน้นเป็นตัวแบบที่ดี แต่ต้องไม่แสร้งแสดงบทบาทของตัวแบบให้แก่เด็ก

2. เลียนแบบจากตัวแบบที่เด็กชอบ จะต้องเป็นตัวแบบที่ก่อให้เกิดความพอใจแก่เด็ก อาจเป็นเพื่อนและบุคคลอื่น ๆ ที่แวดล้อมเขาอยู่

3. เลียนแบบจากตัวแปรที่ตรงกับความสนใจ การเลียนแบบจะเกิดขึ้นเมื่อตัวแบบนั้นตรงตามความสนใจเด็กหญิงจะเลียนแบบแตกต่างไปจากเด็กชาย เนื่องจากความสนใจแตกต่างกัน แม้มันเด็กหญิงหรือเด็กชายด้วยกัน ความสนใจก็จะแตกต่างกันไปอีก เช่น เด็กหญิงบางคนสนใจเลียนแบบการทำงานในบ้านของพ่อแม่ แต่บางคนอาจจะสนใจศิลปะการแสดงต่างๆ ที่ตนได้พบในรายการโทรทัศน์และพยายามเลียนแบบ

4. เลียนแบบจากผู้กล้าหาญไม่ว่าจะเป็นเด็กหญิงหรือเด็กชาย ย่อมจะมีผู้กล้าหาญที่ตนยกย่อง และพอใจจะเลียนแบบตามผู้กล้าหาญของตน ตัวแบบอาจมาจากเรื่องจริงหรือไม่จริงก็ได้ ตัวแบบของเด็กมักได้แก่ บุคคลที่อายุมากกว่า

5. เลียนแบบจากตัวละคร ซึ่งเป็นตัวละครในนิยายในภาพยนตร์ หรือโทรทัศน์ เป็นต้น

สำหรับการเลียนแบบของผู้ใหญ่ การเลียนแบบจะเป็นการถ่ายทอดพฤติกรรมทางสติปัญญา การเลียนแบบจะไม่ออกมาในลักษณะตรง ๆ แต่จะมีการดัดแปลงปรับปรุงให้เหมาะสมเสียก่อน

1.7 วิธีการใช้แม่แบบ

แบนดูรา (Bandura. 1977 : 42) กล่าวว่า การใช้เทคนิคแม่แบบเป็นกลวิธีในการสร้างหรือสอนพฤติกรรมใหม่วิธีหนึ่ง โดยผู้สังเกตหรือผู้ที่ประสงค์จะเลียนแบบจากตัวแบบ สังเกตพฤติกรรมจากตัวแบบที่ผู้สังเกตหรือผู้ประสงค์จะเลียนแบบสนใจ

แพทเตอสัน (Patterson. 1974 : 138-139) กล่าวว่า การเรียนรู้ของเด็กโดยใช้แม่แบบนั้น เด็กจะเรียนรู้จากแม่แบบ ซึ่งแม่แบบจะทำหน้าที่เป็นสิ่งเร้า และเป็นสื่อกลางให้ผู้เรียนได้สังเกตและเลียนแบบพฤติกรรมที่เป็นเป้าหมาย ซึ่งขบวนการเรียนรู้โดยสังเกตเป็นวิธีการเรียนรู้พื้นฐานที่จะเป็นประโยชน์ คือ ช่วยให้ผู้เรียนรู้บทโน้ตสนที่ซับซ้อนหรือยาก ๆ ได้ดีและเร็วกว่า

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2536 : 53) กล่าวว่า ในการใช้ตัวแบบนั้นควรจะเสนอตัวแบบที่มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับพฤติกรรมเป้าหมาย เพื่อให้ผู้สังเกตหรือผู้ที่ประสงค์จะเลียนแบบจากตัวแบบนั้น สังเกตพฤติกรรมตลอดทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ของตัวแบบ ผลจากการสังเกตจะทำให้บุคคลนั้นเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบหรือเกิดพฤติกรรมใหม่ ๆ ที่พึงประสงค์

1.8 วิธีการให้ตัวแบบอย่างมีประสิทธิภาพ

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2536 : 53) ได้กล่าวถึงวิธีการให้ตัวแบบอย่างมีประสิทธิภาพจะต้องพิจารณาองค์ประกอบต่อไปนี้

1. การคัดเลือกตัวแบบ

1.1 ตัวแบบจะต้องมีชื่อเสียง มีความน่าเชื่อถือ และเป็นตัวแบบที่ได้รับการคัดเลือกแล้วว่าเป็นตัวอย่างที่ดี เหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมาย ซึ่งจะทำให้ผู้เลียนแบบมั่นใจที่จะเลียนแบบตัวแบบนั้น ๆ มากยิ่งขึ้น

1.2 ตัวแบบและผู้เลียนแบบหรือผู้สังเกตควรจะมี ความคล้ายคลึงกัน หรือมีลักษณะหรือคุณสมบัติร่วมกัน ซึ่งจะช่วยกันดึงดูความสนใจของผู้สังเกตและจะช่วยให้ประสิทธิภาพของการเลียนแบบมากขึ้น เช่น อยู่ในวัยเดียวกัน เป็นเพื่อนกัน เป็นต้น

1.3 ลักษณะของกิจกรรมที่เลียนแบบ ควรเป็นกิจกรรมที่ประกอบด้วยพฤติกรรมที่ไม่สลับซับซ้อน ทั้งนี้เพราะว่า หากพฤติกรรมที่จะเลียนแบบไม่สลับซับซ้อนการเลียนแบบก็จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ดึงดูความสนใจของผู้สังเกตหรือผู้เลียนแบบและจำทำให้เกิดการเลียนแบบได้ง่ายขึ้น

2. การเสนอตัวแบบ

2.1 เสนอตัวแบบควบคู่กับการเสริมแรง โดยจะต้องให้แรงเสริมแก่ตัวแบบและให้แรงเสริมแก่ผู้สังเกตหรือผู้เลียนแบบ เมื่อสามารถแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์เช่นเดียวกับตัวแบบหรือเกิดพฤติกรรมใหม่ ๆ อย่างเหมาะสม

2.2 เสนอตัวแบบควบคู่กับสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่าง โดยสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่างนี้จะทำหน้าที่เป็นสัญญาณบอกให้อื่นทริย์รู้ว่า ถ้าแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์แล้วจะได้รับการเสริมแรง สิ่งเร้าประเภทนี้จะใช้สัญลักษณ์ SD ผลจากการเสนอตัวแบบควบคู่กับ SD และการเสริมแรงจะช่วยให้มีการเลียนแบบเกิดขึ้นอย่างคงทนและมีประสิทธิภาพ

2.3 เสนอตัวแบบควบคู่กับสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่างการเสริมแรงทางบวก และการให้ข้อมูลย้อนกลับที่ถูกต้อง (Corrective Feedback)

สมโภช เอี่ยมสุภามิต (2528 : 408) กล่าวถึง หลักการที่จะใช้ตัวแบบในการเสริมสร้างพฤติกรรมให้มีประสิทธิภาพดังนี้

1. ต้องกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการจะให้ตัวแบบแสดงเพื่อให้บุคคลสังเกตและเลียนแบบให้ชัดเจน

2. ความชัดเจนของพฤติกรรม หมายถึง การสังเกตเห็นได้ วัดได้ โดยที่ใช้คนตั้งแต่ 2 คน สามารถสังเกตและวัดได้ตรงกัน

3. จะต้องแน่ใจว่าพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงนั้นจะต้องอยู่ภายในระดับความสามารถที่จะกระทำ ไม่เช่นนั้นจะก่อให้เกิดความคับข้องใจในการเรียนรู้
 4. จะต้องแน่ใจว่าผู้สังเกตนั้นตั้งใจสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบอย่างแท้จริงด้วยการมองหรือการฟัง
 5. จะต้องแน่ใจเสมอว่าพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงออกนั้นชัดเจนและกระทำอย่างสม่ำเสมอ
 6. เมื่อผู้สังเกตตัวแบบเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบถูกต้องหรือใกล้เคียงแล้ว ผู้เลียนแบบจะต้องรับการเสริมแรงทันที
 7. ผู้ดำเนินโปรแกรมจะต้องไม่ควบคุมความสนใจของผู้สังเกตด้วยตัวแบบด้วยวิธีการที่รุนแรง เช่น ตี หรือดุด่า เป็นต้น
 8. ควรมีการรวบรวมข้อมูลที่แสดงถึงความก้าวหน้าของผู้สังเกตด้วย เพราะจะทำให้ผู้สังเกตรู้ว่าตนเองก้าวหน้าจริง และเป็นตัวเสริมแรงที่ดีอีกด้วย
 9. ในกรณีที่ผู้สังเกตไม่สามารถเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบนั้น อาจจะใช้การชี้แนะเข้าช่วยด้วย เพราะจะทำให้เรียนรู้เร็วขึ้น
 10. ควรเลือกตัวแบบที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับผู้สังเกต พร้อมทั้งให้มีความเด่น ตลอดจนสามารถแสดงพฤติกรรมที่จะให้เลียนแบบอย่างคล่องแคล่วด้วย
- วัชรวิ ทรรศย์ (2525 : 212-213) ได้ให้ข้อสรุปเกี่ยวกับกลวิธีเรียนรู้จากแม่แบบไว้ดังนี้
1. ให้ผู้รับบริการได้เรียนรู้พฤติกรรมใหม่จากการสังเกตพฤติกรรมของแม่แบบ จะช่วยให้ผู้รับบริการ ได้เรียนรู้ทักษะในการก่อให้เกิดพฤติกรรมใหม่
 2. ผู้รับบริการอาจจะรับรู้มาก่อนแล้วถึงวิธีการที่จะนำมาสู่พฤติกรรมที่พึงปรารถนา แต่ยังไม่ได้ทำหรือคาดว่าจะทำไม่ได้ จากการสังเกตพฤติกรรมแม่แบบจะช่วยกระตุ้นให้ผู้รับบริการได้แสดงพฤติกรรมที่เรียนรู้แล้วนั้น
 3. แม่แบบจะต้องมีลักษณะที่น่าสนใจ เพื่อเป็นแรงจูงใจหรือส่งเสริมให้ผู้รับบริการเลียนแบบ
 4. หลังจากผู้รับบริการได้สังเกตพฤติกรรมของแม่แบบแล้ว ผู้รับบริการจะจดจำพฤติกรรมแม่แบบไว้ในความทรงจำ เพื่อนำไปแสดงพฤติกรรมตามที่ได้จดจำไว้ นั้นในอนาคต
 5. หลังจากผู้รับบริการสังเกตพฤติกรรมของแม่แบบแล้ว ให้โอกาสผู้รับบริการได้ฝึกฝนพฤติกรรมนั้น และผู้ควบคุมจะเป็นผู้ให้ผลย้อนกลับ และการฝึกนั้นอาจจะทำในสถานการณ์สมมติก่อน

แบล็กแฮม และซิลเบอร์แมน (Blackham and Silberman. 1975 : 55-56) เสนอแนะเกณฑ์ที่จะนำข้อค้นพบเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. กำหนดพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน
2. มีแม่แบบที่เหมาะสมแสดงตัวอย่างนั้นให้ผู้เรียนเห็น
3. ให้การเสริมแรงแก่แม่แบบเพื่อแสดงพฤติกรรมที่ต้องการ
4. ให้การเสริมแรงแก่ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่ต้องการตามแม่แบบ

1.9 ข้อดีและข้อจำกัดของวิธีการใช้แม่แบบ

พ่องพรรณม เกิดพิทักษ์ (2538 : 65) ได้กล่าวถึงข้อดีและข้อจำกัดของวิธีการใช้แม่แบบดังนี้

1.9.1 ข้อดีของวิธีการใช้แม่แบบ

1.9.1.1 จะทำให้ความถี่ของพฤติกรรมเป้าหมายหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ค่อย ๆ เกิดขึ้นและค่อย ๆ มีความถี่สูงขึ้นและคงทนถาวรยิ่งขึ้น เมื่อให้การเสริมแรงแก่อินทรีย์ภายหลังที่สามารถเลียนแบบ หรือแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้เช่นเดียวกับตัวแบบหรือเกิดพฤติกรรมใหม่ ๆ ได้อย่างเหมาะสม

1.9.1.2 จะทำให้ผู้สังเกตหรือผู้เลียนแบบเกิดพฤติกรรมใหม่ที่ไม่เคยเกิดมาก่อน

1.9.1.3 จะช่วยเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ หรือระงับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้สังเกตหรือผู้เลียนแบบ

1.9.2 ข้อจำกัดของวิธีใช้แม่แบบ

1.9.2.1 การให้แม่แบบอย่างเดียวในการสร้างหรือสอนพฤติกรรมใหม่ การเกิดพฤติกรรมใหม่ที่พึงประสงค์อาจจะมีได้ช้า ด้วยเหตุนี้ควรให้แม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงทางบวก การให้ข้อมูลย้อนกลับ และสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่างเพื่อให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ต้องการจะสร้างหรือสอนนั้นเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

1.9.2.2 การคัดเลือกแม่แบบ ตลอดทั้งกิจกรรมที่จะให้เลียนแบบ ผู้คัดเลือกแม่แบบและกิจกรรมที่จะให้เลียนแบบ จะต้องตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องดังกล่าวนี้ เพราะมิฉะนั้นจะทำให้เสียเวลาในการทดลองโดยไร้ประโยชน์

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับแม่แบบสรุปได้ว่า การใช้แม่แบบเป็นวิธีการหนึ่งที่มีประสิทธิภาพ แต่การที่จะนำวิธีการเรียนรู้จากแม่แบบไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพได้นั้น จะต้องกำหนดพฤติกรรมของแม่แบบให้ชัดเจน สังเกตได้ง่ายไม่ซับซ้อน แม่แบบต้องมีลักษณะที่น่าสนใจ

เหมาะสม นอกจากนี้การให้แรงเสริมมีอิทธิพลต่อผู้เรียนแบบอีกด้วย เพราะการให้แรงเสริมจะเป็นเครื่องกระตุ้นให้ผู้เรียนแบบเรียนแบบมากขึ้น

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ

2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

โอ คอร์เนอร์ (O Corner. 1969 : 15-22) ศึกษาการปรับพฤติกรรมตนเองของเด็กในวัยก่อนเข้าเรียนที่มีพฤติกรรมแยกตนเอง โดยแบ่งเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองให้ดูภาพยนตร์ที่มีแม่แบบแสดงพฤติกรรมปะทะสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนและได้รับการเสริมแรงทางบวกจากการแสดงพฤติกรรมนั้น ส่วนกลุ่มควบคุมดูภาพยนตร์อื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง ผลการทดลองพบว่า เด็กในกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมปะทะสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนมากขึ้นจนอยู่ในระดับปกติ ส่วนเด็กในกลุ่มควบคุมไม่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมปะทะสัมพันธ์

มิดลาสกี ไบรอัน และบริคแมน (Midlasky ,Bryan and Brichman. 1975 : 321-328) ได้ศึกษาผลการใช้แม่แบบและรางวัลต่อการฝึกฝนให้เกิดพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กหญิงเกรด 6 จำนวน 72 คน ให้เห็นตัวแบบ 3 ลักษณะคือ ตัวแบบที่เอื้อเฟื้อตัวแบบที่เป็นกลาง ตัวแบบที่ละโมภ การทดลองให้สถานการณ์ให้ผู้ถูกทดลองเล่นเกม เมื่อเล่นชนะจะได้รางวัล เมื่อผู้ถูกทดลองแสดงพฤติกรรมที่เอื้อเฟื้อตามที่ต้องการจะได้รับรางวัล ที่เป็นคำพูดที่ยกย่อง ผลการทดลอง พบว่า ตัวแบบและรางวัลที่เป็นคำพูดยกย่องมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการปลูกฝังในเด็กเกิดพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ

โรเซนทอล และซิมเมอร์แมน (Rosenthal and Zimmerman. 1972 : 500-504) ได้ศึกษาผลของวิธีการซึ่งใช้ในกระบวนการตัวแบบที่มีต่อความสามารถและการเรียนแบบของเด็ก นักเรียนเกรด 2 จำนวน 128 คน โดยการให้เด็กดูแบบซึ่งแสดงวิธีการตั้งคำถามจากภาพ 12 ภาพ โดยกลุ่มที่ 1 ดูแบบและได้รับคำแนะนำให้ทำตาม กลุ่มที่ 2 ดูตัวแบบและได้รับคำแนะนำให้ศึกษาวิธีการตั้งคำถาม ส่วนกลุ่มที่ 3 ดูตัวแบบและได้รับคำแนะนำแบบแผนของการตั้งคำถามของตัวแบบสำหรับกลุ่มที่ 4 ให้ดูตัวแบบและได้รับคำแนะนำวิธีการตั้งคำถามพร้อมกับการยกตัวอย่าง หลังจากนั้นเด็กทุกคนได้รับการทดลองการตั้งคำถาม ผลการทดสอบพบว่า ตัวแบบทำให้ความสามารถของเด็กสูงขึ้นกว่าเดิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและวิธีการให้ตัวแบบทั้ง 4 ลักษณะมีผลต่อความสามารถของเด็กแตกต่างกัน

พอซซ์ โบรวเวอร์ และสเวริงเจน (พ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2536 : 57; อ้างอิงมาจาก Poch,Brouwer and Swearingen. 1981 : 169-176) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสอนพฤติกรรมกำบังตนเองโดยการใช้ตัวแบบและการเสริมแรงทางบวก กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กหญิง 1 คน เด็กชาย 2 คน

อายุระหว่าง 3-5 ปี ตัวแบบเป็นชาย 2 คน อายุ 20 ปี และ 35 ปี แสดงแบบเป็นผู้ลักพาตัวคนหนึ่งและคือนักเรียนคนหนึ่ง ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมป้องกันตนเองอย่างเหมาะสม ตอนหลังแม้ไม่ได้ฝึกซ้ำอีก พฤติกรรมดังกล่าวก็ยังคงอยู่ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อีเกล ริชแมน และโคเกิล (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2536 : 59-63 ; อ้างอิงมาจาก Egel , Richman and Koegel. 1981 : 3-12) ซึ่งศึกษาการใช้ตัวแบบที่เป็นตัวเพื่อนร่วมชั้นเรียนและอยู่ในวัยเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กออทิสติก (Autistic) จำนวน 4 คน เป็นชาย 2 คน และหญิง 2 คน อายุระหว่าง 5 ปี ถึง 7 ปี 9 เดือน ตัวแบบเป็นนักเรียนระดับเขาวนปัญญาปกติ อายุระหว่าง 6-9 ปี เป็นชาย 3 คน หญิง 1 คน ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมชั้นกับกลุ่มตัวอย่าง กิจกรรมที่จะให้กลุ่มตัวอย่างแต่ละคนเลียนแบบแตกต่างกัน ตัวแบบจึงแสดงเป้าหมายแตกต่างกันตามชนิดของกิจกรรมที่กำหนด สำหรับกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน ผลการศึกษาพบว่า การใช้ตัวแบบที่อยู่ในวัยเดียวกัน อายุใกล้เคียงกัน ทำให้การเลียนแบบพฤติกรรมที่พึงประสงค์เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพสูง

แวนเดล พอล และคนอื่น ๆ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2536 : 63-65 ; อ้างอิงมาจาก Van Del Pol and Others. 1981 : 61-69) ได้ใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ที่เป็นสไลด์ สอนทักษะการรับประทานอาหารในภัตตาคาร 4 ทักษะ คือ

1. ทักษะการหาสถานที่ตั้งของภัตตาคาร
2. ทักษะการสั่งอาหาร
3. ทักษะการรับประทานอาหาร
4. ทักษะการชำระค่าอาหารและหาทางออกจากภัตตาคาร

กลุ่มตัวอย่างเป็นชาย 3 คน อายุ 17-20 ปี มีระดับเขาวนปัญญาระหว่าง 46-47 โดยให้กลุ่มตัวอย่างดูสไลด์แล้วแสดงบทบาทสมมติตาม ผลการศึกษาพบว่า ทักษะต่าง ๆ ที่พึงประสงค์ทั้ง 4 ด้าน สามารถเกิดขึ้นได้โดยการใช้การให้ตัวแบบรูปสัญลักษณ์ (สไลด์) และมีความคงทน แม้จะไม่ได้รับการฝึกอีกหลังการทดลอง

บอยด์ (Boylid. 1992 : 63) ได้ศึกษาเปรียบเทียบทักษะการใช้คำถามของเด็กฉลาดกับเด็กปกติ โดยศึกษาผลของแม่แบบต่อการถามคำถาม ในการศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการใช้คำถามของเด็กฉลาดกับเด็กปกติ
2. เพื่อทดสอบอิทธิพลของกลวิธีในการใช้คำถามของแม่แบบต่อเด็กฉลาด
3. หาความสัมพันธ์ของอายุกับความสามารถในการใช้คำถามของเด็กฉลาด

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 3 ถึงระดับ 5 จำนวน 144 คน โดยแบ่งเป็นเด็กฉลาด 72 คนเด็กปกติ 72 คน ผลการศึกษาพบว่า แม่แบบมีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้คำถามของนักเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ซิมเมอร์แมน และเจฟเฟ (Zimmerman and Jeffe. 1977 : 733-788) ได้ศึกษาลักษณะของแม่แบบที่มีต่อความสามารถในการเรียนของเด็กอายุ 6-8 ปี โดยให้เด็กสังเกตแม่แบบซึ่งแสดงการจัดจำแนกประเภทของภาพ 4 ชุด รวม 12 ภาพ ทั้งนี้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม ให้กลุ่มที่ 1 ดูผลการจัดภาพของแม่แบบ กลุ่มที่ 2 ให้ดูวิธีจัดภาพของแม่แบบ และกลุ่มที่ 3 ให้ดูแม่แบบซึ่งแสดงวิธีการจัดภาพอย่างละเอียด ในแต่ละกลุ่มทดลองจัดแบ่งให้ครึ่งหนึ่งได้รับการฝึกจัดภาพตามแม่แบบ หลังการทดลองทำการทดสอบการจัดภาพของทุก ๆ กลุ่มดูผลปรากฏว่าความสามารถในการจัดภาพของแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และกลุ่มที่ 3 มีความสามารถในการจัดภาพสูงกว่ากลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

ซากอตสกี และคนอื่น ๆ (Sagotsky and Others. 1981 : 1307-1042) ได้ศึกษาแนวทางในการเพิ่มพฤติกรรมความร่วมมือในการทำงานของเด็กจำนวน 118 คน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ให้ดูภาพยนตร์แม่แบบที่เป็นผู้ใหญ่แสดงการตกลงที่จะช่วยเหลือกันก่อนการเล่นกร่วมกับการแสดงพฤติกรรมความร่วมมือตั้งแต่เริ่มเล่นเกมจนจบเล่นเกม กลุ่มที่ 2 ให้ดูภาพยนตร์แม่แบบที่เป็นผู้ใหญ่แสดงการตกลงที่จะช่วยเหลือกันก่อนการเล่นกร่วม กลุ่มที่ 3 ผู้วิจัยอ่านคำแนะนำวิธีการเล่น และแนะนำให้ร่วมมือในการเล่นกร่วม กลุ่มที่ 4 ไม่ให้แม่แบบใด ๆ หลังการดูภาพยนตร์ แม่แบบหรือการแนะนำแล้วให้แต่ละกลุ่มเล่นเกม พบว่าในกลุ่มที่ 1 กลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 มีการแสดงพฤติกรรมความร่วมมือในการเล่นกร่วมมากกว่าในกลุ่มที่ 4 โดยไม่มีความแตกต่างในการแสดงพฤติกรรมความร่วมมือในแต่ละกลุ่ม

2.2 งานวิจัยในประเทศ

สุนีย์ ชินศักดิ์ชัย (สุนีย์ ชินศักดิ์ชัย. 2525 : 33-35) ได้ศึกษาการทดลองใช้หุ่นเชิดมือเป็นแม่แบบเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 30 คน โดยให้กลุ่มควบคุมดูหุ่นเชิดมือสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ๆ ละ 1 เรื่อง เรื่องละประมาณ 10 นาที จำนวน 5 เรื่อง ส่วนกลุ่มควบคุมให้นักเรียนรู้จากการสอนตามปกติ ผลจากการทดลองพบว่า คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กัญญา ประสงค์เจริญ (กัญญา ประสงค์เจริญ. 2526 : 31-32) ศึกษาการใช้เทคนิคแม่แบบเพื่อพัฒนาวินัยในตนเองด้านความรู้สึกรับผิดชอบ ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 จังหวัด

สมุทรปราการ ปีการศึกษา 2524 จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบวัดทัศนคติที่มีต่อวินัยในตนเอง ด้านความรู้สึกรับผิดชอบ “แม่แบบ” ซึ่งเป็นนิทานประกอบหุ่น 7 เรื่อง ให้กลุ่มทดลองได้ชมการแสดงหุ่นตามนิทานจำนวน 7 ครั้ง ๆ ละ 1 ชั่วโมง โดยใช้ช่วงเวลาแต่ละครั้งห่างกันครั้งละ 1 วัน ผลการทดลองพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองมีการพัฒนาวินัยในตนเองด้านความรู้สึกรับผิดชอบสูงขึ้นที่ระดับ .01 แต่ผลจากการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มทดลองมีการพัฒนาตนเองทางด้านความรู้สึกรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดวงจันทร์ หนูทอง (2533 : 84-85) ศึกษาผลของการใช้แม่แบบหนังตะลุงที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรู้สึกรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดคณินิเวศน์ มิตรภาพที่ 227 จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรู้สึกรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พรพันธ์ วันสุกข์ (2534 : 69-70) ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบสไลด์การ์ตูนกับโปรแกรมการพัฒนาสุขนิสัยที่มีต่อสุขนิสัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบันไดม้า จังหวัดนครราชสีมา ผลปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบสไลด์การ์ตูนมีสุขนิสัยด้านการรักษาความสะอาดของร่างกายและด้านกิจวัตรประจำวันสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการใช้โปรแกรมการพัฒนาสุขนิสัย

ขจรศักดิ์ จอมหงษ์. (2535 : 77) ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบสไลด์การ์ตูนที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสามัคคีวิทยาคาร จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่าง 24 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 12 คน นักเรียนในกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบสไลด์การ์ตูนมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิมลพรรณ กลางมณี (2536 : 57-58) ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตย ด้านการระดมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านใจดี อำเภอชุมพวง จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน โดยให้มีจำนวนนักเรียนหญิงกลุ่มละ 2 คน นักเรียนชายกลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ กลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านการระดมสูงขึ้น มากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พรพิมล หาญกล้า (2537 : 39-40) ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อความกตัญญูคุณเวทีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง

จำนวน 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 15 คน กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบโดยใช้หุ่นเซคมือ กลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบโดยใช้วิถีทัศนั ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบโดยการใช้หุ่นเซคมือ และนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบโดยใช้วิถีทัศนั มีความกตัญญูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ต้องจิตต์ ทะสุวรรณ (2538 : 60-61) ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบหุ่นมือกับการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความเมตตากรุณาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนราษฎร์ศึกษา จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างจำนวน 24 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 12 คน กลุ่มที่ 1 ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบหุ่นมือ กลุ่มที่ 2 ได้รับการใช้บทบาทสมมติ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบหุ่นมือกับนักเรียนที่ได้รับการใช้บทบาทสมมติมีความเมตตากรุณาเพิ่มขึ้นไม่แตกต่างกัน

จากผลการศึกษางานวิจัยดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีผู้นำการใช้เทคนิคแม่แบบมาพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษาด้านต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง เช่น การพัฒนาด้านจริยธรรม ความรับผิดชอบ ความกตัญญูกตเวที ความเมตตากรุณา ตลอดจนการปรับพฤติกรรมด้านต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่าแม่แบบมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้สังเกตอย่างมาก การให้แม่แบบโดยวิธีต่าง ๆ ที่เด็กสนใจ และเหมาะสมจะเป็นสิ่งเร้าให้เด็กเกิดทัศนคติที่ดีต่อวิชาที่เด็กไม่สนใจ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจทดลองใช้ “หุ่นกระบอก” เป็นแม่แบบเพื่อศึกษาผลที่มีต่อทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหุ่นกระบอกและแม่แบบที่ใช้ให้นักเรียนแสดง

3.1 ความหมายของหุ่น

จิระประภา บุญนิศย์ (2522 : 7) ได้ให้ความหมายว่า หุ่นคือสิ่งที่ไม่มีชีวิต เคลื่อนไหวได้ในรูปแบบของละคร โดยมนุษย์เป็นผู้บังคับหุ่นมือหลายประเภท แต่ต้องไม่ใช่ตุ๊กตาหรือหุ่นยนต์

อรชума ยุทธวงศ์ (2527 : 568) ได้กล่าวว่า หุ่นเป็นวัตถุที่คนสร้างขึ้นมานำมาทำให้เคลื่อนไหว เพื่อสื่อความหมายกับผู้อื่น หุ่นมีไว้เพื่อสื่อสารและนำความรู้สึกรักนึกคิด อารมณ์ แรงบันดาลใจและความฝันมาทำให้เป็นตัวแทนขึ้นมา

วดี กัณห์ทัต และ ชัยณรงค์ ชวนชิต (2529 : 5) ได้ให้ความหมายของหุ่นว่า ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานฉบับ พ.ศ. 2525 อธิบายว่า “หุ่น น. รูป,รูปแบบ, รูป ตุ๊กตา, รูปแบบที่จำลองมาจากของจริงต่าง ๆ , รูปปั้นหรือแกะสลักที่ทำโครงไว้เพื่อเป็นแบบชั่วคราว, ชื่อการเล่นมหรสพที่ใช้รูปหุ่นแสดงเป็นเรื่องราว” ฉะนั้นหุ่นก็คือ การเล่นมหรสพอย่างหนึ่งที่ใช้

รูปจำลองเหมือนของจริง หรือรูปตุ๊กตาแสดงแทนตัวคนและเคลื่อนไหวด้วยการเชิดหรือชักหรือ บังคับ

3.2 ประเภทของหุ่นตามแบบสากล

จิตรกรรณ์ เตมียกุล (2531 : 34) ได้แบ่งการใช้หุ่นเพื่อศึกษาและพัฒนาเด็กเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. หุ่นเงา หรือหุ่นหนังตะลุง (Shadow Puppet) เป็นหุ่นที่ทำมาจากแผ่นหนังหรือกระดาษแข็ง มีไม้เลียบหรือสายใยต่อเข้าส่วนร่างกาย ใช้เคลื่อนไหวประกอบเรื่องที่แสดง การเล่นหุ่นเงาอาจจะเป็นภาพเงาคำล้น หรือภาพสีต่าง ๆ ได้โดยใช้แสงไฟ

2. หุ่นมือ (Hand Puppet) เป็นหุ่นเชิดโดยใช้นิ้วมือสอดเพื่อขยับให้มือหัวและปากของหุ่นเคลื่อนไหวได้ตามต้องการ หุ่นมือมีหลายแบบเช่น หุ่นมือถูงกระดาษ หุ่นมือถูงมือ หุ่นมือถูงเท้าและหุ่นนิ้วมือ

3. หุ่นเชิด (Rod Puppet) เป็นหุ่นเชิดด้วยไม้หรือสายเชือกจากข้างล่างของตัวหุ่นให้เคลื่อนไหวตามต้องการ ทำได้หลายวิธี สามารถประดิษฐ์ตัวหุ่นได้ขนาดต่าง ๆ

4. หุ่นชัก (Marionette) เป็นหุ่นที่ใช้สายโยงเป็นเส้นด้ายหรือลวดติดกับหุ่นเวลาชักหรือโยกไม้ข้างบน พร้อมกับเชือกตามที่ต้องการที่จะให้อวัยวะส่วนใดเคลื่อนไหวได้ หุ่นประเภทนี้ต้องหัดให้ชำนาญในการชักตัวหุ่น

เกศินี โชติกเสถียร (2524 : 9) ได้กล่าวถึงการสร้างหุ่น มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ

1. ขนาดจะสร้างให้มีขนาดใหญ่โตเพียงใดก็ได้ แต่สัดส่วนที่ได้ขนาดโดยเฉลี่ยประมาณ 1/3 ของมนุษย์ ความได้ส่วนกันระหว่างคนกับสัตว์ในเรื่องเป็นสิ่งที่จะต้องคำนึงถึง แต่ไม่เสมอไป ทั้งนี้เพราะการสร้างหุ่นในแต่ละเรื่องของผู้สร้างย่อมมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายต่างๆ กันออกไป

2. ส่วนที่ต้องการเน้นเป็นพิเศษในตัวหุ่นแต่ละตัว จะมีลักษณะที่ทำให้ผู้รู้ลักษณะนิสัยของตัวหุ่นได้

3. ศึกษาแหล่งกำเนิดของหุ่นประเภทต่าง ๆ ที่เคยมีมาในโลกเพื่อเรียนรู้ถึงวิธีการทำหัว เครื่องแต่งกาย ลำตัว การเชิดชัก การเขียนหน้าตาที่เน้นความรู้สึกรักของตัวหุ่น

3.3 ประเภทของหุ่นไทย

วดี กัมมหัตต์ และชัยณรงค์ ชวนะชิต (2529 : 26-33) ได้กล่าวถึงประเภทของหุ่นไทยไว้ ดังนี้

1. หุ่นหลวงหรือหุ่นใหญ่ เป็นแบบเก่าแก่ที่มาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาจนกระทั่งสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย หุ่นแบบนี้มีขนาด

สูงใหญ่ถึง 1 เมตร เป็นการเลียนแบบทั้งรูปร่างและลักษณะคนจริง มีแขนขาครบองค์ ภายในตัวหุ่นกลวงและเต็มไปด้วยกลไกเป็นสายโยงใยมากมายร้อยไปตามท่อนแขนจนนิ้วมือและท่อนขาของหุ่นสามารถเขยิบหรือบังคับให้แขนขาหน้าตา เคลื่อนไหวได้ เช่น กลอกกลิ้งลูกตา ยกมือและชี้นิ้วได้ การเขยิบนั้นสันนิษฐานว่าต้องใช้คนถึงสองสามคนตามขนาดของตัวหุ่น และเป็นการยื่นเชิดจนคนเชิด “เมื่อยหัวไหล แกว่งหัวทุกตัวคน”

นอกจากจะเลียนแบบทั้งรูปร่างลักษณะและขนาดของคนจริงแล้วหุ่นประเภทนี้ยังเลียนแบบศิลปะการแสดงโขนละครทุกอย่าง รวมทั้งเครื่องแต่งกายตลอดจนลีลาท่ารำก็จำลองมาจากโขนละคร แม้กระทั่งหัวโขนก็สามารถถอดเข้าถอดออกได้ เช่นของจริง เรื่องที่แสดงก็มักจะนำมาจากโขนบ้าง ละครในบ้าง เช่น รามเกียรติ์และอุณรุท เป็นต้น

2. หุ่นเล็ก คือแบบที่สร้างขึ้นโดยกรมพระราชวังบวรวิไชยชาญ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยได้ความคิดมาจากการแสดงหุ่นและรูปหุ่นจีนในเมืองไทย ลักษณะตัวหุ่นตลอดจนเครื่องแต่งกายก็เป็นแบบจิวจิน โปรดให้หัดแสดงกันในบรรดาข้าราชการวังหน้า เรื่องที่เล่นก็เป็นเรื่องแบบจิวจิน เช่น ชวยงัก แต่ใช้คำเจรจาเป็นภาษาไทย นอกจากนั้นก็ยังมีเรื่องหลวงจีนเข้าสู้ ซึ่งกรมพระราชวังบวรวิไชยชาญทรงพระราชนิพนธ์เป็นภาษาไทยไว้ ต่อมาจึงโปรดให้คิดสร้างหุ่นไทยรามเกียรติ์ขึ้นมาอีกชุดหนึ่ง มีขนาดเล็กลงมาเหลือ 1 ฟุต เท่ากับหุ่นจีน แต่กลไกภายในที่ใช้เขยิบหรือบังคับก็เช่นเดียวกับหุ่นหลวงหรือหุ่นใหญ่ มีด้านไม้เลียบทะลุตัวหุ่นอยู่ข้างล่าง การเชิดใช้คนเดียวต่อหุ่นหนึ่งตัวเรื่องที่เล่นก็มักมีทั้งละครนอกละครใน

3. หุ่นละครเล็ก เป็นแบบที่พัฒนามาจากแบบหุ่นเล็กของกรมพระราชวังบวรวิไชยชาญ และสร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 หลังจากเกิดหุ่นกระบอกของ “คุณเถาะ” ขึ้นแล้ว ลักษณะตัวหุ่นเหมือนหุ่นเล็กแต่กลไกบังคับหยาบกว่า กล่าวคือ ลดกลไกบังคับที่เป็นสายระโยงระยางออก โดยใช้ก้านไม้หรือที่เรียกกันว่า “ตะเกียบ” ต่อเข้ากับมือทั้งสองข้างแทนและบังคับท่ารำด้วยตะเกียบไม้นั้น ที่ปลายลำตัวด้านล่างมีไม้เลียบไว้เป็นแกนให้คนเชิดจับเชิดไว้สะดวก แต่การใช้ก้านไม้บังคับรวมทั้งแกนที่อยู่นอกตัวหุ่นทำให้คนมองเห็นได้อ่อนคืด จึงดูไม่แนบเนียน แม้ว่าการเชิดจะกระทำได้ดีล่องแคล่วฉับไวกว่าการบังคับด้วยสายโยงใยก็ตาม หุ่นละครเล็กนี้ใช้คนเชิดเพียงคนเดียว นายแกร ศัพท์วานิช เป็นผู้ริเริ่มสร้างขึ้น โดยมีขนาดเกือบเท่าหุ่นหลวง

ต่อมา นายเปี้ยก ประเสริฐกุล ผู้เคยร่วมแสดงอยู่ในคณะหุ่นกระบอก ม.ร.ว. เถาะ พิชัยมเสนา (นายจักรพันธ์ว่า น่าจะเป็น “ปาลกวงศ์” มากกว่า) และได้แยกตัวออกมาตั้งคณะของตนเอง ได้สร้างหุ่นละครเล็กขึ้นอีกชุดหนึ่ง แต่มีขนาดเล็กลงมาเหลือประมาณ 2 ฟุต และไม่มีสายระโยงระยางใด ๆ เลย

4. หุ่นกระบอก เป็นหุ่นที่เกิดขึ้นในรัชกาลที่ 5 ที่หุ่นสูงประมาณ 1 ฟุต มีแกนหรือลำตัวเป็นกระบอกไม้ไผ่ยาวประมาณ 1 ฟุต ปลายกระบอกด้านบนจะสวมด้วยหัวหุ่น ซึ่งเป็นไม้แกะสลักตกแต่งด้วยสีสันทันและเครื่องประดับแบบโชน ละครหุ่นจะสวมเสื้อคลุมไม่มีแขน มุมด้านบนทั้งสองข้างของตัวเสื้อจะตัดมือซึ่งแกะสลักด้วยไม้เช่นเดียวกัน ชายเสื้อจะยาวลงมาคลุมกระบอกไม้ไผ่ การบังคับหุ่นจะใช้มือหนึ่งถือแกนกระบอกไม้ไผ่ไว้ อีกมือหนึ่งถือ “ตะเกียบ” สองก้านซึ่งปลายด้านบนผูกติดกับมือของหุ่น ตะเกียบทั้งสองก้านนี้จะบังคับให้หุ่นรำร่ายท่าเพลงตามท่าทางที่ต้องการ คนดูจะไม่เห็นก้านไม้หรือตะเกียบนี้รวมทั้งมือคนชัก เพราะมีเสื้อคลุมไว้ การเชิดใช้คนเพียงคนเดียวต่อหุ่นหนึ่งตัว

การแสดงหุ่นกระบอกนี้ส่วนใหญ่ใช้บทละครนอก อันมีบทสนุกสนานตลกขบขันและเดินเรื่องได้รวดเร็วกว่า

3.4 ประวัติที่มา

คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์. (2529 : 54) กล่าวไว้ว่า ม.ร.ว. เถาะ พยัคฆเสนา ได้คิดสร้างหุ่นขึ้นอีกแบบหนึ่ง ดังปรากฏตามพระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ในตำนานสมเด็จพระเจ้า

“เมื่อ พ.ศ. 2435 ปีที่หม่อมฉันเข้าว่าการกระทรวงมหาดไทย ถึงเดือนตุลาคม หม่อมฉันขึ้นไปตรวจหัวเมืองเหนือ ครั้งนั้นลูกชายกลาง อิทธิดำรง (น้องร้องจูลิศ) อายุได้สัก 5 ขวบ คิดหม่อมฉันจึงตามไปด้วย หม่อมราชวงศ์เถาะ (เป็นทหารมหาดเล็กอยู่ก่อนท่านคงรัฐจัก) รับอาสาไปเป็นพี่เลี้ยง เมื่อไปถึงเมืองอุดรดิตถ์ สามเณรธวัชเวลานั้นเป็นพระยาสุโขทัยให้หุ่นกระบอกมาเล่นให้ดู ได้เห็นเป็นครั้งแรก และเล่าให้ฟังว่าหุ่นกระบอกนั้นเกิดขึ้นที่เมืองสุโขทัย ด้วยคนชื่ยาคนหนึ่งชื่อ “เหน่ง” เทียวอาศัยอยู่ตามวัด เห็นหุ่นจีนไหหลำจึงเอาอย่างมาคิดเป็นหุ่นไทย และคิดกระบวนร้อยตามรอยหุ่นไหหลำ มีคนชอบจึงเลยเที่ยวเล่นหากิน ลูกชายกลางของหม่อมฉันได้เห็นหุ่นชอบเป็นกำลัง สามเณรธวัชจึงไปขอเขามาให้เธอตัวหนึ่ง แต่เวลาเดินทางหม่อมฉันให้เขาทำวอป่าให้เขอนั่งมา ก็เล่นเชิดหุ่นกับคุณเถาะเรื่อยมาตลอดทาง แต่เมื่อหลังถึงกรุงเทพฯ ได้สักหน่อยหนึ่ง ชายกลางป่วยสิ้นชีพ คุณเถาะเกิดความคิดจะเล่นหุ่น ยืมเงินหม่อมฉันได้ลงทุนทำก็เกิดมีหุ่นกระบอกขึ้นในกรุงเทพฯ ราว พ.ศ. 2436 แต่แรกมักเรียกว่า “หุ่นคุณเถาะ” ด้วยประการฉะนี้”

ศักดิ์ ปั่นแห่งเพชร (2535 : 136) กล่าวไว้ว่า หม่อมราชวงศ์เถาะ พยัคฆเสนา ผู้ริเริ่มก่อตั้งคณะหุ่นกระบอก ขึ้นเป็นคณะแรกในกรุงเทพมหานคร เมื่อปีพุทธศักราช 2436 เชื่อกันว่าก่อนหน้านี้นี้มิได้มีหุ่นกระบอกคณะอื่นใดกำเนิดขึ้นมาในกรุงเทพมหานคร ก่อนคณะหุ่นกระบอกของหม่อมราชวงศ์เถาะเลย

และสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2539 : 11) กล่าวถึงหุ่นไทยว่าเป็นมหรสพชนิดหนึ่งของไทยที่มีมาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา ปรากฏหลักฐานในกลอดศวดเรื่องเนมิกราช ซึ่งเขียนในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช มีหุ่นมีโขนแล้ว ต่อมาในแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าบรมโกศ ปรากฏว่ามีการแสดงหุ่นเรื่องพระไชยทิศ แต่จะเป็นหุ่นชนิดใด ไม่ปรากฏหลักฐานชัดเจน

การแสดงหุ่นของไทย แบ่งได้เป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา มาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ตัวหุ่นสร้างเป็นรูปคนเต็มตัวสูงประมาณ 1 เมตร แต่งกายเลียนแบบโขน-ละคร มีสายใยร้อยเข้าไปในตัวหุ่นสำหรับเชิดแสดงแบบละครในเรื่องที่แสดงมีรามเกียรติ์ อุณรุท เรียกหุ่นชนิดนี้ว่า “หุ่นหลวง” หรือหุ่นใหญ่ ดำเนินการแสดงแบบละคร

ตอนที่ 2 กรมพระราชวังบวรวิชัยชาญ วังหน้า โปรดให้มีการแสดงหุ่นจีนให้บรรดาข้าราชการวังหน้าหัดแสดง ต่อมาโปรดให้คิดสร้างหุ่นไทยขึ้นใหม่ ลักษณะตัวหุ่นคล้ายหุ่นหลวง แต่ย่อให้มีตัวเล็กลงเหลือเพียง 1 ฟุต เรื่องที่เล่นมีเรื่องละครในบ้าง ละครนอกบ้าง ดำเนินการแสดงเหมือนละคร

ตอนที่ 3 การแสดงหุ่นของกรมพระราชวังบวรวิชัยชาญ ทั้งหุ่นจีนและหุ่นไทย ซึ่งมีตัวขนาดเล็กสามารถสร้างความสนุกสนานให้กับผู้ชม แต่ตัวหุ่นมีสายใยมากมาย ไม่สะดวกในการเชิด จึงมีผู้แสหาแบบอย่างสร้างตัวหุ่นที่คล่องตัวขึ้น โดยนำตัวหุ่นจีนไหหลำมาคิดทำเป็นหุ่นกระบอก ม.ร.ว. เถาะ พยัคฆเสนา ได้นำตัวหุ่นจีนไหหลำจากเมืองสุโขทัยมาแต่งตัวและแสดงแบบละครไทยในกรุงเทพมหานคร ประมาณ พ.ศ. 2436 และครูเบียด ประเสริฐกุล ได้เผยแพร่การแสดงหุ่นกระบอกสืบต่อมา

3.5 ลักษณะหุ่นกระบอกและองค์ประกอบในการแสดงหุ่นกระบอก

คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ (2529 : 99-100) ได้กล่าวถึงลักษณะหุ่นกระบอกและองค์ประกอบในการแสดงหุ่นกระบอกไว้ ดังนี้

ลักษณะตัวหุ่นกระบอก

ลักษณะตัวจะทำด้วยไม้เนื้อเบาทั้งแท่ง แล้วนำมาตกแต่งด้วยสีฝุ่นและเครื่องประดับตามลักษณะของหุ่นตัวต่าง ๆ หัวหุ่นทุกหัวต้องมีแกนไม้ต่อกจากคอหุ่นลงมา สำหรับเสียบกับไม้กระบอกอันเป็นลำตัวหุ่น ซึ่งทำด้วยกระบอกยาว 9 นิ้ว เลื้อยหุ่นเป็นผ้าทั้งผืนพับครึ่งเจาะรูตรงกลางสำหรับเสียบศีรษะหุ่นและมีช่องสำหรับมือทั้ง 2 ข้าง ต่อจากมือมีไม้ตะเกียบสำหรับจับเชิดตัวหุ่นพระจะถืออาวุธด้วยมือขวา

องค์ประกอบในการแสดงหุ่นกระบอก

1. เรื่องที่แสดง หุ่นกระบอกเป็นมหรสพทั้งในงานหลวงและงานราษฎร์ สืบทอดในงานราษฎร์หุ่นกระบอกมีโอกาสดูมากกว่างานหลวง ถือเป็นมหรสพของชาวบ้านโดยแท้ เรื่องที่แสดงไม่นิยมเรื่องทีมาจากละครในคือ อิเหนา อุณรุท เพราะดำเนินเรื่องซ้ำ ส่วนใหญ่นำมาจากเรื่องทีนิยมแสดงละคร เช่น ขุนช้างขุนแผนและเรื่องจักรๆ วงศ์ๆ ส่วนเรื่องทีนิยมนำมาแสดงหุ่นกระบอกมากที่สุดคือพระอภัยมณี นอกจากนี้ยังมีนิทานคำกลอนของสุนทรภู่อีกเช่น ลักขณวงศ์ สิงห์ไกรภพ เป็นต้น สำหรับโขนเรื่องรามเกียรติ์ก็นำมาแสดงเป็นตอนเช่น สามทหาร นางลอย องถนน ลักลิตา เป็นต้น

2. วิธีการเชิดหุ่นกระบอก สิ่งสำคัญในการเชิดอยู่ที่ผู้เชิดรู้จักบังคับไม้กระบอก แขน ลำตัว หัวหุ่นให้ชักเยื้องไปมีท่าหลักสำคัญ ดังนี้

1. กล่อมตัว
2. เชิดย่อนมือ
3. กระทบตัว
4. โยกตัว
5. รำเพลง

ผู้เชิดจะนั่งเชิดกับพื้นหรือยืนเชิดแล้วแต่สถานที่และมีลีลาเป็นลักษณะเฉพาะของหุ่น มีตัวหุ่นที่สำคัญคือ “พระครูฤาษี” ตัวหุ่นทุกตัวจะตั้งทางขวาของประตูก่อนการแสดงมีการโหมโรงครุอาวโสจะเชิดตัวนายโรงรำซ้ำปีไหว้ครู แล้วออกเพลงปี่นดถึง เมื่อจบการไหว้ครูแล้วจึงเริ่มแสดงด้วยการทำเพลงหุ่นเกล้าซออยู่ เพื่อให้หุ่นออกมาบรรยายเรื่องราวก่อน แล้วจึงดำเนินเรื่องต่อไป นิยมไหว้ครูทุกครั้งทีมีการแสดง

การเข้าฉากออกจากของตัวหุ่น โดยเฉพาะตัวเอกจะต้องเข้าออกทางประตูเสมอ และไม่นิยมแสดงเรื่องที “ลั้มหับโรง” เพราะถือว่าไม่เป็นสิริมงคล บุคคลสำคัญในการเชิดหุ่น คือ คนเชิด คนร้อง คนเล่นดนตรี คนบอกบทจะต้องมีความสามารถในเรื่องของบทละครเป็นอย่างดี

3. เครื่องดนตรี วงปี่พาทย์ประกอบการแสดงคือ วงปี่พาทย์เครื่องห้า ต่อมาเพิ่มระนาดทุ้ม เบิ่งมวงคอก เครื่องดนตรีทีสำคัญคือ ซออู้ กลองต็อก กลองแต้ว มีคนพากย์เจรจา นอกจากตัวตลกผู้เชิดจะเป็นผู้เจรจาเอง

4. อุปกรณ์ประกอบการแสดงทำเหมือนจริง แต่ย่อส่วนให้เล็กกลง เช่น ลำเภา ราชรถ เป็นต้น เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจแก่ผู้ชม โรงหุ่นจะอยู่สูงจากพื้นดินประมาณช่วงตัวคนยาว 3 วา 2 ศอก สูง 3.50 เมตร ลึก 5 เมตร มีทีสำหรับบังมือไม่ให้เห็นแบบคนเชิดเรียกว่า “กระฉากบังมือ” สูง 1 ศอก

3.6 ขอบเขตของการแสดงละครหุ่น

จาคูรงค์ อาจารย์ (2525 : 8) กล่าวถึงขอบเขตการแสดงละครหุ่นไว้ว่า หุ่นเคลื่อนไหวไปมาโดยมีคนเชิด แต่แสดงออกทางใบหน้าไม่ได้ บางตอนจำกัดท่าทางของหุ่น เช่น ฉากทะเล ฉากทะเล สิ่งเหล่านี้แก้ไขได้ด้วยการเลือกชนิดหุ่นอย่างเหมาะสมกับการใช้งานและขึ้นอยู่กับการเขียนบทช่วยสำหรับหุ่นที่เคลื่อนไหวได้น้อย การพากย์อาจช่วยได้มาก

สิ่งที่หุ่นสามารถทำได้

1. ทำทุกอย่างเพื่อเร้าใจเด็กให้สนใจอยากติดตามเรื่องไปจนจบ โดยไม่เบื่อ
2. ให้หุ่นพูดคุยกับผู้ชม คำพูดตลกขบขันควรใช้ให้ถูกจังหวะตามแต่โอกาส เรื่องเช่นนี้ผู้เชิดจะต้องรู้เองว่า เมื่อใดควรหรือไม่
3. ถามผู้ชมหรือขอความเห็นว่าจะทำอย่างไรต่อไป ในขณะที่แสดงเมื่อถึงตอนต้นเดิน
4. ให้ร่วมกันร้องเพลงในขณะที่หุ่นเดินรำ
5. ไม่ควรใช้คำพูดซ้ำ ๆ กันหลายครั้ง แต่ถ้าคำพูดนั้นสำคัญเป็นจุดที่นำไปสู่ตอนจบก็คงไว้เพื่อเร้าความสนใจ

วดี กันหัตต์ และชัยณรงค์ ชวนะชิต (2529 : 10) กล่าวไว้ว่าการเลียนแบบท่าทางคนจริง ๆ ของหุ่นนั้นจะมีขนาดเท่าคนจริงหรือขนาดจำลองย่อมมีจำกัด เพราะหุ่นเป็นสิ่งไม่มีชีวิตจะแสดงได้ดีหรือเลวย่อมขึ้นอยู่กับฝีมือคนเชิดชักและกลไกที่ใช้เชิดชัก

หลักการเลือกหรือเขียนบทละครสำหรับหุ่นกระบอก

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการแสดง
2. ควรมีจุดสำคัญของเรื่องเป็นหลัก
3. เนื้อเรื่องไม่ควรยาวเกินไป
4. ตัวละครไม่ควรมากเกินไป
5. กลุ่มเป้าหมาย
6. ความสามารถของผู้ร่วมทีมงาน

3.7 คุณค่าและประโยชน์ของหุ่น

ลัดดา นิละมณี (2522 : 54) กล่าวไว้ว่า หุ่นเป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณค่าต่อเด็ก ๆ มาก และมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของเด็ก สร้างบรรยากาศภายในชั้นเรียนได้อย่างดี กระตุ้นให้เด็กได้สนใจบทเรียนตลอดเวลา โดยเฉพาะวิชาที่ต้องอาศัยการฝึกฝนและนามธรรมเกินไปสำหรับเด็กเล็ก

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2522 : 10) กล่าวว่า หุ่นเป็นสื่อการเรียนที่เป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษา มาก นำไปใช้ในการสอนได้หลาย ๆ เนื้อหา และเป็นสื่อที่เคลื่อนไหวได้น่าสนใจกว่า

ภาพธรรมชาติ ถ้าได้มีการนำหุ่นมาใช้ในห้องเรียนของเด็กปฐมวัย จะเป็นประโยชน์แก่เด็กอย่างมาก ทั้งในด้านจิตวิทยา ส่งเสริมให้เด็กเกิดความรู้สึกเริ่มจินตนาการ ความเป็นผู้กล้าแสดงออกของเด็ก

จาตุรงค์ อาจารย์ (2525 : 6-7) กล่าวไว้ว่า ละครหุ่นใช้เป็นอุปกรณ์การสอนวิชาต่าง ๆ ได้ดี โดยเฉพาะวิชาที่ต้องอาศัยการฝึกฝนและค่อนข้างเป็นนามธรรมเกินไปสำหรับเด็กนักเรียน เช่น เรื่องเกี่ยวกับระเบียบแบบแผนสังคม เด็กยังไม่เข้าใจสิ่งนี้นัก คอเมื่อได้เห็นตัวอย่างโดยอาศัยประสบการณ์แทนด้วยกิจกรรมที่ครูจัดให้ เด็กจะเข้าใจง่ายกว่า

และจาตุรงค์ อาจารย์ ยังได้กล่าวสรุปประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดงละครหุ่นคือ

1. สร้างเสริมพัฒนาการและทักษะการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อ
2. ส่งเสริมให้มีประสบการณ์ในการทำงานกลุ่ม ความรับผิดชอบ การตัดสินใจ

และการแสดงความคิดเห็นของตน

3. การเรียนรู้ด้วยการแสดงละครหุ่น ทำให้เด็กจำเนื้อหาวิชาได้นาน เด็กพบว่าตนเองจำเนื้อหาวิชาได้ง่ายและได้เนื้อหาอีกด้วย

วดี กัมมัท และชัยณรงค์ ชวนะชิต (2529 : 2) ได้กล่าวถึงคุณค่าของหุ่นและการละเล่นหุ่น นอกจากจะเป็นมหรสพอย่างหนึ่งซึ่งให้ความเพลิดเพลินเจริญตาเจริญใจ คนไทยมาเป็นเวลาช้านานแล้ว ยังเป็นศิลปกรรมประจำชาติที่ประกอบด้วยความงามและวิจิตรพิสดารด้วยฝีมือช่าง ตลอดจนรูปแบบทางศิลปะของไทย ทั้งโดยตัวของมันเองและโดยศิลปการร่ายรำคันสะทอนเอกลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมของไทยมาอย่างแนบเนียน

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2539 : 16) กล่าวไว้ว่า กรมศิลปากรได้รับเชิญจากคณะกรรมการงานแสดงระหว่างประเทศ ซึ่งได้จัดให้มีการประชุมและอภิปรายในหัวข้อเรื่อง “บทบาททางสังคมและความหมายที่แสดงออกเกี่ยวกับหุ่นของประเทศในเอเชีย” ณ สหภาพโซเวียต คณะหุ่นจากประเทศต่าง ๆ ในเอเชียต่างมีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ ใช้หุ่นเป็นเครื่องมือในการสอนศิลปกรรมให้แก่เยาวชน

โครงการเผยแพร่เอกลักษณ์ไทย (2532 : 44) ได้กล่าวว่า หุ่น ในฐานะเป็นอุปกรณ์ทางการศึกษา ฉะนั้นควรได้รับการสนับสนุนส่งเสริมและเผยแพร่ อาจทำได้โดยการเขียนคู่มือวิธีประดิษฐ์หุ่นกระบอก โดยมีวิธีสร้างให้ง่ายขึ้น และใช้วัสดุที่หาได้ง่ายกว่าเดิม ตลอดจนแนะนำวิธีทางให้หุ่นกระบอก ประกอบในการสอนวิธีต่าง ๆ ด้วยก็จะเป็นประโยชน์แก่ครู และช่วยให้การเรียนการสอนสนุกสนานเป็นที่สนใจ มีประสิทธิภาพยิ่งกว่าเดิม

จากเอกสารของหุ่นกระบอก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความหมาย ประเภทของหุ่นไทย ประวัติที่มา ลักษณะหุ่นกระบอกและองค์ประกอบในการแสดงหุ่นกระบอก ขอบเขตของการแสดงละครหุ่น การเลือกหรือเขียนบทละครหุ่นกระบอก และสิ่งที่สำคัญคุณค่าและประโยชน์ของหุ่น และ

จากที่สภาพการณ์ทางสังคมและเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไป เยาวชนไม่สนใจในนาฏศิลป์และ หุ่นกระบอก ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าการพัฒนาทัศนคติต่อวิชานาฏศิลป์ให้ดีขึ้น ก็ควรที่จะใช้ศิลปะ หุ่นกระบอกของไทยเพื่อให้นักเรียนได้เห็นความงดงามของตัวหุ่น ศิลปะการรำรำและดนตรีที่ ไพเราะ

3.8 แม่แบบที่ใช้ให้นักเรียน ได้แก่ การเสนอแม่แบบเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต โดยผู้วิจัยเลือกผู้แสดงเป็นแม่แบบตามลักษณะดังนี้

3.8.1 เป็นนักเรียนในชุมนุมนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียน ราชวินิต ได้รับการฝึกหัดนาฏศิลป์ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เข้าเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ในเวลา 15.30 น. ถึง 16.30 น. ของทุกวัน ซึ่งมีหลักสูตรการสอน ดังนี้

3.8.1.1 พื้นฐานการเรียนนาฏศิลป์เบื้องต้น ได้แก่ เพลงช้า เพลงเร็ว แม่บทเล็ก

3.8.1.2 นาฏยศัพท์ ได้แก่ ศัพท์ หรือ ภาษาท่า ที่เกี่ยวกับนาฏศิลป์ ซึ่งครูผู้สอนได้สอนในบทเรียนนั้นๆ เช่น จีบ ตั้งวง ล่อแก้ว จรด วางเท้า ยกสัน ประ ก้าวข้าง กล่อมไหล่ ฯลฯ

3.8.1.3 เพลงเบ็ดเตล็ด ได้แก่ การรำชุดต่างๆ ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในโอกาสสำคัญได้ เช่น รำเชิญพระขวัญ ระบายไก่ ฟ้อนเจี้ยว ระบายดอกบัว ระบายชุมนุมเผ่า ไทย ระบายตาลี-กีบัส รำสินवल ฯลฯ

3.8.2 มีความสามารถในการรำได้สวยงาม และอยู่ในขั้นที่สามารถออกแสดง ได้ เช่น ร่วมแสดงนาฏศิลป์เมื่อมีงานในวันสำคัญต่างๆ ของโรงเรียน เช่น งานประชุม ผู้ปกครอง งานราชวินิตร่วมใจ งานวันเฉลิมพระชนมพรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระบรมราชินีนาถ งานอวยพรเกษียณอายุ งานวันปีใหม่ และสามารถออกไปร่วม แสดงนาฏศิลป์ตามสถานที่ต่าง ๆ ที่หน่วยราชการและเอกชนขอมา เช่น กระทรวงศึกษาธิการ สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ทำเนียบรัฐบาล การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สถานี โทรทัศน์และกรมประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้ นักเรียนผู้แสดงต้องมีความสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่ เกิดขึ้นได้ดี

3.8.3 มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ หมายถึง ความคิด ความรู้สึกและ แนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมของนักเรียน ต่อการเรียนนาฏศิลป์จำแนกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

3.8.3.1 ด้านความคิด เกี่ยวกับการเรียนนาฏศิลป์ ได้แก่ การรับรู้ว่าการเรียนนาฏศิลป์มีประโยชน์ ทำให้ได้แสดงออก รู้จักจังหวะและทำรำที่ไม่ยาก ฝึกความพร้อมเพรียงอดทน และเห็นคุณค่าของการเรียนนาฏศิลป์

3.8.3.2 ด้านความรู้เกี่ยวกับการเรียนนาฏศิลป์ ได้แก่ ความรู้สึกชอบ เห็นใจ สนใจ สนุกสนาน อยากเรียนไม่เบื่อ ภูมิใจและยอมรับว่า การมีความรู้ความสามารถใน ด้านนาฏศิลป์เป็นสิ่งที่ดี

3.8.3.3 ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อการเรียน นาฏศิลป์ ได้แก่ มีความตั้งใจเรียน ตั้งใจฝึกปฏิบัติ เข้าเรียนตรงตามเวลา สนใจอ่านหรือ ชมภาพเกี่ยวกับนาฏศิลป์ ชมรายการแสดงเกี่ยวกับนาฏศิลป์

จากความหมายของแม่แบบที่ใช้นักเรียนแสดง ที่กล่าวไว้ข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่า การใช้ นักเรียนเป็นแม่แบบจริง ทำให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อถือ สนใจในตัวแบบที่เป็นนักเรียนด้วยกัน ซึ่งเป็นตัวแบบที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกเป็นอย่างดี มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ สามารถทำให้ผู้ชม เลียนแบบได้ด้วยความมั่นใจมากยิ่งขึ้น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง

1.1 ความหมายของสถานการณ์จำลอง

เบค และมอนโร (Beck and Monroe. 1965 : 45) กล่าวว่า ความหมายดั้งเดิมของ สถานการณ์จำลองคือ ความหลอกลวงหรือการแสดงผิด แต่ปัจจุบันสถานการณ์จำลอง หมายถึง กระบวนการซึ่งผู้เรียนในรูปแบบหรือความคล้ายคลึงกับสภาพที่เป็นจริง ซึ่งสร้างขึ้นมาเพื่อตรวจสอบ ภาวะหรือเพื่อการสอน

ครุคแซงค์ (จันทวิช พันธสุข. 2533 : 15 ; อ้างอิงมาจาก Cruickshank. 1972) กล่าวว่า สถานการณ์จำลองคือ ผลิตผลที่เกิดขึ้นเมื่อมีสถานการณ์หรือผลของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เกิดขึ้นแล้ว สถานการณ์จำลองนี้จะรวมไปถึงเรื่องจำลองภาพจากทิวทัศน์และการเล่นละครด้วย

ซูลทซ์ (วัชรินทร์ จีบเกตุ. 2535 : 7 ; อ้างอิงมาจาก Schulg. 1972 : 4) กล่าวถึงการ ใช้ สถานการณ์จำลองว่าเป็นการสอนแบบปฏิบัติการที่ใช้แบบจำลองเป็นการสอนที่สมมติสถานการณ์ ต่างๆ ให้คล้ายกับสภาพที่เป็นจริง โดยฝึกให้ผู้เรียนหรือผู้ที่อยู่ในสถานการณ์นั้น ได้ฝึกปฏิบัติและ แก้ปัญหาต่าง ๆ ให้คล้ายกับสภาพที่เป็นจริง โดยฝึกให้ผู้เรียนหรือผู้ที่อยู่ในสถานการณ์นั้น ได้ ฝึกปฏิบัติและแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเองและยังทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ดีกว่าวิธีสอนแบบบรรยาย

เคอร์ (Kerr. 1977 : 8) กล่าวถึงการ ใช้สถานการณ์จำลองว่า ผู้เข้าร่วมสถานการณ์ จำลองจะต้องปฏิบัติตามข้อมูลและมีสถานการณ์ที่กำหนดวัตถุประสงค์ในการร่วมสถานการณ์ ผู้เข้าร่วมสถานการณ์จะต้องยอมรับและปฏิบัติตามข้อมูลและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง

ผู้เข้าร่วมสถานการณ์อาจได้รับข้อมูลให้รับบทบาทที่ใกล้เคียงกับชีวิตของเขาหรือได้รับบทบาทที่แตกต่างไปจากชีวิตจริงก็ได้ เหตุการณ์ในสถานการณ์จำลองจะดำเนินต่อไปในทางใดหรือผลของสถานการณ์จะเป็นอย่างไรนั้น เป็นเรื่องที่คาดการณ์ล่วงหน้าไม่ได้ เพราะจะต้องขึ้นอยู่กับผลการตัดสินใจของผู้เข้าร่วมสถานการณ์

สตรีทริจ (ชัยวัฒน์ ตัณขรังษี. 2529 : 13 ; อ้างอิงมาจาก Sturtridge. 177 : 32-34) กล่าวว่า สถานการณ์จำลองเป็นกิจกรรมที่นักเรียนทุกคนต้องเข้าร่วมในสถานการณ์บางอย่าง และต้องใช้วิจารณญาณของตัวเองว่าจะพูดอะไรและจะพูดกับใคร เลือกใช้หน้าที่ในการสื่อความหมาย และใช้ภาษาให้เหมาะสมกับบทบาทของตัวเองและบทบาทของผู้ที่จะมีปฏิสัมพันธ์ด้วย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะร่วมมือกันทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

โฮลเดน (Holden. 1981 : 5) กล่าวว่า สถานการณ์จำลองเป็นการจำลองสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง ส่วนมากจะอยู่ในรูปแบบของการแก้ปัญหา ครูทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ควบคุม จะนำของจริงต่าง ๆ มาเป็นสื่อในการกระตุ้นผู้เข้าร่วมให้ใช้ทักษะทางภาษาทุกด้านในการรับข้อมูลพร้อมๆ กัน ผู้เข้าร่วมสถานการณ์แต่ละคนจะได้รับบัตรแสดงขอบข่ายหน้าที่ความรับผิดชอบและข้อมูลจำเป็นเพิ่มเติม ทุกคนต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของตนอย่างจริงจัง

โจนส์ (กนกรัตน์ พงษ์สมุทร. 2537 : 30 ; อ้างอิงมาจาก Jones. 1982 : 5) กล่าวว่า สถานการณ์จำลองเป็นเหตุการณ์หนึ่งซึ่งไม่ใช้การสอนโดยครู แต่นักเรียนเป็นผู้เข้าร่วมในเหตุการณ์นั้น และเป็นผู้ที่ทำให้เหตุการณ์นั้นดำเนินต่อไป โดยได้รับมอบหมายหน้าที่ภารกิจในสังคมและความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องอยู่ในสถานการณ์ ซึ่งต้องมีการแก้ปัญหาและตัดสินใจรวมอยู่ด้วย ส่วนครูจะเป็นกำหนดเวลาเริ่มต้นและจบเวลาของสถานการณ์ นอกจากนั้นครูมีหน้าที่อธิบายรายละเอียดต่าง ๆ ที่สำคัญในสถานการณ์นั้นและกำหนดว่าใครเป็นใคร ใครทำหน้าที่อะไร มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องใดบ้าง

ทัศนา แฉมมณี (2522 : 202) ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองไว้ว่า สถานการณ์จำลอง หมายถึง การจำลองสถานการณ์หรือการสร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงแล้วให้นักเรียนเข้าอยู่ในสถานการณ์นั้นและให้นักเรียนมีปฏิริยาโต้ตอบกัน วิธีการนี้จะช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสทดลองแสดงพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งในสถานการณ์จริงนักเรียนอาจไม่กล้าแสดง เพราะเป็นการเสี่ยงต่อผลที่จะได้รับมากเกินไป

ศิริวรรณ สุวรรณชาติ (2522 : 104) ได้ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองว่าเป็นการนำเอาสถานการณ์ที่เป็นจริงมาจัดในรูปของเกม โดยมุ่งให้ผู้เรียนสวมบทบาทต่าง ๆ กัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสภาพการณ์ที่เป็นจริง ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจ มีความรู้สึกร่วมต่อเหตุการณ์นั้น ได้ดีอีกทั้งยังสามารถเรียนรู้ถึงวิธีการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อัญชลี แจ่มเจริญ (2522 : 104) ให้ความหมายว่า สถานการณ์จำลอง คือการจัดสภาพแวดล้อมเลียนแบบของจริงให้ใกล้เคียงสภาพความเป็นจริงมากที่สุด และให้ผู้เรียนฝึกฝนการแก้ปัญหาและตัดสินใจในสภาพการณ์ที่เขากำลังเป็นอยู่

ถ้าเริง เวชสุนทร (2523 : 18-19) ได้ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองว่าเป็นการจำลองสถานการณ์หรือสภาพการณ์นั้น จำลองมาจากภาพที่เป็นจริง หรือคล้ายคลึงกับสิ่งที่เป็จริงในสังคมมากที่สุด แล้วให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติแสดง ออกความเห็น หรือหาทางแก้ปัญหาในสถานการณ์นั้น ๆ เสมือนว่าเขาอยู่ในสถานการณ์จริง ๆ ซึ่งสถานการณ์จำลองนี้จะไม่ทำให้ผู้เรียนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดอยู่ในสภาพที่อันตราย หรือได้รับความเสียหายใด ๆ อีกทั้งยังทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในสภาพที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด มีโอกาสตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหา และเลือกหลักการหรือทฤษฎีมาใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาของเขา

กาญจนา เกียรติประวัติ (2524 : 150) กล่าวถึง สถานการณ์จำลองว่า การสร้างสถานการณ์จำลอง (Simulation) เป็นการรวบรวมบทบาทสมมติและวิธีการแก้ปัญหาเข้าด้วยกัน ดังนั้นบทบาทสมมติจึงเป็นเพียงส่วนหนึ่งของสถานการณ์จำลอง สถานการณ์จำลอง อาจเป็นรูปแบบเกมที่พัฒนาขึ้นเพื่อเลียนแบบธรรมชาติของชีวิตจริง การที่ผู้เรียนมีปฏิริยาโต้ตอบกับเกมแล้ว สามารถโยง ไปสู่พื้นฐานธรรมชาติของชีวิตจริงนั้น ทำให้มีการเรียนรู้สูงขึ้น

ชาญชัย ศรีไสยเพชร (2525 : 132) ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองไว้ว่า สถานการณ์จำลองคือ การจัดสภาพแวดล้อมเลียนแบบของจริงให้ใกล้เคียงสภาพความเป็นจริงมากที่สุด และให้ผู้เรียนได้ฝึกแก้ปัญหาและตัดสินใจจากสภาพการณ์ที่เขากำลังเผชิญอยู่นั้น

สมพงษ์ จิตระดับ (2527 : 16) กล่าวว่า สถานการณ์จำลอง (Simulation Techniques) หมายถึง “กระบวนการในการสร้างรูปแบบของสถานการณ์จำลองแทนสถานการณ์จริงขึ้น เพื่อศึกษาพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ที่จะเกิดขึ้นในสถานการณ์จริง”

บุญทัน อยู่ชมบุญ (2533 : 154) กล่าวถึงความหมายของสถานการณ์จำลองว่า สถานการณ์จำลองคือ การจัดเลียนแบบสถานการณ์จริงให้มากที่สุด ให้ผู้เรียนได้กระทำเพื่อฝึกการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจจากสภาพการณ์ที่เขากำลังเผชิญอยู่นั้น รวมทั้งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวเองโดยตรง และตัวนักเรียนยังมีโอกาสทราบว่าความคิดเห็นของเขานั้นเป็นอย่างไร ถูกต้องแตกต่างหรือเหมือนกับเพื่อนอย่างไร จากการอภิปรายร่วมกับเพื่อนและอาจารย์ผู้สอน

จากการศึกษาความหมายของสถานการณ์จำลองดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า สถานการณ์จำลอง หมายถึง การจำลองเหตุการณ์หรือเลียนแบบสภาพเหตุการณ์หรือการสมมุติสถานการณ์ โดยให้ความคล้ายคลึงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมมากที่สุด เพื่อผู้เรียนได้ศึกษาปัญหาจากสถานการณ์นั้น ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งวิธีการนี้จะทำให้ผู้เรียนได้ศึกษาปัญหาจากสถานการณ์ในสภาพ

ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด และมีทักษะในการตัดสินใจ และเลือกแนวทางแก้ปัญหา มีความเข้าใจในเหตุการณ์นั้น ๆ ด้วยตนเองได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังสามารถถ่ายโยงการเรียนรู้จากการฝึกไปสู่เนื้อหาที่ต้องการได้

1.2 คุณลักษณะของสถานการณ์จำลอง

มอนโร (อัมรา รสสุข. 2529 : 15 ; อ้างอิงมาจาก Monroe. 1969 : 45-46) กล่าวว่า สถานการณ์จำลองมีลักษณะที่สำคัญมาก 4 ประการคือ

1. มีความคล้ายคลึงกับสภาพความเป็นจริง สถานการณ์จำลองจะต้องจัดเตรียมองค์ประกอบที่จะทำให้นักเรียนกระทำการต่าง ๆ ได้ องค์ประกอบดังกล่าวนี้ อาจเปรียบเทียบได้ว่าเป็นการคาดคะเนในการสืบสวนตามระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์ หรือเป็นตัวกำหนดให้ในแบบจำลองคณิตศาสตร์ เป็นอุปกรณ์และกฎเกณฑ์ที่ใช้ในการเล่น เป็นคำจำกัดความของความขัดแย้ง และบุคลิกลักษณะในบทบาทสมมุติ หรือเป็นคำจำกัดความของความขัดแย้ง และบุคลิกลักษณะในบทบาทสมมุติ หรือเป็นตัวแปรตามในการทดลองในการสอนเกี่ยวกับการตัดสินใจ สถานการณ์จำลองจะต้องสร้างสภาพแวดล้อมให้นักเรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนและจะต้องมีลักษณะของความเป็นจริงให้มากพอที่นักเรียนได้ฝึกฝนในการเผชิญหน้ากับสิ่งต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นได้ในชีวิตจริง

2. จัดให้มีสภาพการสูญเสียน้อยที่สุด นักเรียนสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงคำตอบที่ได้ตอบไปแล้วได้ โดยไม่ทำลายสถานการณ์เดิม

3. ผลย้อนกลับจะต้องเป็นเครื่องหมายของผลลัพธ์ สถานการณ์จำลองช่วยให้นักเรียนทราบถึงผลของคำตอบไปในรูปสัญลักษณ์ โดยไม่ทำให้บรรยากาศของการเรียนรู้เปลี่ยนแปลงไปไม่ว่าจะเป็นด้านกายภาพ หรือจิตวิทยา

4. สามารถทำซ้ำได้ จากลักษณะของข้อ 2 และ 3 ทำให้แบบฝึกหัดสถานการณ์จำลองเป็นสิ่งที่สามารถทำซ้ำ ๆ ได้ เพราะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทบทวนหรือดำเนินการซ้ำ ๆ เพื่อให้ข้อสรุปที่ดีที่สุด

จากคุณลักษณะของสถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สถานการณ์จำลองมีลักษณะดังนี้ มีความคล้ายคลึงกับสภาพความเป็นจริง เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกฝนในการเผชิญหน้ากับสิ่งต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นได้ในชีวิตจริง นักเรียนสามารถเปลี่ยนแปลงคำตอบได้ โดยไม่ทำลายสถานการณ์เดิม ผลของคำตอบจะออกมาในรูปของสัญลักษณ์และสถานการณ์จำลองสามารถทำซ้ำได้ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทบทวนหรือกระทำซ้ำ ๆ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ดีที่สุด

1.3 ความมุ่งหมายในการสร้างสถานการณ์จำลอง

อัญชลี แจ่มเจริญ (2522 : 5) กล่าวถึงความมุ่งหมายในการสร้างสถานการณ์จำลองไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้พบและรู้จักแก้ปัญหา ซึ่งอาจเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักคิดและนำเหตุผลมาอภิปราย เพื่อประกอบการตัดสินใจแก้ปัญหา
3. เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ให้รู้จักวิพากษ์วิจารณ์และอดทนต่อการถูกวิพากษ์วิจารณ์ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีวินัยในตนเอง ถ้าถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น
4. เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนการสอน จากการฟังครูสอนแต่ผู้เดียวมาเป็นการที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

เซ (Shay. 1980 : 27) กล่าวว่า สถานการณ์จำลองถูกสร้างเพื่อ

1. ใช้ในการสร้างบรรยากาศในความเป็นกันเอง (To Break The Ice) เราใช้สถานการณ์จำลองในการแนะนำให้นักเรียนรู้จักซึ่งกันและกัน และรู้จักกันมากขึ้น หรือใช้แนะนำวิชาที่เรียน กิจกรรมบางอย่างสามารถใช้ในการสร้างบรรยากาศซึ่งช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมในห้องเรียน การเลือกใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อจุดมุ่งหมายนี้ควรมีข้อจำกัดเป็นกิจกรรมสั้น ๆ ที่ควรจะทำให้แล้วเสร็จใน 1-2 ชั่วโมงการเรียนการสอน

2. เพื่อที่จะบอกความจริง (To Import Facts) สถานการณ์จำลองมักไม่ค่อยใช้เดี่ยว ๆ ในการสอนความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง มีสถานการณ์จำลองมากมายที่ออกแบบมาเพื่อใช้ในการให้ข้อมูล โดยมีความมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนมีความรู้และประสบการณ์มากขึ้น

3. เพื่อพัฒนาความรู้สึกให้นักแน่น (To Develop Empathic Sensitivity) สถานการณ์จำลองส่วนมากถูกออกแบบมาเพื่อที่จะผูกมัดนักเรียนในเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรมความเป็นอยู่ การเลือกความกดดันและ/หรือความรู้สึกขัดแย้งของคนในบทบาทอื่น ๆ ในวัฒนธรรมและเวลาอื่น ๆ สถานการณ์จำลองดังกล่าวจะช่วยให้นักเรียนมีสายตากว้างไกล ส่งเสริมพัฒนาการรับรู้ที่ถูกต้องมากยิ่งขึ้น ทำให้เข้าใจและมีเหตุผลมากยิ่งขึ้น

เพื่อสำรวจอนาคต (To Explore The Future) ความซับซ้อนและความซ้ำซ้อนของสถานการณ์จำลอง คอมพิวเตอร์นั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อการทำนายแต่สถานการณ์จำลองที่ใช้ในห้องเรียนก็สามารถออกแบบเพื่อทำนายหรือเพิ่มประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับอนาคตให้แก่กันได้ จากหรือสถานการณ์บางอย่างที่มีขึ้นในอนาคตถูกจำลองอยู่ในแบบจำลองหรือความคิดรวบยอด ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ หรือการวิเคราะห์อนาคตที่จะเป็นไปได้ กิจกรรมเหล่านี้

ใช้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการและเพิ่มความสามารถในการแก้ปัญหามากขึ้น และมีความสามารถในการประเมินผลระยะยาวของการกระทำต่าง ๆ

จากความมุ่งหมายในการสร้างสถานการณ์จำลองดังกล่าว สรุปได้ว่า สถานการณ์จำลองสร้างขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้พบปัญหา และรู้จักคิดใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาการทำงานกลุ่ม เพื่อใช้ในการสร้างบรรยากาศ ความเป็นกันเอง ให้นักเรียนรู้จักกันมากขึ้น ช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมในห้องเรียน

1.4 องค์ประกอบของการสร้างสถานการณ์จำลอง

โคลแมน (Stadsklev. 1974 : 15 ; citing Coleman. 1967) กล่าวถึงองค์ประกอบของเกมสถานการณ์จำลอง ดังนี้

1. ผู้เล่น หรือผู้แสดง ซึ่งถูกกำหนดให้เป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละคนต้องพยายามทำให้ประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์
2. กฎเกณฑ์ จะเป็นตัวกำหนดขอบเขตและคำจำกัดความในการกระทำที่ถูกต้องตามธรรมชาติของผู้เล่นและกฎเกณฑ์ยังสร้างคำสั่ง เหตุการณ์และโครงสร้างพื้นฐานในขอบเขตของการกระทำหรือการแสดงที่ถูกจัดขึ้น
3. เวลา จะเกี่ยวข้องกับความต่อเนื่องของเวลาในการเล่นและการจบเกม
4. กิจกรรมของชีวิตจริงและกฎของพฤติกรรม ซึ่งถูกกำหนดโดยกฎเกณฑ์ กิจกรรมนี้จะทำหน้าที่แทนสถานการณ์จำลองและเป็นตัวกำหนดวัตถุประสงค์ในการเล่น

นาตยา ภัทรแสงไทย (2525 : 292-294) กล่าวถึงองค์ประกอบของเกมสถานการณ์จำลองว่าประกอบด้วย

1. จุดมุ่งหมาย จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในเกมต้องชัดเจนว่า เกมที่ออกแบบไว้นี้ มุ่งที่จะสอนอะไร จุดมุ่งหมายอาจมีลักษณะของการพัฒนาสติปัญญา เช่น ความคิด ความคิดรวบยอด และการให้เหตุผลหรือการพัฒนาด้านจิตพิสัย เช่น ค่านิยม คุณธรรม อารมณ์และเจตคติ หรือพัฒนาทั้งสองอย่าง สิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ จะต้องแยกความแตกต่างระหว่างจุดมุ่งหมายของเกม จุดมุ่งหมายของเกม หมายถึง เป้าหมายของผู้เล่นเกม จุดมุ่งหมายของเกมจะเน้นวิถีทางที่จะนำไปสู่จุดมุ่งหมายของการเรียน

2. สาระของเกม สาระของเกมต้องแสดงให้เห็นถึงลักษณะของความเป็นจริงแม้ว่าสาระของเกมนั้น ไม่อาจถอดแบบลักษณะของสภาพที่เป็นจริงได้ทั้งหมดก็ตาม แต่ต้องให้มีลักษณะใกล้เคียงที่สุดและต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายมากที่สุด การออกแบบเกมต้องคำนึงถึงความรู้ที่จะให้แก่ผู้เรียนด้วย นั่นคือ การจะให้ผู้เล่นเกมใด ต้องให้ผู้เล่นมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะเล่นด้วย

3. ปฏิภาณ ลักษณะของความเป็นจริงที่จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้เล่นมีปฏิภาณต่อกัน การออกแบบต้องคำนึงถึงว่า การกระทำของผู้เล่นแต่ละคนมีผลต่อผู้เล่นคนอื่น ๆ อย่างไร

4. บทบาท เกมสถานการณ์จำลองจะต้องสร้างขึ้นตามสถานการณ์ของสังคม เพื่อให้ผู้เล่นต้องปฏิบัติตามนั้น ถ้าผู้เรียนยังไม่มีประสบการณ์เกี่ยวกับบทบาทที่ผู้เรียนจะเล่น ครูจำเป็นต้องให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ก่อน กิจกรรมนี้จำเป็นต้องทำอย่างจริงจังที่ต้องให้ผู้เรียนเข้าใจว่า บทบาทที่เล่นคืออะไร และจะแสดงบทบาทตามนั้นได้อย่างไร

5. กฎ กฎที่กำหนดไว้ในเกมถือเป็นการจำกัดและการกำกับการแสดงของผู้เล่น การกำหนดกฎเกณฑ์ต้องทำให้ชัดเจนว่า ผู้เล่นแสดงเป็นตัวอะไร เป้าหมายและอุปกรณ์ประกอบการแสดงคืออะไร การจัดลำดับเหตุการณ์และกำหนดเวลาเล่นระหว่างช่วง หรือขั้นตอนของการแสดง ผู้แสดงจะสามารถทำหรือไม่ทำอะไรได้บ้าง กฎที่กำหนดขึ้นต้องสะท้อนให้เห็นสถานการณ์ในชีวิตความเป็นจริงมากที่สุด

6. การอภิปราย การอภิปรายหลังจากที่เล่นเกมแล้วเป็นสิ่งสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของกิจกรรมนี้ การอภิปรายต้องร่วมกันทุกฝ่ายทั้งตัวครู ผู้แสดงและผู้ดูการอภิปรายต้องพยายามค้นหาว่าอะไรเกิดขึ้น และทำไมจึงไม่เกิด การอภิปรายจะช่วยให้ครูประเมินความสำเร็จหรือความล้มเหลวของเกมและควรทำทันที หลังจากเล่นเกมจบ ไม่ควรให้เวลาผ่านไป แล้ว หรือคอยให้ถึงอีกคาบเรียนหนึ่งค่อยอภิปราย เพราะผู้เรียนจะลืมหมด ลักษณะของการอภิปรายมีหลายอย่าง ครูอาจใช้คำถามที่เน้นการประเมินผลผู้เรียนในเกม เช่น ให้ผู้เรียนอธิบายว่า ผู้เรียนมีความคิดและได้พิจารณาอะไรบ้างต่อการกระทำของตนในระหว่างที่เล่นเกม ยุทธวิธีอะไรบ้างที่ผู้เรียนใช้ เป็นต้น การอภิปรายยังเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์สภาพของการเล่นของผู้เล่นทั้งหมด

จากองค์ประกอบของการสร้างสถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าองค์ประกอบของการสร้างสถานการณ์จำลองประกอบด้วยผู้เล่นหรือผู้แสดงจุดมุ่งหมาย กฎเกณฑ์ สาระของเกม ปฏิภาณ เวลา บทบาทและการอภิปราย

1.5 หลักการและกระบวนการเรียน

ประนอม เดชชัย (2531 : 137-138) ได้เสนอหลักการสำคัญของเกม สถานการณ์จำลอง 5 หลักการ ดังนี้

1. การจัดนวัตกรรมการเรียนการสอนแบบเกมสถานการณ์จำลอง ยึดหลักการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ควรเป็น ไปอย่างมีชีวิตชีวา จึงเน้นให้จัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
2. กระบวนการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในเกมสถานการณ์จำลองนั้นถือว่าการเรียนที่มีความหมายและมีความสำคัญมาก หากผู้เรียนเข้าใจและมีทักษะในเรื่องนี้แล้วจะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการแสดงหาความรู้และคำตอบต่าง ๆ ที่ตนต้องการได้ หลักการจัดจึงควรเน้นให้ผู้เรียนได้คิด

วิเคราะห์ถึงกระบวนการต่าง ๆ ในการแสวงหาคำตอบด้วย ไม่ไขว่คว้าแต่ที่คำตอบอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึงกระบวนการและวิธีการที่ได้คำตอบนั้นมา

3. หลักการเรียนรู้ที่ดีต้องเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากความเข้าใจ จึงจะช่วยให้ผู้เรียนจดจำและสามารถและใช้การเรียนรู้ให้เป็นประโยชน์ได้ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนค้นพบด้วยตนเองนั้น มีส่วนให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจลึกซึ้ง จดจำได้ ฉะนั้นการจัดเกมสถานการณ์จำลองจึงจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพยายามค้นหา และค้นพบคำตอบด้วยตนเอง การค้นพบด้วยตนเองนี้ จะเกิดความรู้สึกซึ่งออกมาจากใจตัวเอง ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้มากกว่าฟังคำเตือนจากผู้อื่น

4. การเรียนรู้เกิดจากแหล่งต่างๆ มิใช่เกิดจากการแสวงหาจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งเพียงแหล่งเดียว ประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคลถือว่าเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ ฉะนั้นการจัดเกมสถานการณ์จำลองจึงยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ ซึ่งการจัดจะเน้นการที่ให้ผู้เรียน ได้มีโอกาสเรียนรู้จากกลุ่มให้มากที่สุดนี้เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม จำเป็นต้องอาศัยอยู่ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งความคิดความรู้สึกและพฤติกรรมที่แตกต่างกันจะมีผลกระทบต่อกันและกันอยู่เสมอ การให้ผู้เรียนฝึกการเรียนรู้ในลักษณะกลุ่มนี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้สามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีขึ้น

5. ยึดความสำคัญของการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เน้นสิ่งที่จำเป็นที่จะช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายยิ่งขึ้น ดังนั้น เกมสถานการณ์จำลองจึงควรจัดส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสค้นหาแนวทางที่จะนำความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากการเรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งพยายามติดตามผลการปฏิบัติของผู้เรียนด้วย

แอสตันเสคป์ (Standsklev. 1974 : 26-56) ได้เสนอหลักการ EIAG และกระบวนการเรียนรู้ 2 กระบวนการคือ กระบวนการจัดทำข้อมูล (Information Processting) และกระบวนการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ (Experiental Processing) ดังรายละเอียดดังนี้

1. หลักการ EIAG รูปแบบพื้นฐานของการเรียนรู้จากเกมสถานการณ์จำลอง

หลักการ EIAGนี้จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากเกมสถานการณ์จำลองให้เป็นไปอย่างเป็นระบบ และสามารถนำประสบการณ์ที่เกิดขึ้นไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยโครงสร้าง ดังนี้

1.1 E - Experience "Do" การกระทำกิจกรรมอันเป็นประสบการณ์ตรง

1.2 I - Indentify "Look" การจำแนกแยกแยะและการสังเกต โดยเป็นการพรรณนาหรือการอธิบาย กระบวนการ สัญลักษณ์ ความรู้สึก ความคิด พฤติกรรมที่นักเรียนได้กระทำระหว่างการกระทำกิจกรรมเกมสถานการณ์จำลอง

1.3 A - Analyze “Think” การคิดวิเคราะห์ โดยเป็นการคิดวิเคราะห์เพื่อที่จะทำให้มองเห็นสาเหตุและผล เพื่อทำให้มองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่เกิดขึ้นในกระบวนการของเกม สถานการณ์จำลอง หรือการวิเคราะห์ปัญหา วิเคราะห์การตัดสินใจที่ได้กระทำลงไป วิเคราะห์ความคิดความรู้สึกที่เกิดขึ้น ซึ่งผลจากการคิดวิเคราะห์นี้จะนำมาซึ่งความเข้าใจ ความเป็นไปและต่อสู้กับเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นได้

1.4 G - Generalize “Learn” การลงความเห็นสรุปและการเกิดการเรียนรู้เป็นหลักการสุดท้ายภายหลังจากที่นักเรียนได้ผ่านประสบการณ์ผ่านการอธิบายและการวิเคราะห์ซึ่งทำให้ได้รับข้อมูลและความเข้าใจในสิ่งที่ได้เกิดขึ้นจากกิจกรรมเกมสถานการณ์จำลองครบถ้วนแล้วจึงพร้อมที่จะลงความเห็นหาข้อยุติเกี่ยวกับความคิดรวบยอด หลักการ การแก้ปัญหา การตัดสินใจ หรือวิธีการที่จะเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงของกิจกรรมสถานการณ์จำลองที่ได้กระทำไปแล้วได้

2. กระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ของกิจกรรมเกมสถานการณ์จำลอง 2 กระบวนการ ประกอบด้วย

2.1 กระบวนการเรียนรู้โดยประสบการณ์ (Experiential Processing) มีขั้นตอนดังนี้

2.1.1 การแสดงหรือการกระทำ (Action) เป็นขั้นแรกของการเรียนรู้โดยประสบการณ์ คือ ผู้เรียนได้กระทำหรือแสดงเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายและทำให้มองเห็นความเป็นไปและผลกระทบของการกระทำหรือการแสดงนั้น

2.1.2 การเข้าใจกรณีเฉพาะ (Understanding the Particular Case) เป็นขั้นที่ทำให้เกิดความเข้าใจในความเป็นไป และผลกระทบของการแสดงหรือการกระทำที่ได้รับประสบการณ์มา โดยมีหลักการว่า มนุษย์จะเรียนรู้ผลของการกระทำหลังจากที่มีประสบการณ์ในกรณีนั้น ๆ มาก่อนและเกิดการเรียนรู้ว่าจะกระทำอย่างไรเมื่อพบกับสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกัน

2.1.3 การลงความเห็น (Generalizing) หลังจากที่ได้เข้าใจในความเป็นไป และผลกระทบของการกระทำจากประสบการณ์ที่ได้จัดให้แล้ว ขั้นต่อไปคือ การลงความเห็นสรุปหลักการ หรือกฎเกณฑ์ในสถานการณ์หรือพฤติกรรมดังกล่าว พร้อมทั้งเชื่อมโยงหลักการ และกฎเกณฑ์ที่ได้ลงความเห็นกับประสบการณ์หรือสถานการณ์พิเศษนอกเหนือจากที่ประสบมาแล้วด้วย

2.1.4 การแสดงพฤติกรรมใหม่ (Acting in a New Circumstance) เมื่อเกิดความเข้าใจในหลักการหรือกฎเกณฑ์เหล่านั้น พฤติกรรมที่แสดงในขั้นนี้จะแตกต่างไปจาก

พฤติกรรมที่ได้แสดงไปในขั้นตอนที่ 1 เพราะบุคคลนั้นได้เกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์แล้ว กล่าวคือ ประสิทธิภาพที่เขาได้รับนำมาซึ่งผลประโยชน์ในการกระทำในอนาคตของเขา

2.2 กระบวนการจัดกระทำข้อมูล (Information Processing) มีขั้นตอนดังนี้

2.2.1 การรับข้อมูล (Reception of Information) เป็นการสื่อสารข้อมูล ตลอดจนเครื่องหมายหรือสิ่งที่แสดงเป็นนัยอย่างกลาง ๆ ข้อมูลที่ถูกสื่อสารเกี่ยวข้องกับกฎทั่ว ๆ ไป และตัวอย่างเฉพาะ ซึ่งเป็นส่วนประกอบของกฎเหล่านั้น

2.2.2 การเข้าใจกฎทั่ว ๆ ไป (Understanding the General Principle) เป็นขั้นที่เกิดความเข้าใจในกฎทั่ว ๆ ไป และตัวอย่างเฉพาะซึ่งเป็นตัวอย่างของกฎนั้น ๆ คือ เกิดการเรียนรู้ความหมายของข้อมูล และมีการรับรู้ข้อมูลนั้นเป็นความรู้

2.2.3 รายละเอียดหรือส่วนพิเศษของข้อมูล (Particularizing) เป็นขั้นที่สามารถลงความเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่พิเศษ หรือรายละเอียดปลีกย่อยของกฎทั่ว ๆ ไปได้ และสามารถที่จะเชื่อมโยงกฎเกณฑ์นั้นกับกรณีหรือสถานการณ์ใหม่ๆ ได้

2.2.4 การกระทำ (Acting) เมื่อเกิดการเรียนรู้ข้อมูลที่สมบูรณ์แล้ว ขั้นนี้จึงเป็นการนำข้อมูลอันได้แก่ กฎทั่ว ๆ ไป รายละเอียดอันเป็นส่วนประกอบของกฎนั้น ๆ ไปกระทำให้เกิดประโยชน์ได้

1.6 การสร้างสถานการณ์จำลอง

ทเวลเคอร์ (สมบูรณ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา. 2525 : 17-20 ; อ้างอิงมาจาก Twelker. 1969) กล่าวถึงการสร้างสถานการณ์จำลองว่า ในการออกแบบสร้างสถานการณ์จำลองเพื่อการสอน ควรพิจารณาถึงสิ่งสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. จะสอนเนื้อหาอะไร
2. จะสอนอย่างไรจึงจะได้ผลดี ต้องคำนึงถึงภูมิหลังของผู้เรียนด้วย
3. ทำอย่างไรระบบที่ออกแบบจึงจะมีความสมบูรณ์ ซึ่งต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการศึกษาด้วย

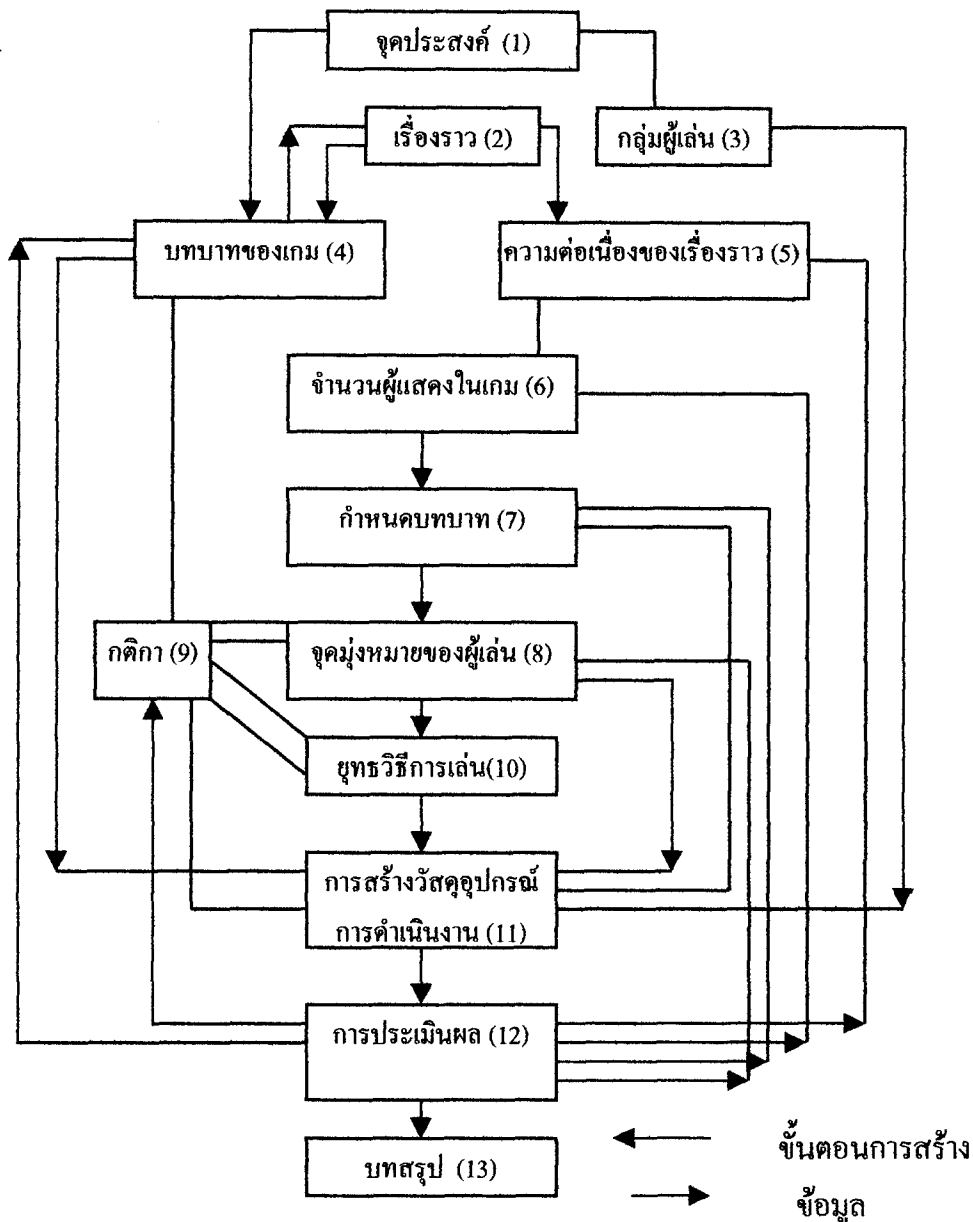
1.7 ขั้นตอนการสร้างสถานการณ์จำลอง

ทเวลเคอร์ (สมบูรณ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา. 2525 : 17-20 ; อ้างอิงมาจาก Twelker. 1969) กล่าวว่า การสร้างสถานการณ์จำลองเพื่อการเรียนการสอน มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กำหนดขอบเขตปัญหาการสอน โดยผู้สร้างจะต้องรู้และเข้าใจว่า ปัญหานั้นคืออะไร ปัญหาที่กำหนดขึ้นนั้นมีจุดมุ่งหมายอย่างไร และจำใช้สภาวะแวดล้อมอะไรเป็นแรงจูงใจที่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหา

2. พิจารณาว่าจะใช้กับนักเรียนกี่คน ใช้เครื่องมืออะไร มีวิธีการอย่างไร ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างไร การดำเนินการจะเป็นในรูปใด มีสิ่งใดที่จะช่วยอำนวยความสะดวกได้บ้างและปรัชญาการสอนจะเป็นไปในแนวใด
3. ขั้นปรับสถานการณ์เข้าสู่ปัญหา เพื่อจะให้ปัญหานั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ต้องอาศัยสภาพการณ์ที่พิจารณาแล้วว่าเหมาะสมกับปัญหา หรือเลือกวิธีการที่จะนำปัญหาเข้าสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
4. ขั้นกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ให้อยู่ในรูปของพฤติกรรมที่สามารถวัดได้
5. ขั้นกำหนดเกณฑ์การวัดผล ซึ่งจะใช้วัดพฤติกรรมของผู้เรียน โดยแบ่งเกณฑ์การวัดออกเป็น 2 แบบคือ เกณฑ์การวัดผลขั้นสุดท้ายในการเรียนและเกณฑ์การวัดระดับความสามารถที่เปลี่ยนแปลงไป
6. ขั้นเสนอผลงานของสถานการณ์จำลอง
7. ขั้นการเลือกชนิดของเครื่องมือที่จะนำเป็นส่วนประกอบในสถานการณ์จำลอง เช่น ใช้เครื่องช่วยสอน หนังสืออ่านประกอบ เกมหรือการแสดงบทบาท เป็นต้น
8. ขั้นพัฒนาการสถานการณ์จำลอง โดยเลือกสื่อหลายอย่างมาใช้แล้วจึงเลือกสื่อที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดมาเป็นเครื่องมือ
9. ขั้นพัฒนาระบบของสถานการณ์จำลอง โดยพิจารณาหาข้อบกพร่องของแต่ละขั้นตอน เพื่อนำไปแก้ไขสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นให้มีความสมบูรณ์มากที่สุด
10. ขั้นทดลองใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อหาข้อบกพร่องหรือข้อจำกัดของสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้น อาจทดลองกับนักเรียนกลุ่มเล็กหรือตัวต่อตัว โดยให้ผู้รับการทดสอบทำเครื่องหมายในที่ที่เป็นปัญหา หรือเปิดให้อภิปรายกับผู้สร้างโดยตรง
11. ขั้นเปลี่ยนแปลงแก้ไขสถานการณ์จำลอง หลังการทดลองถ้าหากพบข้อบกพร่องต้องทำการปรับปรุงให้เหมาะสม
12. ขั้นใช้สถานการณ์จำลองเป็นอุปกรณ์หรือกิจกรรมในการสอนจริง ซึ่งผู้สร้างจะต้องดูประสิทธิผลของสถานการณ์จำลองนั้นด้วย
13. ขั้นปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้สถานการณ์จำลองเหมาะสมกับสภาพการณ์ในอนาคต ในการนำสถานการณ์ไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการสอนนั้น มักจะพบการเปลี่ยนแปลงของสภาพการณ์ในการสอนจริงอยู่เสมอ จึงต้องปรับปรุงและเตรียมสถานการณ์จำลองให้ทันสมัยอยู่เสมอ

ฮิลล์ (Hill. 1974 : 36-40) ได้เสนอขั้นตอนการสร้างสถานการณ์จำลองโดยแสดงเป็นภาพประกอบเพื่อความเข้าใจโดยง่าย ดังนี้



ภาพประกอบ 2 แสดงขั้นตอนการสร้างเกมสถานการณ์จำลองของ ฮิลล์ จากภาพประกอบ อธิบายได้ดังนี้

1. จุดประสงค์ เป็นจุดประสงค์เพื่อการศึกษาเป็น โครงสร้างอย่างกว้างของเกม จุดประสงค์ของเกมประกอบด้วย ความคิดรวบยอด กระบวนการ ข้อเท็จจริงและทัศนคติ
2. เรื่องราว เรื่องราวต่างๆ ที่นำมาจัดสร้างเป็นปัญหาในเกม และหาแนวทางแก้ปัญหา

3. กลุ่มผู้เล่น ผู้ออกแบบเกมจะต้องคำนึงถึงว่า กลุ่มผู้เล่นประเภทใดมีความเหมาะสมในการเล่นเกมใด

4. บทบาทของเกม การเขียนบทบาทของผู้เล่นในเกมควรตั้งจุดมุ่งหมายจำนวนผู้เล่นและบทบาทของผู้เล่น

5. ความต่อเนื่องของเรื่องราว เรื่องราวที่กำหนดต้องมีขอบเขตมีความต่อเนื่องให้เห็นชัดเจน และเหมาะสมกับเวลาที่จะจัดในการเรียนการสอน

6. จำนวนผู้เล่น ผู้เล่นมีกี่คน แต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่อย่างไรในการเล่น

7. กำหนดบทบาท กำหนดรายละเอียดบทบาท ตำแหน่งและการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการเล่น

8. จุดมุ่งหมายของผู้เล่นแต่ละคน ผู้เล่นแต่ละคนจะมีจุดมุ่งหมายที่สัมพันธ์กัน

9. กติกา กติกาที่กำหนดขึ้นจะต้องปฏิบัติได้และสร้างความสัมพันธ์กับผู้เล่นคนอื่น ๆ

10. วิธีเล่น เป็นการแนะนำวิธีต่างๆ ตามความเป็นจริง

11. วัสดุอุปกรณ์และการดำเนินงาน วัสดุอุปกรณ์เป็นการเชื่อมโยงการเล่นให้ดำเนินเรื่องเป็นขั้นตอนเพื่อนำไปสู่เป้าหมาย

12. การประเมินผล เป็นการประเมินประสิทธิภาพของเกมที่สร้างขึ้นทุกขั้นตอน

13. บทสรุป ใช้เป็นการสรุปตามจุดประสงค์ของการสร้างเกม

1.8 ข้อเสนอแนะสำหรับการสร้างสถานการณ์จำลอง

สุภา กิจจาทร (2519 : 196) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าผู้สอนควรสร้างสถานการณ์จำลองให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงที่สุด และสถานการณ์จำลองนั้น ๆ อาจเกิดขึ้นได้เสมอ นอกจากนั้นสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นต้องไม่ยากหรือซับซ้อนจนเกินความสามารถของผู้เรียน เมื่อได้ฝึกหัดแล้วผู้เรียนสามารถมองเห็นประโยชน์ที่จะนำไปใช้ได้ สถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นจะเป็นที่น่าสนใจหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. สถานการณ์นั้นเหมือนหรือใกล้เคียงกับความจริงมากเพียงใด

2. สถานการณ์นั้นสามารถคลุมไปถึงเหตุการณ์สำคัญที่เป็นจริงได้กว้างขวางเพียงใด

3. มีความยากง่ายที่ผู้เรียนเข้าใจถึงสภาพการณ์นั้นเพียงใด

4. ช่วยกระตุ้นให้ผู้อยู่ในสถานการณ์นั้นได้ใช้ประสบการณ์เดิมมาเป็นเครื่องมือ

ตัดสินใจได้เพียงใด

5. สามารถนำประสบการณ์จากการฝึกในสถานการณ์นั้นไปเป็นเครื่องช่วย

แก้ปัญหาในชีวิตจริงได้มากน้อยเพียงใด

2.9 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน โดยใช้สถานการณ์จำลอง

สแตนสเคป (Stadsklev. 1974 : 52-56) ได้เสนอขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยใช้เกมสถานการณ์จำลอง โดยยึดหลักการ EIAG โดยมีขั้นตอนการสอนดังนี้

1. **ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Motivation)** เป็นขั้นสร้างความสนใจและทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการที่จะทำกิจกรรม โดยใช้วีดิทัศน์ สไลด์ รูปภาพ และเทปบันทึกเสียงและแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ของบทเรียน

2. **ขั้นปฏิบัติกิจกรรม (Experience)** แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน แต่ละกลุ่มจัดบทบาทสมมติออกเป็น ประธานกลุ่ม ผู้เล่นและผู้สังเกตการณ์ โดยผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนบทบาทกันในแต่ละเกมสถานการณ์จำลอง ศึกษาวิธีการกระทำกิจกรรม กฎ กติกา จัดเตรียมอุปกรณ์จากบัตรกำหนดกิจกรรม และปฏิบัติกิจกรรมในรูปของการแข่งขันโดยยึดวิธีการ กฎ กติกา เวลา และบทบาทที่กำหนดไว้เพื่อหากกลุ่มผู้ชนะ

3. **ขั้นจำแนกแยกแยะ (Identity)** เป็นขั้นที่นักเรียนได้ผลจากการสังเกตการกระทำกิจกรรมโดยตรง ประกอบด้วยการจำแนกแยกแยะและอธิบายปัญหาทางเลือกในการตัดสินใจการกระทำ การจัดระบบการทำงาน กฎเกณฑ์และการสรุปความคิดรวบยอด โดยประธานกลุ่มเป็นผู้ดำเนินการ และคัดเลือกสมาชิกในกลุ่ม 1 คน เป็นเลขานุการทำหน้าที่จดบันทึกผลจากการอภิปรายกลุ่ม

4. **ขั้นคิดวิเคราะห์ (Analyze)** เป็นขั้นที่นักเรียนอภิปรายทั้งชั้นเรียน ในการวิเคราะห์ปัญหา ทางเลือกในการตัดสินใจ การกระทำ การจัดระบบการทำงาน กฎเกณฑ์ และการสรุปความคิดรวบยอดที่ถูกต้องของกระบวนการกิจกรรมเกมสถานการณ์จำลอง

5. **ขั้นลงความเห็นสรุป (Generalize)** เป็นขั้นที่นักเรียนแต่ละคนลงความเห็นสรุปความคิดรวบยอด หลักการหรือวิธีการที่ได้จากกิจกรรม เกมสถานการณ์จำลอง และนำเอาความคิดรวบยอด หลักการหรือวิธีการ ที่ได้รับไปเชื่อมโยงสัมพันธ์กับสถานการณ์ใหม่ในชีวิตประจำวัน โดยนักเรียนเขียนบรรยายความคิดเป็นรายบุคคล

สมพงษ์ จิตระดับ (2525 : 15-21) ได้เสนอขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยใช้เกมสถานการณ์จำลอง 4 ขั้นตอน คือ

1. **ขั้นนำการสอน** เป็นขั้นที่ครูนำเข้าสู่บทเรียน โดยการให้ข้อมูลเบื้องต้นแก่นักเรียน การเล่าเรื่องสรุปของสถานการณ์ที่นำมาใช้ วัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้การแนะนำรูปแบบของเกมสถานการณ์จำลอง ที่สร้างขึ้น ประสพการณ์ของข้อมูล ความเข้าใจเบื้องต้น การแบ่งกลุ่ม การทำความเข้าใจกับกฎเกณฑ์ กติกาต่าง ๆ บทบาทของนักเรียนบางคน เป็นต้น

2. **ขั้นดำเนินการกิจกรรม** เป็นขั้นที่นักเรียนแต่ละกลุ่มเริ่มปฏิบัติตามกิจกรรมที่ระบุไว้ตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับ การศึกษาข่าวสารข้อมูลจากวัสดุอุปกรณ์ที่กำหนดให้ การวิเคราะห์และการพิจารณา การหาข้อมูลเพิ่มเติม

3. **ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล** เมื่อกิจกรรมสิ้นสุดลง ครูควรนำให้นักเรียนได้ทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะปฏิบัติตามกิจกรรม ตัวอย่างของสิ่งที่วิเคราะห์ เช่น สาเหตุและผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรม ความสัมพันธ์ระหว่างกฎเกณฑ์ กติกา เงื่อนไข ที่นำมาใช้ตัดสินใจ โอกาสของสิ่งที่เกิดขึ้น การเปรียบเทียบข้อมูลที่เกิดขึ้นจากการศึกษาร่วมกัน เป็นต้น โดยครูควรเพิ่มเติมข้อสังเกตหรือบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อเสริมการอภิปรายของนักเรียนในขั้นนี้ด้วย

4. **ขั้นสรุปกิจกรรมการเรียนรู้** นักเรียนจะบังเกิดผลการเรียนรู้ในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก ในกรณีที่ครูได้สร้างเกมสถานการณ์จำลองให้เป็นตัวแทนของสถานการณ์จริงได้อย่างถูกต้อง การสรุปในขั้นนี้จึงมุ่งในเรื่องของการบูรณาการ การเปรียบเทียบเนื้อหาของสิ่งที่เรียนรู้กับการดำเนินชีวิตจริง การประยุกต์เชื่อมโยงเหตุการณ์จริงกับสถานการณ์จำลองให้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงต่อไป

ประนอม เดชชัย (2531 : 140) เสนอขั้นตอนการเรียนการสอน นวัตกรรมแบบเกมสถานการณ์จำลอง 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. **ขั้นการแนะนำ (Introduction)** เป็นขั้นปูพื้นฐานความรู้เรื่องที่จะเรียนแก่ผู้เรียน หลังจากนั้นจะต้องอธิบายหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเกมสถานการณ์จำลองทั่ว ๆ ไป และข้อมูลที่จำเป็นต่อการปฏิบัติ เช่น เป้าหมาย ลักษณะ คุณค่า วิธีการ กิจกรรม กติกา และการให้คะแนนของเกมสถานการณ์จำลองที่เริ่มในชั่วโมงนั้น

2. **ขั้นปฏิบัติ (Execution)** เป็นขั้นการเข้าร่วมกิจกรรม โดยผู้เรียนแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ระบุไว้ในเกมสถานการณ์จำลองอย่างแท้จริง ในขั้นนี้ผู้สอนควรจะสังเกตแล้วบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นรายบุคคลไว้เพื่อนำมาวิเคราะห์ สำหรับหาแนวทางแก้ไขพฤติกรรมบางอย่างที่ไม่พึงประสงค์ต่อไป

3. **ขั้นวิเคราะห์ (Analysis)** ขั้นนี้เพื่อให้ผู้เรียนนำผลสรุปในสิ่งที่เรียนไปแล้วในกลุ่มย่อยมาเสนอต่อกลุ่มใหญ่ โดยเน้นในเรื่องต่าง ๆ เช่น สรุปเหตุการณ์และความคิดเห็นในการปฏิบัติงานของกลุ่มย่อย

4. **ขั้นศึกษา (Study)** ศึกษาค้นคว้าความรู้จากเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อสรุป และรวบรวมหลักการและวิธีการปฏิบัติในเรื่องนั้นตามความเห็นของกลุ่มใหญ่

5. **ขั้นเปรียบเทียบ (Comparision)** โดยเปรียบเทียบประสบการณ์ของผู้เรียนที่ได้รับจากการปฏิบัติในสถานการณ์จำลองกับสถานการณ์ที่เป็นจริง และเชื่อมโยงกิจกรรมที่ปฏิบัติไปแล้วกับเนื้อหาวิชาที่กำลังเรียน

บุญทัน อยู่ชมบุญ (2533 : 155) กล่าวถึงขั้นตอนการดำเนินการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองดังนี้

1. **ขั้นนำ**

ครูเสนอสถานการณ์โดยเล่าเรื่องอย่างสรุป บอกวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ แล้วจึงแบ่งกลุ่มทำความเข้าใจ กฎเกณฑ์ กติกา และบอกบทบาทที่ต้องแสดง

2. **ขั้นดำเนินการกิจกรรม**

ให้นักเรียนแต่ละคนในแต่ละกลุ่ม แสดงบทบาทหน้าที่ในสถานการณ์ที่สมมติขึ้น (ให้นักเรียนซักถามจนเข้าใจก่อนที่จะเริ่มแสดง)

3. **ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล**

รวมนักเรียนกลุ่มย่อยเป็นกลุ่มใหญ่ วิเคราะห์ผลการปฏิบัติและหาเหตุผลในสิ่งที่เกิดขึ้น เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา โดยครูเป็นผู้ดำเนินการอภิปราย

4. **ขั้นสรุปกิจกรรม**

เปรียบเทียบเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์จำลองกับเหตุการณ์จริงเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในชีวิตจริง

จากขั้นตอนในการใช้สถานการณ์จำลองดังกล่าว สรุปได้ว่า การใช้สถานการณ์จำลองมีขั้นตอนดังนี้ ครูให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์จำลองที่นำมาใช้ บอกวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมที่ระบุไว้ ตามบทบาทที่ได้รับ เมื่อกิจกรรมสิ้นสุดลงให้นักเรียนวิเคราะห์ประสบการณ์ต่างๆ ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม สาเหตุและผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรมจากนั้นเน้นให้นักเรียนเปรียบเทียบเนื้อหาของสิ่งที่เรารู้กับชีวิตจริงและการเชื่อมโยง เพื่อนำไปใช้ได้ เหตุการณ์จริง

1.10 **วิธีการเสนอสถานการณ์จำลอง**

สุภา กิจจาทร (2529 : 197) กล่าวถึงการเสนอสถานการณ์จำลองต่อผู้เรียนไว้ดังต่อไปนี้

1. ให้ดูรูปภาพแล้วเล่าเรื่องประกอบ
2. ให้ดูรูปภาพซึ่งเรียงลำดับตามเหตุการณ์
3. ให้ดูภาพยนตร์หรือภาพสไลด์เกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น
4. ให้ดูการแสดงบทบาท (Role-Playing)
5. เล่าให้ฟังถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหรือใช้กรณีตัวอย่าง

6. ให้ดูจากสถานที่ที่ตกแต่งเหมือนสถานที่จริงและมีการแสดงบทบาทประกอบ
บุญทัน อยู่ชมบุญ (2533 : 154-155) กล่าวถึงวิธีเสนอสถานการณ์จำลองไว้ว่า การใช้
สถานการณ์จำลองหากจะให้เหมือนจริงไปทุกเรื่องอาจเป็นเรื่องยาก ครูควรเลือกเอาแบบที่ง่าย แต่
บรรลุจุดประสงค์ได้เหมือนกัน ซึ่งมีให้เลือกหลายแบบ หรือหากจะใช้ทุกแบบก็ได้เพราะเด็กจะ
ไม่เบื่อ ซึ่งการเสนอสถานการณ์จำลองอาจทำได้ดังต่อไปนี้

1. เล่าให้ฟังเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นหรือใช้กรณีตัวอย่าง
2. ให้ดูภาพแล้วเล่าเรื่องประกอบ
3. ให้ดูภาพซึ่งเรียงตามลำดับเหตุการณ์
4. ให้ดูภาพยนตร์เกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น
5. ให้ดูจากสถานที่ที่ตกแต่งให้เหมือนสถานที่จริง และมีผู้แสดงบทบาทด้วย
6. ให้ดูจากการแสดงบทบาทสมมติ

1.11 ประโยชน์ของสถานการณ์จำลอง

สมบูรณ์ เสนียังศ์ ณ อุษรยา (2525 : 17-18) กล่าวว่าสถานการณ์จำลองมีประโยชน์
ต่อการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้

1. สามารถสร้างอารมณ์และสร้างทัศนคติให้เป็นตามวัตถุประสงค์ได้
2. สถานการณ์จำลองยังสามารถรวบรวมเอาพฤติกรรมที่จะชี้ความสามารถและความจำ
ของนักเรียนไว้ด้วยกัน คือ นักเรียนจะพัฒนาทั้งความจำและจิตความสามารถ
3. สถานการณ์จำลองจะจูงใจให้นักเรียนประกอบกิจกรรมได้นาน
4. นักเรียนจะสามารถเลือกสนองต่อสภาวะการณ์ทางสังคม ฯลฯ จากสถานการณ์
จำลองได้
5. สถานการณ์จำลองจะช่วยปรับความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนให้เข้า
กันได้เป็นอย่างดีและเป็นไปตามความต้องการ
6. สถานการณ์จำลองดึงความสนใจของนักเรียนไว้ได้ทั้งในการทำแบบฝึกหัด และ
ในการเรียนเนื้อหาหลายอย่าง
7. สถานการณ์จำลองสามารถที่จะชักจูงนักเรียนให้เข้าสู่พฤติกรรมที่ต้องการได้

สมพงษ์ จิตระดับ (2530 : 74-75) กล่าวว่า สถานการณ์จำลองเป็นการสร้าง
ประสบการณ์ในการแก้ปัญหา รู้จักคิด ตัดสินใจให้กับผู้เรียน ซึ่งสถานการณ์จำลองมีประโยชน์
หลายประการ ดังนี้

1. สถานการณ์จำลองเป็นรูปแบบและกระบวนการที่ฝึกฝนให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสิ่งที่เกิด
ขึ้นปัญหาต่างๆ การรู้จักหาแหล่งข้อมูลติดต่อสื่อสาร การแก้ปัญหา การค้นพบและการตัดสินใจ

2. สถานการณ์จำลองช่วยสร้างความเข้าใจในการบูรณาการ ระบบต่าง ๆ ในสังคมที่ก่อให้เกิดปัญหาทางจริยธรรมได้ รู้จักการสัมพันธ์ความคิด ข้อมูลที่ได้รับเชื่อมโยงไปสู่การปฏิบัติจริงต่อไป

3. สถานการณ์จำลองสามารถพัฒนาความเจริญได้ในเรื่องของลักษณะนิสัยที่มีอยู่ เช่น การช่วยเหลือ การทำงานกลุ่ม การอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น การปรับตัวดิกรรรม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดความเข้าใจ เจตคติที่ดีต่อการดำเนินชีวิตในสังคมและผู้อื่นอยู่เสมอ

4. สถานการณ์จำลองเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนในการแสวงหาข้อเท็จจริง การทดลองกับระบบข้อมูล ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเองทำให้ผู้เรียนรู้จักสังเกต เปรียบเทียบ รมัดระวัง ละเอียดรอบคอบ ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง

บุญทัน อยู่ชมบุญ (2533 : 155-156) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการใช้สถานการณ์จำลอง ดังนี้

1. ฝึกการพิจารณาตัดสินใจปัญหา
2. ฝึกการร่วมมือในการแสดงบทบาทและแสดงความคิดเห็น
3. ช่วยให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียน
4. ช่วยให้นักเรียนพบกับสถานการณ์จำลองก่อนที่จะเกิดในชีวิตจริง
5. ช่วยทำให้ปัญหาที่ยุ่งยากเป็นปัญหาที่ง่ายขึ้น
6. ลดบทบาทของครูมาเป็นเพียงผู้แนะแนวทาง
7. เป็นการถ่ายทอดความรู้อย่างเป็นระบบ
8. เป็นประโยชน์ต่อการใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจปัญหาต่อไป

และครูทแซงค์ (Cruichshank. 1972 : 17-19) กล่าวถึงส่วนดีที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองในการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. ใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งแสดงออกภายใต้สถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง

2. จากการปฏิบัติของผู้เรียนในสถานการณ์จำลองจะสามารถบอกได้ว่า เขาได้นำหลักการหรือทฤษฎีต่าง ๆ ที่ได้เรียนมาแล้ว ไปใช้แค่ไหนอย่างไร

3. เป็นวิธีการให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียน โดยที่ประสบการณ์นั้นไม่อาจมีโดยตรง ในขณะทีศึกษาในสถานศึกษา เช่น การแก้ปัญหาที่ปรากฏในชีวิตจริงในสังคม การสร้างสถานการณ์จำลองขึ้นมาจึงเป็นวิธีที่ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการคิดหาวิธีแก้ปัญหาเหล่านั้น

4. เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประสบเฉพาะความจริงที่เลือกสรรแล้ว และมีระดับความยากง่าย ความซับซ้อนที่เหมาะสมกับพื้นฐานของผู้เรียน

5. ผู้เรียนจะได้มีประสบการณ์ได้ฝึกในสิ่งที่ทำ เป็นสภาพที่แท้จริงแล้วจะเสี่ยงภัยอันตรายมาก แต่เมื่อสถานการณ์นั้นถูกจำลองมา ผู้เรียนจะสามารถฝึกและมีประสบการณ์ได้โดยไม่มีอันตรายใด ๆ

จากประโยชน์ของสถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สถานการณ์จำลองเป็นรูปแบบและกระบวนการที่ฝึกฝนให้นักเรียนเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ รู้จักคิดแก้ปัญหา ช่วยให้นักเรียนมีประสบการณ์ เมื่อประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน สามารถคิดหาวิธีแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ นอกจากนี้สถานการณ์จำลองสามารถจูงใจให้นักเรียนประกอบกิจกรรมได้นานและให้เข้าสู่พฤติกรรมที่ต้องการได้

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สถานการณ์จำลอง

2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เบเกอร์ (Baker. 1967 : 3353-A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการสอนโดยใช้ตำราเรียนกับการสอนโดยวิธีสร้างสถานการณ์จำลอง ในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาระดับ 8 โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 2 กลุ่ม แต่ละกลุ่มใช้เวลาทดลองสอน 3 สัปดาห์ กลุ่มทดลองเรียนโดยใช้สถานการณ์จำลอง กลุ่มควบคุมเรียนจากตำราเรียนและการอภิปราย ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีสังกัดทางประวัติศาสตร์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ลีโอฟอลโด (Leopoldo. 1972 : 1568) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการใช้สถานการณ์จำลองของครูที่สอนภาษาต่างประเทศ เพื่อใช้ฝึกกิจกรรมเฉพาะอย่างและการแก้ปัญหา โดยได้ส่งแบบสอบถามไปยังนิสิตระดับปริญญาตรีที่เรียนวิชาการสอนภาษาต่างประเทศ จำนวน 15 คน ของมหาวิทยาลัยโอไฮโอ ผลการวิจัยพบว่า สถานการณ์จำลองเป็นเทคนิคที่มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการสอนภาษาต่างประเทศ ช่วยให้ครูสามารถแยกแยะและแก้ปัญหาในการสอนได้ อีกทั้งมีคุณค่าต่อการนำไปใช้สอนเป็นคณะ

เชอร์รี่ (Cherry. 1972 : 5087) ได้ทำการศึกษาการจัดรูปแบบพฤติกรรมสำหรับสถานการณ์จำลองเพื่อการอบรมครูใหม่ โดยผู้วิจัยใช้กลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม ฝึกกับสถานการณ์จำลองของปัญหา 20 ปัญหา พร้อมทั้งใช้วิธีแก้ปัญหา เปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม 2 กลุ่ม ที่ไม่ใช่ฝึกกับสถานการณ์จำลอง ผลการวิจัยพบว่า การใช้สถานการณ์จำลองในการฝึกอบรมครูใหม่มีประสิทธิภาพดีกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สถานการณ์จำลองช่วยให้ครูใหม่เข้าใจเหตุการณ์ในโรงเรียนดีขึ้น ครูใหม่สามารถทราบปัญหาในห้องเรียนและหาวิธีแก้ปัญหาล่วงหน้าได้เมื่อออกไปเป็นครู

โพสต์มา (Postma. 1974 : 4712-4713-A) ได้ทำการทดลองใช้สถานการณ์จำลองสอนวิชาสังคมศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา เพื่อศึกษาความคงทนในการเรียนรู้และเจตคติต่อการใช้สถานการณ์จำลองของครูและนักเรียน ผลการทดลองพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความคงทนทางการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านเจตคติต่อการใช้สถานการณ์จำลองของครูและนักเรียน พบว่า ครูมีความพอใจและเห็นว่าเป็นวิธีที่มีประโยชน์และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนตามความสามารถของเขา และวิธีการใช้สถานการณ์จำลองก็ช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนทำให้มีความคิดแตกฉานในการแก้ปัญหาและนักเรียนก็มีความรู้สึกที่ดีต่อวิธีการสอน โดยการใช้สถานการณ์จำลอง

เกลเลอร์ (ธีรรงค์ น่วมศิริ. 2527 : 35 ; อ้างอิงมาจาก Celler. 1978 :219-235) ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อปลูกฝังความเชื่อฟังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างจำนวน 91 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถานการณ์จำลองพร้อมทั้งใช้วีดิทัศน์ประกอบด้วยกลุ่มทดลอง ส่วนกลุ่มควบคุมใช้การสอนแบบธรรมดา ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้สถานการณ์จำลองมีความเชื่อฟังเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มาคิสัน (อมรา รสสุข. 2529: 55 ; อ้างอิงมาจาก Midison. 1982 : 3172-A) ได้ทำการทดลองเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ที่เรียนเรื่องการตลาดโดยใช้สถานการณ์จำลองกับการสอนแบบธรรมดา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบใช้สถานการณ์จำลองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบธรรมดา

2.2 งานวิจัยในประเทศ

หะซันน่า พงศ์ยี่หล้า (2530 : 49-50) ได้ศึกษาผลการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหัวไทรบำรุงราษฎร์ อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่างจำนวน 72 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 35 คน กลุ่มควบคุม 37 คน โดยให้กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง กลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามแนวคู่มือครู พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับพัฒนาการของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองกับก่อนการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนพัฒนาการ

ของเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังการทดลองกับก่อนการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จรูญรัตน์ เทียนก้อน (2530 : 74) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความมีวิสัยทางสังคม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการสอนสังคมศึกษา โดยใช้เกมสถานการณ์จำลอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองม่วงวิทยา อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน นักเรียนในกลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง นักเรียนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา ผลของการศึกษา พบว่า ความมีวิสัยทางสังคมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนทัศนคติต่อการสอนสังคมโดยใช้เกมสถานการณ์จำลองของกลุ่มทดลองก่อนและหลังแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จันทวิศ พันธุ์สุข (2533 : 41) ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสนใจอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านป่าแดง จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 20 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน นักเรียนในกลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง นักเรียนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนโดยวิธีปกติ ผลการศึกษาพบว่า การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองทำให้นักเรียนมีความสนใจในอาชีพอิสระสูงกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วัชรินทร์ จัปเกตุ (2534 : 36) ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความเสียวสละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอินทรมิตรอนุสรณ์ ที่มีความเสียวสละต่ำ จำนวน 30 คน สุ่มเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน กลุ่มทดลองใช้สถานการณ์จำลอง กลุ่มควบคุมใช้ข้อสนเทศ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีความเสียวสละสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความเสียวสละสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พุทธชาติ เพชรสถิต (2535 : 57-62) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการอภิปรายกลุ่มที่มีต่อการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดธรรมมงคล กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีเชาวน์ปัญญาระดับปานกลาง และมีพฤติกรรมการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมต่ำ จำนวน 24 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 12 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ใช้สถานการณ์จำลองมีพฤติกรรมการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการใช้การอภิปรายกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กนกรัตน์ พงษ์สมุทร (2537 : 66-70) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพรตพิทยพยัต กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างจำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 8 คน กลุ่มทดลองที่ 2 จำนวน 8 คน แต่ละกลุ่มประกอบด้วยนักเรียนชาย 4 คน และนักเรียนหญิง 4 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง มีการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กรรณิการ์ สุบโคกสูง (2538 : 65-69) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองกับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านคอนขวาง อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 12 คนและกลุ่มทดลองที่ 2 จำนวน 12 คน นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองกับนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบมีความสามารถในการทำงานกลุ่มไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว ทำให้พอสรุปได้ว่าสถานการณ์จำลองเป็นวิธีสอนที่จำลองเหตุการณ์หรือสภาพการณ์ต่าง ๆ โดยให้มีความคล้ายคลึงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมมากที่สุด เพื่อใช้ฝึกผู้เรียนให้รู้จักคิดแก้ปัญหาโดยเปิดโอกาสให้นักเรียนสังเกตพิจารณา คิดหาเหตุผล ใต้อารมณ์ และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง ทำให้เกิดทักษะในการตัดสินใจ มิใช่เป็นการที่ครูบอกข้อเท็จจริง หรือแนวทางแก้ปัญหาแก่เด็ก นอกจากนี้สถานการณ์จำลองยังสามารถสร้างอารมณ์ ทัศนคติ ความสนใจและชักจูงให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่ต้องการได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าเมื่อนักเรียนได้รับการสอน โดยใช้สถานการณ์จำลองจะส่งผลต่อการมีทัศนคติต่อวิชานาฏศิลป์ แตกต่างไปจากการสอนโดยการใช้เทคนิคแม่แบบหรือไม่

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ

1.1 ความหมายของทัศนคติ

นิวคอมบ์ (Newcomb. 1954 : 128) ให้ความเห็นว่า ทัศนคติเป็นความรู้สึกเอนเอียงของจิตใจที่มีต่อประสบการณ์ที่มนุษย์เราได้รับอาจจะมากหรือน้อยก็ได้ และทัศนคตินี้จะแสดงออกได้ทางด้านพฤติกรรมสองลักษณะคือ การแสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ เห็นด้วยหรือชอบ ทัศนคติเช่นนี้ทำให้คนอยากปฏิบัติ อยากได้อยากเข้าใกล้สิ่งนั้น เรียกลักษณะเช่นนี้ว่าเป็น

ทัศนคติทางบวก (Positive Attitude) อีกลักษณะหนึ่งในทางตรงกันข้ามคือ ทัศนคติทางลบ (Negative Attitude) คนจะแสดงออกทำนองไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วยไม่ชอบ ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ชิงชัง อยากหนี อยากอยู่ให้ห่างจากสิ่งนั้น

ทริยานดิส (Triandis. 1971 : 3) ได้ให้ความหมายทัศนคติว่า เป็นความคิดอย่างหนึ่งซึ่งมีอารมณ์เป็นตัวนำ ทำให้บังเกิดจิตใจโน้มเอียง ก่อให้เกิดการกระทำแบบหนึ่งต่อสถานการณ์ทางสังคมเฉพาะอย่างหนึ่ง

ครุซ (Cruze. 1974 : 187) ได้ให้ความหมายทัศนคติไว้คือ ความรู้สึกเอนเอียงของจิตใจที่มีต่อประสบการณ์ที่คนเราได้รับ

อลพอร์ต (Allport. 1978 : 256) ได้กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง สภาพความพร้อมทางด้านจิตซึ่งเกิดขึ้นจากประสบการณ์ สภาพความพร้อมนี้จะเป็แรงที่กำหนดทิศทางของปฏิกิริยาของบุคคลที่มีต่อสิ่งของหรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

เชดคักคี่ โฆวาสินรุ (2520 : 38) ได้ให้ความหมายของทัศนคติว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเป็นเนื่องมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้านาน ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขบวนการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบวินัยของสังคม (Socialization) ซึ่งทัศนคตินี้จะแสดงออกหรือปรากฏให้เห็น ได้ชัดเจนในกรณีที่ตั้งเร้านั้นเป็นสิ่งเร้าทางสังคม

สมบูรณ์ ชิตพงศ์ (2523 : 111) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นความรู้สึกโน้มเอียงทางจิตใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งของเรื่องราวและปรากฏการณ์ต่าง ๆ พฤติกรรมทัศนคตินี้เป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของบุคคล ทัศนคตินี้ไม่สามารถสังเกตได้โดยตรงแต่อาศัยการตีความจากพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกว่า บุคคลนั้นมีทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปในทางบวก (ชอบ พอใจ) หรือทางลบ (ไม่ชอบ ไม่พอใจ) อย่างเข้มข้นมากน้อยแค่ไหน

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2528 : 172) กล่าวว่าทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่ได้จากการเรียนรู้และประสบการณ์ แล้วแสดงสภาวะร่างกายและจิตใจในด้านความพร้อมที่จะต้องสนองต่อบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งในสองลักษณะ กล่าวคือ แสดงความพร้อมที่จะเข้าหาเมื่อเกิดความรู้สึกชอบ เรียกว่า ทัศนคติที่ดีหรือทางบวกหรือแสดงความพร้อมที่จะหลีกเลี่ยงเมื่อเกิดความรู้สึกไม่ชอบ

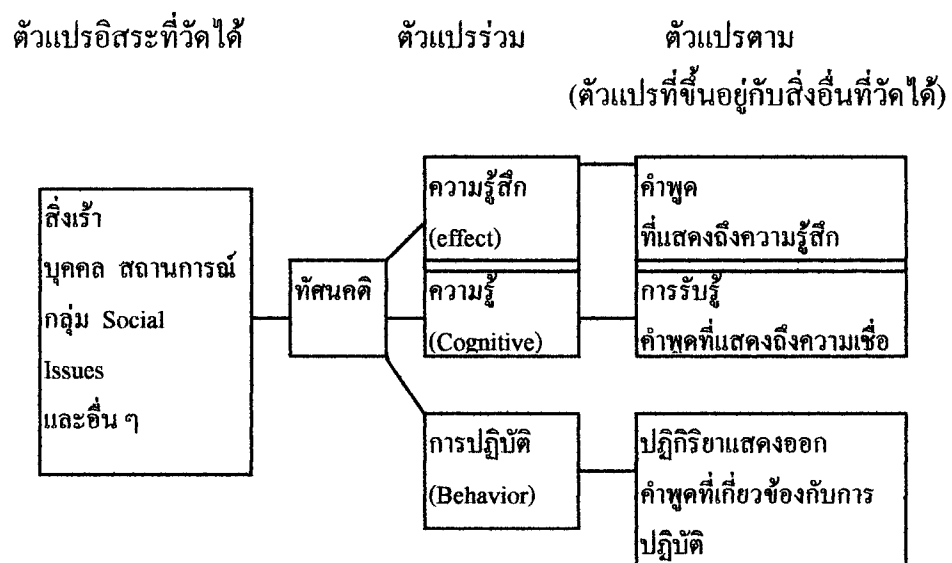
จากความหมายดังกล่าว อาจจะสรุปได้ว่า ทัศนคติ หมายถึง สภาพความพร้อมทางจิตใจและความรู้สึกนึกคิดของบุคคล ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์อันเป็นตัวกระตุ้นให้

บุคคลมีแนวโน้มแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ในทิศทางบวกหรือลบก็ได้

1.2 องค์ประกอบทัศนคติ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520 : 3) ได้กล่าวว่า ทัศนคติประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 ประการคือ

1. องค์ประกอบทางด้านพุทธิปัญญา (Cognitive Component) เป็นองค์ประกอบด้านความคิด จะอยู่ในรูปใดรูปหนึ่งแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคล
2. องค์ประกอบทางด้านท่าทีความรู้สึก (Affective Component) เป็นองค์ประกอบทางด้านอารมณ์ ความรู้สึกซึ่งเป็นตัวเร้าความคิดให้บุคคลแสดงความรู้สึกออกมา ซึ่งจะออกมาในด้านบวกหรือลบ
3. องค์ประกอบทางการปฏิบัติ (Behavioral Component) เป็นองค์ประกอบที่มีแนวโน้มในทางปฏิบัติหรือถ้ามีสิ่งเร้าที่เหมาะสมจะเกิดการปฏิบัติ หรือมีปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง



ภาพประกอบ 3 แผนภูมิองค์ประกอบของทัศนคติ

1.3 การเกิดทัศนคติ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520 : 121) กล่าวว่า การเกิดทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นได้หลายวิธี เช่น อาจเกิดจากการเลียนแบบบุคคลที่เขาเคารพ หรือนิยม ชมชอบเกิดจากประสบการณ์ซึ่งนำความพอใจหรือความทุกข์ใจมาให้ จากการสังเกตการกระทำของบุคคล และ

ดูผลว่า จะเกิดอะไรขึ้น จากการได้รับความรู้จากแหล่งต่าง ๆ จากเพื่อนในกลุ่มอายุเดียวกัน จากการได้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นต้น

ธีระพร อูวรรณ โฉม (2521 : 17) ได้แบ่งอิทธิพลของการเกิดทัศนคติออกเป็น 4 ด้านดังนี้

1. อิทธิพลจากพ่อแม่ พ่อแม่จะมีอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อการพัฒนาค่านิยม ความรู้สึกนึกคิดของเด็ก โดยเฉพาะในวัยก่อนเข้าเรียน
2. อิทธิพลจากกลุ่มต่าง ๆ ครูและเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติของเด็กมาก โดยเฉพาะในกลุ่มโรงเรียน
3. อิทธิพลจากประสบการณ์ส่วนตัว ประสบการณ์ที่รุนแรงหรือกระทบกระเทือนใจ การได้พบเห็นบ่อย ๆ เป็นสิ่งที่จะมีอิทธิพลทำให้คนมีทัศนคติแตกต่างกันออกไป
4. อิทธิพลจากสื่อมวลชน ไม่ว่าจะเป็นวิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ ต่างก็เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลในการเกิดและเปลี่ยนทัศนคติ โดยเฉพาะอิทธิพลของสื่อมวลชน อาจเรียกได้ว่ามีมากที่สุดในเรื่องที่ผู้รับไม่คุ้นเคยมาก่อน

1.4 ลักษณะของทัศนคติ

ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของทัศนคติไว้ดังนี้

สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม (2518 : 100-101) ได้สรุปแนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติ มีธรรมชาติและลักษณะที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้หรือเกิดจากประสบการณ์ของบุคคล ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด คนเราได้รับทัศนคติจากประสบการณ์ต่าง ๆ ในชีวิต บางครั้งยังได้รับจากการเอาอย่าง ซึ่งเริ่มตั้งแต่เด็ก ๆ ยังอยู่ในวัยที่มีอายุน้อย ๆ สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก เช่น บิดา มารดา ลีลาต่าง ๆ ตลอดจนเพื่อนฝูงของเด็กมีอิทธิพล ต่อการสร้างทัศนคติของเด็กในระยะเริ่มต้นทั้งสิ้น

2. บุคคลแต่ละคนย่อมมีทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น อาจเป็นสิ่งที่ถาวรตลอดไป หรือชั่วคราวก็ได้ ทัศนคติบางอย่างอยู่ในสภาพไม่มั่นคงก็พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงได้ ส่วนทัศนคติที่มั่นคงถาวรย่อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและบุคลิกภาพของบุคคลมาก และการเปลี่ยนแปลงย่อมมิได้ยาก อย่างไรก็ตามการแนะนำที่ดีตลอดจนวิธีการสอนที่ดีของครู ย่อมทำให้เด็กเปลี่ยนทัศนคติไปในทางที่พึงประสงค์ได้เช่นเดียวกัน

ส. วาสนา ประวาลพฤษย์ (2524 : 5) ได้สรุปลักษณะสำคัญของทัศนคติไว้ดังนี้

1. ทัศนคติเป็นการเตรียมหรือความพร้อมในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทางที่ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งนั้น ๆ ซึ่งการตระเตรียมนี้เป็นการตระเตรียมภายในของจิตในมากกว่าภายนอกที่จะสังเกตเห็นได้

2. สภาวะความพร้อมที่จะตอบสนอง เป็นลักษณะที่ซับซ้อนของบุคคลที่จะยอมรับหรือไม่ยอมรับ ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งนั้น ๆ จะเกี่ยวข้องกับสัมพันธกับอารมณ์ด้วย ซึ่งเป็นสิ่งที่อธิบายไม่ค่อยได้และบางครั้งไม่มีเหตุผล

3. ทักษะคิดไม่ใช่พฤติกรรมแต่เป็นสภาวะของจิตใจ ที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและเป็นตัวกำหนดแนวทางในการแสดงออกของพฤติกรรม

4. ทักษะคิดไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่สามารถสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมที่แสดงออกมา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำนายหรืออธิบายทักษะคิดได้

5. ทักษะคิดเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ บุคคลจะมีทักษะคิดในเรื่องเดียวกันแตกต่างกันได้ด้วยสาเหตุหลายประการ เช่น สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม ระยะเวลาเรียน ปัญญา เป็นต้น

6. ทักษะคิดมีความคงที่และแน่นอนพอสมควร แต่อาจเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากทักษะคิดเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ถ้าการเรียนรู้และประสบการณ์นั้นเปลี่ยนแปลงไป ทักษะคิดก็อาจเปลี่ยนแปลงได้

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2523 : 240) ได้สรุปลักษณะทั่วไปของทักษะคิดไว้ดังนี้

1. ทักษะคิดเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้หรือการได้รับประสบการณ์มิใช่ติดตัวมาแต่กำเนิด
2. ทักษะคิดเป็นดัชนีที่จะชี้แนวทางในการแสดงพฤติกรรม กล่าวถึงถ้ามีทักษะคิดที่ดีก็มีแนวโน้มที่จะเข้าหาหรือแสดงพฤติกรรมนั้น ตรงกันข้ามถ้ามีทักษะคิดไม่ดีก็มีแนวโน้มที่จะไม่เข้าหา โดยการถอยหนี หรือต่อต้านการแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ

3. ทักษะคิดสามารถถ่ายทอดจากบุคคลหนึ่งไปสู่บุคคลอื่นได้

4. ทักษะคิดสามารถเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากทักษะคิดเป็นสิ่งที่ได้รับจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์แต่ละบุคคล ถ้าการเรียนรู้หรือประสบการณ์นั้นเปลี่ยนแปลงไป ทักษะคิดย่อมเปลี่ยนแปลงไป

1.5 การเปลี่ยนแปลงทักษะคิดและทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทักษะคิด

ไพบุลย์ อินทรวินา (2517 : 17) ได้กล่าวไว้ว่า เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางสังคมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทักษะคิดก็อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงได้ โดยเกิดจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. บุคคลเปลี่ยนแปลงทักษะคิดได้โดยอาศัยแรงจูงใจ
2. บุคคลเปลี่ยนแปลงทักษะคิดได้โดยอาศัยเทคนิคและวิธีการอันเหมาะสม
3. บุคคลเปลี่ยนแปลงทักษะคิดก็ได้ โดยอาศัยจากการกระทำหรือการปฏิบัติจริง
4. บุคคลเปลี่ยนแปลงทักษะคิดได้โดยอาศัยหลักการแห่งเหตุผล เปลี่ยนทักษะคิด

ว่าสามารถทำได้หลายวิธี ได้แก่

1. เปลี่ยนส่วนประกอบทางด้านความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน เพราะถ้าทัศนคติทางด้านความรู้เปลี่ยนแปลงก็มีแนวโน้มที่จะนำให้ส่วนประกอบทางด้านความรู้สึกและส่วนประกอบทางการกระทำเปลี่ยนแปลงด้วย ทำได้โดย

1.1 ใช้วิธีการแนะแนว เช่น การอธิบาย ชี้แนะ จัดอภิปรายหรือเชิญวิทยากรมาบรรยายเพื่อให้ผู้เรียนทราบข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง เพราะผู้เรียนอาจจะทราบมาเพียงครั้ง ๆ กลาง ๆ หรือข้อมูลที่ทราบมาไม่ถูกต้องก็ได้

1.2 ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ เช่น ผู้สอนรู้ว่าผู้เรียนไม่ชอบวิชาใด เพราะเรียนวิชานั้นไม่เข้าใจ ผู้สอนก็พาผู้เรียนไปชมของจริง วิธีทำจริง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและอยากเรียนวิชานั้นต่อไป

2. เปลี่ยนแปลงโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ เช่น

2.1 ใช้วิธีการวางเงื่อนไข แบบคลาสสิกของพาฟลอฟ (Classical Conditioning) โดยการเชื่อมโยงสิ่งเร้า 2 อย่างขึ้นไป เช่น ต้องการให้ผู้เรียนเห็นโทษของยาเสพติดว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี ไม่ควรปฏิบัติก็นำภาพคนติดยาเสพติดที่ดูแล้วน่ารังเกียจ นำกลัวไปคู่กับยาเสพติด ทุกครั้งที่ผู้เรียนรับรู้เกี่ยวกับเรื่องยาเสพติด ก็จะต้องรับรู้โทษของยาเสพติดที่มีต่อคนในสภาพที่น่ารังเกียจ น่ากลัว ควบคู่กันไป ทุกครั้ง จนกระทั่งผู้เรียนเกิดความรู้สึกเชื่อมโยงระหว่างยาเสพติดกับโทษของยาเสพติดก็จะมีผลทำให้เกิดความรู้สึกรังเกียจและกลัว ไม่กล้าแตะต้องยาเสพติด

2.2 ใช้วิธีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของสกินเนอร์ (Operant Conditioning) เช่น การให้แรงเสริมต่อทัศนคติที่ดี และงดให้แรงเสริมทัศนคติที่ไม่ต้องการให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรม โดยกระทำได้ดังนี้

2.2.1 ให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมในสถานการณ์ที่เป็นจริง

2.2.2 จำลองสถานการณ์แล้วให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติ

3. เปลี่ยนแปลงโดยอาศัยอิทธิพลของกลุ่ม (Group Pressure) โดยการให้ผู้เรียนได้เข้าไปร่วมในกลุ่มผู้เรียนที่ทำตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักว่า การกระทำของตนไม่เหมือนกลุ่ม จึงพยายามเปลี่ยนพฤติกรรมของตนให้สอดคล้องกับสมาชิกในกลุ่มหรืออาจจะใช้วิธีออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับให้ผู้เรียนปฏิบัติตามก็ได้ ฯลฯ

สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม (2521 : 82) ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติไว้ ดังนี้คือ ถ้าพบว่าผู้เรียนมีทัศนคติอันไม่พึงประสงค์ผู้สอนควรจะแก้ไขเปลี่ยนแปลงของทัศนคติของผู้เรียนให้เป็นไปในทางพึงประสงค์เสีย วิธีการที่ผู้สอนอาจใช้ในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้เรียนมีดังต่อไปนี้

1. การชี้แจงหรืออธิบายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างแจ่มแจ้ง บางทีผู้เรียนอาจมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพราะได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นอย่างครึ่งๆกลาง ๆ ถ้าผู้เรียนได้ทราบข้อเท็จจริงทั้งหมดผู้เรียนอาจเปลี่ยนแปลงทัศนคติก็ได้

2. โดยเหตุที่อารมณ์มักมีส่วนในการสร้างทัศนคติมาก การให้ผู้เรียนได้ดูภาพยนตร์หรือได้ฟังเรื่องราวที่ยั่วอารมณ์ ให้ชอบสิ่งที่เด็กไม่ชอบมาก่อน ก็อาจช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนทัศนคติได้มากเหมือนกัน

3. ด้วยเหตุที่สิ่งแวดล้อมทางสังคมมีอิทธิพลต่อทัศนคติมาก ดังนั้น ถ้าผู้สอนต้องการแก้ไขทัศนคติของผู้เรียน ผู้สอนอาจจัดให้ผู้เรียนได้คบหาสมาคมกับเพื่อนที่มีทัศนคติที่ดี บางทีผู้เรียนสามารถแก้ไขทัศนคติบางอย่างได้ โดยอาศัยการเอาอย่างเพื่อน

4. การอ่านหนังสือที่ดี ก็ช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนทัศนคติได้ในบางโอกาส แต่ผู้สอนต้องคอยอภิปรายกับผู้เรียนและช่องให้ผู้เรียนมองเห็นจุดสำคัญ หลังจากที่ได้อ่านหนังสือแล้ว

5. การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียน โดยการกระทำอาจจะช่วยแก้ไขทัศนคติของเด็กได้มา ในขณะที่ผู้เรียนได้รับประสบการณ์นั้น ๆ ผู้สอนจะต้องคอยดูแลและให้ความช่วยเหลืออยู่ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความเข้าใจในเรื่องนั้นอย่างแจ่มแจ้ง

นอกจากนี้ กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2528 : 232-233) ได้กล่าวถึงการสร้างทัศนคติหรือการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไปในทางที่ดีที่เกี่ยวข้องกับการเรียน สรุปได้ดังนี้

1. ให้การแนะนำโดยพยายามชี้แจงหรืออธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งใด ๆ อย่างมีเหตุผล แนวทางปฏิบัติต่อการเรียนรู้ให้ถูกต้องและเหมาะสมชี้ให้เห็นคุณและโทษของสิ่งนั้น อย่างแท้จริง โดยเฉพาะชี้ให้เห็นคุณประโยชน์ที่จะได้รับ ทั้งนี้เพราะมนุษย์มีแนวโน้มที่จะตอบสนองในทางบวกต่อสิ่งที่ทำคุณประโยชน์แก่ตนเอง

2. พยายามให้การเสริมแรงที่ตรงกับความถนัด และความต้องการแก่ผู้เรียนแต่ละคน เพื่อให้มีกำลังใจที่จะเรียนรู้มากกว่าการใช้การลงโทษ

3. พยายามให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำเองและมีส่วนรับผิดชอบต่อสิ่งนั้น ๆ เช่น การสอนหัวข้อบางอย่าง ครูจะแบ่งเป็นกลุ่มให้ผู้เรียนค้นคว้าทดลองด้วยตนเอง ผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจภาคภูมิใจต่อบทเรียนนั้นๆ ทำให้ทัศนคติที่เคยไม่ดีต่อบทเรียนนั้นลดลง และในที่สุดกลายเป็นทัศนคติที่ดีได้

1.6 เทคนิคการวัดทัศนคติ

ในการสร้างเครื่องมือวัดทัศนคตินั้น สามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

1. วิธีของเซอร์สโตน ได้ใช้วัดทัศนคติของบุคคล โดยอาศัยกฎแห่งการเปรียบเทียบเพื่อตัดสินใจ (Law of Comparative Judgement) คือ ให้ผู้ตอบตัดสินข้อความที่แสดงถึงทัศนคติต่อ

สิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าเห็นด้วย (Accepted) หรือไม่เห็นด้วย (Rejected) ในข้อความเหล่านั้นมากน้อยเพียงใด โดยให้กลุ่มผู้ตัดสินใจพิจารณาว่าข้อความที่เสนอมานั้น ควรจะอยู่ตรงไหนเมื่อแบ่งความคิดเห็นทั้งหมด ตั้งแต่เห็นด้วยมากที่สุด ไปจนถึงไม่เห็นด้วยมากที่สุดออกเป็น 11 กลุ่มเท่า ๆ กัน เมื่อกลุ่มผู้ตัดสินใจได้พิจารณาตัดสินหมดทุกข้อความแล้ว ก็นำแต่ละค่ามาหาค่าสเกล (Scale Value) นั่นคือ หาดำแหน่งมัธยฐานของแต่ละสเกลสำหรับวัดทัศนคติต่อไป (Thurstone. 1970 : 128)

2. วิธีของลิเคอร์ท เป็นวิธีการวัดทัศนคติโดยการนำเอาข้อความที่จะใช้วัดทัศนคติไปให้ผู้ตอบลงความเห็นว่ามีความรู้สึกต่อข้อความเหล่านั้นอย่างไรบ้าง เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วยไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งแล้วมีการกำหนดคะแนนให้อาจเป็น 5, 4, 3, 2 หรือ 1 ตามลำดับ หากเป็นข้อความในทางบวก (Positive Statement) และอาจเป็น 1,2,3,4 หรือ ตามลำดับหากเป็นข้อความในทางลบ (Negative Statement) จากนั้นนำข้อความทั้งหมดไปวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Item Analysis) โดยเลือกข้อความที่สามารถจำแนกกลุ่มที่มีทัศนคติที่ดีและทัศนคติที่ไม่ดีเพื่อนำไปใช้วัดทัศนคติต่อไป (Likert. 1970 : 150-151)

3. วิธีวัดทัศนคติโดยใช้ความหมายทางภาษา ซึ่งใช้วิธีนี้เพื่อวัดความหมายของมโนทัศน์ (Concept) ในรูปความหมายของคำคุณศัพท์ (Adjectives) โดยให้บุคคลทำเครื่องหมายแสดงความคิดเห็นลงไปในสเกลซึ่งอยู่ระหว่างคำคุณศัพท์ มีความหมายตรงข้ามกับคู่หนึ่ง ๆ เช่น ดี-ไม่ดี ชอบ-ไม่ชอบ ฯลฯ ผู้ตอบจะต้องพิจารณาว่ามโนทัศน์ที่ตนเห็น มีความหมายสอดคล้องกับคุณศัพท์ในแต่ละสเกลอย่างไร มากน้อยแค่ไหน แล้วรอกความเห็นลงไปในสเกล (Osgood. 1957 : 189)

1.7 ประโยชน์ของการวัดทัศนคติ

ชัยยงค์ ขามรัตน์ (2523 : 17-18) ได้สรุปไว้ว่าประโยชน์ของการวัดทัศนคติมีดังนี้

1. วัดเพื่อทำนายพฤติกรรม เนื่องด้วยเจตคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดของบุคคล ย่อมเป็นเครื่องแสดงว่าเขามีความรู้สึกทางด้านที่ดีหรือไม่ดีเกี่ยวกับสิ่งนั้นมากน้อยเพียงใด และเขามีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้นเพียงใด ฉะนั้นการทราบทัศนคติของบุคคลย่อมช่วยให้สามารถทำนายการกระทำของบุคคลนั้นได้ แม้จะไม่ถูกต้องเสมอไปก็ตาม

2. วัดเพื่อหาทางป้องกัน โดยทั่วไปการที่บุคคลจะมีทัศนคติต่อสิ่งใดอย่างไรนั้น เป็นสิทธิของเขา แต่การอยู่ด้วยกันด้วยความสงบสุขของสังคม ย่อมจะเป็นไปได้เมื่อพลเมืองมีทัศนคติต่าง ๆ คล้ายคลึงกัน ซึ่งจะเป็นแนวทางให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันและไม่เกิดความแตกแยกในสังคม

3. วัดเพื่อหาทางแก้ไข ทักษะคิดของบุคคลที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งอาจแตกต่างกัน แต่ในบางเรื่องจำเป็นต้องได้รับความคิดเห็นและทัศนคติที่สอดคล้องกันเพื่อป้องกันปัญหาข้อขัดแย้งในเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น ทัศนคติของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการบริหารของวิทยาลัย จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบทัศนคติไปในทางเดียวกัน หรือไปในทิศทางที่ถูกต้องตามกฎระเบียบของวิทยาลัยที่ตั้งไว้

4. วัดเพื่อเข้าใจสาเหตุและผล ทัศนคติเปรียบเสมือนสาเหตุภายในที่ผลักดันให้บุคคลกระทำในสิ่งต่าง ๆ กัน และสาเหตุภายในหรือทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลนี้อาจได้รับผลกระทบมาจากสาเหตุภายนอกอีกส่วนหนึ่ง ฉะนั้นการจะเข้าใจอิทธิพลของสาเหตุภายนอกที่มีต่อการกระทำของบุคคลต่าง ๆ ต่อสาเหตุภายในนั้นด้วย

1.8 หลักการสร้างทัศนคติที่ดีแก่เด็ก

ทวี ท่อแก้ว และอบรม สนิทบาล (2517 : 57) ได้กล่าวถึงหลักการสร้างทัศนคติที่ดีแก่เด็กดังนี้

1. ให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมายในเรื่องที่เรียน
2. ให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของวิชานั้น ๆ โดยแท้จริง
3. ให้นักเรียนได้มีโอกาสหรือมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน
4. ให้นักเรียนได้เรียนสอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดเพื่อจะได้เกิดผลสำเร็จในการเรียน อันเป็นผลให้มีทัศนคติที่ดีต่อไป

5. การสอนของครูจะต้องมีการเตรียมตัวอย่างดี ใช้วิธีสอนที่ดี เด็กเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง

6. ครูจะต้องสร้างความอบอุ่นและความเป็นกันเองกับนักเรียน

7. ครูจะต้องสร้างเสริมบุคลิกภาพให้เป็นที่น่าเลื่อมใสแก่นักเรียน

8. จัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของโรงเรียน ห้องเรียนให้มีบรรยากาศที่น่าอยู่และน่าสนใจ

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (2524 : 7) ได้กล่าวถึงหลักการสร้างทัศนคติไว้ว่า ในการจัดการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ นั้น นอกจากจะมีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถในวิชาที่เรียนแล้ว ก็ยังจะต้องปลูกฝังให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวิชาเหล่านั้นด้วย เพราะทัศนคติในวิชาที่เรียนมีความสำคัญเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนตั้งใจเรียน สนใจเรียนหมกมุ่นในการเรียนและแสวงหาความรู้ได้อย่างดี ถ้าหากว่านักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อผู้สอน ต่อกิจกรรมการเรียนการสอนต่อวิชาที่เรียนก็จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงด้วย

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ

2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

มอริส (ศิริรัตน์ ภูตกลเจริญศักดิ์. 2529 : 40 ; อ้างอิงมาจาก Morris. 1961 : 23) ศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะได้คะแนนนิสัยในการเรียน และทัศนคติในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 7 จำนวน 144 คน เกรด 8 จำนวน 130 คน และเกรด 9 จำนวน 97 คน โดยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสำรวจนิสัยในการเรียนและทัศนคติในการเรียน

เบรดโซ (Bledsoe. 1971 : 121-122) ได้ศึกษาทัศนคติของนักเรียนโดยวิธีสังเกตครูที่สอนในชั้นเรียน และให้คะแนนการสังเกต กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 4,368 คน แยกเป็นกลุ่มตามระดับความสามารถทางการเรียน พบว่า นักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนสูง มีทัศนคติที่ดีกว่ากลุ่มที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำ

คอยโว (Koivo. 1983 : 2624 - A) ศึกษาความสัมพันธ์ด้านการเรียนรู้ของนักเรียนในเรื่องนิสัยและทัศนคติในการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลปรากฏว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีคะแนนนิสัยและทัศนคติในการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

2.2 งานวิจัยในประเทศ

นภาพร เมฆรักษาวนิช (2515 : 66-67) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยในการเรียน ทัศนคติในการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนรัฐบาล จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสำรวจนิสัยและทัศนคติในการเรียน นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีนิสัยและทัศนคติในการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

เสาวนีย์ ศศิวิมล (2528 : 116) ซึ่งศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษและทัศนคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา จำนวน 606 คน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อวิชาภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิษชุดา เตียวกุล (2528 : 2) ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมแนะแนวกลุ่มต่อนิสัยในการเรียนและทัศนคติทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 135 คน จากโรงเรียนนวลนครคีต แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียนและกลุ่มควบคุม 2 ห้องเรียน ผลปรากฏว่า กลุ่ม

ทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวกลุ่มมีนิสัยในการเรียนและทัศนคติทางการเรียนดีกว่ากลุ่มควบคุมทั้งสอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุปรียา อินทิวโรทัย (2529 : 66-71) ศึกษาการใช้แม่แบบในการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนและทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนจันทน์ประดิษฐาราม วิทยาคม กรุงเทพมหานคร มีการศึกษา 2528 จำนวน 36 คน ผลการศึกษาพบว่า ความแตกต่างของพฤติกรรมการเรียนและทัศนคติในการเรียนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการเรียนและทัศนคติในการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศิริรัตน์ ภูสกลเจริญศักดิ์ (2529 : 63) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีของโรเจอร์ ที่มีต่อทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนปทุมคงคา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างจำนวน 16 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม กลุ่มควบคุมได้รับข้อเสนอผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองมีทัศนคติในการเรียนดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พันธ์ศรี สิทธิชัย (2529 : 60-61) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และทัศนคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 60 คน ด้วยวิธีสอนโดยใช้เพลงประกอบกับวิธีสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างกันด้านผลสัมฤทธิ์และทัศนคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนทั้งสองกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติจะเห็นได้ว่า ทัศนคติเป็นสภาพความพร้อมทางจิตใจและความรู้สึกนึกคิดของบุคคล ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์ของแต่ละบุคคลหรือแต่ละสังคม อันเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลมีแนวโน้มแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งในทางบวกหรือลบได้ ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบคือ องค์ประกอบด้านความคิด ด้านความรู้สึกและด้านแนวโน้มที่จะกระทำหรือด้านพฤติกรรม ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบนี้ จะมีความสัมพันธ์กันหรือสอดคล้องกัน จะเห็นได้ว่า ถ้าเราทราบทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ก็สามารถทำนายพฤติกรรมของบุคคลนั้น ๆ ได้ และจากการที่นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์เป็นไปในทางลบ ผู้วิจัยจึงนำเอาเทคนิคแม่แบบและสถานการณ์จำลองมาทดลองใช้เพื่อพัฒนาทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ และเพื่อหาแนวทางป้องกัน แก้ไขให้นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ดีขึ้น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชานาฏศิลป์

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิชานาฏศิลป์

1.1 ความหมายของนาฏศิลป์

คำว่า “นาฏศิลป์” เป็นคำสมาสแยกได้เป็น 2 คำ คือ นาฏ และ ศิลป์ “นาฏ” หมายถึง การฟ้อนรำ ศิลป์ ได้แก่ สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น (อาภรณ์ มนตรีศาสตร์, จาตุรงค์ มนตรีศาสตร์. 2517 : 6)

พาณี สีสวย กล่าวไว้ว่า นาฏศิลป์ หมายถึงศิลปะการฟ้อนรำหรือ ความรู้ที่เป็นแบบแผนของการฟ้อนรำ เป็นสิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นด้วยความปราณีตงดงาม (พาณี สีสวย. 2526 : 7)

อาภรณ์ และจาตุรงค์ มนตรีศาสตร์ (2517 : 67) กล่าวไว้ว่า นาฏศิลป์ไทยมีความสำคัญเป็นพิเศษในตนเองนานัปการ เพราะนาฏศิลป์ไทยเป็นแหล่งรวมศิลปะหลายประเภท และศิลปะแต่ละประเภทก็มีความสำคัญเกี่ยวเนื่องกันในอันที่จะสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ชาติบ้านเมืองด้วยกันทั้งนั้น ซึ่งสอดคล้องกับ ดวงแข จันทร์ปถิ่ง (2526 : 3) ซึ่งกล่าวไว้ว่า นาฏศิลป์ไทยนับเป็นวัฒนธรรมทางด้านศิลปะ เป็นเครื่องแสดงความเจริญงอกงามทั้งทางจิตใจและวัตถุ เพราะงานศิลปะนั้นจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีความสมบูรณ์ในทุก ๆ ด้าน นาฏศิลป์ไทยมีคุณค่าในแง่เป็นเครื่องแสดงความสุข สมบูรณ์ของชาติไทยในอดีตด้วย

อมรา กล้าเจริญ (2531 : 2) กล่าวถึงนาฏศิลป์ว่า เป็นการฟ้อนรำที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นจากธรรมชาติ ด้วยความปราณีตอันลึกซึ้ง เพียบพร้อมไปด้วยความวิจิตรบรรจงอันละเอียดอ่อน นอกจากหมายถึงการฟ้อนรำ ระบายรำเดินแล้ว ยังหมายถึง การร้องและการบรรเลงด้วย

คำว่า ดนตรี หมายถึง ลำดับเสียงอันไพเราะ

คำว่า นาฏศิลป์ หมายถึง ศิลปะการฟ้อนรำ

เพราะฉะนั้น คำว่า ดนตรี-นาฏศิลป์ มักจะควบคู่กันเสมอ เนื่องจากกิจกรรมดนตรีและกิจกรรมนาฏศิลป์เป็นศิลปะในการถ่ายทอดความรู้สึกไปยังผู้ฟังและผู้ชม เพื่อให้เกิดอารมณ์คล้ายตาม กิจกรรมดนตรี-นาฏศิลป์ สามารถแสดงความควบคู่กันได้อย่างผสมผสานกลมกลืน มีธรรมชาติของกิจกรรมที่คล้ายคลึงกัน (กองวิชาการ. 2536 : 8)

นอกจากนี้อาจกล่าวได้ว่า เสียงและถ้อยคำที่ได้รับการปรุงแต่งจนเกิดความไพเราะน่าฟังนำไปสู่การแสดงท่าทางเพื่อถ่ายทอดความรู้สึกตามอารมณ์ของเสียงหรือถ้อยคำนั้น และได้มีการปรุงแต่งท่าทางที่แสดงออกให้สวยงามกลมกลืนยิ่งขึ้นตามแนวทางที่เห็นว่าเหมาะสมและยึดถือสืบต่อกันมา จนถือเป็นศิลปวัฒนธรรมส่วนหนึ่งของกลุ่มคนในแต่ละชาติ แต่ละท้องถิ่น เรียกว่า นาฏศิลป์ (กองวิชาการ. 2537 : 9)

หลักสูตรประถมศึกษาเป็นหลักสูตรที่เน้นให้มีการเรียนการสอนในรูปแบบของทักษะกระบวนการ ซึ่งเป็นกระบวนการที่จะสร้างเสริมให้คนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นและเป็นคนดีของสังคมและประเทศชาติ หลักสูตรนี้จึงเป็นการสร้างค่านิยมที่ดีให้แก่ผู้เรียน โดยการจัดเนื้อหาสาระให้มีลักษณะเป็นมวลประสบการณ์ตามลักษณะของเนื้อหาที่มีความคล้ายคลึงกัน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ประกอบด้วย ภาษาไทยและคณิตศาสตร์

กลุ่มที่ 2 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตว่าด้วย กระบวนการแก้ปัญหาชีวิตและสังคม กล่าวถึงปัญหาและความต้องการของมนุษย์ในด้านต่าง ๆ เพื่อการดำรงอยู่และการดำเนินชีวิตที่ดี

กลุ่มที่ 3 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยว่าด้วย กิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาและการสร้างนิสัย ประกอบด้วย 5 วิชา คือ จริยศึกษา ศิลปศึกษา ดนตรี-นาฏศิลป์ พลศึกษา และกิจกรรมสร้างนิสัย

กลุ่มที่ 4 กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพว่าด้วย ประสบการณ์ทั่วไปในการทำงานและความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ

กลุ่มที่ 5 กลุ่มประสบการณ์พิเศษ ว่าด้วยภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและวิชาที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิต เพื่อให้โรงเรียนเลือกสอนอย่างใดอย่างหนึ่งในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 (กรมวิชาการ. 2522 : 101)

หลักสูตร วิชาดนตรีนาฏศิลป์ จัดอยู่ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ซึ่งประกอบด้วย วิชา จริยศึกษา ศิลปศึกษา ดนตรี-นาฏศิลป์ พลศึกษาและกิจกรรมสร้างนิสัย กลุ่มประสบการณ์นี้ประกอบด้วยกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาและสร้างนิสัยให้เป็นผู้มีคุณธรรม รู้จักแสดงออกด้านความงามสร้างเสริมสุขภาพให้สมบูรณ์ สามารถดำรงชีวิตพัฒนาสังคมให้สงบสุขและเจริญก้าวหน้า

โครงสร้างของวิชาดนตรี- นาฏศิลป์

ดนตรี-นาฏศิลป์ เป็นวิชาที่มุ่งพัฒนาหรือปลูกฝังลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ เพื่อความเจริญงอกงามส่วนตนและความสงบสุขของตน

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดจุดประสงค์เฉพาะของดนตรี-นาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ดังนี้

1. ให้รู้จักคุณค่าของประสบการณ์ทางดนตรี-นาฏศิลป์ ตลอดจนมีความสนุกสนานเพลิดเพลิน
2. ให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับดนตรี-นาฏศิลป์
3. ให้มีโอกาสดำเนินการตนเองและมีส่วนร่วมในกิจกรรมดนตรี-นาฏศิลป์ ตามความถนัดและความสนใจของตน
4. ให้แสดงออกทางความคิดและจินตนาการของตน

5. ให้อำนาจคนตรี-นาฏศิลป์ของไทยและชาติอื่น

6. ให้นำประสบการณ์ทางคนตรี-นาฏศิลป์ไปช่วยส่งเสริมและปรับปรุงบุคลิกภาพ

ของตน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2521 : 8)

คนตรีและนาฏศิลป์เป็นกิจกรรมซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดความเบิกบานใจในการแสดงออก การจัดการเรียนการสอนจะต้องนำกิจกรรมที่มีอยู่ 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมเน้นจังหวะ กิจกรรมเน้นการฟังและการร้องเพลง กิจกรรมนาฏศิลป์มาสอนให้สัมพันธ์กัน เช่น ให้อำนาจร้องเพลง ก่อนที่เด็กจะร้องเพลงก็ให้ฟังเพลงเสียก่อน ในระหว่างฟังเพลงก็ให้เด็กเคาะจังหวะประกอบเพื่อให้เกิดความเข้าใจในจังหวะอันเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยกำหนดการร้องเพลงให้ช้าเร็ว ตามทำนองและจังหวะ แล้วจึงร้องเพลงและทำจังหวะไปพร้อม ๆ กัน การทำท่าทางประกอบเพลงหรือจังหวะมีความสำคัญกับเด็กมากเพราะเด็กจะได้มีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกาย ทำท่าทางอันเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่สำคัญของเด็ก ซึ่งจะช่วยให้เด็กได้เกิดความเบิกบานใจในการแสดงออกและยังช่วยการพัฒนาาร่างกายของเด็กได้เป็นอย่างดี แต่จะเน้นกิจกรรมข้อใดมากน้อยเพียงไรขึ้นอยู่กับเรื่องที่เราเรียนว่าจะเน้นกิจกรรมใด (กระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 5-7)

ความสำคัญของการสอนคนตรี-นาฏศิลป์ในโรงเรียน

การสอนคนตรี-นาฏศิลป์ในโรงเรียนเพื่อต้องการส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลินและเป็นการเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีให้แก่เด็ก ดังจะเห็นได้ว่าคนตรี-นาฏศิลป์ ช่วยในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ คือ

1. พัฒนาคบุคลิกภาพ การได้มีโอกาสแสดงออกด้านความสนุกสนานอย่างสม่ำเสมอ และมีความเชื่อมั่นในการแสดงออก

2. พัฒนาการมณั การแสดงออกด้วยการร้องรำทำเพลงทำจังหวะอย่างมีขอบเขตที่เหมาะสมและทำโดยสม่ำเสมอจะช่วยให้เด็กเป็นคนร่าเริงและเปิดเผย

3. พัฒนาสังคมเพื่อได้มีโอกาสแสดงออกพร้อมกับคนอื่นในทางคนตรี-นาฏศิลป์

4. พัฒนาเจตคติ ถ้าในการสอนคนตรี-นาฏศิลป์ เป็นไปได้อย่างถูกต้อง สามารถพัฒนาเจตคติ ความคิด เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของเด็กได้มาก (กรมวิชาการ. 2522 : 84-85)

ทิสนา เขมมณี ได้เสนอแนวทางในการสอนคนตรี-นาฏศิลป์ ไว้ดังนี้

1. ครูควรเน้นหนักในแง่ความเข้าใจศิลปการคนตรี-นาฏศิลป์ อันเป็นวัฒนธรรมของชาติสืบต่อไป มิได้มุ่งให้เป็นถึงขั้นศิลปิน

2. ในการสอน ครูควรเน้นให้นักเรียนได้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันให้มากที่สุด

3. ถ้าเป็นไปได้ครูควรจัดชุมนุมคนตรี-นาฏศิลป์ขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทางด้านนี้

4. ครูควรปลูกฝังคุณสมบัติต่าง ๆ ให้นักเรียนด้วย เช่น การยอมรับความสามารถของผู้อื่น การแสดงออก การปรับปรุงอารมณ์และบุคลิกภาพของตน เป็นต้น (ทิสนา แจมมณี. 2526 : 113-115)

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชานาฏศิลป์

วิญญู ทรรศยะประภา ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 วิชาดนตรีและนาฏศิลป์ ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 210 คนและครูผู้สอนดนตรี-นาฏศิลป์จำนวน 210 คน ผลของการศึกษาพบว่า

ในด้านความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนดนตรีและนาฏศิลป์เกี่ยวกับปฏิบัติในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 วิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีดังนี้

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนดนตรีและนาฏศิลป์ มีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อยทุกเรื่องกล่าวคือในเรื่องการสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การปรับแผนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น การจัดทำกำหนด การสอนและการจัดทำตารางสอน

2. การจัดปัจจัย และสภาพต่าง ๆ ภายนอกโรงเรียน เพื่อการใช้หลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนครูผู้สอนดนตรีและนาฏศิลป์มีความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์น้อยในด้านอาคารสถานที่ ของผู้บริหารและครูผู้สอนดนตรีและนาฏศิลป์มีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อยในด้านสื่อการเรียนการสอนและด้านความสัมพันธ์กับชุมชน สำหรับด้านวิชาการผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย ส่วนครูผู้สอนดนตรีและนาฏศิลป์มีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุด

3. การสอนของครู ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนดนตรีและนาฏศิลป์มีความคิดเห็นว่ามี การเตรียมตัวของผู้สอนก่อนการสอนกิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลมี การปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก แต่มีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย สำหรับเรื่องกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากแต่ครูผู้สอนดนตรีและนาฏศิลป์มีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย

ประดิษฐ์ อินทนิล (2521 : 44-47) ได้ศึกษาทัศนคติต่อดนตรีไทยของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนกลาง ผลจากการศึกษา พบว่า

1. นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนกลางมีทัศนคติต่อคนครีไทยอยู่ในระดับสูง
 2. นิสิตนักศึกษาหญิงมีทัศนคติต่อคนครีไทยดีกว่านิสิตนักศึกษาชาย
 3. นิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีทัศนคติต่อคนครีไทยดีกว่านิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
 4. นิสิตนักศึกษาที่เคยมีประสบการณ์ทางคนครีไทยในมหาวิทยาลัย มีทัศนคติต่อคนครีไทยดีกว่านิสิตนักศึกษาที่ไม่เคยมีประสบการณ์ทางคนครีไทย
- ณรงค์ชัย ปิฎกรัตน์ (2526 : 91-93) ศึกษาค้นคว้าเรื่องการศึกษาทัศนคติด้านศิลปกรรมเชิงดุริยางคศิลป์และนาฏศิลป์ ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า
1. นักศึกษาวิทยาลัยครูภาคใต้มีทัศนคติที่ดีต่อศิลปกรรมเชิงดุริยางคศิลป์และนาฏศิลป์
 2. นักศึกษาหญิงมีทัศนคติต่อศิลปกรรมเชิงดุริยางคศิลป์และนาฏศิลป์ดีกว่านักศึกษาชาย
- อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อศิลปกรรมเชิงดุริยางคศิลป์และนาฏศิลป์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 4. นักศึกษาที่มีประสบการณ์ด้านศิลปกรรมเชิงดุริยางคศิลป์และนาฏศิลป์มีทัศนคติต่อศิลปกรรมเชิงดุริยางคศิลป์และนาฏศิลป์แตกต่างกับนักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์ด้านศิลปกรรมเชิงดุริยางคศิลป์และนาฏศิลป์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
 5. สิ่งแวดล้อมด้านศิลปกรรมเชิงดุริยางคศิลป์และนาฏศิลป์มีความสัมพันธ์เชิงนิมิตกับทัศนคติด้านศิลปกรรมเชิงดุริยางคศิลป์และนาฏศิลป์ โดยมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- วิภาวดี ยงเจริญ (2525 : 111) ได้ศึกษาปัญหาการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนราษฎร์ในเขตการศึกษา 1 โดยใช้แบบสอบถามกับตัวอย่างประชากร 336 คน ซึ่งเป็นผู้บริหาร 160 คน และครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 176 คน ผลของการศึกษาในด้านการเรียนการสอนคนครีและนาฏศิลป์ พบว่า
- ผู้บริหารเห็นการสอนคนครีและนาฏศิลป์มีปัญหาในเรื่องการจัดหาหรือผลิตสื่อการเรียนจากวัสดุในท้องถิ่นที่เหมาะสมตามเนื้อหาสอดคล้องตามจุดประสงค์ การใช้เทป เครื่องดนตรี รูปภาพ แผนภูมิ ฯลฯ ประกอบการสอนหรือสาธิตของครูในระดับปานกลางในเรื่องการสอนให้ครบตามแผนการสอนภายในเวลาที่กำหนดให้
- สมชาย พูนพิพัฒน์ (2529 : 79-82) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาทัศนคติต่อนาฏศิลป์ไทยของนิสิตมหาวิทยาลัยในภาคใต้ ผลการศึกษา พบว่า

1. นิสิตนักศึกษาหญิงมีทัศนคติต่อนาฏศิลป์ไทยดีกว่านิสิตนักศึกษาชาย
2. นิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีทัศนคติต่อนาฏศิลป์ไทยดีกว่านิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
3. นิสิตนักศึกษาที่นับถือศาสนาต่างกันมีทัศนคติต่อนาฏศิลป์ไทยไม่แตกต่างกัน
4. นิสิตนักศึกษาที่เคยมีประสบการณ์ทางนาฏศิลป์ไทยในมหาวิทยาลัยมีทัศนคติต่อนาฏศิลป์ไทยดีกว่านิสิตนักศึกษาที่ไม่เคยมีประสบการณ์ทางนาฏศิลป์ไทย
5. ประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมทางนาฏศิลป์ไทยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อนาฏศิลป์ไทยของนิสิตนักศึกษา
6. นิสิตนักศึกษาที่เรียนวิชาสายวิทยาศาสตร์กับนิสิตนักศึกษาที่เรียนสาขาศิลปศาสตร์มีทัศนคติต่อนาฏศิลป์ไทยแตกต่างกัน
7. ทัศนคติต่อนาฏศิลป์ไทยของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา แตกต่างกับนิสิตศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

น้ำอ้อย แสงกระจ่าง (2540 : 61) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและการเสริมแรงแบบเว้นระยะเพื่อพัฒนาความสามารถในการรำและทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุวรรณาราม กรุงเทพมหานคร พบว่า การใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะสามารถนำมาใช้พัฒนาความสามารถในการรำและทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ และการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะสามารถนำมาใช้พัฒนาความสามารถในการรำได้ดีกว่าการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง แต่การใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบเว้นระยะสามารถนำมาใช้พัฒนาทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ได้ไม่แตกต่างกับการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชานาฏศิลป์ที่กล่าวข้างต้น นับได้ว่ายังขาดงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชานาฏศิลป์ในระดับต้น ซึ่งอยู่ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ซึ่งนับได้ว่ามีความสำคัญต่อบุคลิกภาพและทัศนคติที่ดีของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักและชื่นชมในนาฏศิลป์ไทยมากขึ้น ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ โดยการใช้สถานการณ์จำลองและเทคนิคแม่แบบ สำหรับการใช้นาฏศิลป์นั้นผู้วิจัยได้ใช้ 2 ลักษณะคือ แม่แบบที่เป็นสัญลักษณ์ซึ่งได้แก่“หุ่นกระบอก” และแม่แบบที่เป็นนักเรียน ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความสามารถทางด้านนาฏศิลป์และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 ที่มีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 จำนวน 102 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 ที่มีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากร โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งหมด จำนวน 410 คน ทำแบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์
2. นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำคะแนนของนักเรียนทุกคนมาเรียงลำดับจากสูงลงมาต่ำ แล้วคัดเลือกเฉพาะผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 จำนวน 102 คน
3. สอบถามความสมัครใจของนักเรียนในการเข้าร่วมการทดลอง แล้วจึงสุ่มอย่างง่ายจำนวน 20 คน
4. สุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์
2. โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ
3. โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ มีลำดับขั้นในการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ เช่น แบบสำรวจความสนใจในวิชาชีพนาฏศิลป์-ดนตรีไทย ของเพทาย เจริญคุณวิภู (2535 : 143-148)

1.2 ศึกษาสำรวจปัญหาและปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ โดยการสอบถามจากนักเรียน

1.3 รวบรวมข้อมูลที่ได้ นำไปสร้างแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชานาฏศิลป์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541

1.4 นำแบบสอบถามจำนวน 30 ข้อ ที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ และอาจารย์พรรณพิศ วาณิชย์การ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมทั้งทางด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง

1.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลอง (Try Out) ใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโบสถ์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยมีอายุประมาณ 11-12 ปี และกำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีหลักสูตรการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์เหมือนกับโรงเรียนราชวินิต แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จัดเรียงคะแนนจากสูงลงมาต่ำ หลังจากนั้นนำมาหาค่าจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้ t-test เทคนิค 25% กลุ่มสูง 25% กลุ่มต่ำ และพิจารณาเลือกข้อที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.72 ขึ้นไปจนถึง 7.58 (ดังแสดงในภาคผนวก) จำนวนทั้งหมด 30 ข้อ

1.6 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้เท่ากับ 0.842 (ดังแสดงในภาคผนวก)

ลักษณะและวิธีการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามทัศนคติการเรียนนาฏศิลป์ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ ลิกเคอร์ต (Likert) โดยให้ตอบว่า เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตัวอย่างแบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย \checkmark ลงในช่องใดช่องหนึ่งที่เห็นว่าตรงกับความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่เป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด คำตอบที่ได้จะไม่กระทบกระเทือนต่อผลการเรียนของนักเรียน

ทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความคิด ด้านความรู้สึก และด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม

1. ด้านความคิด

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย \checkmark ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน โดยพิจารณาว่า

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึงตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนในลักษณะ เห็นด้วยมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึงตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนในลักษณะ เห็นด้วยมาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึงตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนในลักษณะ เห็นด้วยบ้างพอสมควร
ไม่เห็นด้วย	หมายถึงตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนในลักษณะ ไม่เห็นด้วยมาก
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึงตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนในลักษณะ ไม่เห็นด้วยมากที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามด้านความคิด

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
(0)	ข้าพเจ้าคิดว่าการเรียนนาฏศิลป์ แล้วมีประโยชน์					
(00)	วิชานาฏศิลป์เป็นวิชาที่ล้ำสมัย เชน ไม่ควรสอน					
(000)	การเรียนนาฏศิลป์จะช่วยให้คนมี สมาธิและกิริยาที่งดงามได้					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความทางบวกให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

ข้อความทางลบให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน

2. ด้านความรู้สึก

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียน โดยพิจารณาว่า

มากที่สุด	หมายถึงข้อความนี้ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
มาก	หมายถึงข้อความนี้ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมาก
ปานกลาง	หมายถึงข้อความนี้ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนปานกลาง
น้อย	หมายถึงข้อความนี้ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึงข้อความนี้ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามด้านความรู้สึก

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(0)	ข้าพเจ้ารู้สึกสบายใจเมื่อเรียนวิชานาฏศิลป์					
(00)	ข้าพเจ้ารู้สึกไม่ชอบเรียนวิชานาฏศิลป์เพราะทำให้เมื่อย					
(000)	ข้าพเจ้ารู้สึกว่า การเรียนวิชานาฏศิลป์เป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่ายที่สุด					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความทางบวกให้คะแนน ดังนี้			
มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ข้อความทางลบให้คะแนน ดังนี้

มากที่สุด	ให้	1	คะแนน
มาก	ให้	2	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	4	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

3. ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย \surd ลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมที่แท้จริงของนักเรียน โดยพิจารณาว่า

บ่อยที่สุด	หมายถึงข้อความนี้ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียนที่ทำเป็นประจำ
บ่อย	หมายถึงข้อความนี้ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียนที่ทำเกือบเป็นประจำ
นาน ๆ ครั้ง	หมายถึงข้อความนี้ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียนที่ทำบ้างไม่บ่อยนัก
ไม่บ่อย	หมายถึงข้อความนี้ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียนที่ทำเกือบไม่ทำเลย
ไม่บ่อยที่สุด	หมายถึงข้อความนี้ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียนที่ทำเกือบไม่ทำเลยจนนับครั้งได้

ตัวอย่างแบบสอบถามด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม

ข้อ	ข้อความ	บ่อยที่สุด	บ่อย	นาน ๆ ครั้ง	ไม่บ่อย	ไม่บ่อยที่สุด
(0)	ระหว่างนาฏศิลป์กับการแสดงคอนเสิร์ตข้าพเจ้าเลือกชมการแสดงนาฏศิลป์					
(00)	วิชาที่ข้าพเจ้าหนีเรียนมากที่สุดคือวิชานาฏศิลป์					
(000)	ถ้าเลือกได้ข้าพเจ้าจะเลือกเรียนวิชานาฏศิลป์เป็นลำดับสุดท้าย					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความทางบวกให้คะแนน ดังนี้

บ่อยที่สุด	ให้	5	คะแนน
บ่อย	ให้	4	คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	ให้	3	คะแนน
ไม่บ่อย	ให้	2	คะแนน
ไม่บ่อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ข้อความทางลบให้คะแนน ดังนี้

บ่อยที่สุด	ให้	1	คะแนน
บ่อย	ให้	2	คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	ให้	3	คะแนน
ไม่บ่อย	ให้	4	คะแนน
ไม่บ่อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

2. โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ มีลำดับขั้นในการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคแม่แบบ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างโปรแกรม และกำหนดเนื้อหาให้เหมาะสม

2.2 ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างบทละครหุ่นกระบอก

2.3 เขียนบทละคร (Script) เพื่อสร้างแม่แบบ “หุ่นกระบอก” ให้เหมาะสมกับความมุ่งหมาย

2.4 เขียนบทละคร (Script) เพื่อสร้างแม่แบบ ตัวละครที่ใช้ให้นักเรียนเป็นผู้แสดง เพื่อให้เหมาะสมกับความมุ่งหมาย

2.5 นำบทละครที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ซึ่งเป็นชุดเดียวกับการสร้างแบบสอบถามทัศนคติ ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมาย กิจกรรม เนื้อหา วิธีดำเนินการและการประเมินผล แล้วผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.6 จัดสร้างตัวละครที่จะเป็นแม่แบบ “หุ่นกระบอก” และฝึกซ้อมผู้เชิดหุ่นในแต่ละเรื่องเพื่อให้สามารถสื่อข้อความ และความรู้สึกนึกคิดได้ตรงตามจุดประสงค์

2.7 จัดหาตัวละครที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของชมรมนาฏศิลป์ โรงเรียนราชวินิต และนักเรียนนาฏศิลป์ของสมาคมศิลป์เพื่อเยาวชน ศูนย์วัฒนธรรม สวช. ที่มีควม

สามารถในการร่ำไต่ดีและสวยงาม และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ แล้วนำมาฝึกซ้อมรำ เพื่อเป็นแม่แบบ (ตัวละคร) ในแต่ละเรื่องเพื่อให้สามารถสื่อข้อความตามความรู้สึกนึกคิดได้ตรงตามจุดประสงค์

2.8 นำโปรแกรมที่สร้างขึ้นและปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร จำนวน 10 คน ซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาข้อบกพร่องและนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ ผู้วิจัยใช้เวลาทดลอง 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน คือ วันจันทร์ และวันพุธ เวลา 15.40-16.30 น. ตั้งแต่วันที่ 26 ตุลาคม 2541 ถึงวันที่ 2 ธันวาคม 2541

3. โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง มีลำดับขั้นในการสร้างดังนี้

3.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างโปรแกรม และกำหนดเนื้อหาให้เหมาะสม

3.2 สร้างโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

3.3 นำโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ซึ่งเป็นจุดเดียวกับการสร้างแบบสอบถามทัศนคติ ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายกิจกรรม เนื้อหา วิธีดำเนินการและการประเมินผล

3.4 นำโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง มาแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร จำนวน 10 คน ซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.5 นำโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ที่ทดลองใช้แล้วปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการทดลอง

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ผู้วิจัยใช้เวลาทดลอง 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน คือ วันอังคาร และวันพฤหัสบดี เวลา 15.40-16.30 น. ตั้งแต่วันที่ 27 ตุลาคม 2541 ถึงวันที่ 3 ธันวาคม 2541

การดำเนินการทดลอง

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยการใช้การวิจัยแบบ Randomized Group Pretest - Posttest Design (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2537 : 78)

ตาราง 1 Randomized Group Pretest – Posttest Design

การกำหนดเข้ากลุ่ม	สอบก่อน	ตัวแปรอิสระ	สอบหลัง
R (E ₁)	T ₁ E ₁	X ₁	T ₂ E ₁
R (E ₂)	T ₁ E ₂	X ₂	T ₂ E ₂

ความหมายของสัญลักษณ์

R	แทน	กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม
E ₁	แทน	กลุ่มทดลองที่ 1 (การใช้เทคนิคแม่แบบ)
E ₂	แทน	กลุ่มทดลองที่ 2 (การใช้สถานการณ์จำลอง)
X ₁	แทน	การทดลองโดยการใช้เทคนิคแม่แบบ
X ₂	แทน	การทดลองโดยใช้สถานการณ์จำลอง
T ₁	แทน	การทดสอบก่อนการทดลอง
T ₂	แทน	การทดสอบหลังการทดลอง

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยวัดทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ ก่อนดำเนินการทดลอง ทั้งสองกลุ่มทดลอง ด้วยแบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

2. ดำเนินการทดลอง โดยผู้วิจัยดำเนินการทดลอง ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยใช้โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบกับกลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ทุกวันจันทร์และวันพุธ ระหว่างเวลา 15.40-16.30 น. ตั้งแต่ วันที่ 26 ตุลาคม 2541 ถึงวันที่ 2 ธันวาคม 2541

2.2 ผู้วิจัยใช้โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองกับกลุ่มทดลองที่ 2 จำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ทุกวันอังคารและวันพฤหัสบดี ระหว่างเวลา 15.40-16.30 น. ตั้งแต่วันที่ 27 ตุลาคม 2541 ถึงวันที่ 3 ธันวาคม 2541

3. หลังจากสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยวัดทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ โดยให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มตอบแบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ชุดเดียวกับฉบับที่สอบก่อนการทดลอง แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Postest)

4. นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 1 และข้อ 3 ไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้เทคนิคแม่แบบ

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้สถานการณ์จำลอง

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนหลังการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้เทคนิคแม่แบบ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2534 : 40)

1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2534 : 7)

2. สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชานาฏศิลป์ โดยใช้สูตร t-test แบบเทคนิค 25% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2531 : 18)

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัท (Cronbach)

3. สถิติที่ใช้วิเคราะห์สมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ 1 กับกลุ่มทดลองที่ 2 โดยการใช้การทดสอบของ วิลคอกซัน (The Wilcoxon Matched Pairs Signed-Ranks Test) (นิภา ศรีไพโรจน์. 2533 : 91-97) de

3.2 เปรียบเทียบทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 กับกลุ่มทดลองที่ 2 โดยการทดสอบของ แมน วิทนีย์ (The Mann-Whitney U-Test) (นิภา ศรีไพโรจน์. 2533 : 120-128) de

บทที่ 4

ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และแปลผล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลองและแปลผลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

- N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
- T แทน สถิติที่ใช้พิจารณาในการทดสอบของวิลคอกซัน
(The Wilcoxon Matched Pairs Signed-Rank Test)
- U แทน สถิติที่ใช้ในการพิจารณาในการทดสอบของแมน-วิทนีย์
(The Mann-Whitney U Test)
- ** แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- * แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลของการศึกษาค้นคว้าตามลำดับดังนี้

1. เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลังการใช้เทคนิคแม่แบบ
 2. เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังการใช้สถานการณ์จำลอง
 3. เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบกับนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
- ดังแสดงในตาราง 2, 3 และ 4 ตามลำดับ

1. เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลังการใช้เทคนิคแม่แบบ ดังแสดงผลการทดลองข้อมูลในตาราง 2

ตาราง 2 เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลังการใช้เทคนิคแม่แบบ

คนที่	คะแนนทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์		ผลต่างของคะแนนทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์	อันดับที่ของความแตกต่าง	R+	R-
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง				
1	87	101	14	3	+3	-
2	78	94	16	4.5	+4.5	-
3	84	104	20	9.5	+9.5	-
4	91	103	12	2	+2	-
5	77	96	19	7.5	+7.5	-
6	79	95	16	4.5	+4.5	-
7	90	100	10	1	+1	-
8	88	107	19	7.5	+7.5	-
9	89	106	17	6	+6	-
10	95	115	20	9.5	+9.5	-
					$\sum R+=55$	$\sum R-=0$

$$T = 0^{**}$$

****มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01**

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ มีคะแนนทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าหลังจากการใช้เทคนิคแม่แบบ ทำให้นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์สูงขึ้นกว่าก่อนการใช้เทคนิคแม่แบบ

2. เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังการใช้สถานการณ์จำลอง ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังการใช้สถานการณ์จำลอง

คนที่	คะแนนทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์		ผลต่างของคะแนนทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์	อันดับที่ของความแตกต่าง	R+	R-
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง				
1	67	83	16	6	+6	-
2	79	92	13	2	+2	-
3	72	91	19	8	+8	-
4	81	96	15	4.5	+4.5	-
5	62	82	20	9.5	+9.5	-
6	78	95	17	7	+7	-
7	88	108	20	9.5	+9.5	-
8	93	103	10	1	+1	-
9	85	100	15	4.5	+4.5	-
10	64	78	14	3	+3	-
					$\sum R+=55$	$\sum R-=0$

$$T = 0^{**}$$

****มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01**

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง มีคะแนนทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าหลังจากการใช้สถานการณ์จำลอง ทำให้นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์สูงขึ้นกว่าก่อนการใช้สถานการณ์จำลอง

3. เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบกับนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบคะแนนความแตกต่างทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบและนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

คนที่	กลุ่มทดลองที่ 1		ค่าความแตกต่าง	อันดับที่ของความแตกต่าง	กลุ่มทดลองที่ 2		ค่าความแตกต่าง	อันดับที่ของความแตกต่าง
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง			ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง		
1	87	101	14	5.5	67	83	16	10
2	78	94	16	10	79	92	13	4
3	84	104	20	18.5	72	91	19	15
4	91	103	12	3	81	96	15	7.5
5	77	96	19	15	62	82	20	18.5
6	79	95	16	10	78	95	17	12.5
7	90	100	10	1.5	88	108	20	18.5
8	88	107	19	15	93	103	10	1.5
9	89	106	17	12.5	85	100	15	7.5
10	95	115	20	18.5	64	78	14	5.5
				$R_1 =$ 109.5				$R_2 =$ 100.5

$$U = 45.5$$

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ภายหลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ และนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง มีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการใช้เทคนิคแม่แบบ และการใช้สถานการณ์จำลอง ทำให้นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์แตกต่างกัน

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบและการใช้สถานการณ์จำลอง ที่มีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้เทคนิคแม่แบบ
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้สถานการณ์จำลอง
3. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบกับนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ดีขึ้น หลังจากได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ
2. นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ดีขึ้น หลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบและนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง มีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 ที่มีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ต่ำกว่าเปอร์เซนต์ไทล์ที่ 25 จำนวน 102 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 ที่มีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 10 คน โดยกลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์
2. โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ
3. โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง

การดำเนินการทดลอง

1. ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนทั้งสองกลุ่มในขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแล้วเก็บคะแนนไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง
2. ขั้นตอนการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองดังนี้
 - 2.1 ผู้วิจัยใช้โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบกับกลุ่มการทดลองที่ 1 จำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ทุกวันจันทร์และวันพุธ ระหว่างเวลา 15.40-16.30 น. ตั้งแต่วันที่ 26 ตุลาคม 2541 ถึงวันที่ 2 ธันวาคม 2541
 - 2.2 ผู้วิจัยใช้โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองกับกลุ่มการทดลองที่ 2 จำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ทุกวันอังคารและวันพฤหัสบดี ระหว่างเวลา 15.40-16.30 น. ตั้งแต่วันที่ 27 ตุลาคม 2541 ถึงวันที่ 3 ธันวาคม 2541
3. ขั้นตอนการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ตอบแบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์อีกครั้งหนึ่ง แล้วเก็บคะแนนไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง
4. นำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนก่อนและหลังการทดลองมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนกลุ่มที่ 1 ก่อนและหลังการใช้เทคนิคแม่แบบ โดยใช้การทดสอบของ วิลคอกซัน (The Wilcoxon's Matched Pairs Signed Ranks Test)
2. เปรียบเทียบทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนกลุ่มที่ 2 ก่อนและหลังการใช้สถานการณ์จำลอง โดยใช้การทดสอบของ วิลคอกซัน (The Wilcoxon's Matched Pairs Signed Ranks Test)
3. เปรียบเทียบผลต่างของทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบและนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง โดยใช้การทดสอบของ แมน-วิทนี (The Mann-Whitney U Test)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้า สรุปผลได้ดังต่อไปนี้

1. นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ
2. นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบและนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง มีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบและการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร อภิปรายผลได้ดังนี้

1. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 มีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1

จากผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าการใช้เทคนิคแม่แบบ ทำให้นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพราะ โดยธรรมชาติของเด็กนั้นมักจะเรียนรู้ได้ง่าย โดยการเลียนแบบ ได้สังเกตและพิจารณาแม่แบบที่มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ก่อนที่จะเลียนแบบหรือไม่เลียนแบบ ดังที่ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้ของเด็กส่วนใหญ่เกิดจากการทำตามผู้อื่น ดังนั้นการเสริมสร้างพฤติกรรมใหม่ให้กับเด็ก จึงควรให้เด็กได้เห็นตัวอย่างพฤติกรรมทั้งในด้านดีและไม่ดี เพื่อให้เด็กมีโอกาสคิดอย่างมีเหตุผลที่จะเลียนแบบตาม ซึ่งการวิจัยนี้ผู้วิจัยแบ่งแม่แบบเป็น หุ่นกระบอกและแม่แบบที่ใช้ให้นักเรียน แม่แบบที่เป็นหุ่นกระบอกนั้นมีลักษณะของความเป็นไทย สวมใส่เสื้อผ้าเครื่องประดับที่แสดงเอกลักษณ์ไทย ตัวหุ่นกระบอกเคลื่อนไหวตามเสียงดนตรีตามลักษณะของเพลงหุ่นกระบอก ท่วงทำเป็นไปอย่างช้า ๆ มีการโยกตัวตามจังหวะเพลง นักเรียนให้ความสนใจทั้งตัวหุ่นกระบอกและคนเชิดหุ่น นักเรียนสนใจที่จะทดลองเชิดหุ่น ไปตามเสียงเพลงที่ไม่ซ้ำอึดอัดอย่างที่นักเรียนคิด บางคนเคลื่อนไหวร่างกายตามตัวหุ่นขณะชมการแสดง และมีการอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดง ตลอดทั้งให้ข้อเสนอแนะและแนวทางที่ควรอนุรักษ์และนำสิ่งที่ดีในเรื่อง ไปปฏิบัติต่อไป และสำหรับตัวแม่แบบที่เป็นนักเรียน ผู้วิจัยคัดเลือกและ ฝึกซ้อมผู้แสดงที่เป็นแม่แบบมาเป็นอย่างดี นักเรียนให้ความสนใจในตัวผู้รำที่สามารถรำได้สวยงามและสื่อความหมายด้วยท่ารำ การร้อง บทเจรจาที่สามารถทำให้นักเรียนนำไปปฏิบัติในสิ่งที่ได้ และทำให้นักเรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์เพิ่มขึ้น

การที่นักเรียนได้ดูแม่แบบที่ผู้วิจัยนำเสนอเกี่ยวกับทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ทั้งทางบวกและทางลบ นักเรียนมีโอกาสสังเกตพฤติกรรมทั้งตัวแบบมีความใกล้เคียงกับตัวแปรตามคือทัศนคติด้านนาฏศิลป์ซึ่งเป็นตัวแบบหุ่นกระบอกที่สามารถสื่อความเป็นไทยด้านนาฏศิลป์ และตัวแบบนักเรียนที่สามารถรำได้สวยงามมีวัยใกล้เคียงกับนักเรียนและได้รับการยกย่องด้านการรำและการเรียนดี มีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์เป็นอย่างดี นับเป็นตัวอย่างที่เหมาะสมต่อเรื่องที่ผู้วิจัยศึกษา จึงทำให้นักเรียนสามารถเกิดความคิด ความรู้สึกและแนวโน้มพฤติกรรมต่อการเรียนนาฏศิลป์ในทางที่ดีขึ้น จึงทำให้นักเรียนสามารถมีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์เพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ

ผลการศึกษาครั้งนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรพิมล หาญกล้า (2537 : 78) ที่ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีความกตัญญูกตเวที ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร หลังจากที่นักเรียนได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบโดยการใช้หุ่นเชิดมือ นักเรียนมีความกตัญญูกตเวทีมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ต้องจิตต์ ทะสุวรรณ (2538 : 61) ที่ศึกษาการเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบหุ่นมือกับการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความเมตตากรุณาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดนนทบุรี พบว่า

นักเรียนมีความเมตตากรุณาเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบหุ่นมือ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ น้ำอ้อย แสงกระจ่าง (2540 : 59) ที่ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและการเสริมแรงแบบเว้นระยะ เพื่อพัฒนาความสามารถในการรำและทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุวรรณาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร พบว่า การใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องสามารถพัฒนาทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ได้ดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 มีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ การที่นักเรียนได้มีส่วนร่วมแสดงในสถานการณ์จำลอง ทำให้นักเรียนได้ลงมือกระทำและปฏิบัติตามสถานการณ์ตามบทและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง นักเรียนมีโอกาสทราบผลที่จะเกิดขึ้น นักเรียนมีส่วนในการอภิปรายแสดงความคิดเห็นจากเพื่อนและผู้วิจัย และจากประสบการณ์ที่ได้รับในขณะที่มีการใช้สถานการณ์จำลอง ทำให้นักเรียนมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดความเข้าใจในวิชาที่เรียน ดังที่บุญตัน อยู่ชมบุญ (2533 : 154) กล่าวว่า สถานการณ์จำลอง คือ การจัดเลียนแบบสถานการณ์จริงให้มากที่สุด ให้ผู้เรียนได้กระทำเพื่อฝึกการคิดแก้ปัญหา และ คัดสนใจจากสภาพการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่นั้น รวมทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวเขาโดยตรง และตัวนักเรียนยังมีโอกาสทราบความคิดเห็นของเขานั้นเป็นอย่างไร ถูกต้อง ผิดพลาด หรือเหมือนกับเพื่อนอย่างไร จากการอภิปรายร่วมกับเพื่อนและอาจารย์ผู้สอน

ในการวิจัยนี้ นักเรียนได้รับประสบการณ์จากสถานการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นักเรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาที่เรียน ทำให้นักเรียนเห็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นในการทดลอง นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสเป็น ผู้สังเกตการณ์และผู้แสดงสลับกันไป จึงสามารถเข้าใจและแสดงไปตามลักษณะของตัวละครในสถานการณ์ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมและการมีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์และนำเอาการแสดงที่ได้เรียนทั้งด้านความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นหัวข้ออภิปราย

จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการใช้สถานการณ์จำลอง พบว่า นักเรียนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี มีความกระตือรือร้นให้ความสนใจในการอาสาสมัครที่จะเข้าร่วมสถานการณ์จำลองในแต่ละครั้ง นักเรียนมีการยอมรับฟังความเห็นของเพื่อน และเสนอความคิดเห็นร่วมกันเกี่ยวกับการนำไปปฏิบัติในการเรียนนาฏศิลป์และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และทำให้นักเรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ดีขึ้น หลังจากการใช้สถานการณ์จำลอง

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทวิศ พันธุ์สุข (2533 : 41) ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสนใจอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านป่าแดง จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 20 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มละ 10 คน นักเรียนในกลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง นักเรียนในกลุ่มควบคุมได้รับการสอนโดยวิธีปกติ ผลการศึกษา พบว่า การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง ทำให้นักเรียนมีความสนใจในอาชีพอิสระสูงกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พุทธชาติ เพชรสถิต (2535 : 57) ซึ่งเปรียบเทียบผลการใช้สถานการณ์จำลองกับการอภิปรายกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรม การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดธรรมมงคล กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2534 ที่มีเยาวชนปัญญาระดับปานกลาง และมีพฤติกรรมแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมต่ำ จำนวน 24 คน พบว่า นักเรียนที่ใช้สถานการณ์จำลอง มีพฤติกรรมแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบและนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง มีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3

ผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบและนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง มีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์แตกต่างกัน โดยนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ มีคะแนนทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง ทั้งนี้เพราะการใช้เทคนิคแม่แบบนี้ ผู้วิจัยเสนอแม่แบบ ซึ่ง แบนดูรา (Bandura, 1977 :178) ได้แบ่งแม่แบบออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แม่แบบที่เป็นชีวิตจริงและแม่แบบที่เป็นสัญลักษณ์ ซึ่งตรงตามกับผู้วิจัยเสนอแม่แบบ ได้แก่ แม่แบบนักเรียนที่เป็นคนจริง และแม่แบบสัญลักษณ์ที่ใช้หุ่นกระบอกแสดงเรื่องราวของแม่แบบที่ต้องการ แม่แบบทั้ง 2 ประเภท ทำให้นักเรียนได้เปลี่ยนบรรยากาศของการชมแม่แบบ ซึ่งเป็นไปตามธรรมชาติของเด็กที่ชอบเห็นของใหม่ที่ไม่เคยเห็นมาก่อน โดยผู้สังเกตจะรวบรวมรูปแบบของการกระทำใหม่ในรูปแบบของสัญลักษณ์ และการถ่ายทอดออกมาเป็นพฤติกรรมใหม่ และแม่แบบที่ผู้วิจัยเสนอเป็นสิ่งเร้าที่สวยงามทั้ง หุ่นกระบอกและแม่แบบนักเรียน โดยแม่แบบหุ่นกระบอกมีลักษณะที่สวยงาม ลวดลายวิจิตร นักเรียนบางคนไม่เคยได้เห็นมาก่อน เมื่อนักเรียนได้เห็นในแต่ละครั้ง ซึ่งผู้วิจัยจัดตัวหุ่นมาไม่ซ้ำกัน ทั้ง 5 ครั้ง หุ่นกระบอกแต่ละตัวมีลักษณะ ท่วงท่า ท่าเต้น เครื่องแต่งกายไปตามบทละครและบทบาทที่วางไว้ อีกทั้งยังได้ฟังเสียงดนตรีที่เป็นทำนองเพลงของหุ่นกระบอกโดยตรง จึงเพิ่มความสนใจให้นักเรียนมากขึ้น และในการใช้เทคนิคแม่แบบนี้ นักเรียนได้สลับสับเปลี่ยนบรรยากาศของแม่แบบ หุ่นกระบอกและแม่แบบนักเรียน ทำให้เกิดความกระตือรือร้นในการทดลอง และโดยธรรมชาติของนักเรียนนั้น มักมีการสอดแทรกการสอนโดยใช้เทคนิคแม่แบบโดยเฉพาะหุ่น ซึ่งจะต้องเป็นตัวหุ่นที่เด็กสนใจและอยากติดตามชมเรื่องราว ซึ่ง ถัดดา นิละมณี (2522 : 54) กล่าวไว้ว่า หุ่นเป็น

สื่อการเรียนการสอนที่มีคุณค่าต่อเด็ก ๆ มาก และมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของเด็ก สร้างบรรยากาศภายในชั้นเรียนได้อย่างดี กระตุ้นให้เด็กได้สนใจบทเรียนตลอดเวลา โดยเฉพาะวิชาที่ต้องอาศัยการฝึกฝนและนามธรรมเกินไปสำหรับเด็กเล็ก และสำหรับแม่แบบนักเรียนนั้น ผู้แสดงเป็นนักเรียนซึ่งเรียนรำไทยทุกวันในช่วงเย็น หรือเรียนรำไทยในช่วงวันเสาร์ สามารถออกแสดงในงานใหญ่ บางคนเคยไปแสดงรำไทยในต่างประเทศมาแล้ว และผลการเรียนอยู่ในระดับเกรดเฉลี่ย 3 ถึง 4 ผู้แสดงมีรูปร่างและใบหน้าสวยงาม ยิ้มแย้มแจ่มใสเมื่อรำรำ มีน้ำเสียงและท่วงท่าที่แสดงออกกับครู คือ ก้มลงกราบเมื่อเริ่มแสดงและเมื่อจบการแสดง ครูเข้าพูดคุยกับครูเมื่อครูนั่งเก้าอี้ ซึ่งแสดงถึงลักษณะที่อ่อนโยนของผู้เรียนวิชานาฏศิลป์ไทย และในบทละคร ผู้วิจัยใส่ทำนองเพลงที่ง่าย ๆ ซึ่งนักเรียนเคยเรียนผ่านมาแล้ว เนื้อเรื่องก็คล้ายกับสิ่งที่เคยเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นจริง ทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 เกิดความรู้สึกที่ดีต่อตัวแบบ มีความคิดที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ไทย และมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติกิจกรรมในการเรียนนาฏศิลป์ดีขึ้น แบนดูรา (ดวงจันทร์ หนูทอง, 2533 : 46 ; อ้างอิงมาจาก Bandura, 1977 : 40-51) กล่าวไว้ว่า แม่แบบทั้งสองประเภทนี้มีอิทธิพลต่อผู้พบเห็นมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้แม่แบบที่เป็นสัญลักษณ์ซึ่งอาจเป็นคำพูด เอกสารหรือโสตวัสดุ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หรือวีดิโอเทป เป็นสิ่งเร้าทำให้เกิดความสนใจที่จะจำ แสดงออก และมีแรงจูงใจที่จะยอมรับลักษณะของแม่แบบมาปรับปรุงการคิด การกระทำของตนเอง และยังได้กล่าวไว้ว่าการสอนโดยใช้แม่แบบเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก โดยให้เรียนรู้ด้วยการสังเกตจากแม่แบบ ซึ่งของแม่แบบจะมีอิทธิพลทำให้ผู้สังเกตมีทัศนคติ ความคิด หรือพฤติกรรมได้ตามลักษณะของแม่แบบที่สังเกตได้ (Bandura, 1979 : 22-29)

และจากการทดลองกลุ่มที่ 2 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองนั้น นักเรียนต้องแสดงสถานการณ์จำลองทั้ง 10 ครั้ง ในช่วงแรกนักเรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นดี แต่ในระยะต่อมานักเรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นน้อยลง ทั้งนี้เพราะนักเรียนต้องแสดงซ้ำ ๆ กัน จึงเกิดความเบื่อหน่าย และนักเรียนบางคนได้ซักถามผู้วิจัยถึงการเปลี่ยนกลุ่มเพื่ออยากชมเทคนิคแม่แบบบ้าง ในการวิจัยนี้ นักเรียนได้รับประสบการณ์จากสถานการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นักเรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาที่เรียน ทำให้นักเรียนเห็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นในการทดลอง นักเรียนได้มีโอกาสเป็นผู้สังเกตการณ์และผู้แสดงสลับกันไป จึงสามารถเข้าใจและแสดงไปตามลักษณะของตัวละครในสถานการณ์ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมและการมีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์และนำเอาการแสดงที่ได้ทั้งด้านความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นหัวข้ออภิปราย

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ดวงจันทร์ หนูทอง (2533 : 84-85) ที่ศึกษาผลของการใช้แม่แบบหนังสือที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดมณีเจริญ มิตรภาพที่ 227 จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียน กลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิมลพรรณ กลางมณี (2536 : 57-58) ที่ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตย ด้าน การระชมรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านใจดี อำเภอชุมพวง จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 10 คน โดยให้มีจำนวน นักเรียนหญิงกลุ่มละ 2 คน นักเรียนชายกลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ กลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ มีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านการระชมรมสูงขึ้นมากรกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิกเล ริชแมน และ โคเกล (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2536 : 59-63 ; อ้างอิงมาจาก Egel, Richman and Koegel. 1981 : 3-12) ซึ่งศึกษาการใช้ ตัวแบบที่เป็นตัวเพื่อนร่วมชั้นเรียนและอยู่ในวัยเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กออทิสติก (Autistic) จำนวน 4 คน เป็นชาย 2 คน และหญิง 2 คน อายุระหว่าง 5 ปี ถึง 7 ปี 9 เดือน ตัวแบบเป็น นักเรียนระดับเขาวนปัญญาปกติ อายุระหว่าง 6-9 ปี เป็นชาย 3 คน หญิง 1 คน ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมชั้น กับกลุ่มตัวอย่าง กิจกรรมที่จะให้กลุ่มตัวอย่างแต่ละคนเลียนแบบแตกต่างกัน ตัวแบบจึงแสดง เป้าหมายแตกต่างกันตามชนิดของกิจกรรมที่กำหนด สำหรับกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน ผลการศึกษา พบว่า การใช้ตัวแบบที่อยู่ในวัยเดียวกัน อายุใกล้เคียงกัน ทำให้การเลียนแบบพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูง

จากผลการทดลองการใช้เทคนิคแม่แบบหุ่นกระบอกและแม่แบบนักเรียน จากการสังเกต ในชั่วโมงการทดลอง นักเรียนมีความสนุกสนานและตื่นตัวตลอดการทดลอง และผลจากการใช้ แบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบหลังการ ทดลอง มีคะแนนทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่ง เป็นไปตามสมมติฐานในข้อ 3 ว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบและนักเรียนที่ได้รับการใช้ สถานการณ์จำลอง มีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การศึกษาค้นคว้านี้ แสดงให้เห็นว่าการใช้เทคนิคแม่แบบและการใช้สถานการณ์จำลอง ทำให้นักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ดีขึ้น ซึ่งเป็นแนวทางให้ครูประจำชั้นและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาทัศนคติต่อการเรียนวิชาอื่นได้ โดยที่จะเลือกใช้วิธีการใช้เทคนิคแม่แบบหรือการใช้สถานการณ์จำลองวิธีใดวิธีหนึ่งก็ได้ตามความเหมาะสม

1.2 ควรมีการฝึกอบรมเทคนิคแม่แบบและสถานการณ์จำลองให้กับครู ครูแนะแนวและผู้เกี่ยวข้องให้มีความชำนาญเกี่ยวกับการใช้เทคนิคแม่แบบและการใช้สถานการณ์จำลองเพื่อนำไปพัฒนาทัศนคติด้านนาฏศิลป์

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยโดยใช้เทคนิคแม่แบบและการใช้สถานการณ์จำลองในการพัฒนาทัศนคติต่อการเรียนวิชาอื่น ๆ บ้าง เช่น วิชาภาษาไทย วิชาจริยธรรม เป็นต้น

2.2 ควรมีการติดตามผลหลังจากเสร็จสิ้นการทดลองไปแล้ว 1 เดือน หรือ 3 เดือน เพื่อศึกษาความคงทนของทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์

2.3 ควรมีการวิจัยในเรื่องทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ในระดับมัธยมศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กสิการ ตรีสกุล. ผลของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อวิชานาฏศิลป์ของนักเรียนนาฏศิลป์ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยนาฏศิลป์ภาพสินธุ์ ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- กนกรัตน์ พงษ์สมุทร. การศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนต่างประเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพรตพิทยพยัต กรุงเทพมหานคร ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. จิตวิทยาการศึกษา กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาจิตวิทยาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- กษมา จันทร์แดงผล. การเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบกับชุดพัฒนาความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนรัชมโกสินทร์ สมโภช สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- กรรณิการ์ สุบโคกสูง. การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองกับการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านคอนขวาง อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.
- กาญจนา เกียรติประวัติ. วิธีสอนทั่วไปและทักษะการสอน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
- ขจรศักดิ์ จอมหงษ์. ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบสไลด์การ์ดที่มีต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสามัคคีวิทยา จังหวัดอุบลราชธานี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- คึกฤทธิ์ บุญบา. ผลของการสอนโดยวิธีใช้สถานการณ์จำลองและวิธีไม่ใช้สถานการณ์จำลองวิชาสังคมศึกษา หน่วยปัญหาในโลกปัจจุบัน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

- จันทวิศ พันธุ์สุข. ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสนใจอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านปึงแดง จังหวัดมุกดาหาร ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- จิตรารภรณ์ เตมียกุล. การศึกษาเปรียบเทียบสมรรถภาพในการฟังนิทานของเด็กปฐมวัย โดยการใช้ภาพและหุ่นมือประกอบ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- จิระประภา บุญนิคย์. หุ่นการทำและวิธีใช้. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ป่าฉายา, 2522.
- จิราภรณ์ หุ่นตระกูล. การทดลองใช้บทบาทสมมติที่มีต่อการพัฒนาการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- จรรยารัตน์ เทียบก้อน. การศึกษาเปรียบเทียบความมีวินัยทางการเรียนและทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการสอนสังคมศึกษาโดยใช้เกมสถานการณ์จำลอง ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- ฉันทนา อุดมสิน และเกื้อจิตต์ ฉิมทิม. "งานวิจัย" : ปัญหาการสอนวิชาคณิตเรณาคณิตระดับประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น," การศึกษาศาสตรมหาวิทาลัยขอนแก่น" 14 : 39-45 ; ก.พ.-ก.ค. 33.
- ฉวีวรรณ กินาวงศ์. การละครสำหรับครูประถม. แผนกเอกสารและการพิมพ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิชญโลก, 2521.
- ชลธิ์ กุลประดิษฐ์. ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติที่มีต่อวัฒนธรรมไทย กับการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตเมืองพัทยา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- ชัยวัฒน์ ดัฒนรังษี. การเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนภาษาอังกฤษ เทคนิคของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้เกมและสถานการณ์จำลอง วิทยานิพนธ์. ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- ชาญชัย ประสมสิน. อิทธิพลของสารสื่อสุมายิตต่อการเปลี่ยนทัศนคติต่อพฤติกรรมก้าวร้าว. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.
- ชาญไชย ศรีไสยเพชร. ทักษะและเทคนิคการสอน. กรุงเทพฯ : พิทักษ์อักษร, 2525.

- ชูศรี วงศ์ธนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.
- จิตติพร คล้ายพันธ์. ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์ อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.
- ณรงค์ชัย ปิฎกัรัชต์. การศึกษาทัศนคติด้านศิลปกรรมเชิงศูริยางคศิลป์และนาฏศิลป์ของนักศึกษาวิทยาลัยครุภาคใต้. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2526. อัดสำเนา.
- ดวงจันทร์ หนูทอง. ผลของการใช้แม่แบบหนังสือตะลุงที่มีต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดมณีเจริญมิตรภาพที่ 227 จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- ต้องจิตต์ ทะสุวรรณ. การเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบหุ่นมือกับการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความเมตตาครูณาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนการัญศึกษาจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.
- เต็มสิริ นุณยสิงห์ และเจือ สตะเวทิน. วิชานาฏศิลป์ (การละครเพื่อการศึกษา). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2526.
- ทรายทอง ตั้งวงศ์ถาวรกิจ. การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดธาตุทอง (เรือนเขียวสะอาด) กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- ทัศนากา เขมมณี และคนอื่นๆ. กลุ่มสัมพันธ์ : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติเล่มที่ 1. กรุงเทพฯ : บุรพาการพิมพ์, 2522.
- ทัศนีย์ เจริญเลิศ. ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชาณุวิทยา อำเภอขาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.

- ทัศนทิมา ระเบียบดี. ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบโดยใช้สไลด์การ์ดเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพุทธธรรมาลัย. ปรินญาณีพันธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- ทวี ท่อแก้ว และอบรม สันนิบาล. จิตวิทยาการศึกษา. โอเดียนสโตร์ , 2517.
- ธีระพร อุวรรณโณ. จิตวิทยาสังคมขั้นนำ. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- ธำรงค์ น่วมศิริ. การทดลองใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างสถานการณ์จำลองในการสอนจริยศึกษา เพื่อพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมและพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. ปรินญาณีพันธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- นภาพร เมษรักวาวิช. ความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยในการเรียน ที่สนใจคิดในการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515. อัดสำเนา.
- นิภา ศรีไพโรจน์. สถิติอนพาราเมตริก. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2533.
- นาคยา ภัทรแสงไทย. ยุทธวิธีการสอนสังคมศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2525.
- บุญทัน อยู่ชมบุญ. พฤติกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2537.
- บุญทัน อยู่ชมบุญ. หลักการสอน . ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครู เชียงราย, 2535.
- บุษราคม รุระพันธ์. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการพำนักของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด. ปรินญาณีพันธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- ประดิษฐ์ อินทนิล. ทัศนคติต่อดนตรีไทยของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนกลาง. ปรินญาณีพันธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.
- ประนอม เดชชัย. นวัตกรรมการเรียนการสอนและแนวปฏิบัติ สังคมศึกษา เชียงใหม่ : ภาควิชา มัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2531.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทัศนคติ : การวัดและการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2520.

- ประมวล น้อยเจริญ. การศึกษาสภาพแวดล้อมกับพฤติกรรมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- น้ำอ้อย แสงกระจ่าง. ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบควบคู่กับการเสริมแรงแบบต่อเนื่องและการเสริมแรงแบบเว้นระยะเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านและทัศนคติที่มีต่อวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสุวรรณาราม กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540. อัดสำเนา.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : โครงการส่งเสริมการแต่งตั้งราชทบวงมหาวิทยาลัย, 2530.
- _____ . การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- พรพิมล หาญกล้า. ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อความกตัญญูกตเวทีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- พรพันธ์ วันศุกร์. การเปรียบเทียบผลของเทคนิคแม่แบบสไลด์การ์ดคู่กับโปรแกรมพัฒนาสุขนิสัยที่มีต่อสุขนิสัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบันไดม้า จังหวัดนครราชสีมา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.
- เพทาย เจริญคุณวิภา. ผลของการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพที่มีต่อความสนใจในวิชาชีพนาฏศิลป์ดนตรีไทยของนักเรียนนาฏศิลป์ชั้นต้นปีที่ 2 วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง จังหวัดอ่างทอง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- พาณี ลีสวย. สุนทรีย์ของนาฏศิลป์ไทย. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดชนะการพิมพ์, 2526.
- พุทธชาติ เพชรสถิต. การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการอภิปรายกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดธรรมมงคล กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

- พันธุศรี สิทธิชัย. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อวิธีสอนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยวิธีสอนโดยใช้เพลงประกอบและด้วยวิธีสอนตามคู่มือครู ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- ไพบุลย์ อินทรวินา. หลักและวิธีการวัดทัศนคติ. กรุงเทพฯ : กองวิจัยทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2517.
- ไพศาล อินทวงศ์. "ชนรุ่นใหม่กับนาฏศิลป์คนครีไทย," นาฏศิลป์และคนครีไทย. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เจริญวิทยาการพิมพ์, 2522.
- รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธ์. การวัดทัศนคติเบื้องต้น. ชลบุรี : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2523.
- เรณู โภสินานนท์. รำไทย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์, 2531.
- ลัดดา กิติวิภาค. ทัศนคติทางสังคมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2531.
- ล้วน สายยศ. "มาตราวัดเจตคติที่มีต่อวิชาชีวเคมี," พัฒนาวัดผล 10. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517.
- วรรณภา เลิศขันธ์. ผลการสอนโดยใช้เกมสถานการณ์จำลองที่มีต่อแนวคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- วิชชุดา เตียวกุล. ผลการใช้กิจกรรมแนะแนวกลุ่มที่มีต่อนิสัยในการเรียนและทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.
- วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศึกษาการพิมพ์, 2522.
- _____. รายงานผลการประเมินการใช้หลักสูตรปีการศึกษา 2533 ระดับประถมศึกษา กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- วิญญู ทรัพย์ยะประภา. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 วิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2524, อัดสำเนา.

- วิภาวดี ยงเจริญ. ปัญหาการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนราษฎร์ในเขตการศึกษา 1 . วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.
- วิมลพรรณ กลางมณี. ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านกระบวนการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านใจดี อำเภอชุมพวง จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- วัชรีย์ ทรัพย์มี. ทฤษฎีและกระบวนการให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.
- วัชรีย์ จีบเกตุ. ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความเสถียรของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอินทร์พรชัยอนุสรณ์ จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. "การสอนเด็กด้วยหุ่น," วิทยาสาร. 30 (1) : 10-12 ; มกราคม 2522.
- ศรินยา ชัยเกียรติเจริญกิจ. ผลการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชลกันยานุกูล จังหวัดชลบุรี วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- ศิริรัตน์ ภูสกลเจริญศักดิ์. ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีของโรเจอร์ที่มีต่อทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.
- ศักดิ์ดา ปั่นแห่งเพชร. หุ่นกระบอก. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2522.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ. หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521. (ฉบับปรับปรุง 2533). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศาสนา, 2535.
- ส. วาสนา ประवालพฤษย์. "ทัศนคติในแง่ของจิตวิทยา," วารสารการวัดผลการศึกษา. 3 (2) : 1-6 กันยายน-ธันวาคม 2524.
- สงวน ดิยะไพบูลย์สิน. "ชนรุ่นใหม่กับนาฏศิลป์ดนตรีไทย," นาฏศิลป์ไทยและดนตรีไทย หน้า 104. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2522.
- สมชาย พูนพิพัฒน์. การศึกษาทัศนคติต่อนาฏศิลป์ไทยของนิสิตมหาวิทยาลัยในภาคใต้. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2529. อัดสำเนา.

- สมถวิล วิเศษสมบัติ. วรรณคดีการละคร. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2527.
- สมบุญ สนิวงส์ ณ อุษยา. การเปรียบเทียบผลการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนหน่วยการเรียนรู้ ทำมาหากินด้วยการสอนแบบใช้และไม่ใช้สถานการณ์จำลอง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- สมพงษ์ จิตระดับ. "การสอนจริยศึกษาด้วยสถานการณ์จำลอง," ประชากรศึกษา. 34 (6) : 15-21 ; มีนาคม 2527.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. การปรับปรุงพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- สิรวรรณ สุวรรณธาดา. "แนวโน้มของสังคมศึกษาในปัจจุบัน," อุรุปริทัศน์. 4(3) : 25-26 ; กุมภาพันธ์ 2522.
- สิราณี พงษ์เจริญชัย. ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. "การวางแผนการสอน," วิทยาสาร. 28 : 8-10 ; พฤษภาคม 2520.
- สำเร็จ เวชสมุทร. "การใช้สถานการณ์จำลองในวิทยาลัยครู," อุรุปริทัศน์. 5 (2) : 18-19 ; มกราคม 2523.
- สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม. จิตวิทยาในห้องเรียน กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ โอเคียนสโตร์, 2521.
- _____. หลักการศึกษจิตวิทยาหลักการสอน กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แพรวพิทยา, 2518.
- สุนีย์ ธีรดากร. จิตวิทยาการพัฒนาการ. กรุงเทพฯ : คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูพระนคร, 2525.
- สุปรียา อินทรวโรทัย. ผลการใช้แม่แบบในการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้และทัศนคติในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนจันทประดิษฐารามวิทยาคม. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- สุภา กิจจาทร. "การใช้สถานการณ์จำลอง," ใน เอกสารประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการสอนแบบ ฉลาด. หน้า 196-197. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตำรวจ, 2519.
- สุนนมาลย์ นิมเนติพันธ์. การละครไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2537.

- เสาวนีย์ รัตนสุภา. "การสอนนาฏศิลป์และดนตรีตามแนวหลักสูตรใหม่ในชั้นประถมศึกษา," ประถมศึกษา. 31 (7) : 18-26 ; กุมภาพันธ์ 2529.
- เสาวนีย์ ศศิวิมล. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาอังกฤษและทัศนคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 7. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : 2538.
- หะซันน่า พงศ์ยี่หล้า. การศึกษาผลการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- อมรา กล้าเจริญ. สุนทรียนาฏศิลป์ไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2532.
- อมรา รสสุข. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากเกมสถานการณ์จำลองในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับต่ำ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- อรชума ยุทธวงศ์. "การแสดงหุ่นสำหรับเด็กปฐมวัย," วรรณกรรมและลีลาคีรีระดับปฐมวัยศึกษา เอกสารการสอนชุดวิชาหน่วยที่ 8-15. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2527.
- อรุณี ชินวงศ์อมร. ผลการเปรียบเทียบบทบาทสมมติและเทคนิคแม่แบบที่มีต่อการพูดที่เหมาะสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสมโภชกรุงอนุสรณ์ (200 ปี) กรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- อัจฉรา แจ่มเจริญ. "สถานการณ์จำลองกับการเรียนการสอน," มิตรครู. 21 (9) : 5-9 ; พฤษภาคม 2522.
- อาภรณ์ มนตรีศาสตร์, จาตุรงค์ มนตรีศาสตร์. วิชานาฏศิลป์. กรุงเทพฯ : ครูสภา, 2517.
- Allport, Gardon W. "The handbook of Social Psychology," In The Nature of Attitude Change. P. 142. Massachusetta : Welsly Publishing Co., 1978.
- Bandure, Albert. Social Learning Theory. New Jersey : Prentice-Hall, 1977.
- Bandura, Albert and Richard H. Walters. Social Learning and Personality Evelopment. New York : Holt, Rine Hart and Winston, 1963.

- Beck, Isabel H. and Bruce Monroe. "Some Dimension of Simulation Student Cognitive Retention and Pupil Teach Effective Perception," Dissertation Abstracts International. 4713-A ; February, 1974.
- Blabkman, Carth J. and Silberman Adalph. Modification of Child and Adolescent Behavior. Belmont, California : Wadsworth Publishing Company Inc., 1975.
- Blesoe , Joseph. "Factors Relate Ralate to Pupil Observation Report of Thachers and Attitude Toward Their Teacher," The Journal of Educational Research . 65 : 121-122 ; November, 1971.
- Cherry, Kendricl Houch. "Simulation in Hight School Social Studies; Student - Cognitive Retention and Pupil Teaching Affective Perception," Dissertation Abstracts International. 34 : 4712- 4713 ; February, 1972.
- Cruickshank, D. "Nature of Skimulation and Grames : A Preliminary Inquiry," Education Technology. July, 1972.
- Holden, Susan. Drama in Language Teaching. London : Longman Group Joner, 1981.
- Kerr, J.K. "Grames and Simulations in English Language Teaching," ELT Documents : The Brithsh Council, 1977.
- Koivo , Anne Diblank. "The Relationship of Student Perception of Study Habits and Attitudes Based on Differences in Sex , Grade, and Academic Achievement," Dissertation Abstracts International. 43-2624-A ; February. 1983.
- Leopoldo, Joseph Macias. "The use of Simulation Teaches Education in Activity Specific Theaching Simulation," Dissertation Abstracts International. 33 : 1567-1568 ; October, 1972.
- Likert, Renie. A Technique for Measurement of Attitude. Chicago : Rand Mc Nally Company, 1970.

- Middlarsky, B., Jame H. Bryan and Phillip Brickman. "Aversive Approval : Interaction Effect of Modeling and Reinforcement on Altruistic Behavior," Child Development. 44 : 321-328 ; June, 1973.
- O' conor, Robert D. "Modification of Social Withdrawal Through Symbolic Modeling," Journal of Applied Behavior Analysis. 2 : 15-22 ; 1969.
- Osgood, Charles E., George I. Suci and Percy H. Tannenbaum. The Measure ment of Meaning Urbana : University of Illinois Press, 1957.
- Patterson, C.H. Relationship and Psychotherapy. New York : Harper and Row Publishing, 1974.
- Postma, Charler Henry. "Simmulation in Hige School Studies : Students Cognitive Retention and Pupil Teacher Affective Perceptions," Dissertation Abtracts International. 34 (8) : 4712-4713 -A ; February, 1974.
- Schultz, Landall L. Simulation in Social and Administrative Science. New Jersey : Prentice - Hall, Inc., 1972.
- Shay, Cary. "Simulation in The Chassroom : An Appraisal," Education Technology. 34 (2) : 26-31 ; November, 1980.
- Thurstone, L.L. "Attitude Theory and Measument," in Reading in Attitude Theory and Measurement. New York : Martin Fishblin. John Wiley and Sons, 1967.
- Traindis, Harry C. Attitude and Attitude Change. New York: John Willy and Sons, 1975.
- Zimmerman, Barry J. and Arnold Jafe. "Teaching Through Demonstration : The Effects of Structuring Imitation and Age," Journal of Educational Psychology. 69 : 773-778 ; December, 1977.
- Zimmerman, Barry J. and Ted L. Rosenental. "Observational Learning of Rule-Governed Behavior by Children," Psychological Bulletin. 81 : 29-42 ; January, 1974.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ (ใช้กับกลุ่มทดลองที่ 1)

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
1	ปฐม นิเทศ	ปฐมนิเทศ	<p>1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างนักเรียนกับนักเรียนและครูกับนักเรียน</p> <p>2. เพื่อให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมายและวิธีการของการใช้เทคนิคแม่แบบ</p>	<p>1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง แล้วให้นักเรียนหยิบสลาก ซึ่งประกอบด้วยชื่อสัตว์และเสียงร้องของสัตว์นั้น ๆ</p> <p>2. ให้นักเรียนจับคู่ชื่อสัตว์กับเสียงร้องของสัตว์ประเภทเดียวกัน โดยนักเรียนที่จับได้ชื่อสัตว์ให้ทำท่าทางเลียนแบบท่าทางสัตว์นั้น ส่วนนักเรียนที่จับได้เสียงสัตว์ให้ส่งเสียงเรียกเลียนแบบเสียงร้องของสัตว์นั้น</p> <p>3. ให้เวลาคู่ละ 5 นาที เพื่อพูดคุย ซักถาม ข้อมูลส่วนตัวของกันและกัน</p> <p>4. ให้นักเรียนแต่ละคู่ผลัดกันแนะนำเพื่อนที่เป็นคู่ของตนให้นักเรียนคนอื่น ๆ รู้จักด้วย</p> <p>5. นักเรียนร่วมกันสรุปจุดมุ่งหมายของกิจกรรมนี้และครูสรุปเพิ่มเติมว่ากิจกรรมนี้มีความมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน ได้ทำความรู้จักกันเองและแนะนำเพื่อนให้คนอื่น ๆ รู้จักด้วย</p> <p>6. ครูอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับความมุ่งหมาย วันเวลา และวิธีดำเนินการของการใช้เทคนิคแม่แบบ บทบาทและหน้าที่ของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม</p> <p>7. ผู้วิจัยอธิบายเกี่ยวกับความสำคัญและประโยชน์ของวิชานาฏศิลป์ต่อนักเรียนและเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม</p> <p>8. ผู้วิจัยนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ที่จะพบกันเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมครั้งต่อไป</p>

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
2	ทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ด้านความคิด โดยคิดว่านาฏศิลป์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญควรอนุรักษ์ไว้	“มะพร้าวหัวไปขายสวน”	เพื่อให้ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ด้านความคิดว่าวิชานาฏศิลป์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญน่าสนใจไม่ล้าสมัย	ตั้งแต่ครั้งที่ 2-11 ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอนทุกครั้ง ดังนี้ 1. <u>ขั้นนำ</u> ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่จะฝึกในแต่ละครั้ง 2. <u>ขั้นเสนอแม่แบบ</u> ผู้วิจัยเสนอแม่แบบ เกี่ยวกับทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์เพื่อให้นักเรียนเกิดความคิด ความรู้สึกและแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่อการเรียนนาฏศิลป์ โดยให้นักเรียนสังเกต วิเคราะห์ และอภิปราย เพื่อให้เกิดความคิดที่จะเลียนแบบพฤติกรรมของแม่แบบและปฏิบัติตามแม่แบบนั้น 3. <u>ขั้นสรุป</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้รับจากแม่แบบในแต่ละครั้ง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมและให้นำไปฝึกต่อที่บ้าน
3	ทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ด้านความคิดเกี่ยวกับการเรียนวิชานาฏศิลป์ว่ามีประโยชน์	“ วัน วัน โหว์ ”	เพื่อให้ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ด้านความคิดว่าการเรียนนาฏศิลป์มีประโยชน์	

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
4	ทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ด้านความคิดเกี่ยวกับการเรียนวิชานาฏศิลป์ว่ามีประโยชน์	"ขุนที่หวัง"	เพื่อให้ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ด้านความคิดว่าวิชานาฏศิลป์ไม่ยากถ้าตั้งใจเรียน มีความอดทน ซึ่งเป็นการเพิ่มความรู้พิเศษที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้	
5	นาฏศิลป์สามารถนำไปสร้างความรู้ ความภูมิใจ และยอมรับว่า การมีความรู้ความสามารถในด้านนาฏศิลป์ เป็นสิ่งที่ดี	"การเดินทางของป้อม"	เพื่อให้ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ด้านความรู้ว่าการเรียนนาฏศิลป์ด้วยความชอบและสนใจ และยอมรับว่าการมีความรู้ความสามารถในด้านนาฏศิลป์ สามารถนำมาซึ่งความภาคภูมิใจ	

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
6	ทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ด้านความรู้สึกเกี่ยวกับความชอบ สนใจ และสนุกสนานในวิชา	"นาฏศิลป์ไทยกับนาฏศิลป์สากล"	เพื่อให้ นักเรียนมีทัศนคติต่อวิชานาฏศิลป์โดยชอบสนใจ และสนุกสนาน	
7	ทัศนคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ด้านความรู้ว่าวิชานาฏศิลป์ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ	"เขาวชนดิเด่น"	เพื่อให้ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ว่าสามารถสร้างความรู้สึกที่ดี ได้แก่ ความรู้สึกภูมิใจในตนเองและบุคคลข้างเคียง	

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
8	ทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ด้านพฤติกรรมเกี่ยวกับ การปฏิบัติตนด้วยความตั้งใจ	"รับงาน"	เพื่อให้ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชา นาฏศิลป์และเกิดความรู้สึกว่าการตั้งใจเรียน สนใจอ่าน และชมภาพเรื่องราวของนาฏศิลป์ทำให้เกิดความ สามารถแก่ตนเอง	
9	ทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับ การแสดงออกทางนาฏศิลป์	"หลุยส์ แรปเตอร์ กับหนุมานชาลุมสร"	เพื่อให้ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ และมีแนวโน้มด้านพฤติกรรมที่สนใจและอยากชมรายการที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์ไทย	

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
10	ทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ด้านแนวโน้มนั้ที่จะแสดงพฤติกรรมการปฏิบัติตนด้วยความตั้งใจในการเรียนวิชานาฏศิลป์	"ไม่น่าเลย"	เพื่อให้ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ โดยปฏิบัติตนด้วยการตั้งใจเรียน ทำตามทีครูบอกขณะเรียน สามารถนำความรู้ที่ได้ในชั่วโมง มา ใช้ประโยชน์	
11	ทัศนคติต่อวิชานาฏศิลป์	"Amazing Thailand"	เพื่อให้ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชานาฏศิลป์ทั้งด้านความ รู้สึก และแนวโน้มนั้ที่แสดงพฤติกรรม	
12	ปัจฉิมนิเทศ		1. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อวิชานาฏศิลป์ที่ได้จากเทคนิคแม่แบบ	1. ผู้วิจัยให้นักเรียนออกมากล่าวถึงสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ โดยกำหนดให้ทุกคนละ 2 นาที

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			<p>2. เพื่อให้นักเรียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการใช้เทคนิคแม่แบบ และสามารถนำไปใช้ได้</p>	<p>2. แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการใช้เทคนิคแม่แบบ "หุ่นกระบอก" และแม่แบบนักเรียน</p> <p>3. ให้ตัวแทนของทั้ง 2 กลุ่มออกมารายงานผลการสรุปให้สมาชิกทุกคนทราบแล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม</p> <p>4. ผู้วิจัยกล่าวขอชื่นชมนักเรียนและกล่าวปิดกิจกรรม</p>

หมายเหตุ : การทดลองแต่ละครั้งใช้เวลา 50 นาที

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ การทดลองครั้งที่ 1

<u>ชื่อเรื่อง</u>	ปฐมนิเทศ
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างนักเรียนกับนักเรียนและครูกับนักเรียน 2. เพื่อให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมายและวิธีการของการใช้เทคนิคแม่แบบ 3. เพื่อให้นักเรียนพัฒนาทัศนคติต่อวิชาภาษาอังกฤษให้ดีขึ้น
<u>สื่อที่ใช้</u>	สลากเขียนชื่อสัตว์และเสียงร้องของสัตว์
<u>กิจกรรมการใช้เทคนิคแม่แบบ</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง แล้วให้นักเรียนหยิบสลาก ซึ่งประกอบด้วยชื่อสัตว์และเสียงร้องของสัตว์นั้น ๆ 2. ให้นักเรียนจับคู่ชื่อสัตว์กับเสียงร้องของสัตว์ประเภทเดียวกัน โดยนักเรียนที่จับได้ชื่อสัตว์ให้ทำท่าเลียนแบบท่าทางของสัตว์นั้น ส่วนนักเรียนที่จับได้เสียงร้องของสัตว์ให้ส่งเสียงเลียนแบบเสียงสัตว์นั้น 3. ให้เวลาคู่ละ 5 นาที เพื่อพูดคุยซักถาม ข้อมูลส่วนตัวของกันและกัน 4. ให้นักเรียนแต่ละคู่ผลัดกันแนะนำเพื่อนที่เป็นคู่ของตนให้นักเรียนคนอื่น ๆ
<u>รู้จักด้วย</u>	<ol style="list-style-type: none"> 5. นักเรียนร่วมกันสรุปจุดมุ่งหมายของกิจกรรมนี้และครูสรุปเพิ่มเติมว่ากิจกรรมนี้มีความมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อนได้ทำความรู้จักกันเองและแนะนำเพื่อนให้คนอื่น ๆ รู้จักด้วย 6. ครูอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับความมุ่งหมาย วันเวลา และวิธีดำเนินการของสถานการณ์จำลอง บทบาทและหน้าที่ของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม 7. ผู้วิจัยอธิบายเกี่ยวกับความสำคัญและประโยชน์ของวิชาภาษาอังกฤษต่อนักเรียน และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม 8. ผู้วิจัยนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ ที่จะพบกันเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมครั้งต่อไป
<u>การประเมินผล</u>	สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมและการซักถามของนักเรียน

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ "หุ่นกระบอก" ครั้งที่ 2 เรื่อง "มะพร้าวหัวไปขายสวน"

<u>ชื่อเรื่อง</u>	การเรียนนาฏศิลป์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญควรอนุรักษ์ไว้
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	"มะพร้าวหัวไปขายสวน"
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์โดยมีความคิดว่าวิชานาฏศิลป์ น่าสนใจ ไม่ล้าสมัย
<u>สื่อที่ใช้</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. บทละครหุ่นกระบอก เรื่อง "มะพร้าวหัวไปขายสวน" 2. ตัวหุ่น จงรัก นาดยา ภาวดี ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ครูรัสเซีย นักเรียนรัสเซีย ตัวละครพระ นาง 3. ฉาก ห้องเรียน ห้องประชุม 4. วงดนตรีไทย/เครื่องเป่า

วิธีดำเนินการ

1. ชำนาญ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนรู้วัฒนธรรมของไทย เช่น การเรียนรำหรือการเรียนดนตรีไทย ซึ่งนักเรียนมักจะคิดว่าวิชานาฏศิลป์ไม่น่าสนใจ ล้าสมัย เห็นว่าไม่สำคัญ ไม่น่าเรียน ซึ่งแต่ละคนก็มีความคิดแตกต่างกันออกไป และขอให้นักเรียนชมการแสดงละคร "หุ่นกระบอก" โดยให้สังเกตความสวยงาม ท่วงท่าลีลาการเคลื่อนไหว เสียงดนตรี และเนื้อเรื่องในบทละครว่าเป็นอย่างไร

 2. ชำนาญแม่แบบบทละคร "หุ่นกระบอก" เรื่อง "มะพร้าวหัวไปขายสวน"
 - 2.1 ผู้วิจัยนำเสนอบทละคร "หุ่นกระบอก" เรื่อง "มะพร้าวหัวไปขายสวน" ซึ่งมีเรื่องราวเกี่ยวกับการแสดงออกทางด้านนาฏศิลป์ที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม ให้นักเรียนดูพร้อมทั้งบอกให้นักเรียนพิจารณาตามไปด้วย
 - 2.2 หลังจากจบบทละคร "หุ่นกระบอก" เรื่อง "มะพร้าวหัวไปขายสวน" ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นความรู้สึกเกี่ยวกับแม่แบบและเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
 - 2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามที่นักเรียนได้ชมมา โดยให้ปฏิบัติตามแม่แบบอีกครั้ง
 - 2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก ภายหลังจากเขียนแบบ และให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงออกที่มีต่อวิชานาฏศิลป์

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดและการมีทัศนคติต่อวิชานาฏศิลป์ที่ได้เรียนรู้จากบทละคร

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจของนักเรียนในการชมละคร "หุ่นกระบอก" เรื่อง "มะพร้าวหัวไปขายสวน"
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป

การใช้เทคนิคแม่แบบบทละคร "หุ่นกระบอก"

ครั้งที่ 2

เรื่อง "มะพร้าวหัวไปขายสวน"

ฉากที่ 1 ภายในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จัดเป็นห้องประชุม
ตัวละคร จงรักษ์ นาดยา

- เริ่มการแสดง -

- เปิดม่าน -

- ดนตรีบรรเลงเพลงเทพทอง -

ร้องเพลงหุ่นกระบอก

ความเป็นไทยอยู่ที่ไหนใครบอกด้วย	จะได้ช่วยชูชูอุปถัมภ์
ร้องรำดนตรีที่เราทำ	น้อมนำเอกลักษณ์ประจักษ์จริง
ถ้าคนไทยไม่รู้ในคุณค่า	ชาติอื่นหรือจะมากลัวเกรงกริ่ง
บรรพชนกันค่าว่าเหมือนลิง	ไม่รู้สิ่งมีค่าว่าเพชรพลอย

- เสร็จ -

จงรักษ์ : นาดยา เชื่อว่าควรเอาชุดบัลเลต์ หรือรำไทยต้อนรับคณะรัสเซีย
นาดยา : เราก็ไม่เห็นด้วยกับที่ประชุม แต่ประธานเลือกชุดการแสดงแล้ว
จงรักษ์ : นั่นที่เราให้อรพินกับอรวรรณซ่อมรำไว้ด้วยดีกว่า ไปเรารีบไปบอกเขา
 กันเถอะ

- จงรักษ์และนาดยาเดินเข้าฉาก -

ดนตรี บรรเลงเพลงหนึ่ง

- ปิดม่าน -

ฉากที่ 2 ห้องประชุม จัดบริเวณด้านหนึ่งโล่งเพื่อการแสดง อีกด้านหนึ่งจัดเก้าอี้
สำหรับผู้ชม
ตัวละคร ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ครูบั้งอร ภาวดี ครูรัสเซีย นักเรียนรัสเซีย

- เปิดม่าน -

- คนตรีบรรเลงเพลงหงส์เหิมราช -

- ผู้แสดงบัลเล่ย์กำลังเต้นอยู่กลางเวที -

ผู้อำนวยการ : ผู้ช่วย ใครจัดชุดนี้มาแสดง ไปตามครูนาฏศิลป์มาพบ
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ : อยู่ข้างนอกครับ อ้าวมาแล้วครับ
(ครูบั้งอรเดินเข้ามา)
ผู้อำนวยการ : คุณเห็นไหม แสดงจบแล้วฝรั่งยังไม่สนใจเลย ประเทศเขาทำได้สวย
กว่านี่อีก
ครูบั้งอร : เดี่ยวตอนรับประทานอาหารกลางวันจะมีรำไทยคะ เป็นชุดที่นักเรียน
เรียนในวิชานาฏศิลป์คะ
ผู้อำนวยการ : ดีมาก ต้องแสดงของไทย ๆ ซึ่มันถึงจะถูกต้อง

- ผู้แสดงทั้งหมดนั่งค้างอยู่ -

- คนตรีบรรเลงเพลงสังขาร -

- ปิดม่าน -

ฉากที่ 3 ห้องอาหาร จัดเป็นโต๊ะนั่ง ด้านหนึ่งมีเวทีแสดง
ตัวละคร ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ อาจารย์ชาวรัสเซีย นักเรียนชาวรัสเซีย

- เปิดม่าน -

- คนตรีบรรเลงเพลงกฤดาภินิหาร -

- ระบายกฤดาภินิหารออกร่ายรำพอสมควร -

- เสร็จ -

- ผู้อำนวยการ : เห็นไหม อาจารย์ชาวรัสเซียชอบมากเลย เด็ก ๆ ก็ดูด้วยความสนใจ
- ผู้ช่วยผู้อำนวยการ : ท่านครับ เขาสนใจชุดละครเรามากเลย เดินเข้าไปดูใกล้ ๆ เลยละ
- อาจารย์ชาวรัสเซีย : Oh beautiful it's like coming from the paradise
- เด็กชาวรัสเซีย : Amazing Thailand
(จิ้งรักษ์และนาตยาแอบมองอยู่ข้างเวที)
- จิ้งรักษ์ : นาตยา ถ้าเราไม่ตัดสินใจนำชุดนี้มาละก็เสียใจแย่เลย ของโบราณที่มีค่า
ของเราแท้ ๆ ฝรั่งเศสยังชอบเลย
- นาตยา : ก็ใช่ะซี เต็มบัลเล่ย์ให้ต้นแบบดู เขาเรียกว่า
- จิ้งรักษ์, นาตยา : "เอามะพร้าวห้าวไปขายสวน"
- นาตยา : ใช่แล้ว เขาก็เลยไม่สนใจเลย ไปเราไปช่วยอรพินกับอรรณพถอด
เครื่องละครกันดีกว่า

- ดนตรีบรรเลงเพลงพื้นเมืองชาวไทย -

- ปิดม่าน -

- จบการแสดง -

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ นักเรียน ครั้งที่ 3 เรื่อง "วันวันโซว์"

<u>ชื่อเรื่อง</u>	การเรียนนาฏศิลป์มีประโยชน์
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	"วันวันโซว์"
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ โดยมีความคิดว่าวิชานาฏศิลป์มีประโยชน์
<u>สื่อที่ใช้</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. บทละครรำเรื่อง "วันวันโซว์" 2. ตัวละคร ครูพิมล วัน สิงห์ ซ้ออิง ชูอิง นักเรียนชั้น ป.5 3. ฉาก ห้องนาฏศิลป์ ห้องประชุม 4. วงดนตรีไทย/เครื่องเทพ
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ชำนาญ <p>ผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนรู้วัฒนธรรมของไทย เช่น การเรียนรำหรือการเรียนดนตรีไทย ซึ่งนักเรียนมักจะไม่เห็นประโยชน์ นำไปใช้ประโยชน์ไม่ได้ จึงไม่สนใจเรียน ขอให้นักเรียนชมการแสดงละครรำเรื่อง "วันวันโซว์" โดยให้สังเกตความสวยงาม ท่วงท่าลีลาการรำรำ เสียงดนตรี และเนื้อเรื่องในบทละครว่าเป็นอย่างไร</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. ชำนาญแม่แบบนักเรียนเรื่อง "วันวันโซว์" <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ผู้วิจัยนำเสนอบทละครรำเรื่อง "วันวันโซว์" ซึ่งมีเรื่องราวเกี่ยวกับนักเรียนชั้น ป.6 ที่เห็นความสำคัญของการเรียนนาฏศิลป์ให้นักเรียนดู พร้อมทั้งบอกให้นักเรียนพิจารณาติดตามไปด้วย 2.2 หลังจากจบบทละครรำเรื่อง "วันวันโซว์" ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นความรู้สึกเกี่ยวกับแม่แบบและเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม 2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามที่นักเรียนได้ชมมา โดยให้ปฏิบัติตามแม่แบบอีกครั้ง 2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก ภายหลังจากการเรียนแบบ และให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงออกที่มีต่อวิชานาฏศิลป์

3. ชั้สรูป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปล้อคิดและการมีทัศนคติที่ดีต่อวิชานาฏศิลป์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจของนักเรียนในการชมละครร่ำเรื่อง "วันวานโซ้ว"
2. สังเกต จากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป

แม้จะเรียนสิ่งใดให้สำเร็จ	ต้องไม่เห็ดขยาดขาดจิตมั่น
เอาใจใส่ขวนขวายในสิ่งนั้น	จะสร้างสรรค์คนดีศักดิ์ศรีไทย
คนตรีนาฏศิลป์ไทยใครยินยอม	ยอมหลุดพ้นหม่นจิตกลับพิสมัย
น้องจงฟังพี่ว่าอย่าน้อยใจ	วันต่อไปตัวแทนไทยให้เป็นเชอ

-น้องสองคนขึ้นถอดแอมที่วุ่น ด้วยจิตใจและใบหน้าที่มีความใฝ่ฝันในการเป็นตัวแทนของประเทศ
ไทยทางดนตรี และนาฏศิลป์ไทยในโอกาสต่อไป-

-ดนตรีบรรเลงเพลงตะลุ่มโปง-

-ปิคมาน-

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ "หุ่นกระบอก" ครั้งที่ 4 เรื่อง "ทูนที่หวัง"

<u>ชื่อเรื่อง</u>	การเรียนนาฏศิลป์มีประโยชน์
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	"ทูนที่หวัง"
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ โดยมีความคิดว่าวิชานาฏศิลป์ไม่ยากและตั้งใจเรียน ซึ่งเป็นการเพิ่มความรู้พิเศษที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้
<u>สื่อที่ใช้</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. บทละครหุ่นกระบอก เรื่อง "ทูนที่หวัง" 2. ตัวหุ่น ครุฑนิตยา ดวงพร มาลี 3. ฉากห้องนาฏศิลป์ 4. วงดนตรีไทย/เครื่องเทพ
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ชำนาญ <p>ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนรู้วัฒนธรรมของไทย เช่น การเรียนรำหรือการเรียนดนตรีไทย ซึ่งนักเรียนมักคิดว่ายาก ทำให้ไม่ตั้งใจเรียน ไม่เห็นความสำคัญ ซึ่งแต่ละคนก็มีความคิดแตกต่างกันออกไป และขอให้นักเรียนชมการแสดงหุ่นกระบอก เรื่อง "ทูนที่หวัง" โดยให้สังเกตความสวยงาม ท่วงท่าลีลาการรำร่า เสียงดนตรี และเนื้อเรื่องในบทละครว่าเป็นอย่างไร</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. ชำนาญแม่แบบบทละคร "หุ่นกระบอก" เรื่อง "ทูนที่หวัง" <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ผู้วิจัยนำเสนอบทละคร "หุ่นกระบอก" เรื่อง "ทูนที่หวัง" ซึ่งมีเรื่องราวเกี่ยวกับการตั้งใจเรียนวิชานาฏศิลป์ให้นักเรียนดู พร้อมทั้งบอกให้นักเรียนพิจารณาติดตามไปด้วย 2.2 หลังจากจบบทละคร "หุ่นกระบอก" เรื่อง "ทูนที่หวัง" ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึกเกี่ยวกับแม่แบบและเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม 2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามที่นักเรียนได้ชมมา โดยให้ปฏิบัติตามแม่แบบอีกครั้ง 2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก ภายหลังจากเรียนแบบ และให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มนในการแสดงออกที่มีต่อวิชานาฏศิลป์

3. ชิ้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดและการมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษ
สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจของนักเรียนในการชมละคร "หุ่นกระบอก" เรื่อง "ทูนที่หวัง"
2. สังเกต จากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป

ดวงพร,มาลี ขอบพระคุณมากค่ะ (ทั้งสองก็มาราบคุณครู)
 -ดนตรีบรรเลงเพลงพระเจ้าลอยภาคชั้นเดียว-
 -ปิดม่าน-

ฉากที่ 2 ห้องนาฏศิลป์
 ตัวละคร ครูนิศยา ดวงพร มาลี
 -ดนตรีบรรเลงเพลงเชิญพระขวัญ-
 -ปิดม่าน-
 -ดวงพร มาลีกำลังรำ ครูนิศยาคุมจังหวะและจัดทำรำให้-

ร้องเพลงเชิญพระขวัญ

ขวัญเจ้าเอ๋ย	ขวัญเอ๋ย	ขวัญเจ้าอย่าเลยไปไกล
อย่าเหี่ยวจนเพลिन	อย่าระเหินระหก	อย่ามัวชมนง อย่านมัวชมไม้
ขอเชิญขวัญเจ้า	รีบเข้าสู่กาย	อย่าลี้หนีหาย เลขพระขวัญเจ้าเอ๋ย

-เจรจา-

มาลี คุณครูขา หนูรำไม่ค่อยจะทันเลขคะ เพราะมัวแต่นึกเนื้อร้อง
 ครูนิศยา ใจเย็น ๆ จ๊ะ นี่แหละวิชานาฏศิลป์ไทย วิชาที่มีความสวยงาม ต้องใช้ทักษะในการฝึกฝน อย่าเพิ่งท้อถอย ยังมีเวลาอีก 6 วัน ใช้ใหม่ดวงพร
 ดวงพร ค่ะคุณครู
 ครูนิศยา สำหรับดวงพรครูไม่ค่อยเป็นห่วงเท่าไร เพราะเขามีพื้นการการรำอยู่มากพอสมควร แต่สำหรับมาลี ครูค่อนข้างห่วงมากเพราะเหมือนกับมาตั้งหลักใหม่ รำจะได้แต่ยังไม่อ่อนช้อยสวยงาม
 มาลี หนูจะรำได้ใหม่คะ
 ครูนิศยา ใจเย็น ๆ มีสมาธิ กลับบ้านแล้วพยายามทบทวนทำรำและสิ่งที่ครูแนะนำให้ วันนี้พอเท่านี้ก่อนนะ เดี่ยวจะเมื่อยมาก
 ดวงพร,มาลี (ก้มลงกราบคุณครู) ขอบพระคุณค่ะคุณครู
 -ดนตรีบรรเลงเพลงสังขาร-
 -ปิดม่าน-

ฉากที่ 3 ห้องนาฏศิลป์
ตัวละคร ครูนิทยา ดวงพร มาลี

-เปิดม่าน-

-ดนตรีบรรเลงเพลงสังขาร-

ดวงพรและมาลีเดินเข้ามาหาคุณครูนิทยา-

ดวงพร หนูกับมาลี สอบได้ทุนทั้งสองคน แต่ทุนต่างกันออกไปค่ะ

ครูนิทยา ทำไมละจ๊ะ

ดวงพร ครูสอบได้ไปทุน AFS 1 ปีค่ะ

มาลี แต่หนูได้ไปแค่ 3 เดือนเท่านั้น คงแพ้คะแนนตอนสอบวิชานาฏศิลป์ ทุนนี้เป็นทุนที่หนูหวัง หนูอยากไปอยู่กับครอบครัวอเมริกันนาน ๆ หนูจะได้ฝึกการใช้ภาษาอังกฤษให้เก่งและสำเนียงดี

ครูนิทยา ครูดีใจด้วยกับทั้งสองคน จะไปมากไปน้อยก็ไม่เป็นไร แต่จงภูมิใจว่าเราสามารถสอบได้เป็นตัวแทนของเยาวชนไทย ซึ่งคนอื่น ๆ อีกมากมายสอบไม่ได้

มาลี หนูคงจะต้องมาหัดรำทุกวันกับคุณครูก่อนไป

นิทยา ดีแล้วหนู จะเพิ่มความมั่นใจเพิ่มขึ้น

มาลี ค่ะ ถ้าหนูตั้งใจเรียนวิชานาฏศิลป์ตั้งแต่ชั้นประถม หนูคงได้ไป 1 ปีแน่เลย ทุนนี้เป็นทุนที่หนูหวังมากกว่าดวงพรเสียอีก

-ดนตรีทำเพลงหุ่นกระบอก-

-ร้องเพลงหุ่นกระบอก-

นิทยา อย่าท้อแท้แม่พากเพียรเรียนสิ่งใด จงตั้งใจไปเถิดจะเกิดผล

 เยาวชนไทยรักษาศิลป์ไทยใส่กมล จะสมผลคนสื่อคือคนไทย

 ดนตรีทำเพลงกาเรียนทองเบา ๆ เจริญในเพลง

ดวงพร, มาลี ค่ะหนูจะระลึกอยู่เสมอว่าหนูเป็นเด็กไทยและเป็นตัวแทนของประเทศไทย
ในครั้งนี่ค่ะ (ก้มลงกราบครู ครูวางมือบนศีรษะเด็กทั้งสอง)

-ปิดม่าน-

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบนักเรียน ครั้งที่ 5 เรื่อง "การเดินทางของป้อม"

<u>ชื่อเรื่อง</u>	การเรียนวิชานาฏศิลป์ด้วยความชอบและสนใจ
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	"การเดินทางของป้อม"
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์และได้รู้ว่าการเรียนนาฏศิลป์สามารถสร้างให้ผู้เรียนเกิดความอดทนเพื่อให้ได้มาซึ่งความภูมิใจและมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องราวของนาฏศิลป์ไทยต่อไป
<u>สื่อที่ใช้</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. บทละครรำ เรื่อง "การเดินทางของป้อม" 2. ตัวละคร ครู ป้อม ปู่ก แม่ปริก ท่านซุก 3. ฉาก ห้องนาฏศิลป์ ห้องประชุม 4. วงดนตรีไทย/เครื่องเป่า

วิธีดำเนินการ

1. ชำนาญ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนรู้วัฒนธรรมของไทย เช่น การเรียนรำหรือการเรียนดนตรีไทย ซึ่งนักเรียนมักจะเกิดความเบื่อหน่าย เห็นว่าไม่สำคัญ ไม่น่าเรียน ซึ่งแต่ละคนก็มีความคิดแตกต่างกันออกไป และขอให้นักเรียนชมการแสดงละคร "หุ่นกระบอก" เรื่อง "การเดินทางของป้อม" โดยให้สังเกตความสวยงาม ท่วงท่าลีลาการเคลื่อนไหว เสียงดนตรี และเนื้อเรื่องในบทละครว่าเป็นอย่างไร

 2. ชำนาญแม่แบบบทละคร "หุ่นกระบอก" เรื่อง "การเดินทางของป้อม"
 - 2.1 ผู้วิจัยนำเสนอบทละคร "หุ่นกระบอก" เรื่อง "การเดินทางของป้อม" ซึ่งมีเรื่องราวเกี่ยวกับความสามารถของเยาวชนไทยที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม ให้นักเรียนดู พร้อมทั้งบอกให้นักเรียนพิจารณาตามไปด้วย
 - 2.2 หลังจากจบบทละครรำเรื่อง "การเดินทางของป้อม" ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกเกี่ยวกับแม่แบบและเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
 - 2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามที่นักเรียนได้ชมมา โดยให้ปฏิบัติตามแม่แบบอีกครั้ง
 - 2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก ภายหลังจากเลียนแบบ และให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และแนวโน้มนในการแสดงออกที่มีต่อวิชานาฏศิลป์

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดและการมีทัศนคติที่ดีต่อวิชานาฏศิลป์ที่สามารถนำมาซึ่งความภาคภูมิใจ

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจของนักเรียนในการชมละครเรื่อง "การเดินทางของป้อม"
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป

การใช้เทคนิคแม่แบบ นักเรียน

ครั้งที่ 5

เรื่อง "การเดินทางของป้อม"

ฉากที่ 1 ห้องนาฏศิลป์ คุณครูอรนุชกำลังสอนรำอยู่
ตัวละคร คุณครูอรนุช ปู้ก และป้อม

-เริ่มการแสดง-

-เปิดม่าน-

-ดนตรีบรรเลงเพลงระบำ-

-เงรจา-

ป้อม : พี่ปู้ก เมื่อจะตายอยู่แล้ว
ปู้ก : บ่นเบา ๆ ซิจะ เดี่ยวคุณครู ได้ยินหรือ
ครูอรนุช : ไม่เป็นไรหรือก็จะ ป้อมเข้ามาใกล้ครูนี้ ที่เราต้องรำเพลงช้า-เพลงเร็ว และแม่
 บทุกครั้งก่อนเรียนรำเพลงอื่น ๆ ทราบไหมว่าเพราะอะไร
ป้อม : ทราบค่ะ เพราะเพลงพวกนี้เป็นพื้นฐานเบื้องต้น ถ้ารำเพลงเหล่านี้ได้สวยและ
 จำทำได้แม่น เราก็จะรำเพลงอื่น ได้ง่ายขึ้น
ครูอรนุช : ไม่ใช่ง่ายอย่างเดี๋ยวนะ แต่จะมีลีลาที่อ่อนช้อย สวยงามด้วย
ป้อม : ก็หนูเมื่อนี้ค่ะ แล้วพี่ปู้กเขาก็รำมาก่อนหนู ฮือ ฮือ เมื่อย (ทำท่าร้องไห้) ทำรำ
 ก็ยากด้วยค่ะ แต่หนูก็อยากรำสวย
ปู้ก : โธ่ ป้อมเอ๊ย เธอยังไม่โดนจิ้มเอว กดไหล่นะ
ครูอรนุช : ไม่เป็นไรจ๊ะ วันนี้ให้พักครึ่งชั่วโมง แต่พรุ่งนี้ไม่มีพัก
ป้อม : ถ้าอย่างนั้นหนูไม่เอาค่ะ พักแค่ 10 นาทีก็ได้
ปู้ก : ดีมากจ๊ะ พี่ก็เป็นแบบนี้มาก่อนเธอนั้นแหละ เราต้องอดทน
ป้อม : ค่ะ หนูจะอดทน จะได้รำได้สวยเหมือนพี่
ครูอรนุช : ตอนนี้ครูจะเปิดเทปเพลงแม่บทเล็กนะ เตรียมตัวรำ

-คุณครูอรนุชสอนป้อมรำ-

-ดนตรีบรรเลงเพลงแม่บทเล็ก-

-ปิดม่าน-

ฉากที่ 2 สถานทูตฝรั่งเศส จัดเป็นลานกว้าง มีเวทีการแสดง ประดับด้วยธงชาติไทยและ
ธงชาติฝรั่งเศส

ตัวละคร ท่านชุต แม่ปริก ป้อม และปึก รำอยู่บนเวที

-เปิดม่าน-

-ดนตรีบรรเลงเพลงชมตลาด-

-ผู้แสดงรำแม่บ่ทออก-

ร้องเพลงชมตลาด

เทพพนมปฐมพรหมสี่หน้า	สอดสร้อยมาลาเชิดฉิน
ทั้งกว้างเดินดงหงส์บิน	กินรินเลียบถ้ำอำไพ (รับ)

-เจรจา-

ท่านชุต : แม่ปริก ลูกเธอเก่งจริง ๆ นะ รำก็สวย นุคลิกก็ดี

แม่ปริก : ดิฉันนี่เป็นแค่แม่ครัว แต่ลูก ๆ ซิคะ เขาเรียนหนังสือเก่ง แล้วเรียนรำไทยตั้งแต่
เล็ก ๆ คนโตเรียนนาฏศิลป์ไทยที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร ป้อมเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่เลขกะ หนูป้อมชอบรำมาก เขาเห็นพี่สาวสวยสง่า ได้ออก
แสดงในงานสำคัญบ่อย ๆ แล้วหนูปึกก็เคยไปรำเผยแพร่ที่อเมริกาและญี่ปุ่นมา
แล้วนะกะ

ท่านชุต : เก่งจริง ๆ แต่ฉันชอบเข้าป้อมนะ อยู่แค่ ป.6 แต่รำได้ไม่แพ้พี่สาวเลย แล้วฉัน
เห็นนั่งปักผ้าสไบอยู่

แม่ปริก : เขาจะรำชุดเชษฐพระขวัญ แล้วผ้าสไบเขาไม่สวย เขาจะให้มันวูบวาบ แหววาว
นะกะ

ท่านชุต : วันนี้ จะมีชุตจากประเทศต่าง ๆ มาชมด้วย รำให้สวย ๆ นะ ฉันไปทำงานก่อนละ

ป้อม : กะท่าน (ป้อมเดินเข้ามา) แม่ ป้อมไปเตรียมตัวนะ

แม่ปริก : แม่ก็จะไปดูอาหารเหมือนกัน

-ผู้แสดงทั้งหมดเข้าฉาก-

-ดนตรีบรรเลงเพลงคังคาวกนกกล้วย-

-ปิดม่าน-

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ "หุ่นกระบอก" ครั้งที่ 6 เรื่อง "นาฏศิลป์ไทยกับนาฏศิลป์สากล"

<u>ชื่อเรื่อง</u>	การเรียนวิชานาฏศิลป์ด้วยความรู้สึกสนุกสนาน
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	"นาฏศิลป์ไทยกับนาฏศิลป์สากล"
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์และได้รับรู้ว่าวิชานาฏศิลป์เป็นวิชาที่สนุกสนาน น่าสนใจ
<u>สื่อที่ใช้</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. บทละคร "หุ่นกระบอก" เรื่อง "นาฏศิลป์ไทยกับนาฏศิลป์สากล" 2. ตัวหุ่น คุณแม่ นอย หมู ครูฉันทนา ครูสมหมาย ปุ้ย โอ 3. ฉาก ห้องนาฏศิลป์ ห้องประชุม 4. วงดนตรีไทย/เครื่องเทพ

วิธีดำเนินการ

1. ชำนาญ
 - 1.1 ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนรู้วัฒนธรรมของไทย เช่น การเรียนรำหรือการเรียนดนตรีไทย ซึ่งนักเรียนบางคนไม่ชอบ ไม่สนุกสนาน และไม่สนใจเรียน ขอให้ นักเรียนชมการแสดงละครหุ่นกระบอก เรื่อง "นาฏศิลป์ไทยกับนาฏศิลป์สากล" โดยให้สังเกตความสวยงาม ท่วงท่าลีลาการเคลื่อนไหว เสียงดนตรี และเนื้อเรื่องในบทละครว่าเป็นอย่างไร
 - 1.2 ชำนาญแม่แบบบทละคร "หุ่นกระบอก" เรื่อง "นาฏศิลป์ไทยกับนาฏศิลป์สากล"
 - 2.1 ผู้วิจัยนำเสนอบทละครหุ่นกระบอก เรื่อง "นาฏศิลป์ไทยกับนาฏศิลป์สากล" ซึ่งมีเรื่องราวเกี่ยวกับความสามารถของเขาวงกตคนไทยที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมให้นักเรียนดู พร้อมทั้งบอกให้นักเรียนพิจารณาตามไปด้วย
 - 2.2 หลังจากจบบทละคร "หุ่นกระบอก" เรื่อง "นาฏศิลป์ไทยกับนาฏศิลป์สากล" ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกเกี่ยวกับแม่แบบและเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
 - 2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามที่นักเรียนได้ชมมา โดยให้ปฏิบัติตามแม่แบบอีกครั้ง
 - 2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก ภายหลังจากเรียนแบบ และให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงออกที่มีต่อวิชานาฏศิลป์

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดและการมีทัศนคติที่ดีต่อวิชานาฏศิลป์

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจของนักเรียนในการชมละคร "หุ่นกระบอก" เรื่อง "นาฏศิลป์ไทยกับนาฏศิลป์สากล"
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป

การใช้เทคนิคแม่แบบ “หุ่นกระบอก”

ครั้งที่ 6

เรื่อง “นาฏศิลป์ไทยกับนาฏศิลป์สากล”

ฉากที่ 1 หน้าหอประชุมเล็ก
ตัวละคร นักเรียนชั้นต่าง ๆ ซ้อมรำรวมกัน ประมาณ 10 คน กับนักเรียนซ้อมดนตรีอีกกลุ่ม
หนึ่งประมาณ 4 คน นอย คุณแม่

-ดนตรีบรรเลงเพลงสังขาร-

-เปิดม่าน-

ร้องเพลงหุ่นกระบอก

ขามชาย

พระพายพัดมารวยรวย

สาวน้อยน้อย

พลอยแต่งสวย

จะไปช่วยงานวิวิห

-ดนตรีบรรเลงเพลงสังขาราคลอปไปเบา ๆ-

-ผู้บรรเลงดนตรีซ้อมดนตรี เพลงสังขาร ปรกอบให้ผู้รำซ้อมเข้าด้วยกันอย่างกลมกลืน นอยกับ
คุณแม่ เดินออกทางหลังขวา-

-เจรจา-

นอย คุณแม่ขา หนูอยากเรียนรำไทยค่ะ ดูอ่อนช้อย นิ่มนวลดี เสียงดนตรีก็เพราะหู
จังเลยคะ ลูก ได้ยินว่าเขาเรียนเฉพาะวันเสาร์ น่าสนใจเรียนนะคะ เวลาฝึกก็มุ่ง
ฝึาใจกระเบนสีแดง เป็นเอกลักษณ์ของพวกที่เรียนรำจริง ๆ เลยคะ ไม่มีใคร
เหมือนเสียด้วย

คุณแม่ พรงนี้ค่อยมาใหม่ไม่ดีหรือลูก วันนี้ลูกแต่งชุดบัลเล่ย์เต็มที่แล้วนี่จ๊ะ แล้วแม่ก็จ่าย
ค่าเรียนบัลเล่ย์สำหรับลูก และจ่ายค่าเรียนเปียโนสำหรับหนู ไปเรียบร้อยแล้วด้วย
จ๊ะ

นอย ใช้คุณแม่ขา ก็เรียนสองอย่างเลยก็ได้นี่คะ วันเสาร์เรียนรำไทยกับดนตรีไทย
วันอาทิตย์ก็ไปเรียนบัลเล่ย์กับเปียโนก็ได้นี่คะ

คุณแม่ ถ้าลูกรักและสนใจจะเรียนจริง ๆ แม่จะลองไปถามครูที่สอนรำไทยให้จ๊ะ ไปลูก
เข้าข้างในกันเถอะจ๊ะ

-ดนตรีบรรเลงเพลงลาวคำ-

-แม่ลูกเดินเข้าหลังซ้าย-

-ปิดม่าน-

ฉากที่ 2 ข้างในหอประชุมเล็ก
ตัวละคร คุณแม่ นอย หมู ครูฉันทนา นักเรียนประกอบพอสมควรถูก คุณครูฉันทนากำลัง
ทดสอบการรำของนอย

-ดนตรีบรรเลงเพลงสร้อยสน เบา ๆ-

-เปิดม่าน-

-นอยรำพร้อมกับร้องเพลงสร้อยสน กลอปีพาทย์-

ขออวยพรอ่อนหวาน ประสานเสียง

ระบำเรียงลอยหน้า มาผสม

ร้องรับขับลำ ดูข้าม

-เจรจา-

ครูฉันทนา เอาละจ๊ะนอย ครูจะรับหนูไว้เป็นกรณีพิเศษในการเรียนวิชานาฏศิลป์ไทย
เพราะหนูมีพื้นฐานในการรำดีพอสมควรถูกรู้ว่าเป็นเพราะหนูมีใจรักวิชานี้เป็น
พิเศษจริง ๆ ซึ่งเราได้ปิดรับสมัครไปแล้ว

นอย ທຸດຕ້ວລຸ່ນຸ່ງພັບເພີຍ (ยกมือไว้ขอบคุณคุณครู)

ครูฉันทนา ไม่เอาจ๊ะ ถ้าเรียนนาฏศิลป์ไทยต้องพับเพียบแล้วทอดตัวลงกราบ ไม่ใช่ยกมือไหว้
เฉย ๆ คุณตัวอย่างนะจ๊ะ (เรียกนักเรียนที่นั่งรออยู่ข้างหลังมา 1 คน) หนูมานี่สิลูก
เอ้ากราบให้น้องดูตัวอย่างซิ (นักเรียนทำท่ากราบตามวิธีการก่อนและหลัง
การเรียนนาฏศิลป์ไทย นอยทำตาม) นั่นอย่างนั้นซิจ๊ะ ถึงจะเรียนว่างามอย่างไทย
ทั้งใจและกาย

หมู คุณครูคะ แล้วดนตรีไทย สมักรที่ไหนคะ

ครูฉันทนา ต้องไปอีกห้องคะ จะเขียนไว้ว่าดนตรีไทย

คุณแม่ ขอบพระคุณคุณครูมากคะ ที่กรุณารับลูกศิษย์ให้เรียนนาฏศิลป์ไทย

นอย, หมู ขอบพระคุณคะคุณครู (นอยหมูนั่งพับเพียบกราบคุณครู)

-ดนตรีบรรเลงเพลงสังขาร-

-ปิดม่าน-

ฉากที่ 3 ห้องนาฏศิลป์

ตัวละคร ครูฉันทนา ครูสมหมาย นอย ฟู๊ โฉ่ ก้อย ครูฉันทนาและครูสมหมายสอนนักเรียน
เพื่อคัดเลือกไปรำในงานเอเชียนเกมส์

-ดนตรีบรรเลงเพลงหุ่นกระบอก-

-เปิดม่าน-

-นอย ฟู๊ โฉ่ รำออกพร้อมกัน-

ร้องเพลงชมตลาด

เทพพนม ปฐม พรหมสีหน้า สอดสร้อยมาลาเนคติน
 ทั้งกว้างเดินดงหงส์บิน กิรินเลียบถ้ำอำไพ(รับ)

-เจรจา-

- ครูฉันทนา นอย เธอเรียนบัลเล่ย์ด้วยโซ่ไหม
 นอย ตอนนี้หนูหุขุมาเรียนนาฏศิลป์กับคนตรีไทยได้ประมาณ 6 เดือนแล้วกะ
 ครูสมหมาย ทำไม่ถึงชอบรำไทย ทั้ง ๆ ที่เรียนบัลเล่ย์มาตั้งนานแล้ว
 นอย บัลเล่ย์ก็ชอบกะ แต่ชอบรำไทยมากกว่า มีความรู้สึกว่ารำไทยมีความสวยงามไป
 หหมด ไม่ว่าจะเป็นท่ารำที่อ่อนช้อย เสื้อผ้าก็สวยงามกว่าของชาติอื่น ๆ และบ่งบอกถึง
 ความเป็นคนไทยตลอดเวลาที่ได้รำละครกะ
 ครูฉันทนา เธอเรียนบัลเล่ย์มาหลายปี เขามีการคัดเลือก ไปต่างประเทศไหม
 นอย ไม่มีกะ คุณชายเคยบอกว่าฝรั่งเดินสวยงามกว่าหนู เพราะเป็นศิลปะของชาติเขา
 แต่หนูรำไทยสวยงามกว่าฝรั่งพวกนั้นกะ
 ครูทั้ง 2 (ยิ้ม)
 ครูสมหมาย เอาละจะไปได้แล้วทั้งสี่คน เสาร์หน้ามาดูป้ายประกาศผู้มีรายชื่อเป็นตัวแทนไป
 รำในพิธีเปิดเอเชียนเกมส์
 นักเรียนทั้ง 4 (กราบลงที่พื้นฐาน) สวัสดีค่ะคุณครู(แล้วเดินเข้าทางหลังซ้าย)

-ดนตรีบรรเลงเพลงสังขาร"

-เจรจา-

- ครูสมหมาย ดิฉันเลือก นอยนะกะ นอยเป็นคนที 12 นะกะ
 ครูฉันทนา ดิฉันเห็นด้วยกะ เด็กคนนี่ถึงแม้เรียนนาฏศิลป์สากลมาก่อนนาฏศิลป์ไทย
 แต่ความเป็นไทยก็อยู่ในสายเลือด ไม่ต้องมีใครมาบังคับ ไม่ว่าจะเป็นการ
 ตอบคำถามหรือการปฏิบัติจริง
 ครูสมหมาย งั้นเราไปส่งกะแนนกันเลยนะกะ

-ดนตรีทำเพลงวรเชษฐ์-

-ปิดม่าน-

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ นักเรียน ครั้งที่ 7 เรื่อง "เขาวชนดีเด่น"

<u>ชื่อเรื่อง</u>	การเรียนวิชานาฏศิลป์สามารถทำให้เกิดความภูมิใจ
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	"เขาวชนดีเด่น"
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ว่าสามารถสร้างความรู้สึที่ดีได้แก่ ความรู้สึกภูมิใจในตนเองและบุคคลข้างเคียง
<u>สื่อที่ใช้</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. บทละครรำเรื่อง "เขาวชนดีเด่น" 2. ตัวละคร ครูใหญ่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายอำเภอ ป่าน ทอม 3. ฉาก ห้องประชุม สนามหน้าโรงเรียน 4. วงดนตรีไทย/เครื่องเปป

วิธีดำเนินการ

1. ชำนาญ

ผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนรู้วัฒนธรรมของไทย เช่น การเรียนรำหรือการเรียนดนตรีไทย ซึ่งนักเรียนมักจะเกิดความรู้สึกที่ไม่ดี ได้แก่ ไม่มีความภูมิใจ เมื่อเรียนวิชานาฏศิลป์ ไม่เห็นความสำคัญของวิชานาฏศิลป์ ซึ่งแต่ละคนก็มีความคิดแตกต่างกันออกไป และขอให้นักเรียนชมการแสดงละครรำเรื่อง "เขาวชนดีเด่น" โดยให้สังเกตความสวยงาม ท่วงท่าลีลาการรำ ยั่วยุ และเนื้อเรื่องในบทละครว่าเป็นอย่างไร

 2. ชำนาญแม่แบบบทละครรำ เรื่อง "เขาวชนดีเด่น"
 - 2.1 ผู้วิจัยนำเสนอบทละครรำเรื่อง "เขาวชนดีเด่น" ซึ่งมีเรื่องราวเกี่ยวกับความสามารถของเขาวชนไทยที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมให้นักเรียนดู พร้อมทั้งบอกให้นักเรียนพิจารณาตามไปด้วย
 - 2.2 หลังจากจบบทละครรำเรื่อง "เขาวชนดีเด่น" ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นความรู้สึกเกี่ยวกับแม่แบบและเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
 - 2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามที่นักเรียนได้ชมมา โดยให้ปฏิบัติตามแม่แบบอีกครั้ง
 - 2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก ภายหลังจากเลียนแบบ และให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงออกที่มีต่อวิชานาฏศิลป์

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดและการมีทัศนคติที่ดีต่อวิชานาฏศิลป์ที่สามารถทำให้เกิดความภูมิใจ

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจของนักเรียนในการชมละครเรื่อง "เขาวงกตใต้น้ำ"
2. สังเกต จากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป

การใช้เทคนิคแม่แบบ นักเรียน

ครั้งที่ 7

เรื่อง “เยาวชนดีเด่น”

ฉากที่ 1 ห้องประชุมโรงเรียน

ตัวละคร ครูใหญ่ ครูสมศักดิ์ ครูนาฏศิลป์ ผู้ใหญ่บ้าน

-ดนตรีบรรเลงเพลงพราหมณ์คีคน้ำเต้า-

-เปิดม่าน-

ร้องเพลงพราหมณ์คีคน้ำเต้า

ครูใหญ่ การรับโล่เยาวชนคนดีเด่น ควรจะเป็นนายป่านผู้สามฝัน

บ้านพัฒนาเป็นประ โขชนนับอนันต์ สาธารณชนทั่วนั้นสรรเสริญมา

-เจรจา-

ครูสมศักดิ์ แต่ผมว่าควรเป็นต้น เพราะต้นเป็นลูก ส.ส.สุเทพ

ผู้ใหญ่บ้าน ครับ (ยกมือ) ผมก็ว่าอย่างนั้นแหละ พ่อเขาทำความเจริญให้จังหวัดเรา

ครูใหญ่ ดิฉันไม่ยอมค่ะ ไม่เกี่ยวกับพ่อนะค่ะ

ผู้ใหญ่บ้าน ครับ (ยกมือ) ผมก็ว่าอย่างนั้นแหละ พ่อเป็นส่วนพ่อไม่เกี่ยวกับ

ครูนาฏศิลป์ ดิฉันว่า ป่านเขาทำความดี เรียบดี แสดงออกทางศิลปวัฒนธรรมไทยได้เหมาะสม

ครูสมศักดิ์ แต่เราต้องการซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ ไม่ใช่หรือครับ ส.ส.สุเทพอาจไม่บริจาคนะ ถ้าเราไม่เสนอชื่อลูกเขา

ผู้ใหญ่บ้าน ครับ (ยกมือ) ผมก็ว่าอย่างนั้นแหละครับ เอ อ้า (ทุกคนหันมามอง)

ครูใหญ่ พวกคุณเป็นอะไรไป เด็กทำความดี ทำประโยชน์ต่อสาธารณชน ไม่เกี่ยวกับเงินหรือของบริจาคนะ เอาละคะดิฉันขอให้ยกมือ ดิฉันเลือกป่าน (ยกมือ)

ครูใหญ่ ถ้าอย่างนั้นดิฉันจะส่งชื่อป่านรับโล่เยาวชนดีเด่นในเดือนหน้า แล้วถ้ามีงานเลี้ยง ก็คงไม่พินป่านจัดการแสดงอีกด้วยใช่ไหมคะครูยุพิน

-ดนตรีบรรเลงเพลงคลื่นกระทบฝั่ง-

-ปิดม่าน-

- ฉากที่ 2 สนามหน้าโรงเรียนประจำอำเภอ
- ตัวละคร ป่าน ทอม ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ชาวบ้าน ครูสมศรี
- ดนตรีบรรเลงเพลงตนวเรชชู้-
- เจรจา-
- ป่าน สวัสดีครับเพื่อน ๆ พี่ ๆ คุณลุง คุณป้า คุณน้า คุณอา วันนี้คุณครูใหญ่ กรุณาให้
ผมมาเป็นโฆษก ผมขอเชิญเพื่อนชาวออสเตรเลียของเราขึ้นมากล่าวความในใจ
ในการได้มาอยู่ร่วมกับพวกเราจนถึง 1 ปีเต็ม เขาผู้นั้นคือ ทอม ขอเชิญทอมบน
ที่ทางนี้ครับ
- ดนตรีทำเพลงฝรั่งควง-
- ทอมเดินเข้ามา-
- ร้องเพลงฝรั่งควง-
- | | |
|-------------------------------|------------------------------|
| ขอขอบคุณมิตรสหายใจอารี | สอนผมถ้อยถนอมมีอ่านเขียน |
| ภาษาไทยวัฒนธรรมไทยได้ร่ำเรียน | พากเพียรสอนให้ไม่เคยท้อ |
| อีกทั้งดนตรีและคีต | ฝึกจะร้องจะประทำปรีอ |
| ร่ำวงเต๋นเซ็งเร็งถูกคอ | นั่งพับเพียบขอกราบก้มชมคนไทย |
- เจรจา-
- ทอม ครับ และนั่นคือความในใจของผมที่ได้มีโอกาสมาอยู่กับครอบครัวคนไทย
ตัวอย่าง เช่น คุณป่าน และครอบครัว และต่อไปนี้ผม ป่าน จะได้แสดงดนตรี
ไทยให้ท่านได้ฟัง และชมความสามารถของพวกเรา
- ผู้ใหญ่บ้าน คุณันชี่ มีการบรรเลงดนตรีไทย ป่านเล่นซอ ทอมเล่นจิม
- กำนัน ใครสอนฝรั่งละผู้ใหญ่
- ผู้ใหญ่บ้าน ก็ป่านนะชี่
- บรรเลงเพลงร่ำวงแบบพื้นบ้าน-
- ป่านเดินมาหาครูสมศรี-
- เจรจา-
- ป่าน ครูครับเชิญร่ำวงครับ
- ครูสมศรี ได้จ๊ะ (เดินไปกลางเวที)
- ร้องเพลงหล่อจริงนะดารา-
- | | |
|--------------------|--------------------|
| หล่อจริงนะดารา | งามตาจริงแม่สาวเอย |
| วันนี้ฉันมีความสุข | สนุกรื่นเริงหัวใจ |

ที่นี่คือแดนสวรรค์

เชอกับฉันมาเดินคองกำ

เชอกับฉันมาเดินคองกำ

-คนตรีบรรเลงเพลงร่ำวง เจริญในเพลง-

- ผู้ใหญ่บ้าน นายป่านนี่ราสวยไม่ใช่เล่น มีระเบียบแบบแผนดีเสียด้วย ไม่มีว่เหมือนบางคน พอร่ำวงแบบชาวบ้านก็เริ่มควักกะปิเข้าหากัน ป้ายกันให้และไปหมด แฮ้อ
- ครูใหญ่เดินเข้ามา ทุกคนหันไปสวัสดี-
- ครูใหญ่ เด็กขูดขูดทำขจะเป็นรำโปงกลาง มีป่าน ทอม และสาว ๆ ในหมู่บ้านเราแสดง ด้วยนะ
- ครูสมศักดิ์ ผมเห็นด้วยกับครูใหญ่แล้วครับ ป่านเป็นเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสามารถ สมควรแล้วครับที่จะได้รับรางวัลเยาวชนดีเด่น (ครูสมศรีเดินลงมาจากเวที)
- ครูสมศรี ค่ะ ถ้ามีความรู้สึกที่ดีต่อวิชาภูมิปัญญาพื้นบ้านก็จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นและนำความสามารถออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์และเกิดความภูมิใจต่อตนเองและคนใกล้ชิด
- ผู้ใหญ่บ้าน พวกเราไปดูเด็ก ๆ เขารำกันทางโน้นดีกว่า จะได้เห็นชัด ๆ กว่านี้ เด็ก ๆ เขาจะได้ภูมิใจว่ามีผู้หลักผู้ใหญ่มาคอยดูแลเป็นกำลังใจ ให้พวกเขาสานฝัน เพื่อการเป็นเยาวชนดีเด่นกันต่อไปนะครับ

-คนตรีบรรเลงเพลงร่ำวงเบา ๆ -

-ปิดม่าน-

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบละคร "หุ่นกระบอก" ครั้งที่ 8 เรื่อง "รับงาน"

<u>ชื่อเรื่อง</u>	การเรียนนาฏศิลป์
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	"รับงาน"
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชานาฏศิลป์และเกิดความรู้สึกว่าการตั้งใจเรียนวิชานาฏศิลป์ สนใจอ่านและชมภาพเรื่องราวของนาฏศิลป์ทำให้เกิดความสามารถของตนเอง
<u>สื่อที่ใช้</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. บทละคร "หุ่นกระบอก" เรื่อง "รับงาน" 2. ตัวหุ่น ครูพิชญา วรรณมา อินทิตรา 3. ฉาก 4. วงดนตรีไทย/เครื่องเป่า

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนรู้วัฒนธรรมของไทย เช่น การเรียนรำหรือการเรียนดนตรีไทย ซึ่งนักเรียนมักจะไม่ได้ตั้งใจเรียน ไม่สนใจอ่านและชมภาพหรือเรื่องราวเกี่ยวกับนาฏศิลป์ ซึ่งแต่ละคนก็มีความคิดแตกต่างกันออกไป และขอให้นักเรียนชมการแสดงละคร "หุ่นกระบอก" เรื่อง "รับงาน" โดยให้สังเกตความสวยงาม ท่วงท่า สีลา การเคลื่อนไหว เสียงดนตรี และเนื้อเรื่องในบทละครว่าเป็นอย่างไร
2. ขั้นเสนอแม่แบบบทละคร "หุ่นกระบอก" เรื่อง "รับงาน"
 - 2.1 ผู้วิจัยนำเสนอบทละคร "หุ่นกระบอก" เรื่อง "รับงาน" ซึ่งมีเรื่องราวเกี่ยวกับวิชานาฏศิลป์ นำมาซึ่งความภาคภูมิใจให้นักเรียนดู พร้อมทั้งบอกให้นักเรียนพิจารณาตามไปด้วย
 - 2.2 หลังจากจบบทละคร "หุ่นกระบอก" เรื่อง "รับงาน" ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกเกี่ยวกับแม่แบบและเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
 - 2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามที่นักเรียนได้ชมมา โดยให้ปฏิบัติตามแม่แบบอีกครั้ง
 - 2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก ภายหลังจากเรียนแบบ และให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงออกที่มีต่อวิชานาฏศิลป์

3. ขึ้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดและการมีทัศนคติที่ดีต่อวิชานาฏศิลป์

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจของนักเรียนในการชมละคร "หุ่นกระบอก" เรื่อง "รับงาน"
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป

การใช้เทคนิคแม่แบบ “หุ่นกระบอก”

ครั้งที่ 8

เรื่อง "รับงาน"

ฉากที่ 1 ห้องนิทรรศการ จัดเป็นห้องแสดงรูปภาพหรืองานศิลปะต่าง ๆ
ตัวละคร ครูปรีชา วรรณ อินทรี

-เริ่มการแสดง-

-เปิดม่าน-

-ดนตรีบรรเลงเพลงหุ่นกระบอก-

อ่านกาพย์ยานี 11

ประชาพาแซ่ซร้อง	กล่าวพจน์พร้อมสุดดี
เทิดองค์ราชินี	ควีนอลิซาเบธเทอญ
ช เสด็จ ณ แห่งใด	แสนสดไสสุขเจริญ
จงงามคิ่งเทพเชิญ	จูงจากสวรรค์ยา
ปวงราษฎร์ต่างเป็นสุข	ปลดเปลื้องทุกข์ที่มีมา
เจริญเถิดองค์เจ้าฟ้า	ผองประชาถวายพระพร

-เจรจา-

วรรณ อินทรี เมื่อก็เธอเห็นควีนอลิซาเบธหรือเปล่า
อินทรี เห็นซิจะ ท่านทรงพระสิริโฉมมาก ฉันข้องใจไม่กระพริบตาเลยที่เดียว
ครูปรีชา ท่านจะเสด็จพระราชดำเนินกลับแล้ว
วรรณ ท่านทรงทักทายยิ้มแย้มกับทุกคนเลยนะ
(คณะผู้แสดงถวายคำนับ)
อินทรี คุณครูคะ ท่านทรงพระสิริโฉม สมกับคำว่าผู้ดีอังกฤษจริง ๆ เลยนะคะ
วรรณ หนูเคยได้ยินคุณครูเล่าเรื่องที่คุณครูเคยรับเสด็จท่าน เมื่อปีไหนนะคะท่าน
 ทรงงามแบบนี้ไหมคะ
ครูปรีชา ปี พ.ศ.2515 ค่ะ ท่านทรงงามแบบนี้ละคะ พวกที่ ได้รับคัดเลือกเป็นพวกที่ตั้งใจ
 เรียน ตั้งใจฝึกซ้อม เข้าเรียนตรงตามเวลา
อินทรี เหมือนกลุ่มหนูไซ้ไหมคะ
ครูปรีชา ใช่แล้วจะ ไปเรารีบไปเปลี่ยนเครื่องแต่งตัวกันเถอะ

-ผู้แสดงทั้งหมดเข้าฉาก -

-ดนตรีบรรเลงเพลงฝรั่งคดง-

-ปิดม่าน-

- ฉากที่ 2 ห้องนาฏศิลป์
- ตัวละคร ครูปรีชา วรรณมา อินทิรา วริษา อารยา
- เปิดม่าน-
- ดนตรีบรรเลงเพลงสังขาร-
- เจรจา-
- วริษา อินทิรา รูปเธอวันรับควีนอลิซาเบธลงหนังสือพิมพ์ด้วยนะ กลุ่มเธอโชคดีมาก
ได้รับงานใหญ่ กลุ่มเราอยากได้แสดงงานใหญ่บ้าง
- อินทิรา กลุ่มเธอก็ตั้งใจเรียนอยู่แล้ว คงจะได้ไปงานเอเชียนเกมส์แน่นอน
- อารยา กลุ่มสมปองก็รำสวย กลุ่มเราจะได้หรือ
- อินทิรา แต่กลุ่มสมปองชอบมาเรียนไม่ตรงเวลา เห็นไหมวันนี้รำไปสองเที่ยวแล้ว
ยังไม่มาเลย
- วรรณมา เทอมที่แล้วเธอก็ได้เกรด A ขนาดไม่ได้ไปรำรับเสด็จ
- อินทิรา วริษาเธอใจเย็น ๆ เรียกเพื่อนในกลุ่มมาซ้อมสิ รำให้พร้อมกัน เราจะเปิดเพลง
รำโคมให้
- ดนตรีบรรเลงเพลงรำโคม-
- ครูปรีชาเดินเข้ามา เพลงหยุด-
- ครูปรีชา ครูประชุมกันเรียบร้อยแล้ว งานเอเชียนเกมส์ให้กลุ่มวริษา ไปรำในชุดระบำ
นางฟ้า ส่วนงานประจำปีเป็นของกลุ่มอินทิรา ส่วนกลุ่มสมปองรำยังไม่ดีและ
มักเข้าห้องช้า ไม่ตั้งใจเรียน
- สมปอง (ทำท่าทางเศร้า) หนูขอโทษค่ะ หนูจะตั้งใจฝึกครั้งหน้าขอเป็นกลุ่มหนูนะค่ะ
- ครูปรีชา ได้จ้ะ การรำไม่ได้ยากเลย อาศัยความพร้อมเพรียง ความตั้งใจก็จะทำได้
- วริษา คุณครูคะ หนูและเพื่อนมีรูปร่างโคมของเวียดนามและรูปร่างนางฟ้าของชาติ
ต่าง ๆ ด้วยค่ะ พวกเราค้นมาจากหอสมุดแห่งชาติ
- ครูปรีชา ดีมากจ้ะ ถ้ามีรูปภาพเราจะได้อะไรเครื่องแต่งกายด้วย ได้เห็นท่าทางความ
แตกต่างของชาติต่าง ๆ กลุ่มสมปองไปหาภาพระบำชาวเขมมาด้วยนะ
- สมปอง ได้ค่ะคุณครู งานปีใหม่ของเป็นกลุ่มหนูรับงานนะค่ะ หนูจะตั้งใจฝึกซ้อมค่ะ
- ครูปรีชา ได้จ้ะ ยังมีงานฉลองครบรอบในหลวง 72 ปีอีกนะจ้ะ เธอคงไม่ทันรับงานนี้
เพราะเธอจบกันในปีนี่ คงต้องเป็นกลุ่มน้อง
- วริษา แค่นี้หนูก็ตั้งใจแล้วค่ะ
- ดนตรีบรรเลงเพลงหุ่นกระบอก-
- ปิดม่าน-

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบละคร นักเรียน ครั้งที่ 9 เรื่อง "หลุยส์ แรปเตอร์กับหนุมาน ชาญสมร"

<u>ชื่อเรื่อง</u>	การปฏิบัติตนด้วยความสนใจในเรื่องของนาฏศิลป์ไทย
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	"หลุยส์ แรปเตอร์กับหนุมาน ชาญสมร"
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชานาฏศิลป์ โดยสนใจและอยากชมเรื่องราวของนาฏศิลป์ไทย
<u>สื่อที่ใช้</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. บทละครรำ เรื่อง "หลุยส์ แรปเตอร์ กับหนุมาน ชาญสมร" 2. ตัวละคร คุณแม่ของยูพิน ยูพิน คุณแม่รัตนารัตนา อากิโกะ อากิโมโต้ 3. ฉากห้องประชุม โรงละคร 4. วงดนตรีไทย/เครื่องเทพ
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นนำ <p>ผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนรู้วัฒนธรรมของไทย เช่น การเรียนรำหรือการเรียนดนตรีไทย ซึ่งนักเรียนมักจะปฏิบัติตนโดยไม่สนใจชมเรื่องราวของนาฏศิลป์ เช่น เห็นว่าไม่ทันสมัย และขอให้นักเรียนชมการแสดงละครเรื่อง "หลุยส์ แรปเตอร์ กับหนุมาน ชาญสมร" โดยให้สังเกตความสวยงาม ท่วงท่า ดีตา การเคลื่อนไหว เสียงดนตรี และเนื้อเรื่องในบทละครว่าเป็นอย่างไร</p> 2. ขั้นเสนอแม่แบบนักเรียนเรื่อง "หลุยส์ แรปเตอร์ กับหนุมาน ชาญสมร" <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ผู้วิจัยนำเสนอบทละครรำ เรื่อง "หลุยส์ แรปเตอร์ กับหนุมาน ชาญสมร" ซึ่งมีเรื่องราวเกี่ยวกับการตั้งใจเรียนวิชานาฏศิลป์ให้นักเรียนดู พร้อมทั้งบอกให้นักเรียนพิจารณาตามไปด้วย 2.2 หลังจากจบบทละครรำเรื่อง "หลุยส์ แรปเตอร์ กับหนุมาน ชาญสมร" ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึกเกี่ยวกับแม่แบบและเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม 2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามที่นักเรียนได้ชมมา โดยให้ปฏิบัติตามแม่แบบอีกครั้ง 2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก ภายหลังจากเรียนแบบ และให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงออกที่มีต่อวิชานาฏศิลป์

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดและการมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาภูมิศาสตร์

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจของนักเรียนในการชมละครเรื่อง "หลุยส์ แรปเตอร์ กับ หนุมาน ชาญสมร"
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป

การใช้เทคนิคแม่แบบ นักเรียน
ครั้งที่ 9
เรื่อง "หลุยส์ แรปเตอร์ กับหนุมาน ชาญสมร"

ฉากที่ 1	ห้องประชุมสำนักงานเยาวชนแห่งชาติ
ตัวละคร	ครอบครัวยูพิน ครอบครัวรัตนา และเยาวชนญี่ปุ่น -เริ่มการแสดง- -เปิดม่าน- -ดนตรีบรรเลงเพลงญี่ปุ่นรำพึง- -เจรจา-
ยูพิน	สวัสดิ์ค่ะ อากิโม โด้ ฉันชื่อยูพิน และนี่คุณแม่ของฉัน
อากิโม โด้	สวัสดิ์ค่ะ ดิฉันอากิโม โด้ ยินดีที่ได้รู้จัก และนี่ยูมิเพื่อนฉัน เขากำลังรอครอบครัว คุณรัตนา
คุณแม่ยูพิน	นั่นไงคะ รัตนาอยู่กับคุณแม่ของเธอ (รัตนาอยู่กับคุณแม่เดินมาหายูพิน)
ยูมิ	สวัสดิ์ค่ะ ดิฉันยูมิ
รัตนา	ฮัลโหล ยูมิ I'm Rattana and my mother
ยูพิน	รัตนา ทำไมเธอไม่พูดภาษาไทยล่ะ ทั้งสองคนพูดภาษาไทยได้ เขาเรียนภาษาไทย อยู่ชั้น ป.5 แล้วนะ
รัตนา	โอเค ไทยก็ไทย พรุ่งนี้เธอมีโปรแกรมนะอะไรจะยูพิน
ยูพิน	พรุ่งนี้ฉันจะพาอากิโม โด้ไปชมวัดพระแก้ว และบ่ายชมโขงเรื่อง "หนุมาน ชาญสมร" ที่โรงละครแห่งชาติ
รัตนา	ตาย ตาย น่าเบื่อ ฉันจะพาไปช้อปปิ้งที่เซ็นทรัล และทานอาหารเย็นที่นั่นเลย แล้วอีกวันละจ๊ะ จะพาไปไหน
ยูพิน	ตอนเย็นพาไปชมละครเรื่อง "พระอภัยมณี" ที่สังคีตศาลา
รัตนา	โอ๊ย เขยจัง ส่วนฉันจะพาไปชมคอนเสิร์ต หลุยส์ แรปเตอร์ เธอพาไปดูอะไร ซ้ำยัดยาคาน่าเบื่อ
ยูพิน	โชนั่นรีซ่า น่าสนุกออก
รัตนา	สู้หลุยส์ของฉันนั่นไม่ได้ ดิ้นมันดี
คุณแม่รัตนา	ลูกจ๋า แม่เห็นด้วยกับยูพินนะ เราควรสนใจของไทย ๆ คือกว่าฝรั่งจ๋าจะลูก
รัตนา	ก็หนูชอบมันทันสมัยดีค่ะ

คุณแม่วรรณา ไม่เกี่ยวกับทรอกจ๊ะ ดูยูฟีนซี พูดภาษาอังกฤษได้คล่อง เล่นอินเทอร์เน็ตก็ได้
คุณพ่อเขาก็เป็นต็อกเตอร์ ตรงไหนที่ไม่ทันสมัย

รรณา ไม่เอาแล้ว ไม่พูดแล้ว กลับบ้านกันเถอะค่ะ
-ตัวละครทั้งหมดเข้าฉาก-
-ดนตรีบรรเลงเพลงนี้-
-ปิดม่าน-

ฉากที่ 2 โรงละครแห่งชาติ

ตัวละคร ยูฟีน อากิโมโต้ หนุมาน นางเบญจกาย

-เปิดม่าน-

-ดนตรีบรรเลงเพลงเชิดนี้-

นางเบญจกายออกกลางเวที หนุมานออกตามมาจนพบ

-หนุมานป้อนน้ำ पीพาทย์หยุด-

-เจรจา-

พากย์

หนุมานชาญศักดา

ติดตามเบญจกายมาในเกลียวควัน

ค้นหานางแจ่มจันทร์ในนภากาศ

ถ้าจับได้จะพิฆาตให้อาสูร

สมกับโทษทัณฑ์ที่อุกฤษณ์

บังอาจล่อลวงพระทรงฤทธิ์ให้ไหลหลง

คิดพลางทางมุ่งตรงที่ขั้วค้นหา

หมายจับตัวนางเบญจกายกัลยา

-หนุมานเข้าไปจับนางเบญจกายตามกระบวนท่า-

-ดนตรีบรรเลงเพลงเชิดนอก-

ยูฟีน อากิโมโต้ ชอบไหมจ๊ะ

อากิโมโต้ หนุมานเก่งจัง เลียนแบบลิงได้เหมือนมาก แล้วยังมีท่าทางเจ้าชู้ด้วย

ยูฟีน เก่งกว่าไอ้มดแดงไหมจ๊ะ

อากิโมโต้ โธ่ นั่นมันของหลอกเด็ก ไม่มีศิลปะเลย ดูหนุมานทำท่าอายน่ารักจัง

-หนุมานพานางเบญจกายเข้ากลับไป-

-ยูฟีนและอากิโมโต้เดินเข้าฉาก-

-ดนตรีบรรเลงเพลงแขกต๋อยหม้อชั้นเดียว-

-ปิดม่าน-

ฉากที่ 3 ห้องประชุมสำนักงานเยาวชนแห่งชาติ
ตัวละคร ยูมิ อากิโมโด้ รัตนา ยูพิน

-เปิดม่าน-

-ดนตรีบรรเลงเพลงแขกบรเทศ-

ร้องเพลงแขกบรเทศ

สองสาวชาวญี่ปุ่นต่างครุ่นคิด	อยากใกล้ชิดศิลปินไทยใจตระหนก
เคยได้ยินกิตติศัพท์ว่าสวยงามัก	ร่ายรำร้อง ได้ประจักษ์ความเป็นไทย
มาถีนี่ทั้งที่ป้อเมซิ่ง	ต้องได้สิ่งที่หวังตั้งใจได้
มีเสียงที่ที่มาแดนศิวิไลซ์	เข้าถึงใจศิลปินงามสยามเอ๋ย

(ยูพินกับรัตนาเดินมา)

รัตนา	ยูพิน ยูมิเขาไม่สนุกเลย เขาบอกกับฉันว่าเขาไม่ชอบสิ่งที่ฉันพาไปดู เขาอยากดูของไทยไทย แล้วเขาก็ไม่ชอบซูเปอร์สตาร์ของฉัน
ยูพิน	ก็ใช้นะชิ หลุยส์ แรปเตอร์หรือจะสู้หนูมานชาญสมรได้
รัตนา	คราวหน้าเธอพาฉันไปชมละครบ้างนะ แต่ตอนนี้ฉันจะพายูมิไปนั่งข้างหน้า เคียวจะมีว่าไทยต้องแก้ตัวเสียหน่อย

(รัตนาเดินมาจูยูมิไปนั่งชมข้างหน้าอย่างเอาใจ)

-ดนตรีบรรเลงเพลงเพื่อนไทย-

-ปิดม่าน-

จบการแสดง

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ "หุ่นกระบอก" ครั้งที่ 10 เรื่อง "ไม่น่าเลย"

<u>ชื่อเรื่อง</u>	การปฏิบัติตนด้วยความตั้งใจในการเรียนวิชานาฏศิลป์
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	ไม่น่าเลย
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์โดยปฏิบัติตนด้วยการตั้งใจเรียนปฏิบัติตามที่ครูบอกขณะเรียน สามารถนำความรู้ที่ได้ในชั่วโมงมาใช้ประโยชน์ได้
<u>สื่อที่ใช้</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. บทละคร “หุ่นกระบอก” เรื่อง ไม่น่าเลย 2. ตัวหุ่น 3. ฉาก 4. วงดนตรีไทย/เครื่องเทพ
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นนำ <p>ผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนรัฐวัฒนธรรมของไทย เช่น การเรียนรำ หรือการเรียนดนตรีไทย ซึ่งนักเรียนจะปฏิบัติตนด้วยความไม่ตั้งใจเรียน ไม่ปฏิบัติตามที่ครูบอกขณะเรียน เห็นว่านำไปใช้ประโยชน์ไม่ได้ และขอให้นักเรียนชมการแสดงละครหุ่น โดยให้สังเกตความสวยงาม เสียงดนตรี และเนื้อเรื่องในบทละครว่าเป็นอย่างไร</p> 2. ขั้นเสนอแม่แบบบทละคร “หุ่นกระบอก” เรื่อง "ไม่น่าเลย" <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ผู้วิจัยนำเสนอบทละครหุ่นกระบอกเรื่อง “ไม่น่าเลย” ซึ่งมีเรื่องราวเกี่ยวกับการปฏิบัติตนด้วยการตั้งใจเรียน การปฏิบัติตนด้วยความเหมาะสมและไม่เหมาะสม และขอให้นักเรียนชมละครหุ่นกระบอกเรื่อง "ไม่น่าเลย" พร้อมทั้งบอกให้นักเรียนพิจารณาตามไปด้วย <ol style="list-style-type: none"> 1.2 หลังจากบทละคร “หุ่นกระบอก” เรื่อง "ไม่น่าเลย" ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึกเกี่ยวกับแม่แบบและเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม 2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามบทเพลงที่นักเรียนเคยเรียนมา โดยให้ปฏิบัติตามแม่แบบอีกครั้ง 2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก ภายหลังจากเรียนแบบ และให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึกและแนวโน้มในการแสดงออกที่มีต่อวิชานาฏศิลป์

3. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดและประโยชน์เกี่ยวกับวิชานาฏศิลป์

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการชมละครหุ่นกระบอก
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปรายและการสรุป

ฉากที่ 2 บริเวณหน้าห้องประชุมโรงเรียน มีป้ายประกาศตั้งอยู่ นักเรียนกำลังจับกลุ่ม เพื่อผลสอบไปประเทศญี่ปุ่น

ตัวละคร ครูปิยะนันท์ นั้ตรแก้ว อรอนงค์ พรสุดา และดวงดาว

-เปิดม่าน-

-ดนตรีบรรเลงเพลงเทพทอง-

ร้องเพลงหุ่นกระบอก

พอถึงวันประกาศผลสอบได้ ต่างก็ดีใจสรวลสันต์หรรษา
เป็นตัวแทนเดินทางต่างพารา ชั้นชมสมหน้าตากว่าใครใคร

-เจรจา-

นั้ตรแก้ว: พรสุดา เธอสอบภาษาอังกฤษได้ที่ 1 เธอต้องเป็นตัวแทนนักเรียนไป
ต่างประเทศแน่เลย

พรสุดา: แต่ฉันรำไม่ได้เลย ในห้องประชุมเมื่อกี้ ฉันอายุคุณครูปิยะนันท์มาก เพลง
ที่สอบเป็นเพลงที่คุณครูสอนแล้ว

ดวงดาว: นั้ตรแก้วภาษาอังกฤษเธอได้ที่ 2 และเธอก็รำสวย เธออาจจะได้รับการคัดเลือก
ก็ได้

บรรยาย คุณครูเดินมาตีตประกาศ นักเรียนเดินตามไปดู

อรอนงค์:
พรสุดา:
ดวงดาว:

ดีใจด้วย นั้ตรแก้วเธอได้รับคัดเลือกไปญี่ปุ่น

ครูปิยะนันท์: ครูดีใจด้วยนั้ตรแก้ว คณะกรรมการลงความเห็นว่าคุณรำได้ดี แม้ว่าคะแนน
ภาษาอังกฤษจะน้อยกว่าพรสุดาเล็กน้อย เธอก็เหมาะสมเป็นตัวแทนนักเรียน
ไทย เพื่อแสดงศิลปวัฒนธรรมของชาติเรา

นั้ตรแก้ว: ขอบพระคุณคุณครูค่ะ หนูจะทำให้ดีที่สุด

ครูปิยะนันท์: สำหรับพรสุดา และดวงดาวต้องตั้งใจเรียนวิชานาฏศิลป์ขึ้นอีก คราวหน้าอาจ
เป็นเธอก็ได้

พรสุดา: ค่ะคุณครู ไม่น่าเลยหนูควรตั้งใจเรียนวิชานาฏศิลป์ เพราะเป็นวัฒนธรรมของเรา

- ครูปีระนันท์: ถูกต้องแล้วจ้ะ ทุก ๆ คนควรตั้งใจเรียนทุกวิชา เพราะเราสามารถนำสิ่งที่เรียนมาใช้ให้เป็นประโยชน์ได้
- ฉัตรแก้ว: เพื่อน ๆ ยังมีการสอบแบบนี้อีกในชั้นมัธยม ถ้าเธอยังสนใจอยู่นั้นจะช่วยสอนให้ แต่เธอต้องตั้งใจเรียนนะ
- พรสุดา: (รีบพูดต่อให้) "ไม่น่าเลย"

-ปิดม่าน-

-ปีพาทย์รวีวงศ์คำบรรพ์-

-จบการแสดง-

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบนักเรียน ครั้งที่ 11 เรื่อง "Amazing Thailand"

<u>ชื่อเรื่อง</u>	การเรียนนาฏศิลป์โดยมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ไทย
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	"Amazing Thailand"
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชานาฏศิลป์ทั้งด้านความคิด ความรู้สึก และ แนวโน้มนำที่แสดงออก
<u>สื่อที่ใช้</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. บทละครรำ เรื่อง "Amazing Thailand" 2. ตัวละคร รุ่ง นุ่น ครู 3. ฉาก สนามเด็กเล่น ห้องนาฏศิลป์ งานวัด 4. วงดนตรีไทย/เครื่องเป่า

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนรู้วัฒนธรรมของไทย เช่น การเรียนนาฏศิลป์ ซึ่งนักเรียนมักจะเกิดความเบื่อหน่าย เห็นว่าไม่สำคัญ ไม่อยากที่จะแสดงออกทางด้านนาฏศิลป์ และขอให้นักเรียนชมการแสดงละครรำ เรื่อง "Amazing Thailand" โดยให้สังเกตความสวยงาม ท่วงท่า สีลาการรำรำ เสียงดนตรี และเนื้อเรื่องในบทละครว่าเป็นอย่างไร
2. ขั้นเสนอแม่แบบนักเรียนเรื่อง "Amazing Thailand"
 - 1.1 ผู้วิจัยนำเสนอบทละครรำเรื่อง "Amazing Thailand" ซึ่งมีเรื่องราวเกี่ยวกับการตั้งใจเรียนวิชานาฏศิลป์ให้นักเรียนดู พร้อมทั้งบอกให้นักเรียนพิจารณาติดตามไปด้วย
 - 1.2 หลังจากจบบทละครรำเรื่อง "Amazing Thailand" ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึกเกี่ยวกับแม่แบบ และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
 - 1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามที่นักเรียนได้ชมมา โดยให้ปฏิบัติตามแม่แบบอีกครั้ง
 - 1.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก ภายหลังจากเลียนแบบ และให้นักเรียนแสดงความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มนำในการแสดงออกที่มีต่อวิชานาฏศิลป์

3. ชิ้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดและการมีทัศนคติที่ดีต่อวิชานาฏศิลป์

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจของนักเรียนในการชมละครรำ เรื่อง "Amazing Thailand"
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป

การใช้เทคนิคแม่แบบนักเรียน

ครั้งที่ 11

เรื่อง “Amazing Thailand”

ฉากที่ 11 ห้องนาฏศิลป์
ตัวละคร ฐีน ฐีน นักเรียนในชุมนุมกำลังซ้อมรำ

-ดนตรีบรรเลงเพลงเต่าเห่-

-เปิดม่าน-

ร้องเพลงเต่าเห่

งามเอียงงามสรรพ	งามกระบวนกึ่งคืบแถววิถี
สองกษัตริย์เสด็จจรลี	ไปสงรวารีเล่นเขินเขิน
สิงหลามตามเสด็จเห็น	เป็นหมวดเป็นหมู่ดูน่าชม (เห่)

-เจรจา-

ฐีน พี่ฐีน ผมอยากเรียนชุมนุมโยน ผมอยากออกแสดงอย่างพี่ฐีนบ้าง
ฐีน ถ้าจะเรียนโยน เพราะอยากแสดงอย่างเดียว แต่ไม่ตั้งใจเรียน เดินโยนไม่ได้ดี
คุณครูก็ไม่เลือกไปแสดงหรอก
ฐีน ผมชอบครับ ผมชอบเดินโยน ผมจะแสดงโยนให้ชาวต่างชาติดู (ทำท่าเดินโยนไป
ด้วย) สวมหัวโยนไม่มีใครเห็นหน้า ไม่ต้องพูด ไม่ต้องเดินไปขี้มไป อย่างพี่ฐีน
ต้องรำไปขี้มไป ต้องแต่งหน้าให้สวยเข้ากับเสื้อผ้า เวลาเลิกแสดงทีก็ต้องนั่งลอก
หน้าล้างหน้ากันเป็นชั่วโมง ๆ
ฐีน เอาละ ๆ หยุคฟังได้แล้ว ก็พี่เรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทยนี่อะ มันก็ต้องสวยตั้งแต่หัว
จรดเท้า ว่าแต่ถ้าชุมนุมโยนเต็ม เธอจะลงเรียนอะไรละ
ฐีน ผมจะลงชุมนุมศิษย์ครูสม ผมจะเป็นนักมวย(ทำท่าชกมวยไปด้วย)
ฐีน เอ้าทำไมอยากเป็นนักมวยอีกละ

-ดนตรีบรรเลงเพลงเทพทอง-

ร้องเพลงเทพทอง

-นุ่นรำ-

เพราะมวยไทยพิษรอบตัวไม่กลัวใคร

พุ่งศอกหมัดซัดเข้าไปใส่มือถอย

นายขนมต้มขอดมวยไทยใจเต็มร้อย

ชกพม่าหน้าละห้อยถอยกลับเมือง

วุ่น โอ๊ยไปออกท่าหมัดมวยให้ไกล ๆ หน้อยได้ใหม่ เดี่ยวก็โดนพีหรือก ไปรีบไปลง
ชื่อสมัครชุมนุมกันเถอะ

นุ่น ไปซิพี่วุ่น

-คนตรีบรรเลงเพลงเทพทอง-

-ปิดม่าน-

ฉากที่ 2 เวทีกลางแจ้ง งานวัด Amazing Thailand
ตัวละคร พ่อ แม่ บูน วัน ครู โชน

-คนตรีบรรเลงเพลงเชิดนอก-

-เปิดม่าน-

บูน กำลังแสดงเป็นหนุมาน ไล่จับนางสุพรรณมัจฉา จนจบเดินเข้าข้างเวที

-เจรจา-

ครู โชน บูน ๆ อย่าเพิ่งถอดเครื่องนะ เด็กชาวต่างประเทศเขาจะขอถ่ายรูปด้วย
คุณพ่อ ครูครับ ขอความกรุณาถ่ายรูปไว้เป็นที่ระลึกกับนายบูนด้วยนะครับ ถ้าไม่มีคุณครู
 คอยเกี่ยวเชิญ นายบูนคงไม่มีวันนี้
ครู โชน อ้อ ไม่ใช่ครูคนเดียวหรอกครับ บูนเขาคิดว่าวิชานาฏศิลป์น่าเรียน และมีประโยชน์
 เช่น เรียนโยน เขาก็ว่าเหมือนออกกำลังกาย
คุณแม่ บูนเค้ามักจะรบเร้าให้คุณพ่อ ไปหาซื้อหนังสือรามเกียรติ์แบบร้อยแก้วมาให้อ่าน
 เพราะเข้าใจง่าย ทำให้จำเนื้อเรื่องรามเกียรติ์ได้ว่าใครเป็นอะไร ผูกพันกันอย่างไร
 แล้วก็ชอบเล่าให้คนอื่นที่นั่นฟัง ใครไม่สนใจก็บังคับให้ฟัง
คุณพ่อ เขาสนใจทางนาฏศิลป์มานานแล้ว เมื่อเห็นพี่เขาได้แสดงก็อยากจะแสดงบ้าง
 ครั้งนี้ได้แสดงสนใจและยังเป็นงานที่ยิ่งใหญ่ คือ Amazing Thailand อีกด้วย
 ประการสำคัญคือได้เป็นหนุมานสนใจเขาละ ต้องกราบขอบพระคุณคุณครูอีกครั้ง
 นะครับ
คุณครู ไม่เป็นไรครับ ต่อไปบูนเขายังมีโอกาสจะได้เป็นตัวแทนเยาวชนไทยไปแลกเปลี่ยน
 วัฒนธรรมกับต่างชาติอีกนะครับ ถ้าเขาไม่ขี้เกียจที่จะฝึกฝน และไม่เบื่อเสีย
 ก่อน จริงไหมนายบูน นายวันด้วย
บูน ครับครู สักวันหนึ่งผมกับพี่วันจะต้องไปเป็นตัวแทนให้ชาวต่างชาติได้เห็นสมบัติ
 ล้ำค่าของเมืองไทยให้ได้ด้วย
คุณพ่อ อย่าเพิ่งคุยไปเลย รีบไปถ่ายรูปกับชาวต่างประเทศแล้วมาเปลี่ยนเครื่องจะได้กลับ
 บ้าน คุณครูจะได้ไปพักผ่อน ต้องขอบพระคุณคุณครูอีกครั้งนะครับ

-คนตรีบรรเลงเพลงฝั่งโขง-

-ปิดม่าน-

โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ การทดลองครั้งที่ 12

<u>ชื่อเรื่อง</u>	ปัจจัยนิเทศ
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความรู้สึกของตนที่มีต่อทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ 2. เพื่อให้นักเรียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการใช้เทคนิคแม่แบบ
<u>สื่อที่ใช้</u>	กระดาษ ปากกา
<u>กิจกรรมการใช้เทคนิคแม่แบบ</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยให้นักเรียนออกมากล่าวถึง “ทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์” โดยกำหนดให้ทุกคนละ 2 นาที 2. แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการใช้เทคนิคแม่แบบ 3. ให้ตัวแทนของทั้งสองกลุ่มออกมารายงานผลการสรุป ให้สมาชิกทุกคนทราบ แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม 4. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณนักเรียนและกล่าวปิดกิจกรรม
<u>การประเมินผล</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สังเกตจากความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม 2. สังเกตจากการแสดงความรู้สึก จากการอภิปรายและการสรุปกิจกรรมเทคนิคแม่แบบ

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง (ใช้กับกลุ่มทดลองที่ 2)

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
1	ปฐม นิเทศ		<p>1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างนักเรียนกับนักเรียนและครูกับนักเรียน</p> <p>2. เพื่อให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมายและวิธีการของการใช้สถานการณ์จำลอง</p>	<p>1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง แล้วให้นักเรียนหยิบสลาก ซึ่งประกอบด้วยชื่อสัตว์และเสียงร้องของสัตว์นั้น ๆ</p> <p>2. ให้นักเรียนจับคู่ชื่อสัตว์กับเสียงร้องของสัตว์ประเภทเดียวกัน โดยนักเรียนที่จับได้ชื่อสัตว์ให้ทำท่าทางเลียนแบบท่าทางสัตว์นั้น ส่วนนักเรียนที่จับได้เสียงสัตว์ให้ส่งเสียงเรียกเลียนแบบเสียงร้องของสัตว์นั้น</p> <p>3. ให้ความคู่ละ 5 นาที เพื่อพูดคุย ซักถาม ข้อมูลส่วนตัวของกันและกัน</p> <p>4. ให้นักเรียนแต่ละคู่ผลัดกันแนะนำเพื่อนที่เป็นคู่ของตนให้นักเรียนคนอื่น ๆ รู้จักด้วย</p> <p>5. นักเรียนร่วมกันสรุปจุดมุ่งหมายของกิจกรรมนี้และครูสรุปเพิ่มเติมว่ากิจกรรมนี้มีความมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน ได้ทำความรู้จักกันเองและแนะนำเพื่อนให้คนอื่น ๆ รู้จักด้วย</p> <p>6. ครูอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับความมุ่งหมาย ระยะเวลา และวิธีดำเนินการของการใช้สถานการณ์จำลอง บทบาทและหน้าที่ของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม</p> <p>7. ผู้วิจัยอธิบายเกี่ยวกับความสำคัญและประโยชน์ของวิชานาฏศิลป์ต่อนักเรียนและเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม</p> <p>8. ผู้วิจัยนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ที่จะพบกันเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมครั้งต่อไป</p>

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
2	ทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ด้านความคิด โดยคิดว่านาฏศิลป์เป็นสิ่งที่มีความคุณค่าควรอนุรักษ์ไว้	“มะพร้าวหัวไปขายสวน”	เพื่อให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ด้านความคิดว่าวิชานาฏศิลป์เป็นสิ่งที่มีความคุณค่าน่าสนใจไม่ล้าสมัย	<p>ตั้งแต่ครั้งที่ 2-11 ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอนทุกครั้ง ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> <u>ขั้นเตรียมการ</u> ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนทราบและเล่าเรื่องของสถานการณ์ที่นำมาใช้ จากนั้นนักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท <u>ขั้นดำเนินการกิจกรรม</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงบทบาทไปตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที <u>ขั้นวิเคราะห์</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์บทบาทที่แสดง ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมและอภิปราย ตลอดทั้งแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมและบทบาทที่แสดงนั้น ๆ
3	ทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ด้านความคิดเกี่ยวกับการเรียนวิชานาฏศิลป์ว่ามีประโยชน์	“ วัน ฐึ น โช่ว ”	เพื่อให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ด้านความคิดว่าการเรียนนาฏศิลป์มีประโยชน์	

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
4	ทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ด้านความคิดเกี่ยวกับการเรียนวิชานาฏศิลป์ว่ามีประโยชน์	“ทูนที่หวัง”	เพื่อให้ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ด้านความคิดว่าวิชานาฏศิลป์ไม่ยากถ้าตั้งใจเรียน มีความอดทน ซึ่งเป็นการเพิ่มความรู้พิเศษที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้	
5	นาฏศิลป์สามารถนำไปสู่ถึงความภูมิใจและยอมรับว่า การมีความรู้ความสามารถในด้านนาฏศิลป์เป็นสิ่งที่ดี	" การเดินทาง ของ ป้อม"	เพื่อให้ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ด้านความรู้ว่าการเรียนนาฏศิลป์ด้วยความชอบและสนใจ และยอมรับว่าการมีความรู้ความสามารถในด้านนาฏศิลป์ สามารถนำมาซึ่งความภาคภูมิใจ	

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
6	ทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ด้านความรู้สึกเกี่ยวกับความชอบ สนใจ และสนุกสนานในวิชา	"นาฏศิลป์ไทยกับนาฏศิลป์สากล"	เพื่อให้ นักเรียนมีทัศนคติต่อวิชานาฏศิลป์โดยชอบ สนใจ และสนุกสนาน	
7	ทัศนคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ด้านความรู้ว่าวิชานาฏศิลป์ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ	"เขาวชนดิเด่น"	เพื่อให้ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ว่าสามารถสร้างความรู้สึกที่ดี ได้แก่ ความรู้สึกภูมิใจในตนเองและบุคคลข้างเคียง	

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
8	ทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ด้านพฤติกรรมเกี่ยวกับ การปฏิบัติตนด้วยความตั้งใจ	"รับงาน"	เพื่อให้ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชา นาฏศิลป์และเกิดความรู้สึกว่าการตั้งใจเรียน สนใจอ่าน และชมภาพเรื่องราวของนาฏศิลป์ทำให้เกิดความ สามารถแก่ตนเอง	
9	ทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับ การแสดงออกทางนาฏศิลป์	"หลุยส์ แรปเตอร์ กับหนุมานชาณูสมร"	เพื่อให้ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ และมีแนวโน้มด้านพฤติกรรมที่สนใจ และอยากชมรายการที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์ไทย	

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
10	ทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตนด้วยความตั้งใจในการเรียนวิชานาฏศิลป์	"ไม่น่าเลย"	เพื่อให้ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ โดยปฏิบัติตนด้วยการตั้งใจเรียน ทำตามที่คุณครูบอกขณะเรียน สามารถนำความรู้ที่ได้ในชั่วโมง มา ใช้ประโยชน์	
11	ทัศนคติต่อนาฏศิลป์	"Amazing Thailand"	เพื่อให้ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชานาฏศิลป์ทั้งด้านความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มที่แสดงพฤติกรรม	
12	ปัจฉิมนิเทศ		1. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อวิชานาฏศิลป์ที่ได้จากการใช้สถานการณ์จำลอง	1. ผู้วิจัยให้นักเรียนออกมากล่าวถึงสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ โดยกำหนดให้พูดคนละ 2 นาที

ครั้งที่	ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			2. เพื่อให้นักเรียน สรุปลงสิ่งที่ได้เรียนรู้ จากการใช้สถาน การณ์จำลอง	2. แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ให้นัก เรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปลงสิ่งที่ได้เรียน รู้จากการใช้สถานการณ์จำลอง 3. ให้ตัวแทนของทั้ง 2 กลุ่มออกมาราย งานผลการสรุปให้สมาชิกทุกคนทราบ แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม 4. ผู้วิจัยกล่าวขอบใจนักเรียนและกล่าว ปิดกิจกรรม

หมายเหตุ : การทดลองแต่ละครั้งใช้เวลา 50 นาที

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง การทดลองครั้งที่ 1

<u>ชื่อเรื่อง</u>	ปฐมนิเทศ
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างนักเรียนกับนักเรียนและครูกับนักเรียน 2. เพื่อให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมายและวิธีการของการใช้สถานการณ์จำลอง 3. เพื่อให้นักเรียนพัฒนาทัศนคติต่อวิชานาฏศิลป์ให้ดีขึ้น
<u>สื่อที่ใช้</u>	สลากเขียนชื่อสัตว์และเสียงร้องของสัตว์
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง แล้วให้นักเรียนหยิบสลาก ซึ่งประกอบด้วยชื่อสัตว์และเสียงร้องของสัตว์นั้น ๆ 2. ให้นักเรียนจับคู่ชื่อสัตว์กับเสียงร้องของสัตว์ประเภทเดียวกัน โดยนักเรียนที่จับได้ชื่อสัตว์ให้ทำท่าเลียนแบบท่าทางของสัตว์นั้น ส่วนนักเรียนที่จับได้เสียงร้องของสัตว์ให้ส่งเสียงเลียนแบบเสียงสัตว์นั้น 3. ให้เวลาคู่ละ 5 นาที เพื่อพูดคุยซักถาม ข้อมูลส่วนตัวของกันและกัน 4. ให้นักเรียนแต่ละคู่ผลัดกันแนะนำเพื่อนที่เป็นคู่ของตนให้นักเรียนคนอื่น ๆ
<u>รู้จักด้วย</u>	<ol style="list-style-type: none"> 5. นักเรียนร่วมกันสรุปจุดมุ่งหมายของกิจกรรมนี้และครูสรุปเพิ่มเติมว่ากิจกรรมนี้มีความมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อนได้ทำความรู้จักกันเองและแนะนำเพื่อนให้คนอื่น ๆ รู้จักด้วย 6. ครูอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับความมุ่งหมาย วันเวลา และวิธีดำเนินการของสถานการณ์จำลอง บทบาทและหน้าที่ของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม 7. ผู้วิจัยอธิบายเกี่ยวกับความสำคัญและประโยชน์ของวิชานาฏศิลป์ต่อนักเรียนและเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม 8. ผู้วิจัยนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ ที่จะพบกันเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมครั้งต่อไป
<u>การประเมินผล</u>	สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมและการซักถามของนักเรียน

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 2 เรื่อง "มะพร้าวห้าวไปขายสวน"

<u>ชื่อเรื่อง</u>	การเรียนนาฏศิลป์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญควรอนุรักษ์ไว้
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	"มะพร้าวห้าวไปขายสวน"
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์โดยมีความคิดว่าวิชานาฏศิลป์น่าสนใจ ไม่ล้าสมัย
<u>สื่อที่ใช้</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง "มะพร้าวห้าวไปขายสวน" 2. วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดง เช่น โตะ แก้ว ไม้ เครื่องบันทึกเสียง
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. <u>ขั้นเตรียม</u> ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ เรื่องสถานการณ์จำลองเรื่อง "มะพร้าวห้าวไปขายสวน" จากนั้นนักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท 1. <u>ขั้นดำเนินกิจกรรม</u> นักเรียนแสดงบทบาทไปตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "มะพร้าวห้าวไปขายสวน" ตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้ตั้งใจดู 1. <u>ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์บทบาทที่แสดงในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 1. <u>ขั้นสรุป</u> นักเรียนช่วยกันสรุปสาระ ข้อคิดที่ได้รับจากการใช้สถานการณ์จำลองแล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
<u>การประเมินผล</u>	สังเกตการแสดงของนักเรียน การตอบคำถาม การอภิปราย และสรุป

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง
ครั้งที่ 2
เรื่อง "มะพร้าวหัวไปขายสวน"

ฉากที่ 1	ห้องเรียน ผู้แสดง จงรักษ์ นาดยา
บรรยาย	ในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากการประชุมเสร็จสิ้นลง จงรักษ์ หัวหน้าห้องและนาดยา รองหัวหน้า นั่งคุยกัน
จงรักษ์	นาดยา เธอว่าที่ศิริรัตน์ ประธานนักเรียนเลือกชุดบัลเล่ย์ของภาวดีต้อนรับคณะชาวรัสเซียที่จะมาชมโรงเรียนเรา เธอเห็นด้วยหรือเปล่า
นาดยา	เราก็ไม่เห็นด้วย แต่ภาวดีบอกว่า ไร่ไท เซย ล้ำสมัย ฉันทว่าเธอชุดรำกฤดาภินิหารที่เรียนในชั่วโมงนาฏศิลป์ยังจะดีกว่า
จงรักษ์	งั้นเราขอคุณครูบงอร นำชุดรำกฤดาภินิหารมาแสดงต้อนรับชาวรัสเซีย ตอนรับประทานอาหารดีไหม
นาดยา	ดีจ๊ะ ให้อรพินกับอรวรรณรับนะ
จงรักษ์	ฉันจะไปเรียนให้คุณครูบงอรทราบ เธออย่าลืมบอกให้อรพินกับอรวรรณซ้อมรำไว้ด้วย
ฉากที่ 2	ห้องประชุม ผู้แสดง ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ครูบงอร ภาวดี ครูรัสเซีย และนักเรียนชาวรัสเซีย
บรรยาย	ในห้องประชุม มีคณะครูนักเรียนไทยและคณะครูนักเรียนรัสเซีย ผู้อำนวยการกล่าวต้อนรับ และมีการแสดงบัลเล่ย์ของนักเรียนไทย ขณะที่ภาวดีกำลังแสดงอยู่บนเวที
ผู้อำนวยการ	ผู้ช่วย ใครจัดชุดนี้มาแสดง ไปตามครูนาฏศิลป์มาพบด้วย
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	อยู่ข้างนอกครับ อ้าว! มาแล้วครับ (ครูบงอรเดินเข้ามา)
ผู้อำนวยการ	ครูบงอร ทำไมจึงเป็นชุดนี้ ชุดรำไทยที่ครูสอนไปไหน
ครูบงอร	ดิฉันให้สิทธิแก่ประธานนักเรียน ชุดนี้ประธานนักเรียนและกรรมการนักเรียนเป็นผู้เลือกค่ะ
ผู้อำนวยการ	คุณเห็นไหม จนแสดงจบแล้วฝรั่งยังไม่สนใจเลย ประเทศเขาเดินได้สวยกว่านี่อีก
ครูบงอร :	เดี๋ยวตอนรับประทานอาหารกลางวันจะมีรำไทยแสดงหนึ่งชุด เป็นชุดที่นักเรียนเรียนในวิชานาฏศิลป์ค่ะ

ผู้อำนวยการ : ตีมาก ต้องแสดงของไทย ๆ ซึมันถึงจะถูกต้อง

ฉากที่ 3 ห้องอาหาร ผู้แสดง ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ อาจารย์ชาวรัสเซีย
นักเรียนชาวรัสเซีย จงรักษ์ นาดยา อรพิน อรวรรณ

บรรยาย อรพินและอรวรรณ ออกมาร่ำกฤดาภินิหารในชุดละครพระ-นาง

ผู้อำนวยการ : เห็นไหม อาจารย์ชาวรัสเซียชอบมากเลย เด็ก ๆ ก็ดูด้วยความสนใจ

ผู้ช่วยผู้อำนวยการ : ผู้อำนวยการครับ เขาสนใจชุดรำเรามากเลย เดินเข้าไปดูใกล้ ๆ เลยค่ะ

อาจารย์ชาวรัสเซีย : Oh beautiful it's like coming from the paradise

เด็กชาวรัสเซีย : Amazing Thailand

(จงรักษ์และนาดยาแอบมองอยู่ข้างเวที)

จงรักษ์ : นาดยา ถ้าเราไม่ตัดสินใจนำชุดนี้มาละก็เสียใจแย่เลย ของโบราณที่มีค่า
ของเราแท้ ๆ ฝรั่งเศสยังชอบเลย

นาดยา : ก็ใช้นะซี เค้นบัลเล่ย์ให้สิ้นแบบดู เขาเรียกว่า

จงรักษ์, นาดยา : "เอามะพร้าวห้าวไปขายสวน" ไงล่ะ

นาดยา : ไซ้ เขาก็เลยไม่สนใจเลย ไปกันเถอะเรา ไปช่วยอรพินกับอรวรรณถอด
เครื่องละครกันดีกว่า

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 3 เรื่อง "วันวันโชว์"

<u>ชื่อเรื่อง</u>	การเรียนนาฏศิลป์มีประโยชน์
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	"วันวันโชว์"
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ โดยมีความคิดว่าวิชานาฏศิลป์มีประโยชน์
<u>สื่อที่ใช้</u>	<ol style="list-style-type: none"> เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง "วันวันโชว์" วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดง เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องบันทึกเสียง
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<ol style="list-style-type: none"> ขั้นนำ ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนรู้เล่าเรื่องสถานการณ์จำลองเรื่อง "วันวันโชว์" จากนั้นนักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท ขั้นดำเนินการกิจกรรม นักเรียนแสดงบทบาทไปตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "วันวันโชว์" ตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้ตั้งใจดู <ol style="list-style-type: none"> ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย ผู้วิจัยและนักเรียนวิเคราะห์บทบาทที่แสดงในขณะปฏิบัติกิจกรรมและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ขั้นสรุป นักเรียนช่วยกันสรุปสาระและข้อคิดที่ได้รับจากการใช้สถานการณ์จำลองแล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
<u>การประเมินผล</u>	สังเกตการแสดงของนักเรียน การตอบคำถาม การอภิปราย และสรุป

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

ครั้งที่ 3

เรื่อง “วันวันโชว์”

ฉากที่ 1	ห้องนาฏศิลป์
บรรยาย	ครูพิมลกำลังซ้อมรำชุดจับนาง ให้วุ้น และสิงห์ ผู้แสดงครูพิมล วุ้น สิงห์ (วุ้นและสิงห์ซ้อมรำอีกประมาณ 5 ท่า) พอแค่นี้ะ พรุ่งนี้เข้าพบกันที่หอประชุมใหญ่ ศูนย์วัฒนธรรม
วุ้น	คุณครูคะ พรุ่งนี้แสดงชุดจับนาง แล้วอีกวันชาวมมาเลเซียจะมาเยี่ยมโรงเรียนเรา ใช่ไหมคะ
ครูพิมล	ใช่ค่ะ วุ้นแสดงชุดระบำตาลีก็ปัสนะคะ เดี่ยวจัดชุดไว้ด้วย
สิงห์	แล้วผมต้องไปต้อนรับหรือเปล่าครับ
ครูพิมล	ต้อนรับจ๊ะ เธอพูดภาษาอังกฤษได้
	อ้อ! วุ้น อย่าลืมซ้อมจะเข้าไว้ด้วยนะ
วุ้น	คะคุณครู หนูไปจัดชุดรำนะคะ
ครูพิมล	ค่ะ ขอบใจมาก สิงห์ไปเตรียมตัวให้พร้อมสำหรับพรุ่งนี้ วันนี้เลิกซ้อมแค่นี้
ฉากที่ 2	ห้องประชุมโรงเรียน ผู้แสดง วุ้น สิงห์ ชูชิง ซื่ออิง วันดี วิณา
บรรยาย	วุ้นและสิงห์อยู่ในชุดมาเลเซีย เดินมาต้อนรับชูชิงและซื่ออิง นักเรียนชาวมมาเลเซีย
วุ้น	Hello! How are you?
ชูชิง	Fine Thank you and you"
วุ้น	I'm fine. I'm very glad to meet you again.
ซื่ออิง	Hello Sknk. Yesterday you were a monkey
สิงห์	Yes, I was a white monkey.
วุ้น	Today. I will show thai classical dance with Malasia music.
ชูชิง	O.K. I will look forward to your performance.
	(วุ้นและสิงห์พานักเรียนมาเลเซีย ไปนั่งเก้าอี้ที่จัดไว้ต้อนรับ น้อง ป.5 2 คนเดินเข้ามาหาวุ้น)
น้อง ป.5 วันดี	พี่วุ้นเก่งจังเลยคะ วันนี้และเมื่อวาน เป็นวันที่พี่วุ้นโชว์

- วุ้น ชมพี่มากไปแล้ว พี่ไม่เก่งหรอกค่ะ แต่พี่เห็นประโยชน์ของวิชาภาฏศิลป์ วิชานี้ทำให้เราได้ความรู้ และสามารถนำออกมาใช้ให้ชาวต่างชาติได้ชื่นชม
- น้อง ป.5 วิณา เมื่อวันงานที่ศูนย์ฯ พี่วุ้นก็เป็นตัวแทนที่สุดเลย น้องอยากเป็นแบบพี่วุ้นบ้าง
- วุ้น น้องเป็นได้อยู่แล้วจะ ป.5 เรียนรำเพลงเชิดพระขวัญ ใช้ไหมหละงานเกษียณอาจารย์โสภะ และงานวันทวาราวดี น้องก็คงได้แสดงแน่
- น้อง ป.5 วันดี น้องรู้แล้วว่าการเรียนรำไทย คนตรีไทยมีประโยชน์อย่างไร
- วุ้น ประโยชน์มีหลายอย่างค่ะ ไม่ใช่เป็นคนเก่งหรือเป็นดาราอย่างเดียว แต่ทำให้เรากลับแสดงออก มีบุคลิกภาพดี เป็นสื่อให้เราได้รู้จักคนอื่นมากมาย
- น้อง ป.5 วันดี วันนี้พี่วุ้นก็โชว์อีกแล้ว และมีเพื่อนชาวมาเลเซียมาให้กำลังใจด้วย (มีเสียงเรียกวุ้นให้ไปหลังเวที เพื่อเตรียมแสดง)
- วุ้น พี่ต้องไปแล้ว ได้เวลาแสดงแล้วค่ะ
- น้อง ป.5 วิณา เราไปนั่งดูพี่วุ้นกันเถอะ

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 4 เรื่อง "ทุนที่หวัง"

<u>ชื่อเรื่อง</u>	การตั้งใจเรียนวิชานาฏศิลป์
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	"ทุนที่หวัง"
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ โดยตั้งใจเรียนนาฏศิลป์ ซึ่งเป็นการเพิ่มความรู้พิเศษที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้
<u>สื่อที่ใช้</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง "ทุนที่หวัง" 2. วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดง เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องบันทึกเสียง
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. <u>ขั้นเตรียม</u> ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ เล่าเรื่องสถานการณ์จำลองเรื่อง "มะพร้าวหัวไปขายสวน" จากนั้นนักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท 1. <u>ขั้นดำเนินกิจกรรม</u> นักเรียนแสดงบทบาทไปตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "ทุนที่หวัง" ตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้ตั้งใจดู 1. <u>ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์บทบาทที่แสดงในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 1. <u>ขั้นสรุป</u> นักเรียนช่วยกันสรุปสาระ ข้อคิดที่ได้รับจากการใช้สถานการณ์จำลอง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
<u>การประเมินผล</u>	สังเกตการแสดงของนักเรียน การตอบคำถาม การอภิปราย และสรุป

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

ครั้งที่ 4

เรื่อง “ทุนที่หวัง”

ฉากที่ 1	ห้องนาฏศิลป์ ผู้แสดง ครูนิศยา ดวงพร และมาลี
บรรยาย	ดวงพร และมาลี เป็นศิษย์เก่าโรงเรียนราชวินิต ทั้งสองกลับมาหาครูนิศยา สอนวิชานาฏศิลป์ เพื่อปรึกษาเรื่องการสอบทุน
มาลี ดวงพร	สวัสดิ์ค่ะคุณครู
ครูนิศยา	สวัสดิ์จ๊ะ วันนี้ไม่เรียนหรือถึงมาหาครู
ดวงพร	คะวันนี้ไม่มีเรียน คุณครูจำหนูได้ไหมคะ หนูจบไป 5 ปีแล้วคะ
ครูนิศยา	จำได้จ๊ะ เธอชื่อดวงพร อีกคนนุชนารถใช่ไหม
มาลี	ไม่ใช่คะ หนูชื่อมาลี
ครูนิศยา	ครูขอโทษคะ นักเรียนหลายรุ่นครูก็พลอยสับสน มาหาครูมีธุระอะไร
ดวงพร	วันนี้หนูไปฟังผลสอบทุน AFS กันมาคะ เราทั้งสองสอบผ่านข้อเขียน แต่ยังคงสอบศิลปวัฒนธรรมไทยในอาทิตย์หน้า หนูอยากให้คุณครูทบทวนทำรำให้หนูด้วยคะ
ครูนิศยา	ได้จ๊ะ ดวงพรเคยเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ใช่ไหม แล้วมาลีล่ะ
มาลี	ตอนชั้นประถม หนูลงเรียนชมรมภาษาอังกฤษคะ
ครูนิศยา	แล้วพอจะนึกเพลงที่เรียนในชั่วโมงนาฏศิลป์ได้บ้างไหมล่ะ
มาลี	ตอนเรียนหนูไม่ชอบก็เลยไม่ได้ตั้งใจเรียนคะ
ครูนิศยา	นี่แหละสิ่งที่ครูสอนจะต้องมีประโยชน์ ไม่ว่าวิชาอะไร เห็นไหมล่ะจ๊ะ เธอก็ต้องใช้วิชานาฏศิลป์ในคราวนี้
มาลี	คุณครูกรุณาเลือกเพลงง่าย ๆ ให้หนูได้ไหมคะ
ครูนิศยา	ได้จ๊ะ แต่เธอจะเรียนรู้ได้ยากกว่าดวงพร เหมือนภาษาอังกฤษ ถ้าเราไม่แม่นคำศัพท์ เราก็ไม่สามารถแปลได้ถูกต้อง เอาล่ะจ๊ะ พຽງนี้ทั้งสองคนมาหาครู หลังเลิกเรียน ครูจะทบทวนให้
ดวงพร มาลี	ขอบพระคุณคะ (แล้วทั้งสองก็ลากลับบ้าน)

ฉากที่ 2	ห้องนาฏศิลป์
บรรยาย	ครุניתยาทบทวนเพลงร่ำวงมาตรฐาน เพลงงามแสงเดือน เพลงชาวไทย และเพลงขวัญใจดอกไม้ของชาติ ดวงพรรำตามและจำได้ดี มาลีรำตามได้แต่ยังไม่ดีเท่าใดนัก ผู้แสดง ครุניתยา ดวงพร มาลี
ครุניתยา	ครูจะเปิดเพลงเชิญพระขวัญนะค่ะ ทั้งสองคนรำตามครู (ครูเปิดเทปทั้งสองคนรำตาม มาลี รำตามไม่ทัน ครูปิดเทป)
ครุניתยา	ขวัญเจ้าเอ๋ย ขวัญเจ้าอยู่เลยไปไกล มาลีเอียงซ้ายแล้วเอียงขวาค่ะ พร้อมกับเอามือที่จับออกไปด้วย
มาลี	คุณครูขา ช้า ๆ หนูตามไม่ทัน
ครุניתยา	วันนี้พอแค่นี้ พรุ่งนี้ทบทวนเชิญพระขวัญใหม่ มีเวลาอีก 6 วันใช้ไหมดวงพร
ดวงพร	ค่ะคุณครู
มาลี	หนูจะรำได้ไหมค่ะ
ครุניתยา	ใจเย็น ๆ กลับบ้านแล้วพยายามซ้อมรำด้วย ครูต้องไปสอนชุมนุมแล้ว
มาลี ดวงพร	สวัสดีค่ะ คุณครู

ฉากที่ 3	ห้องนาฏศิลป์
บรรยาย	ดวงพรและมาลีเข้ามาหาครูนิศยา ดวงพรเดินมาด้วยสีหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส ส่วนมาลีเดินมาด้วยสีหน้าเศร้าซึม ผู้แสดง ครูนิศยา ดวงพร มาลี
ดวงพร มาลี	สวัสดีค่ะคุณครู
ครูนิศยา	สวัสดีค่ะ
ดวงพร	คุณครูขา หนูได้ไปทุน AFS 1 ปีค่ะ
ครูนิศยา	ครูดีใจด้วย แล้วมาลีล่ะ
มาลี	หนูได้ไปแค่ 3 เดือนเองค่ะ หนูคงแพ้คะแนนตอนสอบศิลปวัฒนธรรม ทุนนี้ หนูหวังมาก หนูอยากไปอยู่กับครอบครัวชาวอเมริกัน ถ้าได้อยู่นาน ก็จะทำให้เก่งภาษาอังกฤษ สำเนียงดี
ครูนิศยา	ไม่เป็นไรหรอกจะ ไป 3 เดือนก็ยังได้ไปฝึกภาษาอังกฤษ คนอื่นยังสอบไม่ได้เลย
มาลี	หนูคงต้องมาหัดรำกับคุณครูทุกวันก่อนไป
ครูนิศยา	ดีแล้ว หนูจะได้มีความมั่นใจเพิ่มขึ้น
มาลี	ค่ะ ถ้าหนูตั้งใจเรียนวิชานาฏศิลป์ หนูก็คงได้ไป 1 ปีแน่เลย ทุนนี้เป็นทุนที่หนูหวังมากกว่าดวงพรเสียอีก
ครูนิศยา	อย่าเสียใจไปเลย ยังมีอีกตั้งหลายทุน คอยติดตามข่าวก็แล้วกัน ตอนนี่ครูต้องไปสอนชุมนุมแล้วนะ พรุ่งนี้พบกัน
ดวงพร มาลี	สวัสดีค่ะ คุณครู

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 5 เรื่อง "การเดินทางของป้อม"

<u>ชื่อเรื่อง</u>	การเรียนรู้วิชานาฏศิลป์ด้วยความชอบและสนใจ
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	"การเดินทางของป้อม"
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์และได้รู้ว่าการเรียนนาฏศิลป์สามารถสร้างให้ผู้เรียนเกิดความอดทนเพื่อให้ได้มาซึ่งความภูมิใจและมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องราวของนาฏศิลป์ไทยต่อไป
<u>สื่อที่ใช้</u>	<ol style="list-style-type: none"> เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง "การเดินทางของป้อม" วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดง เช่น โຕ้ะ เก้าอี้ เครื่องบันทึกเสียง
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<ol style="list-style-type: none"> ขั้นเตรียม <p>ผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ เล่าเรื่องสถานการณ์จำลองเรื่อง "การเดินทางของป้อม" จากนั้นนักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท</p> <ol style="list-style-type: none"> ขั้นดำเนินการกิจกรรม <p>นักเรียนแสดงบทบาทไปตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "การเดินทางของป้อม" ตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้ตั้งใจดู</p> <ol style="list-style-type: none"> ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย <p>ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์บทบาทที่แสดงในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมและแลกเปลี่ยนประสบการณ์</p> <ol style="list-style-type: none"> ขั้นสรุป <p>นักเรียนช่วยกันสรุปสาระ ข้อคิดที่ได้รับจากการใช้สถานการณ์จำลอง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม</p> <p><u>การประเมินผล</u></p> <p>สังเกตการแสดงของนักเรียน การตอบคำถาม การอภิปราย และสรุป</p>

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง
ครั้งที่ 5
เรื่อง "การเดินทางของป้อม"

ฉากที่ 1	ห้องนาฏศิลป์
บรรยาย	ป๊อกพาน้องสาวที่ชื่อป้อม มาหัดเรียนรำกับคุณครูของป๊อก คุณครูกำลังจัดทำทางของป้อมให้สวย ป้อมทำท่าทางเมื่อย ผู้แสดง ครูอรนุช ป้อม ป๊อก
ป๊อก	ป้อมจำ ตั้งใจรำหน่อย อีกหนึ่งเที่ยวเท่านั้น
ป้อม	ค่ะพี่ (เพลงจบครูเดินไปปิดเทป)
ครูอรนุช	นั่งพักได้จ้ะ ให้เวลา 10 นาที
ป้อม	แค่ 10 นาทีเอง เมื่อยจะตายอยู่แล้ว
ป๊อก	บ่นเบา ๆ จ้ะ เดี่ยวคุณครูได้บินหรรอก
ครูอรนุช	ไม่เป็นไรหรรอกจ้ะ ป้อมเข้ามาใกล้ครูนี้ ที่เราต้องรำเพลงช้า-เพลงเร็ว และแม่บททุกครั้งก่อนเรียนรำเพลงอื่น ๆ ทราบไหมว่าเพราะอะไร
ป้อม	ทราบค่ะ เพราะเพลงพวกนี้เป็นพื้นฐานเบื้องต้น ถ้ารำเพลงเหล่านี้ได้สวยและจำทำได้แม่น เราก็จะรำเพลงอื่นได้ง่ายขึ้น
ครูอรนุช	ไม่ใช่ง่ายอย่างเดี๋ยวนะ แต่จะมีลีลาที่อ่อนช้อย สวยงามด้วย
ป้อม	ก็หนูเมื่อยนี่ค่ะ แล้วพี่ป๊อกเขาก็รำมาก่อนหนู ฮือ ฮือ เมื่อย (ทำท่าร้องไห้) ทำรำก็ยากด้วยค่ะ แต่หนูก็อยากรำสวย
ป๊อก	โธ่! ป้อมเอ๊ย เธอยังไม่โคขจิ้มแฉว กค ไหล่นะ
ครูอรนุช	ไม่เป็นไรจ้ะ วันนี้ให้พักครึ่งชั่วโมง แต่พรุ่งนี้ไม่มีพัก
ป้อม	ถ้าอย่างนั้นหนูไม่เอาค่ะ พักแค่ 10 นาทีก็ได้
ป๊อก	ดีมากจ้ะ พี่ก็เป็นแบบนี้มาก่อนเรอนั้นแหละ เราต้องอดทน
ป้อม	ค่ะ หนูจะอดทน จะได้รำได้สวยเหมือนพี่
ครูอรนุช	ตอนนี้ครูจะเปิดเทปเพลงแม่บทเล็กนะ เตรียมตัวรำ (คุณครูเปิดเทปเพลงแม่บทเล็ก เด็กทั้งสองตั้งท่ารำ)

- ฉากที่ 2 สถานทูตฝรั่งเศส
- บรรยาย ป้อมและปูกเดินทางมาประเทศฝรั่งเศส แม่ของป้อมทำงานเป็นแม่ครัวที่สถานทูต
ในวันนี้มีงานสงกรานต์ มีชาวไทยและชาวฝรั่งเศสมาร่วมงานมากมาย ผู้แสดง
ท่านทูต แม่ปริก ป้อม
- ท่านทูต : แม่ปริก ลูกเธอเก่งจริง ๆ นะ ร่าก็สวย บุคลิกก็ดี
- แม่ปริก : ดิฉันนะเป็นแม่ครัว แต่ลูก ๆ ซิคะ เขาเรียนหนังสือเก่ง แล้วเรียนรำไทยตั้งแต่
เล็ก ๆ คนโตเรียนนาฏศิลป์ไทยที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร ป้อมเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่เลยคะ หนูป้อมชอบรำมาก เขาเห็นพี่สาวสวยสง่า ได้ออก
แสดงในงานสำคัญบ่อย ๆ แล้วหนูปูกก็เคยไปรำเผยแพร่ที่อเมริกาและญี่ปุ่นมา
แล้วนะคะ
- ท่านทูต : เก่งจริง ๆ แต่นั่นชอบเข้าป้อมนะ อยู่แค่ ป.6 แต่รำได้ไม่แพ้พี่สาวเลย แล้วฉัน
เห็นนั่งปักผ้าสไบอยู่
- แม่ปริก : เขาจะรำชุดเชิดพระขวัญ แล้วผ้าสไบเขาไม่สวย เขาจะให้มันดูวาววาว
นะคะ
- ท่านทูต : ดีมาก เอ้า หนูป้อมมาพอดี (หนูป้อมเดินเข้ามา) วันนี้มีรำที่ชุดจะหนูป้อม
ป้อม สามชุดคะท่าน มีชุดกฤดาภินิหาร ฟ้อนเล็บ และซัดชาติรี
- ท่านทูต วันนี้จะมีชุดจากประเทศต่าง ๆ มารวมด้วย ร่าให้สวย ๆ นะ ฉันไปทำงานก่อนละ
- ป้อม : คะท่าน แม่ ป้อมไปเตรียมตัวนะ
- แม่ปริก : แม่ก็จะไปดูอาหารเหมือนกัน
(ทั้งหมดแยกย้ายกันไปทำงาน)

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 6 เรื่อง "นาฏศิลป์ไทยกับนาฏศิลป์สากล"

<u>ชื่อเรื่อง</u>	การเรียนรู้วิชานาฏศิลป์ด้วยความรู้สึกชอบ สนใจ
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	"นาฏศิลป์ไทยกับนาฏศิลป์สากล"
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์และได้รับรู้ว่าวิชานาฏศิลป์เป็นวิชาที่สนุกสนาน น่าสนใจ
<u>สื่อที่ใช้</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง "นาฏศิลป์ไทยกับนาฏศิลป์สากล" 2. วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดง เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องบันทึกเสียง
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นเตรียม <p>ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้เล่าเรื่องสถานการณ์จำลองเรื่อง "นาฏศิลป์ไทยกับนาฏศิลป์สากล" จากนั้นนักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท</p> 1. ขั้นดำเนินการกิจกรรม <p>นักเรียนแสดงบทบาทไปตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "นาฏศิลป์ไทยกับนาฏศิลป์สากล" ตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้ตั้งใจดู</p> 1. ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย <p>ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์บทบาทที่แสดงในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมและแลกเปลี่ยนประสบการณ์</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนช่วยกันสรุปสาระ ข้อคิดที่ได้รับจากการใช้สถานการณ์จำลองแล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
<u>การประเมินผล</u>	สังเกตการแสดงของนักเรียน การตอบคำถาม การอภิปราย และสรุป

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

ครั้งที่ 6

เรื่อง “นาฏศิลป์ไทยกับนาฏศิลป์สากล”

ฉากที่ 1	หน้าหอประชุมเล็ก
บรรยาย	ขณะที่คุณแม่ นอย และหมูเดินผ่านหอประชุมเล็ก เห็นนักเรียนกำลังเรียนรำไทยกันอยู่ ผู้แสดง คุณแม่ นอย หมู
นอย	คุณแม่ขา ลูกอยากเรียนรำไทยค่ะ ดุซึ่ค่ะ มือเขาอ่อนจังเลย เสี่ยงระนาดก็เพราะจัง
คุณแม่	ลูกแต่งชุดบัลเล่ย์อยู่นะ พรุ่งนี้ค่อยมาใหม่ก็ได้
นอย	หนูสอบถามมาแล้ว เขาเรียนรำกันเฉพาะวันเสาร์ ดุซึ่ค่ะ เขาทุ่ม โจ้กระเบนสีแดงสวยดีจัง เหมือนคุณพลอยในสี่แผ่นดินเลยคะ
หมู	คุณแม่ขา มีเรียนดนตรีไทยด้วยคะ
คุณแม่	นอย ลูกลงเรียนบัลเล่ย์ไว้แล้วนะจ๊ะ สำหรับหมู แม่ได้จ่ายเงินค่าเรียนเปียโนไปแล้ว
หมู	โธ่! คุณแม่ ก็เรียนทั้งสองอย่างก็ได้นี่คะ วันเสาร์พี่นอยเรียนนาฏศิลป์ หนูเรียนดนตรีไทย วันอาทิตย์เราก็ไปเรียนบัลเล่ย์และเปียโน
คุณแม่	ก็ได้คะ ถ้าลูกชอบและสนใจจริง แม่ก็จะถามครูให้ ไปเราเข้า ไปข้างในกัน
ฉากที่ 2	ข้างในหอประชุมเล็ก
บรรยาย	ขณะที่ครูกำลังปล่อยนักเรียนให้ไปพัก คุณแม่ นอย และหมู เดินเข้ามาหาคุณครู ผู้แสดง คุณแม่ นอย หมู ครูฉันทนา นักเรียน
คุณแม่	สวัสดิ์คะคุณครู ดิฉันพาลูกมาสมัครเรียนคะ เขาชอบรำไทยคะ
ครูฉันทนา	ตอนนี้เราปิดรับสมัครไปแล้ว
คุณแม่	คุณครูรับพิเศษได้ไหมคะ เด็กชอบและสนใจเรียนนาฏศิลป์ไทยมากคะ ทั้งที่วันนี้เขามาแสดงบัลเล่ย์ที่หอประชุมใหญ่ ตรงนี้เอง
ครูฉันทนา	ถ้าชอบรำไทยจริง ครูขอทดสอบก่อน หนูรำอะไรได้บ้างคะ
นอย	หนูรำเพลงอวยพรได้คะ
ครูฉันทนา	ถ้าเช่นนั้นรำให้ครูดูเลย ร้องเองด้วยนะ
นอย	ได้คะคุณครู
	(นอยรำพร้อมกับร้องไปด้วย)

	ขออวยพรอ่อนหวาน	ประสานศัพท์
	ร้องรับบรรเลง	เพลงผสม
	ทั้งร้ายร้ายงามตา	นำชม
ครูฉันทนา หมู	พอแล้วจ๊ะ เธอรำใช้ได้ ไปสมัครที่ห้องสมาคม เสาร์หน้ามาเรียน ได้เลย	
ครูเนทนา	คุณครูคะ แล้วระนาดสมัครที่ไหนคะ	
คุณแม่	หนูต้อง ไปอีกห้องคะ	
นอย	ขอบพระคุณคุณครูมากคะ สวัสดิ์คะ	
	สวัสดิ์คะ คุณครู	
	(คุณแม่ นอย และ หมู เดินไปที่ห้องสมาคม)	
ฉากที่ 3 บรรยาย	ห้องนาฏศิลป์ ผู้แสดง ครูฉันทนา ครูสมหมาย นู๋ โอ	
	หลังจากที่นอยได้เรียนประมาณ 6 เดือน ที่ศูนย์วัฒนธรรมในห้องนาฏศิลป์ มีการคัดเลือกนักเรียนไปเป็นตัวแทนฟ้าในงานเปิดเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 13	
นอย นู๋ โอ	สวัสดิ์คะคุณครู	
ครูสมหมาย	สวัสดิ์จ๊ะ ครูเปิดเทปเพลงเลขนะ (นักเรียนทั้งสามรำเพลงแม่บทเล็ก ลักครู่คุณครูปิดเทป)	
ครูฉันทนา	นอย เธอเรียนบัลเล่ย์ด้วยใช่ไหม	
นอย	แต่ตอนนี้หนูหยุดพักคะ เพราะว่าหนูชอบรำไทยและวันอาทิตย์หนูฝึกดนตรีไทย	
ครูสมหมาย	ทำไมจึงชอบรำไทยทั้ง ๆ ที่เรียนบัลเล่ย์มาก่อน	
นอย	บัลเล่ย์หนูก็ชอบคะ แต่ชอบรำไทยมากกว่า รำไทยน่าสนใจ ท่าทางอ่อนช้อย สวยงาม เครื่องแต่งกายก็สวยเป็นเลิศ	
ครูฉันทนา	เธอเรียนบัลเล่ย์มาหลายปี ได้ไปแสดงที่ไหนบ้าง	
นอย	มีงานโรงเรียนคะ คุณยายบอกว่าฝรั่งเห็นสวยกว่าหนู และหนูรำไทยสวยกว่าฝรั่ง	
ครูสมหมาย	คุณยายเขื่อนนี่ตลกจริงนะ ไปได้แล้วรำดีทั้งสามคน เสาร์หน้ามาดูป้ายประกาศ หน้าห้องนะคะ	
นอย นู๋ โอ	สวัสดิ์คะคุณครู	
ครูสมหมาย	ขาดอีกหนึ่งคน คิฉันทนอยนะคะ	
ครูฉันทนา	คิฉันทน์ก็เห็นด้วย นอยมีความชอบและสนใจนาฏศิลป์ไทย หมั่นฝึกรำจึงทำให้รำ ไทยได้สวยเหมือนกับที่เรียกว่าเข้าสายเลือดนะคะ	
ครูสมหมาย	ไปกันเถอะคะ เอาคะแนนไปส่ง (ครูสมหมายและครูฉันทนาเดินไปพร้อมกัน)	

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 7 เรื่อง "เขาวชนาคีเด่น"

<u>ชื่อเรื่อง</u>	การเรียนวิชานาฏศิลป์สามารถทำให้เกิดความภูมิใจ
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	"เขาวชนาคีเด่น"
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ว่าสามารถสร้างความรู้สึที่ดีได้แก่ ความรู้สึภูมิใจในตนเองและบุคคลข้างเคียง
<u>สื่อที่ใช้</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง "เขาวชนาคีเด่น" 2. วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดง เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องบันทึกเสียง
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. <u>ขั้นเตรียม</u> ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ เล่าเรื่องสถานการณ์จำลองเรื่อง "เขาวชนาคีเด่น" จากนั้นนักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท 2. <u>ขั้นดำเนินกิจกรรม</u> นักเรียนแสดงบทบาทไปตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "เขาวชนาคีเด่น" ตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้ตั้งใจดู 3. <u>ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์บทบาทที่แสดงในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 4. <u>ขั้นสรุป</u> นักเรียนช่วยกันสรุปสาระ ข้อคิดที่ได้รับจากการใช้สถานการณ์จำลองแล้ว
<u>ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม</u>	
<u>การประเมินผล</u>	สังเกตการแสดงของนักเรียน การตอบคำถาม การอภิปราย และสรุป

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

ครั้งที่ 7

เรื่อง “เยาวชนดีเด่น”

ฉากที่ 1	ห้องประชุม โรงเรียน
บรรยาย	ในวันนี้ได้มีการประชุมถึงเรื่องที่จะคัดเลือกนักเรียนดีเด่นอีกครั้ง เพื่อรับรางวัลที่ศาลากลางจังหวัด ผู้แสดง ครูใหญ่ ครูสมศรี ครูประจำชั้น ผู้ใหญ่บ้าน
ครูใหญ่	ดิฉันคิดว่าควรเป็นปานนะคะ ปานมีความสามารถทั้งด้านการเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นคนตรีไทย นาฏศิลป์ไทย
ครูประจำชั้น	แต่ผมว่าควรเป็นตัน เพราะตันเป็นลูก ส.ส.เฉลิม
ผู้ใหญ่บ้าน	ครับ (ยกมือ) ผมก็ว่าอย่างนั้นแหละ พ่อเขาทำความเจริญให้อำเภอเรา
ครูสมศรี	ดิฉันไม่ยอมคะ ไม่เกี่ยวกับพ่อนะคะ ปานเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี มีความขยันหมั่นเพียร มีจริยธรรมแสดงออกต่อสาธารณชน ได้อย่างเหมาะสม
ผู้ใหญ่บ้าน	ครับ (ยกมือ) ผมก็ว่าอย่างนั้นแหละ ปานเป็นเด็กดี
ครูประจำชั้น	แต่ผมว่าถ้าเราไม่ให้ตัน เราจะไม่ได้งบประมาณในการพัฒนาโรงเรียน
ผู้ใหญ่บ้าน	ครับ (ยกมือ) ผมก็ว่าอย่างนั้นแหละครับ เออ! เอ้อ (ทุกคนหันมามอง)
ครูใหญ่	พวกคุณเป็นอะไรไป ผู้ใหญ่บ้านคุณออกความเห็นโดยไม่ต้องว่าตามใครได้ไหม นี่เป็นเรื่องความสามารถของเด็ก ไม่ใช่เรื่องงบประมาณแผ่นดิน
ผู้ใหญ่บ้าน	ผมก็ว่า เออ... ได้ครับ ผมเห็นว่าควรเป็นปานครับ
ครูใหญ่	ถ้าเป็นอย่างนั้น ที่ประชุมเห็นชอบนะคะ (ทุกคนยกมือ) ดิฉันจะส่งชื่อปานเข้ารับโล่ห์เดือนหน้านะคะ (ทุกคนลุกออกจากห้องประชุม ครูประจำชั้น หน้าอเพราะไม่พอใจ)

ฉากที่ 2	สนามหน้า โรงเรียนประจำอำเภอ
บรรยาย	วันนี้มีงานเลี้ยงส่ง นักเรียนแลกเปลี่ยนชาวออสเตรเลีย จัดเป็นงานเลี้ยงเล็ก ๆ มีชาวบ้านมาร่วมงานประมาณ 20 คน ผู้แสดง ปาน ทอม ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ครูสมศรี ครูประจำชั้น
ปาน	สวัสดีครับ เพื่อน ๆ พี่ ๆ คุณลุง คุณป้า คุณน้า คุณอา วันนี้คุณครูใหญ่ให้ผมทำหน้าที่โฆษกแทน ผมขอกราบขอบพระคุณท่านมากที่ให้โอกาสผม ในช่วงนี้ผมขอเชิญเพื่อนชาวออสเตรเลียของเรา ขอเชิญทอมขึ้นมาพูดความในใจบนเวทีครับ

- ทอม สวัสดิ์ศรีครับ ผมรักและดีใจมาก ทุกคนให้ความรักแก่ผมตลอดเวลา 1 ปี ที่ผมอยู่ที่
 นี้ผมสนุกมาก ผมได้เรียนรู้ภาษาไทย วัฒนธรรมไทย โดยเฉพาะครอบครัวของ
 ป่าน ทำให้ผมรู้จักคนไทยมากขึ้น
 (ข้างล่างเวที กำนันและผู้ใหญ่บ้านยืนคุยกัน)
- ผู้ใหญ่บ้าน กำนันจำได้หรือเปล่าเมื่อปีที่แล้วหม่อมชวาคานาตามาพักบ้าน ส.ส.เฉลิม ลูก ส.ส.
 เฉลิมพาไปแต่ซื้อปิ้ง เทียวเรค เทียวผับ
- กำนัน จำได้ครับ วันนี้ป่านเขาทำหน้าที่โฆษก ได้ดีอีกด้วย
- ผู้ใหญ่บ้าน (สะกิดกำนันให้ดูบนเวที) ดูบนเวทีซิครับ มีการบรรเลงดนตรีไทยด้วย ป่านเล่น
 ซอด้วย ทอมเล่นขิม น้องปอเล่นจะเข้
- กำนัน ไทรสอนฝรั่งละครูใหญ่
- ผู้ใหญ่บ้าน ก็ป่านละซิ ป่านเขาได้รางวัลชนะเลิศสรทอง จากสมเด็จพระเทพฯ เชี่ยวนะ
 (เมื่อการบรรเลงเพลงไทยจบลง ป่านได้เชิญทุกคนขึ้นมารำวง)
- ป่าน (เดินมาหาครูสมศรี) คุณครูครับ เชิญรำวง
- ครูสมศรี ได้จ๊ะ (แล้วเดินขึ้นไปบนเวที)
- กำนัน ป่านนี้รำสวย พอ ๆ กับครูสมศรีเลยนะ
- ผู้ใหญ่บ้าน ก็เค้าลูกศิษย์ครูสมศรีนี่
 (ครูใหญ่เดินมาหากำนันและผู้ใหญ่บ้าน)
- ครูใหญ่ เดี่ยวชุดสุดท้ายเป็นการรำ ไปกลาง มีป่าน ทอม และสาว ๆ ในหมู่บ้านมาแสดง
- กำนัน เออ เด็กคนนี่เก่งจริง ๆ ครูนาฏศิลป์สอนให้หรือครับ
- ครูใหญ่ ทราบว่า ป่านจำมาจากครั้งที่ได้ไปญี่ปุ่น
 (ครูประจำชั้นเดินเข้ามาหาครูใหญ่)
- ครูประจำชั้น ผมเห็นด้วยกับครูใหญ่แล้วครับ ป่านเป็นเด็กที่มีความรู้สึกที่ดีในวิชานาฏศิลป์
 ทำให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสามารถสมควรแล้วที่จะได้รับรางวัล
 เขาวชนดีเด่น
 (ครูสมศรีเดินลงมาจากเวที)
- ครูสมศรี ละ ถ้ามีความรู้สึกที่ดีต่อวิชานาฏศิลป์ ก็จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นและนำความ
 สามารถออกมาให้เป็นประโยชน์และเกิดความภูมิใจต่อตนเองและคนใกล้ชิด
- ผู้ใหญ่บ้าน พวกเราไปดูเด็ก เขารำกันทางโน้นดีกว่า จะได้เห็นชัด ๆ กว่านี้ เด็ก ๆ เขาจะได้
 ภูมิใจว่ามีผู้หลักผู้ใหญ่มาคอยดูแลเป็นกำลังใจให้พวกเขาสานฝัน เพื่อการเป็น
 เขาวชนดีเด่นกันต่อไปนะครับ
 (ทั้งหมดเดินไปข้างเวทีแล้วปรบมือข้าง เดินรำไปข้าง)

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 8 เรื่อง "รับงาน"

<u>ชื่อเรื่อง</u>	การเรียนนาฏศิลป์ โดยตั้งใจเรียน
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	"รับงาน"
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้ให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชานาฏศิลป์ โดยตั้งใจเรียน สนใจ และชมภาพที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์
<u>สื่อที่ใช้</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง "รับงาน" 2. วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดง เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องบันทึกเสียง
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. <u>ขั้นเตรียม</u> ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ เล่าเรื่องสถานการณ์จำลองเรื่อง "รับงาน" จากนั้นนักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท 1. <u>ขั้นดำเนินกิจกรรม</u> นักเรียนแสดงบทบาทไปตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "รับงาน" ตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้ตั้งใจดู 1. <u>ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์บทบาทที่แสดง ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 1. <u>ขั้นสรุป</u> นักเรียนช่วยกันสรุปสาระ ข้อคิดที่ได้รับจากการใช้สถานการณ์จำลอง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
<u>การประเมินผล</u>	สังเกตการแสดงของนักเรียน การตอบคำถาม การอภิปราย และสรุป

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

ครั้งที่ 8

เรื่อง "รับงาน"

ฉากที่ 1	ห้องนิทรรศการ
บรรยาย	ควีนอลิซาเบธ เสด็จทอดพระเนตรนิทรรศการหลังจากทอดพระเนตรการแสดง คณะผู้แสดงมี ครูปรีชา วรรณ อินทิตรา ยืนส่งเสด็จ
วรรณ	อินทิตรา เธอเห็นควีนอลิซาเบธ ยิ้มหรือเปล่า
อินทิตรา	เห็นซิจะ ท่านทรงพระสิริโฉมมาก ฉันข้องใจไม่กระพริบเลยทีเดียว
ครูปรีชา	ท่านจะเสด็จพระราชดำเนินกลับแล้ว
วรรณ	ท่านทรงทักทายยิ้มแย้มกับทุกคนเลยนะ (คณะผู้แสดงถวายน้มน้ำ)
อินทิตรา	คุณครูคะ ท่านทรงพระสิริโฉมสมกับคำว่า ผู้คืออังกฤษจริง ๆ เลยนะคะ
วรรณ	หนูเคยได้ยินคุณครูเล่าเรื่องที่คุณครูเคยรับเสด็จท่าน เมื่อปีไหนคะ ท่านทรง งามแบบนี้ไหม
ครูปรีชา	ปี พ.ศ.2515 ค่ะ ท่านทรงงามแบบนี้ละค่ะ พวกที่ ได้รับคัดเลือกเป็นพวกที่ตั้งใจ เรียน ตั้งใจฝึกซ้อม เข้าเรียนตรงตามเวลา
อินทิตรา	เหมือนกลุ่มหนูใช่ไหมคะ
ครูปรีชา	ใช่แล้วจะ ไปเรารีบกลับไปเปลี่ยนเครื่องแต่งตัวกันเถอะ
ฉากที่ 2	ห้องนาฏศิลป์
บรรยาย	ขณะที่นักเรียนกำลังเรียนนาฏศิลป์ ผู้แสดง ครูปรีชา วรรณ อินทิตรา วริษา และ อารยา
ครูปรีชา	(เปิดเทปเพลงรำโคม) ครูให้นั่งพัก 10 นาทีค่ะ
วริษา	อินทิตรา เราอยากมีโอกาสแบบเธอบ้าง เราเห็นรูปเธอในหนังสือพิมพ์ด้วยละ
อินทิตรา	กลุ่มเธอก็ตั้งใจเรียนอยู่แล้ว เดี่ยวคุณครูคงจะเลือกกลุ่มที่ตั้งใจ ไปแสดงในงาน เอเชียนเกมส์
อารยา	กลุ่มสมปองก็รำสวย กลุ่มเราจะไฉ่หรือ
อินทิตรา	แต่กลุ่มสมปองเข้าเรียนช้า เห็นไหมวันนี้รำไป 2 เที้ยวแล้วยังไม่มาเลย

- วรรณมา อย่างน้อยใจเลย เต็มเราตั้งใจว่า คุณครูต้องเลือกแน่นอนอน ตั้งใจในห้องก็ได้ A อยู่แล้ว เเทมที่แล้วพวกเรอก็ได้ A ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้รับเสด็จ
- อินทริธา วริษาเธอใจเย็น ๆ น้า เธอเรียกเพื่อน ๆ ในกลุ่มมาซ้อมรำชี้ ให้รำให้พร้อม ๆ กัน
- วริษา จ๊ะ เธอมาช่วยเราด้วยนะ
- ฉากที่ 3 ห้องนาฏศิลป์
- บรรดา นักเรียนนั่งรอเรียนนาฏศิลป์ ผู้แสดงมีครูปรีชา สมปอง วริษา อารยา อินทริธา (อินทริธาบอกนักเรียนกราบทั้งหมดกราบลง)
- ครูปรีชา สวัสดีจ๊ะ ครูตัดสินใจให้กลุ่ม 3 ของวริษาเป็นตัวแทนรำชุดระบำนางฟ้าในงาน เอเชียนเกมส์ กลุ่มอินทริธารำในงานประจำปีของโรงเรียน ส่วนกลุ่มของสมปอง รำไม่ดี และมักจะเข้าเรียนช้า อ่อนฝึกหัด
- สมปอง (ขมมือ) หนูขอโทษค่ะ หนูจะตั้งใจฝึก ครั้งหน้าขอเป็นกลุ่มหนูนะค่ะ
- ครูปรีชา ได้จ๊ะ การรำไม่ได้ยากเลย อาศัยความพร้อมเพรียง ความตั้งใจก็จะทำได้
- วริษา คุณครูคะ หนูและเพื่อนในกลุ่มมีรูปภาพรำโคมของเวียงตนามและระบำนางฟ้า ของไทยมาด้วยค่ะ
- ครูปรีชา ไปได้มาจากไหนละจ๊ะ
- อารยา (ยกภาพขึ้นโชว์) ได้มาจากหอสมุดค่ะ ที่คุณครูวิชาประวัติศาสตร์ให้ค้นคว้าเรื่อง สมัยสุโขทัยนะค่ะ เราเลยไปหาภาพระบำต่าง ๆ หนูนะค่ะ
- ครูปรีชา ดีมากจ๊ะ เห็นไหมนักเรียนที่สนใจเรื่องราวของนาฏศิลป์จะได้รู้จักประวัติที่มา รู้จักเครื่องแต่งกาย เห็นความแตกต่างของระบำต่าง ๆ กลุ่มอินทริธา และกลุ่ม สมปองไปหาภาพระบำชาวเขาและระบำนางกอยมานะ
- สมปอง ได้ค่ะคุณครู งานประจำปีหน้าเป็นกลุ่มหนูนะค่ะ หนูจะตั้งใจเรียนและฝึกซ้อม มาก ๆ ค่ะ
- ครูปรีชา ได้จ๊ะ วริษา แล้วครูจะนัดซ้อมระบำนางฟ้าในอาทิตย์หน้า วันนี้เราเรียนระบำ นางกอยกันก่อน (ครูเปิดเทปเพลงระบำนางกอย)

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 9 เรื่อง "หลุยส์ แรปเตอร์ กับหนุมาน ชาญสมร"

<u>ชื่อเรื่อง</u>	การปฏิบัติตนด้วยความสนใจในเรื่องของนาฏศิลป์ไทย
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	"หลุยส์ แรปเตอร์กับหนุมาน ชาญสมร"
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชานาฏศิลป์ โดยสนใจและอยากชมเรื่องราวของนาฏศิลป์ไทย
<u>สื่อที่ใช้</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง "หลุยส์ แรปเตอร์ กับหนุมาน ชาญสมร" 2. วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดง เช่น โຕ้ะ แก้วอี้ เครื่องบันทึกเสียง
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. <u>ขั้นเตรียม</u> ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ เรื่องสถานการณ์จำลองเรื่อง "หลุยส์ แรปเตอร์ กับหนุมาน ชาญสมร" จากนั้นนักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท 1. <u>ขั้นดำเนินกิจกรรม</u> นักเรียนแสดงบทบาทไปตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "หลุยส์ แรปเตอร์ กับหนุมาน ชาญสมร" ตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้ตั้งใจ 1. <u>ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์บทบาทที่แสดงในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 1. <u>ขั้นสรุป</u> นักเรียนช่วยกันสรุปสาระ ข้อคิดที่ได้รับจากการใช้สถานการณ์จำลอง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
<u>การประเมินผล</u>	สังเกตการแสดงของนักเรียน การตอบคำถาม การอภิปราย และสรุป

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง
ครั้งที่ 9
เรื่อง "หลุยส์ แรปเตอร์ กับหนุมาน ชาลุมสมร"

ฉากที่ 1	ห้องประชุม สบข.
บรรยาย	ครอบครัวชูพินและครอบครัวรัตนมารับเยาวชนญี่ปุ่นที่เดินทางมาแลกเปลี่ยน การศึกษาและศิลปวัฒนธรรมไทย ณ สำนักงานเยาวชนแห่งชาติ (สบข.) ผู้แสดง คุณแม่ชูพิน คุณแม่รัตนา อากิโมโต้ ยูมิ
คุณแม่ชูพิน	นั่นไงใช่ อากิโมโต้ ไหม ลูก เหมือนในรูปถ่ายเลย
ชูพิน	ใช่ค่ะคุณแม่ เราเดินไปหาเขากันเถอะ (อากิโมโต้เดินเข้ามาหาชูพิน)
ชูพิน	สวัสดีค่ะ อากิโมโต้ ฉันชื่อชูพิน และนี่คุณแม่ของฉัน
อากิโมโต้	สวัสดีค่ะ ดิฉันอากิโมโต้ ยินดีที่ได้รู้จัก และนี่ยูมิเพื่อนฉัน เขากำลังรอครอบครัว คุณรัตนา
คุณแม่ชูพิน	นั่นไงค่ะ รัตนา กับคุณแม่ของเธอ (รัตนา กับคุณแม่เดินมาหาชูพิน)
ยูมิ	สวัสดีค่ะ ดิฉันยูมิ
รัตนา	ฮัลโหล ยูมิ I'm Rattana and my mother.
ชูพิน	รัตนา ทำไมเธอไม่พูดภาษาไทยล่ะ ทั้งสองคนพูดภาษาไทยได้ เขาเรียน ภาษาไทยอยู่ชั้น ป.5 แล้วนะ
รัตนา	โอเค ไทยก็ไทย ฟรังก์นี่เธอมีโปรแกรมอะไรจะชูพิน
ชูพิน	ฟรังก์นี่ฉันจะพาอากิโมโต้ไปชมวัดพระแก้ว และบ่ายชมโขมเรื่อง "หนุมาน ชาลุมสมร" ที่โรงละครแห่งชาติ
รัตนา	ตาย ดาย! น่าเบื่อ ฉันจะพาไปช้อปปิ้งที่เซ็นทรัล และทานอาหารเย็นที่นั่นเลย แล้วอีกวันละจ๊ะ จะพาไปไหน
ชูพิน	ตอนเย็นพาไปชมละครเรื่อง "พระอภัยมณี" ที่สังคีตศาลา
รัตนา	โธ่! เซบจิง ส่วนฉันจะพาไปชมคอนเสิร์ต หลุยส์ แรปเตอร์ เธอพาไปดูอะไร ซ้ายดี ขาดน่าเบื่อ
ชูพิน	โขมนั้นรีซ่า น่าสนุกออก
รัตนา	สู้หลุยส์ของฉันทันนั้นไม่ได้ ดิฉันมันดี
คุณแม่รัตนา	ลูกจ๋า แม่เห็นด้วยกับชูพินนะ เราควรสนใจของไทย ๆ ดีกว่าฝรั่งจ๋าจะลูก

- รัตนา ก็หนูชอบมันทันสมัยดีค่ะ
- คุณแม่รัตนา ไม่เกี่ยวกับหรอกจ๊ะ ยูฟิโนชิ พูดภาษาอังกฤษได้คล่อง เล่นอินเทอร์เน็ตก็ได้ คุณพ่อเขาก็เป็นค็อกเตอร์ ตรงไหนที่ไม่ทันสมัย
- รัตนา ไม่เอาแล้ว ไม่พูดแล้ว กลับบ้านกันเถอะค่ะ
(ทั้งหมดลากันแล้วแยกย้ายกันกลับบ้าน)
- ฉากที่ 2
บรรยาย โรงละครแห่งชาติ
หนุมานเดินอยู่บนเวทีกำลังไล่จับนางเบญจกาย แล้วหายลับไป ผู้แสดง ยูฟิโน อากิโมโด้ หนุมาน นางเบญจกาย
(การแสดงจบทั้งสองเดินออกมาจากโรงละคร)
- ยูฟิโน อากิโมโด้ ชอบไหมจ๊ะ
- อากิโมโด้ ชอบมากจ๊ะ หนุมานเก่งจัง หาวเป็นดาวเป็นเดือนได้ แล้วยังมีเมียหลายคนอีก
- ยูฟิโน เก่งกว่าไอ้มดแดงไหมจ๊ะ
- อากิโมโด้ โธ่ นันมันของหลอกเด็ก ไม่มีศิลปะเลย วัดพระแก้วก็สวยงามมาก ลวดลายไทยสวยจริง ๆ ออยากที่จะประดิษฐ์ได้ คนไทยเก่งมาก
- ยูฟิโน ฉันดีใจที่เธอชอบรายการที่ฉันพาชม พู้งนี้เราจะชมละครเรื่อง "พระอภัยมณี" ที่สนามด้านข้างนี้ (พาเดินมาด้านขวา) เขาเรียกว่า สังคีตศาลา
- อากิโมโด้ พู้งนี้เรารีบมากันนะ ฉันอยากชมพิพิธภัณฑท์ ที่เธอชี้ให้ดูก่อนถึงโรงละคร
- ยูฟิโน ได้เลยจ๊ะ วันนี้เรารีบกลับกันเถอะ เคี้ยวจะคำ
- ฉากที่ 3
บรรยาย ห้องประชุมสำนักงานเยาวชนแห่งชาติ
วันเลี้ยงส่งคณะเยาวชนจากญี่ปุ่น มีการแสดงบนเวที ยูมิและอากิโมโด้ขึ้นคุยกัน ผู้แสดงยูมิ อากิโมโด้ รัตนา ยูฟิโน
- ยูมิ อากิโมโด้ เธอได้ไปเที่ยวไหนมาบ้างละ
- อากิโมโด้ ฉันไปวัดพระแก้ว วัดอรุณ โรงละครแห่งชาติ พิพิธภัณฑท์ สังคีตศาลา พระที่นั่งวิมานเมฆ และตลาดน้ำราชบุรี
- ยูมิ ดีจัง ฉันอยากดูของไทยไทยบ้าง
- อากิโมโด้ อ้าว แล้วเธอไปไหนมาบ้าง
- ยูมิ ศูนย์การค้า ผู้บ้านเราก็ไม่ได้ คอนเสิร์ต หลุยส์ แรปเตอร์ คนไทยแท้ ๆ กลับไม่ร้องเพลงไทย หัวก็สีแดง ไม่ใช่สีดำ ร้องเพลงฝรั่งก็ไม่ชัด
(ยูฟิโนกับรัตนาเดินมา)

- รัตนา ยูพิน ยูมิเขาไม่สนุกเลย เขาบอกกับฉันว่า เขาไม่ชอบสิ่งที่ฉันพาไปดู เขาอยากดูของไทยไทย เขาไม่ชอบซูเปอร์สตาร์ของฉัน
- ยูพิน ก็ใช้นะซี หลุยส์ แรปเตอร์ หรือจะสู้หามาน ชาญสมรได้
- รัตนา ปี่หน้าเอาใหม่ ฉันจะพาชมสิ่งที่เป็นไทยไทย
- ยูพิน ไข่แล้วจ๊ะ ของไทยสวยและแปลกกว่าชาติอื่น ๆ คิดได้อย่างนี้เสาร์หน้าไปชมนาฏศิลป์ไทยใหม่ มีเรื่องผู้ชนะสิบทิศ ที่โรงละครแห่งชาติ
- รัตนา ไปจ๊ะ แล้วชอบบอกฉันอีกทีนะ ตอนนี้นั้นจะพายุมิไปนั่งข้างหน้า เคี้ยวจะมีราอวยพร ต้องแก้ตัวเสียหน่อย
(รัตนา เดินมาทวงมือยูมิไปนั่งข้างหน้าอย่างเอาใจ)


โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 10 เรื่อง "ไม่น่าเลย"

<u>ชื่อเรื่อง</u>	การปฏิบัติตนด้วยความตั้งใจในการเรียนวิชานาฏศิลป์
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	ไม่น่าเลย
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ โดยได้รับความรู้ว่าการตั้งใจเรียน ปฏิบัติตามที่ครูบอกขณะเรียน สามารถนำความรู้ที่ได้ในชั่วโมงมาใช้ประโยชน์ได้
<u>สื่อที่ใช้</u>	1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง "ไม่น่าเลย" 2. วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดง เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องแต่งกาย ภูมิรูปลูกแสดง
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. <u>ขั้นเตรียม</u> ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ เล่าเรื่องสถานการณ์จำลองเรื่อง "ไม่น่าเลย" จากนั้นนักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท 1. <u>ขั้นดำเนินกิจกรรม</u> นักเรียนแสดงบทบาทไปตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "ไม่น่าเลย" ตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้ตั้งใจดู 1. <u>ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์บทบาทที่แสดงในขณะปฏิบัติกิจกรรมและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 1. <u>ขั้นสรุป</u> นักเรียนช่วยกันสรุปสาระและข้อคิดที่ได้รับจากการใช้สถานการณ์จำลอง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
<u>การประเมินผล</u>	สังเกตการแสดงของนักเรียน การตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

ครั้งที่ 10

เรื่อง “ไม่น่าเลย”

- ฉากที่ 1
- ห้องนาฏศิลป์ โรงเรียนราชวินิต ผู้แสดง ครูปิยะนันท์ ฉัตรแก้ว อรอนงค์
พรสุดา ดวงดาว
- บรรยาย ขณะที่ครูปิยะนันท์กำลังสอนนาฏศิลป์เรื่อง รำวงมาตรฐาน เพลงงามแสงเดือน
- ครูปิยะนันท์: นักเรียนตั้งวงมือขวา มือซ้ายจับ หักเปลี่ยนมือตามครู
- ฉัตรแก้ว: คุณครูคะ ช้า ๆ หน่อยคะหนูตามไม่ทัน
- อรอนงค์: ขาละคะ ข่าทุกจังหวะหรือเปล่าคะ
- ครูปิยะนันท์: ข่าทุกจังหวะ ดีมาก ถูกแล้ว
- บรรยาย ขณะที่ครูสอน นักเรียนหลายคนตั้งใจทำตาม นักเรียนแถวหลังคุยกัน
- พรสุดา: เมื่อยแขนจัง ไม่ชอบเลย
- ดวงดาว: นั่นนะซี ตั้งวง ตั้งเหลี่ยม อะไรก็ไม่รู้ เป้อังเลย เซ้ย เซย
-
- ฉากที่ 2
- หน้าห้องประชุม โรงเรียน มีป้ายประกาศตั้งผลการสอบ ไปแสดงในงานเทศกาล
เด็กนานาชาติที่เมืองวากายามา ประเทศญี่ปุ่นอยู่ ผู้แสดง ครูปิยะนันท์ ฉัตรแก้ว
อรอนงค์ พรสุดา ดวงดาว
- ฉัตรแก้ว: พรสุดา เธอสอบภาษาอังกฤษได้ที่ 1 เธอต้องเป็นตัวแทนนักเรียนไป
ต่างประเทศแน่เลย
- พรสุดา: แต่ฉันรำไม่ได้เลย ในห้องสอบเมื่อกี้ ฉันอายุคุณครูปิยะนันท์มาก เพลง
ที่สอบเป็นเพลงที่คุณครูสอนแล้ว
- ดวงดาว: ฉัตรแก้วภาษาอังกฤษเธอได้ที่ 2 และเธอก็รำสวย เธออาจจะได้รับการคัดเลือก
ก็ได้
- บรรยาย คุณครูเดินมาคิดประกาศ นักเรียนเดินตามไปดู
- อรอนงค์: 
- พรสุดา: ดีใจด้วย ฉัตรแก้วเธอได้รับคัดเลือกไปญี่ปุ่น
- ดวงดาว:
- ครูปิยะนันท์: ครูดีใจด้วยฉัตรแก้ว คณะกรรมการลงความเห็นว่าคุณรำได้ดี เหมาะสมเป็น
ตัวแทนนักเรียนไทย เพื่อแสดงศิลปวัฒนธรรมของชาติเรา คะแนนภาษา
อังกฤษก็ดีทีเดียว

นั้ตรแก้ว: ขอบพระคุณคุณครู หนูจะทำให้ดีที่สุด
 ครูปียะนันท์: สำหรับพรสุดา และดวงดาวต้องตั้งใจเรียนวิชานาฏศิลป์ขึ้นอีก กราวหน้าอาจ
 เป็นเชอก็ได้
 พรสุดา: ค่ะคุณครู ไม่น่าเลยหนูควรตั้งใจเรียนวิชานาฏศิลป์ เพราะเป็นวัฒนธรรมของเรา
 ครูปียะนันท์: ถูกต้องแล้วจะ วิชานาฏศิลป์ชั่วโมงต่อไป ครูจะสอนเพลงเดินกำรำเทียว
 พรสุดา: หนูจะตั้งใจเรียน จะได้ไม่ต้องพูดว่า
 ดวงดาว "ไม่น่าเลย"
 (ต่อมา พรสุดาและดวงดาวมีความตั้งใจเรียนวิชานาฏศิลป์มากขึ้น)

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 11 เรื่อง "Amazing Thailand"

<u>ชื่อเรื่อง</u>	การเรียนนาฏศิลป์โดยมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ไทย
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	"Amazing Thailand"
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	เพื่อให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชานาฏศิลป์ทั้งด้านความคิด ความรู้สึก และ แนวโน้มนำที่แสดงออก
<u>สื่อที่ใช้</u>	1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง "Amazing Thailand" 2. วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดง เช่น ไม้เท้า ไม้เครื่องบันทึกเสียง
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. <u>ขั้นเตรียม</u> ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้เล่าเรื่องสถานการณ์ จำลองเรื่อง "Amazing Thailand" จากนั้นนักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท 2. <u>ขั้นดำเนินการกิจกรรม</u> นักเรียนแสดงบทบาทไปตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "Amazing Thailand" ตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้ตั้งใจดู 3. <u>ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์บทบาทที่แสดงในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมและ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ 4. <u>ขั้นสรุป</u> นักเรียนช่วยกันสรุปสาระ ข้อคิดที่ได้รับจากการใช้สถานการณ์จำลอง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
<u>การประเมินผล</u>	สังเกตการแสดงของนักเรียน การตอบคำถาม การอภิปราย และสรุป

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

ครั้งที่ 11

เรื่อง “Amazing Thailand”

ฉากที่ 1	สนามเด็กเล่น โรงเรียนราชวินิต
บรรยาย	หลังเลิกเรียน โรงเรียนราชวินิต จัดให้มีชุมนุมต่าง ๆ ประมาณ 20 ชุมนุม ให้นักเรียนเลือกเรียนตามความถนัด วันกำลังจะพาน้องชายไปสมัครเรียน ผู้แสดง วัน นุ่น
วัน	นุ่น พี่สมัครเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย นุ่นจะเรียนอะไรพี่จะได้พาไปสมัคร
นุ่น	ผมอยากเรียนโยนครับ ผมอยากออกแสดงแบบพี่วันบ้าง
วัน	เรียนโยน เพราะอยากออกแสดงเท่านั้นเองหรือ ถ้าไม่ชอบ ไม่ตั้งใจ หรือ ไม่สนใจเรียน เดินโยนไม่ได้ดี ครูก็ไม่เลือกไปแสดง
นุ่น	ผมชอบครับ ผมเป็นคนไทย ผมอยากแสดงโยนให้ชาวต่างชาติดู (ทำท่าเดินโยน) แล้วใส่หัวโยน ไม่ต้องเห็นหน้า ไม่ต้องพูดด้วย
วัน	ถ้าชุมนุมโยนเต็ม เธอจะลงเรียนอะไร
นุ่น	ถ้าชุมนุมโยนเต็ม ผมจะลงชุมนุมศิษย์ครูสม (ทำท่าชกมวย) ผมจะเป็นนักมวย
วัน	เฮ้ย ทำไมอยากเป็นนักมวยอีกล่ะ
นุ่น	เพราะชาติอื่น ไม่มีนะสิครับ พี่วันดูหนังนายขนมต้มหรือเปล่า ใช้วิชามวยไทย สู้พม่าได้สู้กับคนแหะ แอ๊บซ่าย แอ๊บขวา เข้าซ่าย เข้าขวา (ทำท่าทางไปด้วย)
วัน	โธ้ย เดี่ยวโดยพี่ห rokok ไปกันเถอะ
ฉากที่ 2	ห้องนาฏศิลป์
บรรยาย	ในห้องนาฏศิลป์ คุณครูกำลังเลือกตัวแสดงโยน เพื่อไปร่วมงาน Amazing Thailand ที่วัดโพธิ์ ผู้แสดง ครู โชน นุ่น นุ่น ศินพ พ่อนุ่น นักเรียนประมาณ 3-4 คน
ครู โชน	นุ่นกับศินพ ยืนจิ้นซิ ใครจะเป็นหนูมานดี
นุ่น	ผมครับ ผมรู้จักหนูมาน เขาเป็นทหารเอกของพระรามครับ
ครู โชน	เก่งจริง ผู้ใดอย่างไร
นุ่น	ในชั่วโมงนาฏศิลป์ คุณครูสอนครับ แม่ชื่อสวาหะ พ่อชื่อพระพายครับ
ครู โชน	ดีมาก ครั้งนี้เราจะแสดงโยนเรื่องรามเกียรติ์ ตอนจองถนน
ศินพ	ครูครับ ตอนนี้มีหนูมานจับนางปลาด้วยใช่ไหมครับ

- ครู โขน นี่แสดงว่า พวกเขาคงตั้งใจเรียนในชั่วโมงนาฏศิลป์ แต่เธอควรไปหาเรื่องช้ออ่านกัน
วันจันทร์เราจะเริ่มฝึกซ้อม วันนี้เลิกเรียน สวัสดีค่ะนักเรียน
(ครูเดินออกไป)
- นักเรียน นักเรียนกราบ
- สินพ บูน พ่อนายมาแล้ว
- บูน ขบใจเพื่อน (บูนเดินออกไปหาพ่อ) สวัสดีครับพ่อ พ่อครับผมอยากไป
ศึกษามัณฑ์
- พ่อบูน ไปทำไมครับ
- บูน ผมอยากได้หนังสือรามเกียรติ์ครับ
- พ่อบูน ก็ลูกมีแล้วนี่ครับ พ่อเพิ่งซื้อให้
- บูน ผมอยากได้เล่มที่เป็นบทพระราชนิพนธ์ของรัชกาลที่ 2 แบบร้อยแก้วนะครับ
ผมเห็นในห้องนาฏศิลป์
- พ่อบูน ได้เลขลูก ไปเราไปซื้อกัน
- ฉากที่ 3
- บรรยาย บรรยายกาศภายในงาน Amazing Thailand ที่วัดโพธิ์ มีชาวไทยและชาวต่างชาติ
เดินชมการแสดง การแสดงมีมวยไทย ตะกร้อ ลำตัด นาฏศิลป์ และ โขน เวที
กลางแจ้งมีการแสดงนาฏศิลป์ของโรงเรียนราชวินิต บูนกำลังแสดง โขนเป็น
ตัวหนุมานไล่จับนางสุพรรณมัจฉา ผู้แสดง พ่อ แม่ บูน วุ่น
- พ่อ แม่ ลูกเราเก่งจริง ๆ นะ เป็นตัวหนุมานท่าทางเข้าสู้เสียจริง
- แม่ ก็อ่านรามเกียรติ์ไปก็ครั้งละ ฐูไปหมดว่าหนุมานมีเมียกี่คน
- พ่อ จบพอดี ไปถ่ายรูปรกับลูกกันเถอะ
- แม่ เดี๋ยวก่อน ให้ชาวต่างชาติถ่ายรูปกับหนุมานก่อน คุณายบูนซึ้งทำเหมือนถึง
จริง ๆ
- พ่อ ลูกเรามีความรู้ลึกที่ตีค่อนนาฏศิลป์ไทย เขามีความสนใจเรื่องราวเกี่ยวกับนาฏศิลป์
อยากรู้ อยากเห็น และได้แสดงออกสนใจ
- แม่ น่าปลื้มใจแทนลูก เขาถ่ายรูปกันเสร็จแล้ว เรา ไปหาลูกกันเถอะ บูนครับ แม่อยู่
ทางนี้ มาถ่ายรูปหมู่กันเถอะ
(พ่อ แม่ บูน และ วุ่น ถ่ายรูปหมู่ไว้เป็นที่ระลึก)

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง การทดลองครั้งที่ 12

<u>ชื่อเรื่อง</u>	ปัจฉิมนิเทศ
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>จุดมุ่งหมาย</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความรู้สึกของตนที่มีต่อทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ 2. เพื่อให้นักเรียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการใช้สถานการณ์จำลอง
<u>สื่อที่ใช้</u>	กระดาษ ปากกา
<u>กิจกรรมการใช้สถานการณ์จำลอง</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยให้นักเรียนออกมากล่าวถึง “ทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์” โดยกำหนดให้พูดคนละ 2 นาที 2. แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการใช้สถานการณ์จำลอง 3. ให้ตัวแทนของทั้งสองกลุ่มออกมารายงานผลการสรุป ให้สมาชิกทุกคนทราบ แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม 4. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณนักเรียนและกล่าวปิดกิจกรรม
<u>การประเมินผล</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สังเกตจากความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม 2. สังเกตจากการแสดงความรู้สึก จากการอภิปราย และการสรุปกิจกรรม สถานการณ์จำลอง

ภาคผนวก ข

**ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและ
หลังการใช้เทคนิคแม่แบบ**

**ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและ
หลังการใช้สถานการณ์จำลอง**

**ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบผลต่างของคะแนนทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนกลุ่ม
ทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังการทดลอง**

ตาราง 5 แสดงทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลังการใช้
เทคนิคแม่แบบ

คนที่	คะแนนทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์		ผลต่างของคะแนน ทัศนคติต่อการเรียน นาฏศิลป์	อันดับที่ ของความ แตกต่าง	R+	R-
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง				
1	87	101	14	3	+3	-
2	78	94	16	4.5	+4.5	-
3	84	104	20	9.5	+9.5	-
4	91	103	12	2	+2	-
5	77	96	19	7.5	+7.5	-
6	79	95	16	4.5	+4.5	-
7	90	100	10	1	+1	-
8	88	107	19	7.5	+7.5	-
9	89	106	17	6	+6	-
10	95	115	20	9.5	+9.5	-
					$\Sigma R+=55$	$\Sigma R=0$

T = 0**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 6 แสดงทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังการใช้
สถานการณ์จำลอง

คนที่	คะแนนทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์		ผลต่างของคะแนน ทัศนคติต่อการเรียน นาฏศิลป์	อันดับที่ ของความ แตกต่าง	R+	R-
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง				
1	67	83	16	6	+6	-
2	79	92	13	2	+2	-
3	72	91	19	8	+8	-
4	81	96	15	4.5	+4.5	-
5	62	82	20	9.5	+9.5	-
6	78	95	17	7	+7	-
7	88	108	20	9.5	+9.5	-
8	93	103	10	1	+1	-
9	85	100	15	4.5	+4.5	-
10	64	78	14	3	+3	-
					$\sum R+=55$	$\sum R-=0$

T = 0**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 7 แสดงผลต่างของทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังการทดลอง

คนที่	กลุ่มทดลองที่ 1		ค่า ความ แตกต่าง	อันดับที่ ของความ แตกต่าง	กลุ่มทดลองที่ 2		ค่า ความ แตกต่าง	อันดับที่ ของความ แตกต่าง
	ก่อน การ ทดลอง	หลัง การ ทดลอง			ก่อน การ ทดลอง	หลัง การ ทดลอง		
1	87	101	14	5.5	67	83	16	10
2	78	94	16	10	79	92	13	4
3	84	104	20	18.5	72	91	19	15
4	91	103	12	3	81	96	15	7.5
5	77	96	19	15	62	82	20	18.5
6	79	95	16	10	78	95	17	12.5
7	90	100	10	1.5	88	108	20	18.5
8	88	107	19	15	93	103	10	1.5
9	89	106	17	12.5	85	100	15	7.5
10	95	115	20	18.5	64	78	14	5.5
				$R_1 =$ 109.5				$R_2 =$ 100.5

$$U_1 = 45.5$$

$$U_2 = 54.5$$

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

$$\begin{aligned}U_1 &= \frac{n_1 n_2 + n_1(N_1 + 1) - R_1}{2} \\&= \frac{10 \times 10 + 10(10 + 1) - 109.5}{2} \\&= 100 + 55 - 109.5 *U_1 &= 45.5 \\U_2 &= \frac{n_1 n_2 + n_2(n_2 + 1) - R_2}{2} \\&= \frac{10 \times 10 + 10(10 + 1) - 100.5}{2} \\&= 100 + 55 + 100.5 *U_2 &= 54.5 \\U &= 45\end{aligned}$$

ภาคผนวก ก

- 1. แบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์**
- 2. ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์**

แบบสอบถาม
ทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องใดช่องหนึ่งที่ท่านเห็นว่าตรงตามความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด คำตอบที่ได้จะไม่มีผลต่อคะแนนในวิชาใด ๆ ทั้งสิ้น ขอให้นักเรียนตอบด้วยความสบายใจ

แบบสอบถามด้านความคิด

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1.	ข้าพเจ้าคิดว่าเรียนนาฏศิลป์มีประโยชน์					
2.	นาฏศิลป์เป็นวิชาที่เซย์ ล้าสมัย					
3.	การเรียนนาฏศิลป์ช่วยให้คนมีกิริยาที่งดงาม					
4.	การเรียนนาฏศิลป์เป็นการเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์					
5.	การเรียนนาฏศิลป์ช่วยให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง					
6.	ใคร ๆ ก็สามารเรียนนาฏศิลป์ได้ถ้าหมั่นฝึกฝน					
7.	ข้าพเจ้าคิดว่าการเรียนนาฏศิลป์ ทำให้สมองเฉื่อยชาไม่พัฒนา					
8.	นาฏศิลป์ควรค่าแก่การยกย่องและอนุรักษ์ไว้					
9.	ข้าพเจ้าคิดว่าคนที่จะเรียนนาฏศิลป์คือคนที่ไม่รู้จะเรียนอะไร					
10.	ข้าพเจ้าคิดว่าคนที่มีความอดทนตั้งใจฝึกซ้อมก็สามารถจะเรียนวิชานาฏศิลป์ได้					

แบบสอบถามด้านความรู้สึก

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ข้าพเจ้ารู้สึกสบายใจเมื่อได้เรียนนาฏศิลป์					
2.	ข้าพเจ้าไม่ชอบเรียนนาฏศิลป์					
3.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการเรียนนาฏศิลป์เป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่ายที่สุด					
4.	ข้าพเจ้าตั้งใจเมื่อถึงชั่วโมงเรียนนาฏศิลป์					
5.	ข้าพเจ้าไม่สบายใจที่เพื่อน ๆ สนใจดูแต่คอนเสิร์ต โดยไม่สนใจนาฏศิลป์ไทย					
6.	ข้าพเจ้ารู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เรียนวิชานาฏศิลป์					
7.	ข้าพเจ้าชอบเรียนนาฏศิลป์เพราะสนุกสนาน					
8.	ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจที่ไทยมีนาฏศิลป์เป็นศิลปะประจำชาติ					
9.	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าวิชานาฏศิลป์ยุ่งยากซับซ้อน					
10.	ข้าพเจ้าตั้งใจมากเมื่อถูกเลือกให้แสดงนาฏศิลป์ในงานโรงเรียน					

แบบสอบถามด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม

ข้อ	ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	น้อยครั้งที่สุด
1.	ระหว่างนาฏศิลป์กับการแสดงคอนเสิร์ต ข้าพเจ้าเลือกชมการแสดงนาฏศิลป์					
2.	วิชาที่ข้าพเจ้าหนีเรียนมากที่สุดคือวิชานาฏศิลป์					
3.	ถ้าเลือกได้ข้าพเจ้าจะเลือกเรียนนาฏศิลป์เป็นลำดับสุดท้าย					
4.	ข้าพเจ้าเข้าเรียนวิชานาฏศิลป์ตรงตามเวลา					
5.	ถ้ามีโอกาสข้าพเจ้าจะพูดคุยกับเพื่อนเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนนาฏศิลป์					
6.	ข้าพเจ้าสนใจอ่านหนังสือเกี่ยวกับวิชานาฏศิลป์					
7.	ถ้ามีโอกาสข้าพเจ้าจะชวนเพื่อนไปดูนาฏศิลป์ไทยเสมอ					
8.	ข้าพเจ้าเลือกทบทวนวิชานาฏศิลป์เป็นอันดับสุดท้าย					
9.	ข้าพเจ้ามักจะดูรูปภาพที่เกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทย					
10.	เมื่อมีการจัดกิจกรรมนาฏศิลป์ ข้าพเจ้าพร้อมที่จะเสียสละเวลาช่วยเหลืออย่างเต็มที่					

ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม ทักษะคิดต่อการเรียนนาฏศิลป์

ข้อที่	ค่า t	ข้อที่	ค่า t
1	3.63	16	7.58
2	2.29	17	7.15
3	5.36	18	4.45
4	3.48	19	4.64
5	4.01	20	5.35
6	3.57	21	4.70
7	3.34	22	1.72
8	2.46	23	3.65
9	1.75	24	2.19
10	2.91	25	3.85
11	4.31	26	4.75
12	2.97	27	5.48
13	4.41	28	3.36
14	6.70	29	4.45
15	2.25	30	4.90

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8420

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นางพิมพ์รัชต์ เรืองภิญโญ
วันเดือนปีเกิด	8 มิถุนายน 2498
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	3/2 ม.8 เพชรเกษม 77 หนองแขม กรุงเทพฯ 10100 โทร. 809-7753
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ 2 ระดับ 7
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนราชวินิต ถนนราชสีมา คูสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 281-2156
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2508	ประถมศึกษา จากโรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง
พ.ศ. 2518	อนุปริญญา จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2525	ครุศาสตร์บัณฑิต จากสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
พ.ศ. 2542	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบกับการใช้สถานการณ์จำลอง
ที่มีต่อทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
พิมพ์รัชต์ เรืองภิญโญ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว
มีนาคม 2542

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบและการใช้สถานการณ์จำลองที่มีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 ที่มีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา จำนวน 20 คน สุ่มครั้งที่หนึ่งเพื่อแบ่งเป็นกลุ่ม 2 กลุ่ม และสุ่มครั้งที่สองเพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 จำนวนกลุ่มละ 10 คน กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง แบบแผนการทดลองคือ Randomized Group Pretest-Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แบบสอบถามทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ โปรแกรมที่ใช้ ได้แก่ โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ และโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การทดสอบของ วิคคอกชัน และแมนวิทนีย์

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ มีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง มีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบและนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง มีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**A COMPARISON OF THE EFFECTS OF MODELING TECHNIQUE AND
SIMULATION ON ATTITUDE TOWARDS DRAMATIC ARTS LEARNING
OF PRATHOMSUKSA VI STUDENTS OF RACHAWINIT SCHOOL
IN BANGKOK**

AN ABSTRACT

BY

PIMRACH RAUNGPI NYO

**Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University**

March 1999

The purpose of this experimental research was to compare the effects of modeling technique and simulation technique on attitude towards Dramatic Art Learning of Prathom Suksa VI students in Rachawinit School, Bangkok in academic year 1998. The subjects of twenty students were randomly selected from Prathom Suksa VI students whose attitude towards Dramatic Art learning was lower than twenty-five percentile. The subjects were randomly divided into two experimental groups. Experimental group I was exposed to the modeling-technique program while the experimental group II was exposed to the simulation program. The research design was a randomized group pretest-posttest design. The research instruments were attitude towards Dramatic Art learning questionnaires, a modeling-technique program, and a simulation program. The data were analyzed by t-test.

The results were as follows:

1. The attitude towards Dramatic Art learning of the students exposed to the modeling-technique program significantly increased at .01 level.
2. The attitude towards Dramatic Art learning of the students exposed to the simulation program significantly increased at .01 level.
3. There was a significant difference between the attitude towards Dramatic Art learning of students in the modeling program and that in the simulation program at .05 level.